

III.

Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2003

Praha 2004

Obsah

ÚVOD	6
I. ZÁKLADY MIGRAČNÍ POLITIKY	8
I.1. INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC	8
I.1.1. Působnost Ministerstva vnitra	8
I.1.1.1. Působnost policie	9
I.1.2. Působnost Ministerstva zahraničních věcí	10
I.1.3. Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí	10
I.1.4. Působnost Ministerstva průmyslu a obchodu	11
I.1.5. Působnost Ministerstva spravedlnosti	11
I.1.6. Působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	11
I.2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC	12
I.2.1. Zákon o dočasné ochraně cizinců	13
I.2.2. Zákon o pobytu cizinců	14
I.2.3. Zákon o azylu	18
I.3. VÍZOVÁ POLITIKA	19
I.3.1. Modernizace vízového procesu	21
I.4. OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC	22
I.4.1. Jednání uskutečněná v souvislosti s ochranou státních hranic	25
I.5. PŘÍSTUP ČESKÉ REPUBLIKY K EVROPSKÉ UNII	25
I.6. PŘÍPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY K PŘEVZETÍ SCHENGENSKÉHO ACQUIS A PŘIPOJENÍ K SCHENGENSKÉMU INFORMAČNÍMU SYSTÉMU	28
I.6.1. Národní schengenský informační systém (N.SIS ČR)	30
I.7. CIZINECKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM (CIS)	31
I.8. EURODAC	32
I.8.1. DubliNET	32
I.9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	33
I.10. AKTIVNÍ MIGRAČNÍ POLITIKA	35
II. LEGÁLNÍ MIGRACE: LEGÁLNÍ VSTUP A POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR	37
II.1. DRUHY POBYTU	37
II.2. VÍZA	37
II.3. PŘESHRAŇNÍ POHYB	37
II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	38
II.4.1. Cizinci s povoleným pobytem v ČR	38
II.4.2. Přejíždění pobyt na dlouhodobá víza	40
II.4.3. Trvalý pobyt	41
II.4.4. Pobyt občanů Slovenské republiky	41
II.4.4.1. Migrace a usazování příslušníků romských komunit ze SR na území ČR	42
II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	44
II.5.1. Zaměstnávání cizinců v České republice	44
II.5.1.1. Naplňování významných mezinárodních dvoustranných smluvních vztahů v oblasti zaměstnanosti pro trh práce ČR	45
II.5.1.2. Nelegální zaměstnávání cizinců	46
II.5.2. Podnikání cizinců v České republice	46
II.5.3. Dočasná ochrana	47
II.6. AZYL	47
II.6.1. Azyl a Evropská unie	47
II.6.2. Žadatelé o azyl	49
II.6.2.1. Migrační tok čečenských žadatelů o azyl	56
II.6.3. Nezletilí žadatelé o azyl bez doprovodu rodičů či zákonných zástupců	58
II.6.4. Azylová zařízení	59
II.6.5. Žaloby a kasační stížnosti podané k soudům	60
III. NELEGÁLNÍ MIGRACE	62
III.1. EVROPSKÝ KONTEXT NELEGÁLNÍ MIGRACE	62
III.2. DEFINICE A ROZDĚLENÍ NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR	63
III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE	65
III.3.1. Počty osob a jejich státní příslušnost	65
III.3.2. Trasy nelegální migrace	70
III.3.3. Způsob vstupu na území ČR	72
III.3.4. Cestovní doklady	73
III.3.5. Nelegální přechody státních hranic za asistence druhé osoby	77

III.3.6. Nelegální přechody státních hranic v úkrytech dopravních prostředků	81
III.3.7. Opakované nelegální přechody státních hranic	82
III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	83
III.4.1. Represivní opatření	84
III.4.2. Přestupky a správní delikty	85
III.4.3. Správní vyhoštění	85
III.4.4. Zařízení pro zajištění cizinců	86
III.4.5. Soudní vyhoštění	87
III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI	88
III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR	90
III.6.1. Trestně stíhaní cizinci	90
III.6.2. Odsouzení cizinci	92
III.7. READMISNÍ DOHODY	92
IV. INTEGRACE A STÁTNÍ OBČANSTVÍ	97
IV.1. INTEGRACE CIZINCŮ	97
IV.2. INTEGRACE AZYLANTŮ	100
IV.3. PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ ZE VZDÁLENÝCH A OHROŽENÝCH TERITORIÍ	100
IV.4. STÁTNÍ OBČANSTVÍ	101
V. ROZVOJOVÉ PROJEKTY	102
VI. ZÁVĚR	105
PŘÍLOHY	106
II.2. VÍZA	106
Legální migrace – přehled o počtu podaných žádostí o udělení víza podle státních příslušností	106
II.3. PŘESHRANIČNÍ POHYB	106
Legální migrace – Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR	106
Legální migrace – Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	107
II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	107
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR	107
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2002/2003	108
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2002/2003	108
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR, účel povolení k pobytu – porovnání shodného období 2002/2003	109
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria ObŘ SCPP – porovnání shodného období 2002/2003	109
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR (správní členění)	110
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR – porovnání shodného období 2002/2003	110
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání stavu k uvedenému datu roku 2002/2003	110
Legální migrace – vyřízení žádostí	112
Legální migrace – vyřízení žádostí – situace roku 2002/2003	112
II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	113
Legální migrace – vývoj počtu platných povolení k zaměstnání vydaných cizincům v roce 2003	113
Legální migrace – počet podnikatelů k 31. 12. 2003	113
Legální migrace – počet podnikatelů a živností k 31. 12. 2003	113
II.6. AZYL	116
Legální migrace – počet žadatelů o azyl a udělených azylů v České republice v jednotlivých letech	116
Legální migrace – přehled o počtu osob, kterým byl azyl udělen – podle let a státních příslušností	116
Legální migrace – meritorní rozhodnutí v azylovém řízení v letech 2002 a 2003	118
Legální migrace – rozhodnutí o neudělení azylu v I. instanci podle státní příslušnosti v roce 2003	118
Legální migrace – místo podání žádosti o azyl podle státní příslušnosti v roce 2003	119
Legální migrace – srovnání počtu žadatelů o azyl v Evropě v období 2002 – 2003	119
III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE	120
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky od roku 1993 do roku 2003	120
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2002/2003 – osoby celkem	121
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2002/2003 – osoby celkem (okresy)	122
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky v krajích dle správního členění – porovnání shodného období roku 2002/2003	123
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – podíl orgánů ochrany státních hranic na odhalení nelegálních přechodů	124
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – rozdělení podle světadílů	124
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – rozdělení podle světadílů – porovnání shodného období roku 2002/2003	124
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – občané ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	125

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci – porovnání shodného období roku 2002/2003	125
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci bez vízové povinnosti pro vstup a pobyt v ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	126
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci s vízovou povinností pro vstup a pobyt – porovnání shodného období roku 2002/2003	127
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob	128
Nelegální migrace přes SH ČR– 15 nejčtetnějších státních příslušností sousedních zemí – porovnání shodného období roku 2002/2003	129
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – způsob vstupu migrantů na území ČR před nelegálním překročením státních hranic ČR ve směru z ČR – porovnání shodného období 2002/2003	129
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	130
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do SRN a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	130
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Rakouska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	131
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Polska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003	131
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – využití neregulérních cestovních dokladů – porovnání jednotlivých let	132
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – využití neregulérních cestovních dokladů – srovnání osob, které použily neregulérní doklad při přechodu SH ČR v roce 2003	134
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené s neplatným cestovním dokladem, převáděné, v úkrytu DP, opakovaně	135
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené s neplatným cestovním dokladem, převáděné, v úkrytu DP, opakovaně - porovnání shodného období roku 2002/2003	135
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2002/2003	136
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2002/2003 – porovnání metodiky národní a metodiky CIREFI	136
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené v úkrytech dopravních prostředků	136
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené v úkrytech dopravních prostředků, podle státní příslušnosti - porovnání shodného období roku 2002/2003	137
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby opakovaně zjištěné – porovnání shodného období roku 2002/2003	137
III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	137
Nelegální migrace- porušování pobytového režimu (PPR) - porovnání shodného období roku 2002/2003	137
Nelegální migrace- porušování pobytového režimu – porušování pobytového režimu v krajích ČR dle správního členění – porovnání shodného období roku 2002/2003	138
Nelegální migrace- porušování pobytového režimu , osoby dle státní příslušnosti – porovnání shodného období roku 2002/2003	139
Nelegální migrace- porušování pobytového režimu , cizinci opakovaně zjištění – porovnání shodného období roku 2002/2003	139
Nelegální migrace - represivní opatření vůči cizincům	139
Nelegální migrace - represivní opatření vůči cizincům – porovnání shodného období roku 2002/2003	140
Nelegální migrace - zařízení pro zajištění cizincům	141
III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI	141
Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci – porovnání shodného období roku 2002/2003	141
Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci dle státní příslušnosti – porovnání shodného období roku 2002/2003	142
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob, podíl žadatelů o azyl – porovnání shodného období roku 2002/2003	142
III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR	143
Trestně stíhané osoby	143
Trestně stíhaní cizinci – porovnání shodného období roku 2002/2003	143
Trestně stíhaní cizinci - v krajích ČR dle správního členění	144
Trestně stíhaní cizinci - v krajích ČR dle správního členění - porovnání shodného období roku 2002/2003	145
Trestně stíhaní cizinci-dle druhu pobytu na území ČR - porovnání shodného období roku 2002/2003	145
Odsouzení cizinci	145
III.7. READMISNÍ DOHODY	146
Provádění readmisních dohod se sousedními státy od roku 1995	146
Provádění readmisních dohod se sousedními státy - porovnání shodného období roku 2002/2003	146
Provádění readmisní dohody mezi ČR a SRN	147
Provádění readmisní dohody mezi ČR a Rakouskem	147
Provádění readmisní dohody mezi ČR a Polskem	148
Provádění readmisní dohody mezi ČR a Slovenskem	148
Provádění readmisních dohod se sousedními státy – osoby převzaté orgány SCPP Policie ČR ze sousedních států a osoby předané orgány SCPP Policie ČR sousedním státům – porovnání shodného období 2002/2003	149

ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	150
SAMOSTATNÉ PŘÍLOHY	152
TŘI PŘÍLOHY SAMOSTATNĚ ČÍSLOVANÉ	152
Příloha č.1- Statistické údaje k občanům nesousedních států, kteří v roce 2003 figurovali na prvních místech statistiky nelegální migrace přes státní hranice České republiky; Příloha č. 2 - Základní migrační trendy v evropském kontextu; Příloha č. 3 - Poznatky k aktuální situaci v oblasti migrace v některých evropských státech	152

Úvod

Předkládaná *Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2003* mapuje problematiku migrace cizinců na území České republiky v roce 2003 a přináší základní analýzu migračních trendů. Jejím cílem je podat souhrnnou informaci o problematice migrace a shrnout pozitiva a negativa vyplývající z aktuálních migračních pohybů. Autorem zprávy je Ministerstvo vnitra České republiky, které vedle vlastních poznatků vycházelo z informací a podkladů dalších ministerstev zabývajících se vybranými aspekty migrace.

Pojem migrace lze definovat jako časově více či méně ohraničený proces přesunu lidí mezi prostory určenými státními hranicemi, neboť lidé se odjakživa přesouvali z místa na místo. Přístup jednotlivých komunit k nově příchozím nebo k těm, kteří o příchod usilovali, měl v daleké historii i dnes mnoho společného, protože společnosti se vždy snažily kontrolovat příliv cizinců. Nejvýznamnější migrační vlny ve středověké Evropě známe jako „stěhování národů“.

Migraci, jako společenský jev, lze zkoumat v několika rovinách i z různých úhlů náhledu. Základním hlediskem je dělení na migraci dobrovolnou a vynucenou, i když mnohdy nelze mezi těmito dvěma náhledy stanovit pevnou dělicí hranici, neboť v řadě případů, zvláště u migrace za prací, dobrovolná migrace splývá s kategorií migrace vynucené. Pod pojem migrace dobrovolné můžeme podřadit zejména ty případy, kdy lidé opouštějí svoji vlast za účelem studia, sjednocení rodiny, zaměstnání či z jiných důvodů osobního charakteru. Vynucená migrace je vyjádřením snahy vyhnout se pronásledování, represi, ozbrojeným konfliktům, přírodním či jiným katastrofám nebo jiným situacím, jež představují ohrožení života, svobody a živobytí jednotlivce.

Převažující příčiny migrace lze v současném světě spatřovat zejména v rozdílech v bohatství mezi jednotlivými světadíly, v síle ekonomik jednotlivých zemí a úrovni ekonomického rozvoje a v životní úrovni jejich obyvatel. Při sledování migrace nelze mít na zřeteli jen jevy migraci vyvolávající, ale i faktory migraci umožňující nebo jí napomáhající, jako např. zlepšující se dopravní propojenost mezi světadíly i jednotlivými státy, odstraňování bariér volného pohybu osob mezi státy apod. Svět tedy byl je i v blízké budoucnosti bude konfrontován s pozitivními i negativními faktory vyvěrajícími z mezinárodní migrace, jež bezesporu představuje jednu z globálních výzev lidstva.

Je zřejmé, že na současnou dynamiku mezinárodní migrace je třeba reagovat snahou využít co nejlépe její potenciál a zároveň minimalizovat její negativa. Jedním ze způsobů, jak efektivně omezovat obtížně zastavitelnou migraci nelegální, je kontrolovat a řídit její kroky pomocí programů migrace legální.

Rovněž v České republice dochází k zásadní proměně v účelu migrace. Z pasivní „obraný“ před nežádoucí migrací, resp. imigrací se do popředí stále intenzivněji dře ekonomické a nyní i společenské „využití“ migrace a přistěhovalectví. Obecně se začalo prosazovat povědomí, že migrace a zejména imigrace se bude muset napříště stát jedním z efektivních nástrojů řešení dalšího ekonomického rozvoje této země i součástí jejího společenského vývoje. Do úsilí o „řízení“ ekonomické migrace se Česká republika zapojila v rámci projektu *Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*.

Je důvodný předpoklad, že v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a dalším sociálním a ekonomickým vývojem státu se bude nadále zvyšovat zájem migrantů o Českou republiku. Nový ekonomický prostor bude přitahovat nejen občany států Evropské unie, ale zejména migranty z východní Evropy. Odstraňování kontrol na vnitřních hranicích států příslušejících do „schengenského prostoru“ otevírá cestu do zemí západní Evropy cizincům pobývajícím na území České republiky.

Mezinárodní závazky, které pro Českou republiku vyplynou z členství v Evropské unii, se musí projevit v řídicí roli státu i v oblasti migrace. Vláda musí vytvářet zákonné i jiné předpoklady pro management/regulaci migrace. Musí však zároveň zajistit průběžné sledování a vyhodnocování jak bezpečnostních rizik, tak i společenského dopadu migrace a imigrace a také vytvářet podmínky pro plnohodnotné začlenění imigrantů do společnosti z hlediska jejich sociálních a kulturních potřeb.

S ohledem na uvedené přijala vláda České republiky usnesením č. 55 ze dne 13. ledna 2003 v bodu II/I *Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců*, které jsou základním dokumentem a východiskem pro budování moderní a cílené koncepce migrační politiky České republiky. Jsou předznamenáním začlenění České republiky do Evropské unie a výrazem ochoty podílet se na harmonizaci migračních politik jednotlivých států v rámci unie a efektivním řízení migrace v Evropě.

Tyto zásady obecně vyjadřují vůli České republiky aktivně a zodpovědně se zabývat migrační politikou při respektování závazků plynoucích z mezinárodních úmluv, smluv a doporučení mezinárodních organizací pro oblast migrace¹. Jsou východiskem pro řešení specifických otázek v oblasti migrace a oblastí bezprostředně navazujících či souvisejících. Formou realizace je jejich rozpracování do konkrétních a kontrolovatelných úkolů a stanovení gescí, což je proces postupný a dlouhodobý, zohledňující aktuálně existující priority.

Prvním krokem k jejich naplňování je *Akční plán boje proti nelegální migraci*², který se opírá o zásadu č. 3, jehož předkladatelem je Ministerstvo vnitra. Akční plán byl vypracován i v návaznosti na úkoly stanovené Národním akčním plánem České republiky v boji proti terorismu a rovněž na základě závěrů přijatých na summitu Evropské unie, konaném v Seville ve dnech 21. a 22. června 2002 a na základě doporučení přijatých na pražské konferenci konané v rámci Budapešťského procesu. Jeho hlavním cílem je nalézt a realizovat taková opatření, která by minimalizovala nelegální migraci na území České republiky a vedla cizince k tomu, aby do České republiky přijížděli legálně. *Akční plán boje proti nelegální migraci* dne 4. února 2004 projednala a usnesením č. 108 schválila vláda České republiky.

Vzhledem k tomu, že migrace mění životy a původní postavení těch kteří migrují, a zároveň ovlivňuje hostitelskou společnost, může být vzájemné působení všestranně problematické, ale i obohacující.

¹ Zásada 1

Česká republika s ohledem na mezinárodní závazky, které pro ni vyplynou z členství v Evropské unii, důsledně prosazuje řídicí roli státu v oblasti migrace.

Zásada 2

Migrační politika státu je založena na koordinovaném postupu všech státních orgánů, orgánů územní a zájmové samosprávy a na podpoře ze strany dalších subjektů zabývajících se migrací.

Zásada 3

Migrační politika státu je zaměřena na odstraňování všech forem nelegální migrace a jiných nelegálních aktivit a to jak opatřeními na poli mezinárodní spolupráce, tak i opatřeními národními.

Zásada 4

Migrační politika státu neklade překážky legální migraci, a podporuje imigraci, která je pro stát a společnost v dlouhodobé perspektivě přínosná.

Zásada 5

Realizace migrační politiky státu předpokládá široké zapojení nevládních a dalších organizací občanské společnosti.

Zásada 6

Česká republika se spolupodílí na úsilí světového a evropského společenství na řešení migračních důsledků humanitárních krizí a na odstraňování příčin těchto jevů.

² Opatření k boji s nelegální migrací byla rozvržena do pěti základních oblastí, a to: I. Oblast prevence, II. Oblast kontroly a postihů, III. Legislativní oblast, IV. Meziresortní spolupráce, V. Mezinárodní spolupráce.

I. Základy migrační politiky

I.1. INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

I.1.1. Působnost Ministerstva vnitra

Ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů je Ministerstvo vnitra gestorem za problematiku mezinárodní migrace a azylu, a to jak na úrovni legislativně - koncepční (oblast mezinárodní migrace, azylu), tak i realizační (azyl, zčásti mezinárodní migrace).

Na základě zákona o pobytu cizinců³ zabezpečuje výkon státní správy v oblasti migrace. V tomto smyslu úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nevládními organizacemi včetně organizací mezinárodních.

Ministerstvo vnitra i přes rozsáhlé kompetence svěřené zákonem o pobytu cizinců policii má ve smyslu tohoto zákona vymezeno postavení nadřízeného orgánu, a to jak pro stanovené případy správního řízení, tak zejména s ohledem na zákonné pověření k výkonu dozoru nad policií při výkonu státní správy.

V roce 2003 bylo zákonem o pobytu cizinců svěřeno do působnosti Ministerstva vnitra řízení o žádostech o povolení pobytu na území České republiky ve zvláštních případech po ukončení azylového řízení, které ve věci rozhoduje jako prvoinstanční správní orgán. Současně uvedený zákon stanovuje možnost vydané povolení k pobytu zrušit.

Ve smyslu zákona o pobytu cizinců a zákona o cestovních dokladech⁴ vyhlašuje seznam hraničních přechodů, jejich provozní dobu a okruh osob, které mohou přes hraniční přechod vstoupit na území nebo z něj vycestovat a uveřejňuje tento seznam včetně jeho změn formou sdělení ve Sbírce zákonů České republiky. Stanovuje státy, jejichž státní občané mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území pouze na základě uděleného letištního víza i např. náležitosti fotografie a počet fotografií vyžadovaných od cizince podle zákona o pobytu cizinců.

Ministerstvo vnitra sjednává anebo se podílí na sjednávání mezinárodních smluv v oblasti mezinárodní migrace (smlouvy o bezvízovém styku, hraničním režimu, malém pohraničním styku, policejní spolupráci, o readmisi).

Ministerstvo vnitra je gesčním resortem za kapitolu 24 „Spolupráce v oblastech spravedlnosti a vnitřních věcí; Schengen“. Je koordinátorem implementace schengenských dohod do vnitrostátního práva a praxe.

Na základě zákona o azylu⁵ zabezpečuje výkon státní správy v azylové problematice a vytváří státní integrační programy zaměřené na pomoc azylantům při jejich začlenění do společnosti a při poskytování dočasné ochrany cizincům prchajícím ze států, kde jsou ohroženi z důvodu ozbrojených konfliktů, živelních pohrom, porušování lidských práv nebo z důvodu pronásledování pro svoje náboženství nebo národnost. V tomto smyslu úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními

³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 140/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 222/2003 Sb.

⁴ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), ve znění zákona č. 217/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 217/2002 Sb.

⁵ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002Sb., zákona č. 217/2002 Sb., zákona č. 519/2002 Sb., zákona 320/2002 Sb. a zákona č. 222/2003

a nevládními organizacemi včetně organizací mezinárodních. Ve spolupráci s policií a Mezinárodní organizací pro migraci se podílí na vypracování repatričních programů a přímo zajišťuje repatriace (dobrovolné návraty) cizinců do zemí jejich původu.

Ministerstvu vnitra byla usnesením vlády č. 689/1999 svěřena role koordinátora pro oblast integrace cizinců. V zájmu realizace svěřené kompetence byla ustavena Komise ministra vnitra jako jeho poradní orgán pro přípravu a realizaci politiky vlády v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami. Tato komise je platformou pro spolupráci ministerstev a ostatních orgánů a institucí, které se podílejí na realizaci *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.⁶

V rámci ministerstva vnitra se problematikou mezinárodní migrace, azylu a integrace cizinců specializovaně zabývá odbor azylové a migrační politiky a organizační složka státu zřízená Ministerstvem vnitra Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra. Odbor azylové a migrační politiky měl k 31. prosinci 2003 celkem 195 zaměstnanců, rozmístěných v Praze a na jednotlivých detašovaných pracovištích v azylových zařízeních. Ke stejnému datu měla Správa uprchlických zařízení 455 zaměstnanců.

1.1.1.1. Působnost policie

Úkoly spojené s odbavovacím procesem, ochranou státních hranic, povolováním vstupu a pobytu cizinců a kontrolou pobytu cizinců na území České republiky plnila v roce 2003 Služba cizinecké a pohraniční policie Policie České republiky (dále jen SCPP Policie ČR).⁷

Službu cizinecké a pohraniční policie tvořilo k 31. 12. 2003 ředitelství služby, 7 oblastních ředitelství, do jejich organizační struktury patří 7 odborů pátrání a kontroly pobytu, 77 oddělení cizinecké policie, 138 referátů cizinecké a pohraniční policie a 5 zařízení pro zajištění cizinců.

Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále jen ŘSCPP) a *Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie* (dále jen ObŘ SCPP) Praha jsou dislokována na území hlavního města Prahy. Ostatní ObŘ SCPP jsou v Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Územní působnost je totožná s teritoriální působností Policie ČR správ krajů s výjimkou ObŘ SCPP Praha, jehož teritoriální působnost zahrnuje území hlavního města Prahy a Policie ČR správy Středočeského kraje.

Oddělení cizinecké policie (dále jen OCP), která jsou dislokovaná v dřívějších okresních a krajských městech (popř. obvodu - Brno, Plzeň) a Praze, zajišťují výkon státní správy ve věcech vstupu a pobytu cizinců a provádí kontrolu dodržování podmínek v souladu se zákonem o pobytu cizinců v rámci své územní působnosti. K 31.12. 2003 působilo v 77 OCP 623 policistů a 214 občanských zaměstnanců.

Referáty cizinecké a pohraniční policie (dále jen RCPP) zajišťovaly jak ochranu na tzv. „zelené hranici“, tak i provoz na hraničních přechodech. K 31.12. 2003 se jednalo o 148 hraničních přechodů (98 silničních, 30 železničních, 19 letištních - z toho 11 mezinárodních veřejných a 8 neveřejných - a 1 říční). Na úsek státních hranic ČR se SRN připadá 46 hraničních přechodů, na úsek ČR s Rakouskem 26, na úsek ČR s Polskou republikou 35 a na úsek ČR se Slovenskou republikou 22. Mimo hraniční přechody byl výkon služby zajišťován na dalších 128 místech

⁶ Vláda České republiky svým usnesením č. 1252 ze dne 10. prosince 2003 schválila převod agendy spojené s koordinací realizace Koncepce integrace cizinců na území České republiky z Ministerstva vnitra na Ministerstvo práce a sociálních věcí ke dni 1. ledna 2004.

⁷ V souvislosti s ochranou státních hranic schválila vláda České republiky svým usnesením č. 733 ze dne 19. 7. 2000 „Návrh na vytvoření Útvaru služby cizinecké a pohraniční policie, který bude pověřen zabezpečováním ochrany státních hranic a odhalováním a dokumentováním nelegálního jednání souvisejícího s narušením státních hranic“. Tento útvar zahájil svou činnost ke dni 1. 1. 2002 a Služba cizinecké a pohraniční policie funguje jako liniově řízený útvar s celorepublikovou působností.

určených k překračování státních hranic (95 turistických stezek – 67 na státních hranicích ČR se SRN a 28 s Polskou republikou, z toho 4 jsou současně přechodem malého pohraničního styku; 33 přechodů malého pohraničního styku pouze na státních hranicích mezi ČR a Polskou republikou, z toho 4 jsou současně přechodem na turistické stezky). Mezi úkoly RCPP patří i pobytová kontrola v příhraničí. K 31.12. 2003 působilo na 138 RCPP 5 036 policistů a 47 občanských zaměstnanců.

V organizační struktuře SCPP Policie ČR byly vytvořeny *odbory pátrání a kontroly pobytu* (dále jen OPKP), které se člení na 3 organizační celky: oddělení pátrání a eskort (dále jen OPE), oddělení kontroly pobytu (dále jen OKP) a skupiny dokumentace (dále jen SD). OPKP plní v územní působnosti jednotlivých ObŘ SCPP zejména úkoly na úseku odhalování a zabraňování nelegální migrace, odhalování trestné činnosti přeshraničního charakteru a porušování pobytového režimu cizinců. K 31. 12. 2003 působilo v OPKP 700 policistů a 8 občanských zaměstnanců.

Zařízení pro zajištění cizinců (dále jen zařízení) je místo, v němž je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí vydaného PČR o zajištění za účelem správního vyhoštění. V roce 2003 SCPP disponovala 5 zařízeními, a to: *Balková, Poštorná, Velké Přílepy a Frýdek Místek. Dislokované pracoviště zařízení Velké Přílepy II v obci Bělá pod Bezdězem-Jezová funguje od 1. 3. 2003 jako samostatné zařízení.*

Služba cizinecké a pohraniční policie zabezpečuje rovněž dílčí úkoly stanovené policií zákonem o azylu, zejména provádění prvotních identifikačních úkonů, udělování víz a vydávání cestovních dokladů azylantům.

Úkoly v oblasti nelegální migrace, zejména v oblasti boje proti převaděčství, má rovněž kriminální služba a její specializovaná složka Útvar pro odhalování organizovaného zločinu.

1.1.2. Působnost Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí vykonává státní správu ve věcech povolování pobytu cizinců na území požívajících výsad a imunit podle mezinárodního práva.

Prostřednictvím zastupitelských úřadů vykonává státní správu ve věcech udělování víz v rozsahu stanoveném zákonem o pobytu cizinců.

1.1.3. Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) na základě zákona č. 1/1991 Sb., zákon o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, mj. vymezuje okruh subjektů působících v roli zaměstnavatele a ve vztahu k cizím státním příslušníkům stanovuje kritéria vstupu jednotlivých kategorií cizinců na trh práce. Na základě situace na trhu práce stanovuje podmínky pro povolování zaměstnání, v souladu s mezivládními dohodami o vzájemném zaměstnávání stanovuje číselné kvóty pro zaměstnávání cizinců a zodpovídá za právní úpravu zaměstnávání cizinců ve vztahu k odpovídajícím právním předpisům Evropské unie.

Kromě vnitrostátních právních předpisů je oblast pracovní migrace upravena i bilaterálními mezinárodními smlouvami upravujícími oblast sociálního zabezpečení a zaměstnávání a také multilaterálními úmluvami v oblasti lidských práv, postavení uprchlíků, sociálních práv, jimiž je Česká republika vázána.

MPSV směřuje státní politiku zaměstnanosti k dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, produktivnímu využití pracovních sil a k zabezpečení práva občanů na zaměstnání. MPSV zpracovalo návrh pilotního projektu *Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků* a rovněž zodpovídá za jeho realizaci.

Vzhledem k tomu, že v České republice i nadále přetrvává fenomén nelegální zaměstnanosti, přijala vláda České republiky dne 23. října 2000 usnesení č. 1044 na jehož základě byl zřízen meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v České republice. Na činnosti uvedeného orgánu, jehož gestorem je MPSV, úzce spolupracuje Ministerstvo vnitra a Ministerstvo průmyslu a obchodu.

V oblasti integrace cizinců se spolupodílí na činnosti Komise ministra vnitra a k plnění úkolů v této problematice vychází z vlastního *Plánu integrační politiky*. V roce 2003 pokračovala práce resortní *Pracovní skupiny pro integraci cizinců*, ve které jsou zastoupeny všechny zainteresované odbory resortu práce a sociálních věcí. Rovněž v průběhu uvedeného roku docházelo k přípravě převodu agendy spojené s koordinací realizace Koncepce integrace cizinců na území České republiky z Ministerstva vnitra na Ministerstvo práce a sociálních věcí s realizací v roce 2004.

1.1.4. Působnost Ministerstva průmyslu a obchodu

Do působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu spadá právní úprava živnostenského podnikání v režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zahrnujícího převážnou část podnikatelských aktivit fyzických i právnických osob. Ministerstvo průmyslu a obchodu věnuje soustavnou pozornost optimalizaci podmínek podnikání.

V rámci své působnosti zejména navrhuje potřebné legislativní úpravy podmínek živnostenského podnikání, metodicky řídí výkon veřejné správy pro tuto oblast a podporuje rozvoj vybraných podnikatelských aktivit a v souvislosti s tím se zabývá i problematikou podnikání zahraničních osob.

V oblasti integrace cizinců se spolupodílí na činnosti Komise ministra vnitra. Při plnění úkolů v této problematice vychází z vlastní analýzy situace a postavení cizinců a návrhu opatření v působnosti resortu.

1.1.5. Působnost Ministerstva spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství. V extradičním řízení rozhoduje ministr spravedlnosti o povolení vydání cizince k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu do ciziny, avšak pouze pokud o přípustnosti vydání rozhodl krajský soud nebo Nejvyšší soud.

Problematika migrace se uvedeného resortu dotýká i s ohledem na jeho kompetence v oblasti zajišťování legislativní činnosti, příprav návrhů zákonů a dalších právních předpisů upravujících poměry v justici a ve vězeňství a kompetencí týkajících se sledování, prověřování a vyhodnocování výkonu soudnictví.

Ministerstvo spravedlnosti je gestorem právní úpravy týkající se problematiky obchodního rejstříku, vzniku a postavení obchodních společností a družstev, závazkových vztahů atd., která je upravena obchodním zákoníkem.

1.1.6. Působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je gestorem problematiky studia na všech typech škol a středních odborných učilištích, účast na jazykových kurzech akreditovaných ministerstvem, konzultace a výměna zkušeností, výměnný pobyt a účast na uměleckých, metodických a jiných specializovaných kurzech v oboru působnosti ministerstva či odborná praxe určená k získání praktických nebo odborných zkušeností cizince. Do kompetence ministerstva patří též zajištění přístupu dětí cizinců ke vzdělání. Ministerstvo rovněž organizuje stáže zahraničních

odborníků na českých školách, kteří zde fungují buď jako lektori nebo ve funkcích vědeckých pracovníků.

Ministerstvo nebo vysoké školy uznávají (nostrifikují) vysokoškolské vzdělání získané na zahraničních vysokých školách na základě předložených dokladů o studiu a kompetencí stanovených zákonem o vysokých školách.

V oblasti integrace cizinců se spolupodílí na činnosti Komise ministra vnitra. Při plnění úkolů v této problematice vychází z vlastní analýzy situace a postavení cizinců a návrhu opatření v působnosti resortu.

I.2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Rok 2003 byl pro Českou republiku rokem vrcholících příprav na plné začlenění do Evropské unie a jejích struktur.

Z pohledu Ministerstva vnitra byla prvořadá pozornost v legislativní oblasti zaměřena k dosažení plné kompatibility vnitrostátní legislativy s právem Evropských společenství, včetně schengenského *acquis* a k vytvoření optimálního právního prostředí pro aplikační praxi. Přestože již v průběhu let 2000 - 2002 byla realizována řada novelizačních změn ve vnitrostátním právu, právě rok 2003 byl obdobím, kdy předstupní legislativní proces vrcholil.

Dne 29. ledna 2003 schválila vláda České republiky svým usnesením č. 107 návrh zákona o dočasné ochraně cizinců⁸ a návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pobytu cizinců)⁹.

Zákonem č. 222/2003 Sb. byl mimo jiné novelizován zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

V průběhu roku 2003 byly zahájeny práce na novelizaci zákona o pobytu cizinců, jejímž nosným tématem byla změna hlavy XII upravující problematiku zajištění cizinců v zařízení.

Koncem roku 2003 byl zpracován věcný návrh další novely zákona o pobytu cizinců, a to v souvislosti s nezbytností zajistit soulad uvedeného zákona s dalšími předpisy ES.

Ministerstvo vnitra v uvedeném roce rovněž vypracovalo návrh novely vyhlášky č. 86/2000 Sb., kterou se stanoví státy, jejichž státní občané mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního víza. Cílem novely bylo zajistit soulad obsahu zmíněné vyhlášky se schengenským *acquis*. Podstatnou změnou oproti stávající vyhlášce je skutečnost, že požadavek letištního víza je nezbytné uplatňovat nejen na občany v ní vyjmenovaných států, ale i na ty cizince, kterým některý z těchto států vydal cestovní doklad. Současně byl upřesněn výčet cizinců, na které se požadavek letištního víza nebude vztahovat. Vedle toho návrh rozšířil stávající výčet států, jejichž občané mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště pouze na základě uděleného letištního víza o Libanonskou republiku. Tímto způsobem bylo reagováno na stoupající počet případů, kdy v tranzitním prostoru letiště Praha-Ruzyně požádali o udělení azylu Palestinci – držitelé libanonských cestovních dokladů. Novela byla publikována pod číslem 45/2003 a nabyla účinnosti dnem 17. února 2003.

⁸ Publikován jako zákon č. 221/2003 Sb. ze dne 26. června 2003

⁹ Publikován jako zákon č. 222/2003 Sb. ze dne 26. června 2003

V závěru roku 2003 Ministerstvo vnitra zahájilo práce na novele vyhlášky č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců. Novelizací uvedené vyhlášky je reagováno na úpravy, které byly obsaženy v posledních dvou novelách cizineckého zákona (konkrétně v zákoně č. 217/2002 Sb. a zákoně č. 222/2003 Sb.). Důvodem je zejména zavedení nového pobytového průkazu, který bude vydáván občanům Evropské unie (tj. průkaz o povolení k pobytu pro státního příslušníka členského státu Evropských společenství), zrušení institutu výjezdního víza a provedení změny pobytového režimu v případě cizinců ze třetích států (přechodný pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu, zrušení institutu víza za účelem strpění pobytu na území).

Dále Ministerstvo vnitra zahájilo práce na zrušení nařízení vlády č. 77/2000 Sb., o vydávání potvrzení o přechodném pobytu státním občanům Slovenské republiky. S ohledem na skutečnost, že Česká republika a Slovenská republika se stanou členskými státy Evropské unie ke stejnému datu, pozbývá uvedená vyhláška smyslu, neboť ve vztahu k občanům Slovenské republiky bude uplatňován režim volného pohybu osob, stejně jako vůči občanům jiných států Evropské unie. Na základě příslušných ustanovení zákona o pobytu cizinců, která upravují pobyt občanů členských států EU na území České republiky, bude i občanům Slovenské republiky, pokud o to požádají, vydáváno povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu (tato skutečnost bude osvědčována „průkazem o povolení k pobytu pro státní příslušníky členského státu Evropských společenství“).

1.2.1. Zákon o dočasné ochraně cizinců

Zákon o dočasné ochraně cizinců¹⁰ je zcela novou právní normou, kterou je zapracovávána do právního řádu České republiky Směrnice Rady 2001/55/EC. Je důležité zdůraznit, že z pohledu našeho práva se nejedná o novou problematiku, pouze o nový způsob jejího řešení, neboť nahrazuje stávající právní úpravu problematiky poskytování dočasné ochrany, která byla řešena některými ustanoveními zákona o pobytu cizinců¹¹.

Dosavadní právní úprava byla přijímána v době, kdy v rámci evropského práva či mezinárodního práva veřejného prakticky žádná komplexní úprava institutu dočasné ochrany neexistovala, s výjimkou dvou dokumentů evropského práva, které se ale spíše zabývaly problematikou společného sdílení finančního břemene neseného v souvislosti s přijímáním utečenců. Tyto dokumenty však nebyly právně závazné¹².

Dne 20. července 2001 byla Radou Evropské unie schválená výše uvedená směrnice o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími. Tato směrnice na rozdíl od předchozí úpravy stanoví, že dočasná ochrana je zcela výjimečným institutem vypořádávajícím se s důsledky hromadného přílivu vysídlených osob ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do země svého původu, zejména v případě, že by azylový systém nebyl schopen se s tímto přílivem vypořádat bez negativních dopadů na svou funkčnost¹³ a zároveň za předpokladu, že je to v zájmu osob potřebujících ochranu mezinárodního společenství, přičemž za vysídlené osoby považuje směrnice zejména osoby prchající z oblastí probíhajícího válečného konfliktu či osoby vystavené velkému riziku, popř. jsou to osoby, které se staly obětmi systematického nebo všeobecného

¹⁰ Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.

¹¹ Konkrétně se jedná o ustanovení § 40 – 48 a § 181.

¹² Jednalo se o právní akty spadající do tzv. třetího pilíře EU („soft law“).

¹³ Institut dočasné ochrany je nutné považovat za doplňující formu institutu azylu. Dočasná ochrana jako časově omezenější institut než právo azylu zároveň s dalšími formami subsidiární ochrany vytvářejí komplex norem určený k pokrytí problematiky vysídlených osob.

porušování lidských práv. Posouzení, zda se jedná o masový příliv vysídlených osob, si vyhradila Rada Evropské unie, která na návrh Komise ve věci rozhodne, přičemž současně přezkoumá jakýkoliv požadavek členského státu předložený Radě, např. na rozšíření dočasné ochrany nad rámec stanovený v rozhodnutí. Dočasná ochrana bude v členských státech zavedena rozhodnutím Rady Evropské unie, přičemž realizační fáze bude vycházet z citované směrnice Rady.

Nová vnitrostátní právní úprava poskytování dočasné ochrany, v souladu s citovanou směrnicí, sleduje několik cílů. V první řadě se jedná o zajištění koordinovaného postupu států, sdružených v Evropské unii. Toho je docíleno vazbou poskytování dočasné ochrany v České republice na rozhodnutí Rady EU, tedy separátní vnitrostátní postup není žádoucí. Dalším cílem je dosažení harmonizace vnitrostátní právní úpravy poskytování dočasné ochrany se směrnicí EU, a to zejména v otázce stanovení vylučovacích důvodů pro udělení dočasné ochrany a zakotvení práva na sloučení rodiny pro širší okruh osob než jaký umožňovala dosavadní právní úprava (zákon o pobytu cizinců). Současně nová právní úprava, nezávislá na zákonu o pobytu cizinců, vytváří podmínky pro důsledné oddělení problematiky vysídlených osob od obecně migračních norem, protože svou povahou je daná problematika bližší spíše azylové ochraně, navíc sama směrnice 2001/55/EC stanoví požadavky na ubytování či sociální zabezpečení osob požívajících dočasné ochrany, pro které není zákon o pobytu cizinců vhodným nositelem. A posledním hlediskem je skutečnost, že zákonné podmínky pro udělení dočasné ochrany budou stanoveny rozhodnutím Rady EU bez toho, aby bylo nutno je upravovat nařízením vlády či jakýmkoliv jiným způsobem vnitrostátně (např. opakované projednávání vládou v případě prodlužování poskytování dočasné ochrany).

Účinnost nového zákona byla stanovena ke dni 1. 1. 2004 s tím, že do data vstupu do Evropské unie by o vyhlášení dočasné ochrany ještě rozhodovala vláda České republiky, po začlenění České republiky do unie by rozhodovací pravomoc v souladu s citovanou směrnicí plně příslušela Radě Evropské unie.

1.2.2. Zákon o pobytu cizinců

Novela zákona o pobytu cizinců¹⁴ byla vyvolána nejen vypracováním speciální právní úpravy poskytování dočasné ochrany, ale i dalšími požadavky a podněty na úpravu citovaného zákona v souvislosti s očekávaným vstupem České republiky do Evropské unie.

Do novely byla zapracována doporučení, která vyplynula ze závěrečné zprávy „Vízového modulu“ programu Phare Horizontal, pro zajištění kompatibility s předpisy EU/Schengen. Obsahem těchto doporučení bylo zejména nahradit stávající výjezdní vízum a vízum za účelem převzetí povolení k pobytu jiným institutem, neboť uvedené druhy dosud udělovaných českých víz nelze podřadit pod žádný ze schengenských druhů víz. Výjezdní vízum bude nahrazeno institutem „výjezdního příkazu“ a na místo víza za účelem převzetí povolení k pobytu (jedná se o pobyt trvalý) bude udělováno vízum k pobytu nad 90 dnů s omezenou dobou pobytu. Obdobné doporučení, odůvodněné souladem se schengenskými předpisy, se týkalo i pobytů cizinců spadajících do působnosti Ministerstva zahraničních věcí. Dále bylo České republice doporučeno zpřesnit, v souladu se schengenskými předpisy, podmínky prodlužování platnosti krátkodobých víz a důvody výjimečného udělování víz na hraničních přechodech.

Všechna uvedená doporučení byla při zpracování novely zákona o pobytu cizinců akceptována.

¹⁴ Zákon č. 222/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Další významnou změnu, provedenou citovanou novelou, představuje úprava režimu přechodných pobytů cizinců na území České republiky. Dosavadní režim takových pobytů na základě dlouhodobých víz bude změněn tak, že cizinec bude moci na české dlouhodobé vízum na území pobývat pouze po dobu nejvýše 1 roku. Delší pobyty cizinců, založené na trvání podmínek pobytu cizince na území, na jejichž základě bylo uděleno vízum, budou řešeny formou povolení dlouhodobého pobytu. Žádost o udělení tohoto pobytu bude možno podat na území České republiky před skončením platnosti víza.

Zpřesňují se povinnosti cizinců z hlediska plnění ohlašovací povinnosti a zjednodušuje se v této souvislosti i postup ubytovatelů. Ohlašovací povinnost se nebude vztahovat na děti do 15 let, členy personálu zastupitelských úřadů cizích států nebo mezinárodních vládních organizací akreditovaných v České republice, jakož i na jejich rodinné příslušníky akreditované Ministerstvem zahraničních věcí. Zvýhodněný režim, tj. ohlašovací povinnost nikoli ve lhůtě do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území, ale ve lhůtě do 30 dnů, pokud bude pobyt na území delší než 30 dnů, bude uplatňován vůči občanům Evropské unie a jejich rodinným příslušníkům.

Stávající pobyty cizinců za účelem strpění pobytu na území nebudou řešeny jako samostatný institut, ale jako pobyty cizinců na vízum k pobytu nad 90 dnů a jako přechodné dlouhodobé pobyty cizinců se specifickým účelem pobytu, kterým bude „strpění pobytu na území“. Navrhovaná úprava reaguje na praxi členských států Evropské unie, kde státy zpravidla pro pobyty přesahující 1 rok užívají označení povolení k pobytu („residence permit“).

Novela s účinností od 31.7.2003 umožňuje cizincům za pobytu na území České republiky požádat o povolení trvalého pobytu, a to ve zvláštních případech po ukončení azylového řízení (nově vložená ustanovení § 69a a § 69b) za podmínky, že cizinec na území pobývá v rámci přechodného pobytu po ukončení azylového řízení a pobýval na území na základě dlouhodobého víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu a v postavení žadatele o azyl nebo o přiznání postavení uprchlíka nebo v postavení obdobném nepřetržitě po dobu nejméně 5 let a současně není občanem státu, který je ve smyslu zvláštního zákona¹⁵ považován za bezpečnou zemi původu.

Rovněž novela zákona o pobytu cizinců reaguje na smlouvu sjednanou mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací a upravuje pobyt občanů Švýcarska na území České republiky - pobytový režim je obdobný režimu pobytu občanů EU s jistými výjimkami obsaženými ve zmíněné smlouvě (např. občanům Švýcarska, protože se nejedná o občany EU, nebude vydáván stejný druh průkazu o povolení k pobytu jako občanům EU).

Vzhledem k tomu, že zákon o dočasné ochraně má vztah na další právní normy, byly novelou zákona o pobytu cizinců změněny a doplněny některé další zákony. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí¹⁶ byl doplněn tak, aby se vztahoval i na děti, které na území České republiky podaly žádost o poskytnutí dočasné ochrany, a děti, které na území České republiky požívají dočasné ochrany. Zákon o veřejném zdravotním pojištění¹⁷ byl doplněn tak, že stanoví stát plátcem pojistného za osoby požívající dočasné ochrany. To se však netýká osob, které budou požívat dočasné ochrany na území České republiky, ale budou mít příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti. Tyto osoby si budou pojištění hradit samy.

Účinnost zákona o pobytu cizinců, zákona o sociálně-právní ochraně dětí, azylového zákona a zákona o veřejném zdravotním pojištění byla stanovena ke dni 1. ledna 2004 s tím, že některá ustanovení novely zákona o pobytu cizinců nabudou účinnosti:

- dnem vyhlášení (ustanovení § 69a a § 69b),

¹⁵ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

- dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost,
- dnem odstranění kontrol na státních hranicích, stanoveným v rozhodnutí Rady Evropské unie o vstupu v platnost schengenské úmluvy o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích pro Českou republiku.

V říjnu 2003 byl zpracován věcný návrh další novely zákona o pobytu cizinců, a to v souvislosti s nezbytností zajistit soulad uvedeného zákona s dalšími předpisy ES, které se týkají možností cestování žáků ze třetích zemí s bydlištěm v některém členském státě¹⁸ a zavedení náhradního cestovního dokladu.¹⁹

V prvním případě citované rozhodnutí stanoví povinnost členských států umožnit žákům ze třetích zemí, kteří pobývají na území některého státu Evropské unie cestovat na společný cestovní doklad, kterým je „Seznam cestujících na školní výlet v rámci Evropské unie“, a to bez požadavku víza, které by jinak v souladu s Nařízením Rady ES č. 539/2001 bylo vyžadováno.

Ve druhém případě jsou podle citovaného rozhodnutí vydávány náhradní cestovní doklady občanům Evropské unie, kteří ztratí nebo jinak pozбудou své cestovní doklady ve třetím státě, kde členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá diplomatické nebo konzulární zastoupení. V takovém případě se mohou občané Evropské unie obrátit na zastupitelský úřad jiného členského státu, který je povinen jim po zmocnění orgánem členského státu původu vydat náhradní cestovní doklad. Náhradní cestovní doklad slouží pouze k návratu do členského státu původu žadatele, nebo do státu, kde má trvalé bydliště anebo výjimečně do jiného místa určení.

Návrh byl zpracován jako součást návrhu zákona, kterým bude novelizován zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech.

Ministerstvo vnitra v současné době připravuje další novelu cizineckého zákona (zatím zpracována pracovní verze projednáváná vnitřně). Její původní zaměření na změnu hlavy XII zákona, tj. ustanovení upravujících problematiku zařízení policie pro výkon zajištění a výkon zajištění cizinců, je postupně rozšiřováno v souvislosti s nezbytností implementovat do vnitrostátního práva nově vydávané předpisy Evropské unie.

Práce na této novele byly zahájeny již v průběhu roku 2003. Nosným tématem této novelizace byla změna hlavy XII. Důvodem byla zejména skutečnost, že příslušná ustanovení zákona a na jejich základě stanovený vnitřní řád zařízení způsobem a podmínkami výkonu zajištění byl v nerovnováze k okolnostem zakládajícím rozhodnutí o zajištění. Jednalo se např. o ustanovení, dle kterého každý cizinec, který nedisponoval dokladem totožnosti, byl umístěn do části zařízení s přísným režimem zajištění, což bylo nejčastěji předmětem kritik ze strany nevládního sektoru.

V době, kdy byly práce na této novele zahájeny, již byla v legislativním procesu předchozí novela citovaného zákona (publikovaná pod číslem 222/2003 Sb.). Ministerstvo vnitra, ve snaze napravit nežádoucí stav, proto iniciovalo dodatečné zapracování do projednáváné novely ustanovení, kterým se měnilo ustanovení § 132 odst. 2 v tom smyslu, že s účinností od 1. 1. 2004 se vypouští písm. e), na základě kterého byl do části s přísným režimem umístěn cizinec, jehož totožnost nelze ověřit. V důsledku této změny dochází v závěru roku 2003 k přestavbě existujících zařízení tak, že cca 80% kapacity všech zařízení budou tvořit části s mírným režimem zajištění a v závislosti na tom se mění rovněž vnitřní prostorové uspořádání zařízení tak, aby volnost pohybu ve vymezených prostorách byla omezena jen minimálně.

Průběh prací na novele zákona, resp. předložení návrhu do připomínkového řízení, byl ovlivněn finančními restrikcemi, ke kterým byla vláda, i jednotlivé resorty, nuceny přistoupit. Tyto

¹⁸ Rozhodnutí Rady o společné akci přijaté Radou na základě čl. K .3 odst. 2 písm. b) Smlouvy o Evropské unii (94/795/JVV)

¹⁹ Rozhodnutí zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, ze dne 25. června 1996 (96/409/SZBP)

restrikce by výrazně ovlivnily možnost profinancování přestavby stávajících zařízení tak, aby odpovídaly záměru vyjádřenému v novele zákona. Z tohoto pohledu bylo nutno přehodnotit finanční dopad připraveného návrhu tak, aby se minimalizovaly předpokládané náklady jen na nutné k tomu, aby bylo zajištěno fungování zařízení v nových podmínkách. Dalším faktorem, který ovlivnil ukončení prací na finalizaci novely zákona, bylo vydávání dalších předpisů v rámci EU a nutnost implementovat je do vnitrostátního práva. Tyto předpisy EU upravují otázku slučování rodin a otázky statutu dlouhodobě žijících cizinců ze třetích států na území členských států EU.²⁰

Při zpracování novely, zejména části měnící hlavu XII a ustanovení související, bylo jako výchozí uplatněno hledisko, prezentované i zmocněncem vlády ČR pro lidská práva, že omezení práv a svobod cizinců zajištěných v zařízení by nemělo jít nad nezbytnou míru při zohlednění skutku, kterého se cizinec dopustil, resp. důvodu zajištění.

Ze současně platné právní úpravy je zřejmé, že tato souměřitelnost zajištěna není; částečně ji mění výše citované vypuštění písm. e) z § 132 odst. 2. Zacházení se zajištěnými, resp. vnitřní režim zařízení, jak předpokládá připravovaná novela, by měl zohledňovat nezbytnost omezení tak, aby bylo dosaženo účelu zajištění.

Novelizací body vztahující se k hlavě XII jsou koncipovány tak, aby zařízení svým vnitřním režimem byla srovnatelná s přijímacími středisky azylových zařízení s rozdílem, že cizinec nebude mít právo toto zařízení v průběhu zajištění opustit (jen ze zákonných důvodů) a jen v odůvodněných případech (např. zajištěný cizinec je agresivní vůči dalším zajištěným či personálu zařízení, neplní povinnosti uložené mu vnitřním řádem) bude možno cizince umístit na přiměřenou dobu (nezbytně nutnou) do přísného režimu zajištění.

Současně je sledována i celková humanizace zařízení. Je navrženo, aby zřizovatelem a provozovatelem zařízení bylo ministerstvo s tím, že oprávnění a působnost policie ve vztahu k zařízením a cizincům v nich umístěným bude vymezena zákonem o pobytu cizinců a případně ostatními obecně závaznými právními předpisy.²¹

Připravovaná novela předpokládá, že prioritní bude umístění zajištěných do mírného režimu. Umístění do přísného režimu zajištění, resp. důvody budou taxativně uvedeny v zákoně. Důraz je kladen na podstatné rozšíření nabídky volnočasových aktivit, minimalizaci omezení volnosti pohybu zajištěných ve vymezených prostorách zařízení a zvýšení podílu sociálního a psychologického poradenství. Tyto podmínky by měly výrazně pozitivně ovlivnit psychiku zajištěných a minimalizovat negativní projevy, jako např. hladovky, agresivitu apod. Současně se zvyšuje četnost návštěv, které mohou zajištění přijímat a ruší se omezení počtu návštěvníků, které bude nadále limitováno jen kapacitními možnostmi návštěvních prostor.

Zvýšená pozornost je věnována rovněž podmínkám pobytu dětí v zařízení. Novelou je dodržena zásada, že děti mladší 15 let mohou být v zařízení jen tehdy, je-li zajištěn jejich zákonný zástupce, přičemž je preferován zájem na udržení celistvé rodiny nebo neoddělování dítěte od jeho zákonného zástupce či osoby, které byl svěřen do péče. Takové dítě není zajištěno, ale je v zařízení pouze ubytováno, přičemž stát prostřednictvím provozovatele zařízení poskytuje dítěti nutnou péči. V tomto smyslu je novelou stanovena povinnost poskytovat dítěti mladšímu 15 let stravu pětikrát denně a vytvořit podmínky pro realizaci povinné školní docházky těchto dětí.

Z pohledu souladu s Úmluvou o právech dítěte pak novela koncipuje speciální ustanovení pro výkon zajištění cizinců ve věku 15 – 18 let., kteří jsou bez doprovodu zákonného zástupce. Citovaná úmluva a v souladu s ní navrhovaná zákonná ustanovení, připouští zajištění osoby spadající do této věkové kategorie jako krajní opatření. Zohlednění krajnosti opatření vyvolává

²⁰ Směrnice Rady ES 2003/86/ES ze dne 22. září 2003, týkající se práva na sloučení rodiny a Směrnice Rady ES 2003/109/EC ze dne 25. listopadu 2003, týkající se statutu dlouhodobě pobývajících příslušníků třetích zemí

²¹ Např. zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

nezbytnost v rozhodnutí o zajištění se argumentačně vypořádat s důvodem a nezbytností aplikace tohoto opatření. Novelou bude i zvýrazněno právo těchto osob na právní poradenství v celém průběhu řízení o správním vyhoštění. V souladu s citovanou úmluvou bude stanoveno, že zajištěné osoby spadající do této věkové kategorie budou ubytovávány odděleně od dospělých s výjimkou případů, kdy je zájem na společném ubytování rodinných příslušníků. Řešena bude i specifika této kategorie osob z hlediska nabídky volnočasových aktivit s preferováním sportovního vyžití.

1.2.3. Zákon o azylu

Novelou zákona o pobytu cizinců byl, jak je již výše uvedeno, novelizován i zákon o azylu. Bylo stanoveno, že přestupky na úseku azylu bude projednávat Ministerstvo vnitra, jako subjekt odpovědný za azylovou oblast.

Dále byla ze zákona vypuštěna povinnost správního orgánu dát před vydáním rozhodnutí ve věci azylu účastníkům možnost vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, ke způsobu jejich zjištění, popř. navrhnout jejich doplnění. Toto opatření bylo do zákona včleněno s ohledem na skutečnost, že žadatel má ze zákona o azylu (§ 49a) povinnost poskytovat ministerstvu v průběhu řízení nezbytnou součinnost a uvádět pravdivé a úplné informace pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci a má tedy kdykoliv v průběhu řízení možnost do spisu nahlížet a uplatnit veškeré informace a návrhy, které mohou z jeho pohledu mít vliv na konečné rozhodnutí. Správní orgán pouze ověřuje věrohodnost informací sdělených žadatelem přičemž je žádoucí, aby zdroje a plný text informací zjištěných správním orgánem a použitých v rámci azylového řízení nebyly zpřístupněny účastníkům řízení a správní orgán mohl rozhodovat na základě přesně a úplně zjištěného stavu věci, tj. i za využití nezveřejňovaných informací.

Obsahem dalšího novelizačního ustanovení bylo stanovení podmínek hrazení nákladů spojených s pobytem cizince v přijímacím středisku v tranzitním prostoru letiště Praha-Ruzyně od pravomocného ukončení řízení o azylu do vycestování. Tímto ustanovením, zejména v části, kde se hovoří o povinnosti státu hradit náklady, nemůže-li si je hradit cizinec z vlastních zdrojů, byla napravena dosavadní absence takového ustanovení, které by opravňovalo stát poskytovat cizinci bezplatně stravu, resp. hradit náklady zdravotní péče v souvislosti s úrazem nebo náhlým onemocněním, nařízenou karanténou nebo jiným opatřením v souvislosti s ochranou veřejného zdraví.

Další změna azylového zákona řešila problémy související s právním režimem cizince v době od pravomocného ukončení správního řízení o azylu do podání žaloby proti tomuto rozhodnutí. Správní řízení ve věci azylu je jednoinstanční a opravným prostředkem proti správnímu rozhodnutí je žaloba o níž ve smyslu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, rozhoduje krajský soud. Správní rozhodnutí ve věci azylu je v souladu s ustanovením § 31a zákona č. 325/1999 Sb. pravomocné doručení. V důsledku toho neúspěšný žadatel o azyl přechází z působnosti citovaného zákona do působnosti cizineckého zákona, je mu uděleno výjezdní vízum, na základě kterého, nepodá-li žalobu proti rozhodnutí ve věci azylu, má povinnost vycestovat z území. Lhůta stanovená zákonem o azylu pro podání žaloby je 15 denní, je-li rozhodováno v tzv. zkráceném řízení (§ 32 odst. 3) 7 denní. Podání žaloby má odkladný účinek, tj. podá-li cizinec žalobu, vrací se zpět do postavení žadatele o azyl a do působnosti zákona o azylu. Tento stav je problematický z hlediska pobytového statutu cizince do podání žaloby; cizinec nemá nárok na bezplatné poskytování služeb z hlediska zákona o azylu, tj. ubytování, stravy a nezbytné lékařské péče. Přitom je nezbytné respektovat skutečnost, že žadatelé o azyl v převážné většině nemají prostředky k tomu, aby náklady spojené s pobytem nesli sami. Současně je nutné přihlížet k tomu, že žadatelům by měly být až do konečného rozhodnutí ve věci azylu, tj. rozhodnutí soudu o žalobě, vytvořeny s ohledem na směrnici Rady č. 2003/9/EC minimální standardy spočívající v zajištění ubytování, stravy, oděvů atp. Bylo tedy novelou upraveno, aby cizinec po pravomocném ukončení

správního řízení ve věci azylu do podání žaloby, resp. po dobu stanovenou zákonem pro podání žaloby, měl přiznána některá oprávnění jako žadatel, zejména bezplatné ubytování v azylovém zařízení, stravu a nezbytné hygienické prostředky, včetně nezbytné lékařské péče v případě úrazu nebo náhlého onemocnění, event. v souvislosti s nařízenou karanténou nebo jiným opatřením v souvislosti s ochranou veřejného zdraví.

Komplexní zapracování citované směrnice do vnitrostátního práva je mimo jiné obsahem v současnosti připravované novely azylového zákona.

I.3. VÍZOVÁ POLITIKA

Jedním z předpokladů plného začlenění České republiky do Evropské unie je, vedle docílení úplné kompatibility vnitrostátní legislativy s právem ES, i harmonizace vízové politiky.

Základním dokumentem v oblasti vízové politiky Evropské unie je Nařízení Rady ES č. 539/2001, kterým je stanoven seznam třetích států, jejichž občané musí mít vízum při překročení vnějších hranic (tzv. černý seznam) a seznam třetích států, jejichž občané jsou od této vízové povinnosti osvobozeni (tzv. bílý seznam)²². Nařízení vstoupilo v platnost dnem 10. dubna 2001. Současně pro Českou republiku platí povinnost harmonizovat bezvízové dohody, včetně jednostranných opatření s článkem 20 Schengenské prováděcí úmluvy.

Česká republika dosáhla plné kompatibility s vízovou politikou Evropské unie při implementaci „černého seznamu“. Do současné doby se však nepodařilo beze zbytku implementovat „bílý seznam“. I přes snahu České republiky sjednat nové či renegociovat již sjednané smlouvy o zrušení vízové povinnosti ve směru ke státům uvedeným na tomto seznamu, nelze očekávat, že ke dni vstupu do Evropské unie bude vízová politika v této oblasti kompatibilní s politikou unie. Důvodem toho je nezáměr některých států upravit na základě reciprocity cestování v relaci s Českou republikou.

Státy, se kterými zbývá dořešit podmínky bezvízového styku v souladu s „bílým seznamem“ lze rozdělit do čtyř kategorií.

První kategorii tvoří státy, s nimiž Česká republika dosud neuplatňuje bezvízový styk - Austrálie, Kanada (bude řešeno jednostranným opatřením vlády ČR); Salvador (jednání probíhá) a Brunei.

Do druhé kategorie jsou zařazeny státy, s nimiž má Česká republika sjednány dohody limitovaného rozsahu pro držitele diplomatických a služebních, případně zvláštních, pasů a je nutné tento režim rozšířit i na držitele cestovních pasů - Bolívie, Brazílie, Nikaragua, Panama a Venezuela (jednání s těmito státy probíhá).

Ve třetí kategorii pak jsou ty státy, s nimiž má Česká republika bezvízový styk pro všechny druhy dokladů, ale vymezení účelu bezvízového pobytu není kompatibilní s nařízením Rady ES č. 539/2001 - Argentina a Mexiko (jednání s těmito státy probíhá).

Poslední kategorii tvoří státy, s nimiž má Česká republika bezvízový styk pro všechny druhy dokladů, ale doba bezvízového pobytu není kompatibilní s nařízením Rady ES č. 539/2001 - Rumunsko, Singapur (jednání s těmito státy probíhá).

Ve všech výše uvedených případech, kde již byla zahájena jednání, lze předpokládat ratifikaci smluvních dokumentů v průběhu roku 2004.

²² Tímto předpisem bylo nahrazeno nařízení Rady (ES) č. 574/1999 určující třetí země, jejichž příslušníci musí být vybaveni vízem při přechodu vnějších hranic členských států.

I přes shora uvedené lze konstatovat, že díky diplomatickým aktivitám Ministerstva zahraničních věcí na bilaterální úrovni byl v roce 2003 v této oblasti učiněn následující posun.

Vláda České republiky schválila návrhy dohod o bezvízovém styku s Paraguayí²³, která byla podepsána dne 1. 12. 2003 v Asunciónu, dále pak s Hondurasem²⁴ a Guatemalou.²⁵

V roce 2003 bylo sjednáno Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Bulharské republiky o změně Dohody mezi vládou České republiky a vládou Bulharské republiky o zrušení vízové povinnosti ze dne 28. 4. 1994. Na základě tohoto ujednání se od 9. 11. 2003 prodlužuje doba bezvízového pobytu občanů jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu ze 30 dnů na 3 měsíce.²⁶

Rovněž v relaci s Kyprem byla renegociační jednání ukončena (obsahem byla harmonizace doby pobytu bez víz) a vláda České republiky schválila změnu stávající dohody o zrušení vízové povinnosti.²⁷

Zcela specifická situace je v relaci ke Slovensku. Na základě provedené analýzy mezinárodních smluv uzavřených se Slovenskou republikou, které upravují překračování společných státních hranic (Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o zrušení vízové povinnosti a Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o úpravě režimu a o spolupráci na společných hranicích), byla se slovenskou stranou dohodnuta změna Smlouvy o úpravě režimu a o spolupráci na společných státních hranicích která má nepřímý vliv i na realizaci dohody o zrušení vízové povinnosti. Jednání o textu smluvního dokumentu, zahájená v roce 2003, byla dne 27. ledna 2004 ukončena podpisem smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou, kterou se mění a doplňuje původní smlouva ze dne 29. října 1992.

Rovněž specifické vztahy ve vízové oblasti jsou v relaci s USA. Zde platí jednostranné opatření vlády České republiky, která svým nařízením zrušila vízovou povinnost pro držitele diplomatických, úředních a cestovních pasů USA. Obdobným způsobem bude řešena i relace s Kanadou a Austrálií, neboť jak USA, tak i zde uvedené státy v dohledné době nepředpokládají sjednání smlouvy s Českou republikou o oboustranném zrušení vízové povinnosti.

S účinností od 15. 3. 2003 Česká republika pozastavila provádění Evropské dohody ze dne 20. dubna 1959 o zrušení vízové povinnosti pro uprchlíky ve vztahu k uprchlíkům, držitelům cestovního pasu označeného textem "Úmluva z 28. 7. 1951" (v anglickém jazyce "Convention of 28 July 1951"), vydaného orgány Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Postup České republiky je reciproční k rozhodnutí Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, které ve smyslu článku 7 dohody její provádění přerušilo. Opatření České republiky je v souladu s citovaným článkem, konkrétně jeho odst. 2, ze kterého vyplývá, že provádění dohody je založeno na principu reciprocity.

V roce 2003 Bolívie, Guatemala a Venezuela zavedly jednostrannými opatřeními pro občany České republiky bezvízový styk k pobytu do 90 dnů nebo jim usnadnily vstup na své území při zachování povinnosti (v případě Venezuely na základě turistické karty DEX-2).

V souvislosti se zabezpečováním souladu mezinárodněprávních závazků České republiky se závazky vyplývajícími z jejího členství v Evropské unii probíhaly v roce 2003 činnosti na zajištění slučitelnosti Smlouvy mezi Českou republikou a Polskou republikou o malém

²³ Usnesení vlády České republiky ze dne 19. 11. 2003 číslo 1175

²⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 19. 11. 2003 číslo 1174

²⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 19. 11. 2003 číslo 1173

²⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 1. 10. 2003 číslo 973

²⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 22. 1. 2003 číslo 89

pohraničním styku, podepsané v Praze dne 17. ledna 1995, ve znění Smlouvy mezi Českou republikou a Polskou republikou, kterou se mění Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o malém pohraničním styku, podepsané ve Varšavě dne 8. června 2000 s *acquis communautaire*. Hlavním cílem návrhu na změnu smluvní úpravy malého pohraničního styku s Polskou republikou je zabezpečit soulad s právem Evropské unie, zejména pokud jde o realizaci zásady svobodného pohybu a pobytu občanů členských států Evropské unie a zásady volného pohybu občanů států obou smluvních stran. Stejně důvody jako u předchozí smlouvy vedly i k přípravě návrhu Dohody mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky, kterou se mění a doplňuje Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Polské republiky o Cestě československo-polského přátelství a pohraničních úsecích řek Dunajce a Popradu sjednané výměnou nót v Českém Těšíně dne 19. května 1991.

1.3.1. Modernizace vízového procesu

V rámci naplňování Koncepce modernizace vízového procesu²⁸ bylo v roce 2003 ukončeno zapojování jednotlivých zastupitelských úřadů České republiky do projektu Modernizace vízového procesu /Evidence cizinců (MVP/EVC). V současné době je systém MVP/EVC nainstalován na všech 108 zastupitelských úřadech, kde se udělující víza České republiky.

Uvedený systém umožňuje elektronické zpracování žádosti o vízum, odeslání požadovaných dat o žadateli o vízum k bezpečnostní prověrce do ústředí²⁹ pomocí zabezpečeného on-line spojení, vytištění víza na vízový štítek a evidenci všech udělených (popř. zamítnutých žádostí o vízum) víz.

Počítačovým zpracováním všech žádostí o udělení českého víza se zařadíme do vysokého evropského standardu, který ve svém důsledku znamená:

- zajištění kompatibility se Schengenským informačním systémem;
- zajištění kompatibility s mezinárodními normami pro cestovní doklady;
- zavedení podstatně důkladnějšího systému prověřování žadatelů o vízum;
- standardizaci pracovních postupů orgánů, které na procesu udělování a kontroly víz participují, tedy i zastupitelských úřadů ČR v zahraničí;
- zajištění dokonalé kontroly procesu udělování víz;
- zajištění možnosti kvalitní a technicky jednoduché kontroly vstupu a výstupu cizinců na hraničních přechodech;
- zajištění možnosti kvalitní evidence a statistického vyhodnocování procesu udělování víz.

V případě problémů či výpadků systému Modernizace vízového procesu na některém ze zastupitelských úřadů nastupuje náhradní režim do odstranění poruchy spojení, který vyžaduje, aby zastupitelský úřad zaslal MZV formou telegramu osobní údaje žadatele o vízum k prověření v databázi Evidence nežádoucích osob (ENO).³⁰ V případě zpřísněného režimu založeného bezpečnostními opatřeními v oblasti výkonu vízové agendy, který se vztahuje na občany a držitele cestovních dokladů tzv. rizikových zemí, jsou údaje rozšířené o důležité poznatky zastupitelského úřadu k osobě žadatele zasílány k bezpečnostní prověrce přímo Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie PČR.

²⁸ Schválena vládou usnesením č. 748 z 18. listopadu 1998

²⁹ Bezpečnostní prověrka je prováděna přímo v nejaktuálnějších databázích Policie ČR.

³⁰ Databáze ENO je vedena Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR.

Zastupitelský úřad rovněž musí veškeré informace k žádostem o vízum do systému MVP/EVC vložit. Tímto je zajištěno, že po zprovoznění komunikačního kanálu mezi zastupitelským úřadem a ústředím jsou všechny údaje o žadatelích zpracovávány v náhradním režimu v něm obsaženy.

V rámci projektu Modernizace vízového procesu budovaný a na zastupitelských úřadech ČR instalovaný informační systém k prověřování žadatelů o udělení českého víza je základem budoucího Národního Schengenského informačního systému, jehož prostřednictvím bude Česká republika napojena na Schengenský informační systém.

V zájmu usnadnění přechodu na vzor víza stanovený předpisy Evropské unie vyrobila Česká republika přechodný vzor vízového štítku, který je vysoce kompatibilní se štítkem EU a bude používán do doby vstupu ČR do EU. Tento štítek již obsahuje, v souladu s Nařízením Rady ES³¹, digitální fotografii držitele víza. Víza na tomto štítku jsou na území ČR vydávána orgány služby cizinecké a pohraniční policie od poloviny března 2003 a od konce dubna 2003 dochází k jejich postupnému vydávání na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí.³² Přechodný vzor vízového štítku využíváný pro dlouhodobý pobyt (nad 3 měsíce) byl rovněž zaveden v I. pololetí 2003 a bude používán do doby vstupu ČR do EU. Ke dni vstupu ČR do EU bude používán vízový štítek vyráběný podle Nařízení Rady ES, které stanoví jednotný formát pro vízum.³³ Plná harmonizace vízového štítku a dalších dokladů se vzory EU bude zajištěna ke dni vstupu ČR do EU. Pro včasné zahájení výroby vízových štítků podle vzoru EU a jejich následnou distribuci na zastupitelské úřady ČR v zahraničí Česká republika obdržela v září 2003 jejich utajovanou specifikaci. Usnesením vlády č. 544 ze dne 4.6. 2003 byla odpovědným orgánem za výrobu dokumentů, které bude Česká republika vydávat po vstupu do Evropské unie stanovena Státní tiskárna cenin.

Zavedením fotografie do vízového štítku Česká republika v předstihu z části realizovala záměr Evropské unie na urychlené zavádění biometrických prvků do dokladů.

Evropská unie se v průběhu roku 2003 intenzivně zabývala projektem na vybudování Vízového informačního systému (VIS). Rada JHA v Lucemburku (5.-6.6.2003) přijala závěry k VIS, který by měl být budován postupně s tím, že nejprve bude vytvořena databáze alfanumerických dat včetně digitálních fotografií žadatelů o víza. V další fázi budou do VIS zahrnuty dohodnuté biometrické identifikátory a skenované dokumenty. Česká republika podporuje vytvoření Vízového informačního systému, včetně jeho synergií se Schengenským informačním systémem II. generace s tím, že jeho realizace by však neměla zpozdit úplné začlenění ČR do schengenského systému (tj. zrušení kontrol na hranicích se sousedními státy). Pravidelných měsíčních schůzek k VIS v Bruselu, které jsou technického charakteru, se zúčastňují techničtí experti Ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva vnitra ČR.

I.4. OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC

Ochrana přibližně 2 300 km státních hranic ČR byla od 1. 1. 2003 prováděna podle zákona č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic. Nová právní úprava vymezila oprávnění policistů při zajišťování ochrany státních hranic přímo na státních hranicích (hraniční přechody)

³¹ Nařízením Rady ES č. 335/2002 z 18. února 2002

³² Na zastupitelských úřadech České republiky byl pilotní projekt zavádění přechodného vzoru vízového štítku zahájen dne 28. 4. 2003 na Generálním konzulátě ČR v Drážďanech a ke konci roku 2003 byly přechodné vzory vízového štítku již zavedeny na vízových pracovištích 46 zastupitelských úřadů České republiky.

³³ Nařízení Rady ES č. 1683 ze dne 29. května 1995, které stanoví jednotný formát pro vízum ve znění Nařízení Rady ES č. 334 z 18. února 2002

a ve stanovených vzdálenostech od státních hranic (do 5 km a 25 km)³⁴ a umožnila účinnější postup při odhalování přeshraniční kriminality.

Opatření stanovená ředitelem Policie ČR služby cizinecké a pohraniční policie v souvislosti s uplatňováním jednotlivých ustanovení citovaného zákona byla v průběhu roku 2003 splněna. Výjimkou bylo opatření s delší dobou realizace, kterým je umístění technických prostředků zabraňujících nedovolenému překračování hranic dopravními prostředky na nezajištěných cestách na státních hranicích.³⁵ Tyto technické prostředky jsou vybranými dodavateli umísťovány v terénu postupně, a to v termínech stanovených v uzavřených smlouvách. Na česko-slovenských státních hranicích se zábrany neuvádí do aktivní polohy bez projednání se všemi držiteli, kterým bylo vydáno povolení pro překračování státních hranic dopravními prostředky v dané lokalitě.

Služba cizinecké a pohraniční policie byla k 1.březnu 2003 personálně posílena o 355 systemizovaných pracovních míst policistů a 9 SPM občanských zaměstnanců.³⁶ Zmíněným opatřením se zlepšily podmínky pro systematické zajišťování úkolů v oblasti ochrany státních hranic po celé jejich délce, způsobem a v míře očekávané k datu vstupu České republiky do Evropské unie a pro následující přechodné období tzv. „dočasné ochrany vnějších schengenských hranic”.

Období roku 2003 bylo znovu charakterizováno dalším, i když ne tak výrazným, snížením počtu zadržených osob (o 10,4 %), které nelegálním způsobem překročily státní hranice České republiky nebo se o to prokazatelně pokusily.

V uvedeném roce byly doplněny technické prostředky Policie ČR SCPP o 24 přístrojů pro noční vidění Leica Big 35 nejmodernější konstrukce. Na základě projektu PHARE bylo dodáno 7 souprav vozidel se zabudovanou termovizní a další speciální technikou. Nyní je k dispozici 9 těchto souprav, které jsou využity při ochraně všech úseků státních hranic České republiky, včetně ochrany mezinárodního Letiště Praha-Ruzyně. Pomocí těchto termovizí bylo při pokusech o nedovolené překročení státních hranic zajištěno patnáct skupin o celkovém počtu 98 osob. Systém LOOK provedl 1 336 záchytů sledovaných a blokových vozidel. V rámci účinnějšího odhalování případů padělání přechodových razítek byla k 1. 4. 2003 provedena celorepubliková změna fólií přechodových razítek používaných na hraničních přechodech.

V úseku státních hranic ČR se SR i Rakouskem byl od března využíván vrtulník PČR letecké služby s vybavením pro noční vidění. Oblety státních hranic vrtulníkem se ukázaly být dobrým preventivním činitelem v oblasti nelegální migrace. Ve službě je při ochraně státních hranic v teritoriu ObŘ SCPP Brno nadále využívána jedna souprava systému seismických magnetických čidel k zaznamenávání pohybu v bezprostřední blízkosti státních hranic.

V souvislosti s iráckou krizí byla v únoru 2003 přijata bezpečnostní opatření k zabezpečení a ochraně Letiště Praha-Ruzyně a civilní letecké dopravy před protiprávním činem a tyto trvají do současné doby. K těmto opatřením bylo RCPP Praha-Ruzyně posíleno vojáky a technickými prostředky Armády ČR. V kontextu mezinárodní situace je stále nutno považovat za rizikovou záležitost odbavování leteckých linek do Tel Avivu, zvláště pak letů společnosti El-Al.

³⁴ Zákon definuje ochranu státních hranic jako soubor opatření přijímaných na státních hranicích k zabránění jejich nedovolenému překračování. V návaznosti na to se vymezuje oprávnění Policie České republiky při zajišťování ochrany státních hranic, která jsou odstupňována podle míry ohrožení chráněného zájmu v závislosti na vzdálenosti od státních hranic. Svým rozsahem největší oprávnění se týkají ochrany státních hranic přímo na státních hranicích a v jejich bezprostřední blízkosti. Intenzita zásahu do práv a svobod osob klesá s rostoucí vzdáleností od státních hranic v pásmech 5 a 25 kilometrů.

³⁵ Zákon svěřuje policii oprávnění umísťovat na pozemcích v bezprostřední blízkosti státních hranic bezpečnostní prostředky zabraňující nedovolenému překračování státních hranic za pomoci dopravních prostředků.

³⁶ Navýšení počtu policistů se projevilo zejména v počtu hlídek vysílaných do přímého výkonu služby k ochraně státních hranic.

Při plnění úkolů v oblasti ochrany civilní letecké dopravy byl na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně zaznamenán zvyšující se trend anonymních oznámení o uložení nástražného výbušného systému v areálu letiště. Činnost pyrotechniků na tomto RCPP oproti loňskému roku mírně narůstá, a to zejména u preventivních prohlídek. V roce 2005 bude končit použitelnost pyrotechnického obleku a bombdeky, v horizontu 2 až 3 let bude nutno obměnit a navýšit i ostatní techniku.

V souvislosti s odbavovacím procesem na RCPP Praha-Ruzyně se v současné době jeví jako hlavní problém zastaralá počítačová technika (její častá poruchovost) a zejména zastaralost serverů, kdy dochází k jejich velmi častému výpadku, zastaralost a opotřebovanost dalších komponentů počítačové sítě. V souvislosti s velkým nárůstem počtu cestujících a letů a s dostavbou terminálu Sever 2 (EUROPA) se jeví jako nutnost navýšit počty policistů na RCPP minimálně jeden rok před otevřením nového terminálu.

V současné době probíhá výstavba nových odbavovacích přepážek na odletu z ČR, čímž po ukončení této výstavby dojde k zvýšení počtu odbavovacích přepážek ze současných 8 na 11 a tím následně k urychlení odbavovacího procesu a též ke zkrácení čekacích lhůt při odbavení z území ČR.

RCPP při výkonu služby na státních hranicích zajišťovaly nejen specifické úkoly související s již zmíněnou iráckou krizí, ale i mimořádná opatření související se šířením epidemie SARS a v rámci spolupráce s Národním koordinačním centrem Armády ČR přesuny ozbrojených sil států Severoatlantické smlouvy a jiných států.

V roce 2003 zaznamenala určitý vzestup služební kynologie. Zlepšila se odborná připravenost psovodů a vycvičenost služebních psů. Zvýšená úroveň v připravenosti se promítla ve výslednosti a úspěšném použití služebních psů v praktickém výkonu služby. Za pomoci služebních psů bylo zadrženo 1 182 osob, několik skupin osob i s převaděči při nedovoleném překročení státních hranic, byly odhaleny osoby ukryté v dopravních prostředcích, došlo i k odhalení drog. Zlepšila se připravenost na celostátní svody služebních psů, kde byli jedinci od SCPP vybráni do plemenného stáda pro chov v Policii ČR. V roce 2003 proběhl u ObŘ SCPP Ústí nad Labem experiment, který byl systémově zaměřen na efektivnější využívání služebních psů při ochraně státních hranic. Tento systém byl po třech rozborech vyhodnocen jako úspěšný, především jeho výsledností ve výkonu služby. Z uvedených důvodů se doporučuje tento systém zavést u všech oblastních ředitelství SCPP. Početní stav služebních psů k 31. 12. 2003 činil 288.

V roce 2003 byly podle *Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech*³⁷ poprvé při ochraně státních hranic využívány nové formy policejní spolupráce. Jednalo se především o výkon služby příslušníků ochrany hranic obou států ve společných pohraničních hlídkách na území České republiky a na území Spolkové republiky Německo. První společná pohraniční hlídka policistů SCPP a BGS (Bundesgrenzschutzamt Pirna) se uskutečnila dne 17. února 2003 v úseku RCPP Rumburk v působnosti oblastního ředitelství SCPP Ústí nad Labem za účasti ministra vnitra ČR a spolkového ministra vnitra SRN. Následně bylo zahájeno pravidelné nasazování společných pohraničních hlídek i u ObŘ SCPP Plzeň a České Budějovice.

Na státních hranicích mezi ČR a SRN probíhá pravidelná výměna informací na regionální, střední a nejvyšší úrovni. Operativní výměna probíhá denně, situace za uplynulé čtvrtletí je projednávána na schůzkách ředitelů ObŘ SCPP s německými partnery. Na základě výše uvedené smlouvy se zástupci ředitelství BGS v Koblenzi a ředitelství SCPP v Praze podílejí na zpracování společné situační zprávy o situaci v oblasti nelegální migrace na státních hranicích ČR a SRN za rok 2003.

³⁷ Smlouva vstoupila v platnost 1. srpna 2002.

V roce 2003 byla ze strany útvarů služby cizinecké a pohraniční policie dále věnována velká pozornost provádění pobytových kontrol, které byly zaměřeny především na dodržování pobytového režimu cizinců, plnění účelu pobytu stanoveného vízem, plnění povinností cizinců a ubytovatelů vyplývajících z cizineckého zákona, odhalování cizinců pobývajících na území České republiky po uplynutí doby platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem a provádění opatření v případech nedodržování zákonů a obecně platných právních předpisů na území České republiky. Výsledkem je 9,1% nárůst počtu zjištěných případů porušování pobytového režimu cizinci oproti roku 2002.

1.4.1. Jednání uskutečněná v souvislosti s ochranou státních hranic

V rámci plnění úkolů vyplývajících ze Schengenského akčního plánu probíhala od měsíce dubna 2003 jednání našich expertních komisí s příslušnými orgány Spolkové republiky Německo, Polské republiky a Slovenské republiky, na kterých byly řešeny otázky další spolupráce při ochraně státních hranic na hraničních přechodech po odchodu celních orgánů a technologie odbavovacího procesu po vstupu České republiky do Evropské unie. Zahájeno bylo v tomto směru jednání s orgány Rakouska dne 12. listopadu 2003, kterému předcházelo jednání na úrovni Policie ČR oblastních ředitelství SCPP Brno a České Budějovice s územně příslušnými orgány rakouské strany.

Základním principem navržených změn v systému provádění hraniční kontroly je vytvoření společných odbavovacích stanovišť pro kontrolní orgány sousedních států. Cílem je zjednodušení a urychlení odbavení občanů sousedních států a občanů EU. Přitom by mělo docházet k jednomu zastavení kontrolovaných vozidel. Tato praxe povede k diferenciaci kontroly ve vztahu k občanům EU a cizincům ze třetích států, přičemž dojde k omezení rutinní lustrace občanů EU v policejních evidencích a bude preferována tzv. selektivní kontrola s důrazem na občany třetích států.

Proběhla také jednání zástupců vedení Policie ČR a SCPP se zástupci rakouského ministerstva vnitra, Spolkového kriminálního úřadu a regionálních bezpečnostních ředitelství. Na programu byly zejména otázky spojené s ochranou státních hranic a s bojem proti převaděčské činnosti, spolupráce cizineckých a pohraničních orgánů po 1. květnu 2004 a vzájemné odbavování na státních hranicích.

V květnu a červnu 2003 projednával ředitel Služby cizinecké a pohraniční policie, jakožto hlavní hraniční zmocněnec, problematiku ochrany státních hranic také se slovenskou a polskou stranou. Lze konstatovat prohloubení spolupráce a vzájemné koordinace výkonu služby.

1.5. PŘÍSTUP ČESKÉ REPUBLIKY K EVROPSKÉ UNII

Pokrok České republiky v procesu integrace hodnotí Evropská komise v Pravidelných hodnotících zprávách Evropské komise o přípravě České republiky na členství v Evropské unii. Pravidelná hodnotící zpráva za rok 2002 byla zveřejněna v říjnu 2002. Zpráva vyzněla pro Českou republiku velmi příznivě. Jejím závěrem bylo doporučení, aby Česká republika dokončila přístupová jednání a členem Evropské unie se stala v roce 2004.

V listopadu 2003 zveřejnila Evropská komise Monitorovací zprávu, která se zaměřila především na hodnocení pokroku dosaženého v České republice v implementaci potřebných reforem a plnění závazků přijatých v jednotlivých kapitolách v rámci jednání o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Pokud jde o vnitrostátní sledování pokroku v přípravě na vstup do EU, vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí v lednu 2002 na základě podkladů všech relevantních resortů dokument Souhrn zbývajících úkolů ČR pro vstup do EU. Záměrem dokumentu je zrevidovat a

shrnout komplexně všechny závazky ČR. Tento dokument nahrazuje dříve zpracovávaný Národní program přípravy ČR na vstup do EU. Souhrn zbývajících úkolů ČR pro vstup do EU byl schválen vládou v dubnu 2002. Vláda pravidelně projednává a schvaluje aktualizaci tohoto materiálu. Poslední vyhodnocení a aktualizace Souhrnu proběhla v prosinci 2003.

Dalším monitorovacím nástrojem jsou expertní mise. V květnu 2003 se uskutečnila další mise expertů EU. Hlavními tématy této mise byl Boj proti ekonomickému a finančnímu zločinu, podvodům a korupci, Policejní spolupráce a boj proti organizovanému zločinu a Soudnictví. Mise proběhla dle programu, který byl připraven ve spolupráci s Delegací EK a se Stálou misí ČR v Bruselu.

Dnem 16. dubna 2003, kdy došlo v Aténách k podpisu Přístupové smlouvy České republiky k Evropské unii, se Česká republika zapojila do činnosti pracovních skupin Rady Evropské unie, pracovních skupin a výborů Evropské komise a dalších orgánů v roli aktivního pozorovatele.

Ministerstvo vnitra se přihlásilo k hlavní gesci v 18 pracovních skupinách Rady Evropské unie a u 24 skupin se přihlásilo jako vedlejší gestor. Pokud se jedná o pracovní skupiny a výbory Evropské komise, je Ministerstvo vnitra zapojeno do činnosti 6 výborů a cca 31 pracovních skupin. Jednání uvedených pracovních orgánů se podle problematiky pokrývající zejména oblasti ochrany hranic, azylu, migrace, policejní spolupráce a civilní ochrany účastní také experti z odboru azylové a migrační politiky. Sekretariátem zodpovědným za koordinaci procesu vysílání jednotlivých expertů na jednání do pracovních skupin Rady Evropské unie byl stanoven odbor mezinárodní spolupráce a evropské integrace.

Ministerstvem zahraničních věcí byl vytvořen systém přípravy pozic České republiky pro vystoupení v orgánech EU, na kterém participují všechny ústřední orgány státní správy.

Ministerstvo vnitra, stejně jako ostatní resorty, je zodpovědné za přípravu pozic a instrukcí, které buď zástupci-experti MV uplatňují při jednáních pracovních skupin Rady EU či Evropské komise nebo jsou tyto pozice zasílány Ministerstvem zahraničních věcí Stálému zastoupení ČR při Evropských společenstvích. Systém těchto pozic/instrukcí vypadá následovně:

- pro jednání pracovních skupin a výborů Rady EU vypracovávají instrukce přímo útvary ministerstva, jejichž experti se jednání těchto skupin účastní; při přípravě instrukce lze požádat o doplnění diplomaty SM Brusel, kteří se zabývají problematikou justice a vnitra;
- každý týden se MV podílí na přípravě instrukcí ČR pro COREPER.³⁸ Výsledné znění instrukcí je dopracováno ve Výboru pro EU. Výbor pro EU byl zřízen Ministerstvem zahraničních věcí jako náhrada meziresortního připomínkového řízení a v tomto orgánu jsou každé úterý před konáním COREPERu projednány všechny připravené instrukce. Je-li k těmto instrukcím připojen souhlas všech členů Výboru, jsou instrukce odeslány velvyslanci ČR při Evropských společenstvích. Členy Výboru pro EU jsou zástupci všech ministerstev a jiných ústředních úřadů na úrovni náměstků ministrů;
- pro jednání Rady ministrů jsou pro každou formaci Rady EU³⁹ vypracovávány mandáty, které obsahují podrobné instrukce jednotlivě ke každému bodu programu. Mandáty schvaluje vláda ČR.

Koordinační skupina Ministerstva vnitra pro Evropskou unii je na resortní úrovni základním rozhodovacím orgánem ve věcech vytváření rámcových pozic a instrukcí pro zasedání pracovních skupin Rady EU a COREPERu a mandátů (tj. zásadních postojů ČR v EU) pro ta jednání Rady EU, jejichž problematika spadá do gesce nebo spolugesce Ministerstva vnitra. Tato skupina, která je

³⁸ Výbor stálých zástupců, jehož se účastní velvyslanci členských zemí při ES a jehož souhlas předchází konečnému souhlasu Rady ministrů EU.

³⁹ Pro vnitro je to formace Rada pro justici a vnitro.

v současné době ustavována v souladu s usnesením vlády č. 476/2003, se také zaměřuje na podstatu legislativních návrhů Evropské komise, které Evropská komise předkládá Radě EU. Jejím úkolem je analyzovat důsledky, které předmětné návrhy pro ČR představují, aby mohla ČR aktivně, prostřednictvím expertů v pracovních skupinách a výborech těchto orgánů EU, ovlivňovat ve spolupráci s Výborem pro EU (resp. vládou) a prostřednictvím Stálého zastoupení ČR v EU přípravu těchto návrhů.

Jednání po linii Evropské unie, kterých se Česká republika zúčastňuje od dubna 2003 ve funkci pozorovatele, probíhala především formou účasti na aktivitách pracovních skupin VISA, HRANICE, Hodnocení Schengenu, EFTA a CIREFI.⁴⁰ Tato jednání byla důležitá z hlediska postupného začleňování České republiky do evropských struktur.

V rámci aktivit pracovní skupiny Rady EU "Hodnocení Schengenu" se Česká republika zúčastnila v průběhu září a října 2003 jako první z přistupujících států třech schengenských hodnotících misí v Portugalsku. Čeští experti byli přímo zapojeni do hodnotícího procesu a následného vypracování příslušné zprávy, čímž prezentovali pokrok v přípravě České republiky na plné provádění schengenské spolupráce. Jejich zkušenosti budou využity při činnosti obdobné pracovní skupiny působící na národní úrovni, jejíž vytvoření se připravuje.

V roce 2002 byla Česká republika, jako kandidátský stát přístupu do EU, přizvána, aby jako pozorovatel spolupracovala na pilotním projektu⁴¹ prezentovaném Ministerstvem vnitra Itálie v rámci SCIFA+⁴² k ochraně vnějších hranic Evropské unie.

Podstatou projektu je vypracování konkrétních metod spolupráce mezi policejními složkami na vybraných mezinárodních letištích v rámci Evropské unie za účelem zamezení nelegální migrace. To předpokládá zejména vytvoření systému včasné výměny informací (společný informační systém) při zajišťování padělaných dokumentů a při odhalování nelegálních migrantů. Zároveň se zabývá i koncepcemi celkového dalšího vývoje fungování a mezinárodní spolupráce mezi letišti.

V průběhu roku 2003 se zástupci ministerstva vnitra zúčastnili na rozpracování přípravné fáze Pilotního projektu prezentovaného Ministerstvem vnitra Itálie v rámci SCIFA+ „Ochrana vnějších hranic EU – Mezinárodní letiště“. V rámci Projektu bylo v Římě vytvořeno Centrum pro vzdušné hranice, které má koordinovat další fáze Projektu. V listopadu proběhla přípravná fáze Projektu a v prosinci 2003 byla Česká republika, která do té doby měla postavení pozorovatele, přizvána k aktivnímu přístupu k dalším operacím jeho realizační fáze, která bude pokračovat v roce 2004.

V roce 2003 pokračovala účast Ministerstva vnitra na činnosti Pracovní skupiny expertů na postavení a další práva imigrantů při Evropském výboru pro migraci.⁴³ Na tomto fóru dochází k hodnotícím diskusím a návrhům na řešení problematiky, která se vztahuje k právnímu postavení cizích rezidentů a dalších osob, kterým byl povolen vstup na území členských států, a migrační politiky, jak v jednotlivých členských státech, tak v Evropě jako celku (legální migrace). Diskuse zahájené v roce 2002, zaměřené na právní postavení cizinců, kterým byl povolen pobyt za účelem zaměstnání, pokračovaly i v roce 2003 a vyústily ve vypracování dokumentu *„Právní postavení cizinců, kterým je povolen pobyt za účelem zaměstnání“* a vypracování návrhu rámcové bilaterální dohody o pracovní migraci, které budou předloženy Evropské komisi pro migraci.

⁴⁰ Centrum pro informace, diskusi a výměnu názorů k překračování hranic a imigraci.

⁴¹ Jedná se o projekt „Mezinárodní letiště“.

⁴² SCIFA+ – Strategic Committee on Immigration, Borders and Asylum (Strategický výbor pro imigraci, hranice a azyl).

⁴³ Orgán Rady Evropy ve Štrasburku.

I.6. PŘÍPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY K PŘEVZETÍ SCHENGENSKÉHO ACQUIS A PŘIPOJENÍ K SCHENGENSKÉMU INFORMAČNÍMU SYSTÉMU

Jak již bylo v předchozí kapitole uvedeno, dne 16. dubna 2003 byla v Aténách podepsána Smlouva o přistoupení k Evropské unii, čímž se pro Českou republiku završila etapa vyjednávání o vstupu.

Z hlediska schengenského acquis je, na rozdíl od dosavadního vývoje, současná vlna rozšíření EU výjimečná tím, že zapojení do schengenské spolupráce je pro všechny přistupující státy povinné. Pouze část schengenského acquis lze provádět ode dne vstupu do EU, neboť zrušení kontrol na vnitřních hranicích bude možné až po rozhodnutí Rady EU vydaného na základě výsledků zjištěných Pracovní skupinou Rady pro hodnocení Schengenu.

Smlouva o přistoupení k EU obsahuje výčet schengenského acquis, které bude účinné ode dne vstupu, tzv. acquis 1. kategorie. Jedná se o ty oblasti schengenské spolupráce, které nejsou závislé na připojení k Schengenskému informačnímu systému a které přímo nesouvisí se zrušením kontrol na vnitřních hranicích. Kvalita přípravy na provádění acquis 1. kategorie je monitorována obecným systémem hodnocení použitým pro současnou vlnu rozšíření EU.

Základním dokumentem, podle kterého je organizována příprava České republiky je Schengenský akční plán, jehož aktualizovanou verzi (SAP ČR 2003) schválila vláda usnesením ze dne 4. června 2003 č. 544. České republice se z velké části daří plnit Schengenský akční plán. Stav jeho plnění byl zásadním způsobem vyhodnocen v červnu 2003 při příležitosti vypracování SAP ČR 2003.

Monitorovací zpráva o přípravě ČR na členství v EU publikovaná Evropskou komisí 5. listopadu 2003 posoudila plnění Schengenského akčního plánu jako široce uspokojivé. Ke dni vstupu EU ještě očekává zavedení schengenských standardů pro dočasnou vnější hranici se SR, uzavření zbývajících dohod o policejní spolupráci zejména se sousedními státy a sjednání dalších readmisních dohod. V případě acquis 2. kategorie vybízí k intenzivní přípravě na plnou aplikaci.

Vláda České republiky je o stavu příprav informována dvakrát ročně prostřednictvím pravidelných zpráv, které hodnotí současný stav připravenosti České republiky k převzetí schengenského acquis v oblasti kontroly vnější hranice, vízové politiky, policejní a soudní spolupráce, problematiky omamných a psychotropních látek, střelných zbraní a střeliva, Schengenského informačního systému a ochrany osobních údajů. První zprávu vláda vzala na vědomí dne 4. června 2003 usnesením č.544. Zároveň schválila Schengenský akční plán České republiky 2003 a Strategii České republiky při zapojování do schengenské spolupráce. Dále určila Státní tiskárnu cenin orgánem odpovědným za tisk dokumentů, které bude Česká republika vydávat po vstupu do Evropské unie. Druhá zpráva byla vypracována koncem roku 2003 a vláda ji vzala na vědomí dne 21. ledna 2004 usnesením č.77. Zároveň vláda tímto usnesením uložila 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra založit mezirezortní pracovní skupinu, která bude pověřena organizací a prováděním hodnotících kontrolních misí v České republice v souvislosti s dokončením příprav na zapojení České republiky do schengenské spolupráce.

Plnění SAP ČR 2003 je v současné fázi stále více závislé na spolupráci se sousedními státy. Proto Česká republika iniciovala v průběhu roku 2003 jednání o vytvoření společné strategie v oblasti schengenské spolupráce se všemi sousedními státy.

V souvislosti se vstupem do EU byla rovněž se všemi sousedními státy uskutečněna pracovní jednání k realizaci záměru společného pohraničního odbavování osob a dopravních prostředků na společných státních hranicích. Cílem těchto jednání je zahájit dnem 1. května 2004 provádění společného výkonu pohraniční kontroly s orgány sousedního státu na hraničních přechodech, které budou splňovat podmínky společného výkonu služby na tzv. jedno zastavení.

V relaci se **Slovenskem** se v návaznosti na jednání delegací Ministerstev vnitra ČR a SR ve dnech 30. a 31. července 2003 ke spolupráci v oblasti implementace schengenského acquis uskutečnila v Praze dne 19. listopadu 2003 expertní schůzka zaměřená na adaptaci bilaterálně smluvní základny v souvislosti s přípravou na plné zapojení obou států do schengenské spolupráce. Výsledkem těchto dvou jednání bylo vytvoření společné strategie ČR a SR v oblasti příprav na plné provádění schengenského acquis.

Nadstandardní režim na společné hranici mezi Českou republikou a Slovenskem dovolující volný pohyb občanů obou zemí přes státní hranice ztěžuje provádění kontroly osob na státních hranicích. Tato otázka je řešena od května 2001 jednáním se SR o změně obsahu Dohody mezi vládou ČR a vládou SR o zrušení vízové povinnosti a Smlouvy mezi ČR a SR o úpravě režimu a o spolupráci na společných státních hranicích ve znění novely z 18. 8. 1997 (dále jen „režimové smlouvy“). Slovenské straně byl počátkem července 2003 zaslán k vyjádření nový český návrh novely režimové smlouvy, bilaterální expertní jednání se uskutečnila v Praze ve dnech 24. - 25. září 2003. Další jednání k finalizaci textů smluvních dokumentů proběhlo v Bratislavě ve dnech 25. - 26. listopadu 2003. Dne 21. ledna 2004 vláda České republiky režimovou smlouvu projednala a schválila. Následně byla smlouva podepsána v Bratislavě dne 27. ledna 2004.

Je předpoklad, že režimová smlouva vstoupí v platnost dne 1. května 2004 nebo třicátým dnem ode dne výměny ratifikačních listin, pokud nebudou před tímto datem vyměněny. Delegace se shodly na tom, že souběžně s přípravou režimové smlouvy budou připravována její prováděcí ujednání tak, aby všechny smluvní dokumenty mohly být předloženy do vnitrostátních schvalovacích procesů s cílem vstupu v platnost k výše uvedenému datu.

V relaci se **SRN** se dne 17. 2. 2003 uskutečnilo v Seifhennersdorfu jednání 1. místopředsedy vlády a ministra vnitra Mgr. S. Grosse se spolkovým ministrem vnitra SRN O. Schilym u příležitosti zahájení činnosti společných hraničních hlídek a k přípravě ČR na plnění „schengenských kritérií“. Dne 14. 8. 2003 se 1. místopředseda vlády a ministr vnitra Mgr. S. Gross setkal s ministrem vnitra Bavorska G. Becksteinem k projednání problematiky policejní spolupráce, nelegální migrace, Schengenu a k dalším otázkám. Dne 20. 6. 2003 se uskutečnilo jednání I. náměstka ministra vnitra Mgr. M. Koudelného s ředitelem odboru Spolkové ochrany hranic SRN R. Kassem zaměřené na přípravu společné strategie ČR a SRN při přípravě opatření k budování vnitřní hranice schengenského prostoru.

Jednání k problematice spolupráce na budoucí vnitřní hranici, resp. k hraničním přechodům se uskutečnila také s **Polskem** (3. března 2003 v Praze) a **Rakouskem** (12. prosince 2003 v Drasenhofenu).

I nadále probíhaly aktivity v rámci programu **Phare**. Jednotlivé projekty v gesci odboru azylové a migrační politiky byly v roce 2003 stejně jako v roce 2002 zaměřeny na oblasti azylu, migrace a ochrany státních hranic a především na přípravu České republiky na zapojení do systému schengenské spolupráce. Jsou zaměřeny na posilování technické vybavenosti a na vyškolení odborníků.

V roce 2003 byly zahájeny dva projekty - projekt Phare 2002 - Schengenský akční plán a Schengenský informační systém, fáze II, a projekt Phare 2001 - Rozvoj hraniční kontroly, migrační a azylové politiky.

V únoru 2003 byl zahájen 18 měsíční projekt Phare 2002. Projekt navazuje na již ukončený úspěšný projekt Phare 1999, který významně pomohl vytvořit tým odborníků, kteří se dnes v různých funkcích podílejí na plnění Schengenského akčního plánu a navíc pomohl významně vybavit Policii ČR potřebnou technikou. Projekt Phare 2002 je sestaven z komponentů tak, aby podporoval závěrečnou fázi plnění Schengenského akčního plánu České republiky. Na konci projektu bude provedeno vlastní hodnocení kvality převzetí schengenského acquis.

Projekt Phare 2001 je projektem twinningovým a je zaměřen na posílení prevence proti nelegální migraci a na rozvoj azylové politiky. V rámci jeho aktivit probíhají školení, konzultace, studijní návštěvy a semináře, a to podle jednotlivých komponentů projektu, tj. hranice, azyl a migrace. V rámci projektu bude vyškoleno několik desítek pracovníků, především z ministerstva vnitra a cizinecké a pohraniční policie. Partnerskými zeměmi jsou Rakousko a Nizozemí.

Česká republika, která je v současné době předsednickým státem V4, označila schengenskou problematiku za prioritu svého předsednictví. **Na setkání ministrů vnitra států V4** v září 2003 bylo přijato společné prohlášení, ve kterém se ministři vnitra dohodli na zkoumání modalit, možností a podmínek pro podání společné žádosti. Tímto úkolem byla pověřena pracovní skupina V4 pro schengenskou spolupráci, jejíž první jednání se uskutečnilo 21. října 2003 a která by měla předložit první výsledky v průběhu dubna 2004. V rámci pracovní skupiny v současnosti probíhá porovnání kompatibility schengenských akčních plánů států V4, což bylo identifikováno jako první krok k výše zmíněnému cíli.

Zvláštní význam pro přípravu České republiky na zapojení do schengenské spolupráce mají společné projekty s **Norskem**. Ve dnech 4.-5. prosince 2003 se v Praze uskutečnil konzultační seminář na téma „Zkušenosti Norského království v souvislosti se společným zapojováním nordických států do schengenské spolupráce“.

1.6.1. Národní schengenský informační systém (N.SIS ČR)

Schengenský informační systém je klíčem k plnému zapojení do schengenské spolupráce, neboť teprve po vytvoření a zprovoznění Schengenského informačního systému 2. generace bude možné připojení nových členských států.

Česká republika pokračuje ve vytváření administrativních a technických struktur nezbytných pro připojení k SIS⁴⁴. Policejní prezidium České republiky je odpovědné za zřízení Národní sekce Schengenského informačního systému (N.SIS ČR), SIRENE.ČR⁴⁵ a VISION.ČR.⁴⁶ V souvislosti s vývojem schengenského informačního systému druhé generace se zavádí pojem národního rozhraní schengenského informačního systému (dále jen „NI SIS.ČR“). V souladu se schengenským *acquis* a vnitrostátní legislativou byl schválen seznam orgánů, které budou mít oprávnění přímo vyhledávat a pořizovat záznamy zařazené do Schengenského informačního systému. Rovněž Úřad pro ochranu osobních údajů zkoumá na základě zahraničních zkušeností účelnost alternativy přímého napojení do systému.

⁴⁴ V případech pátrání po osobách se do SIS vkládají záznamy o osobách hledaných za účelem zatčení a vydání; cizincích zaznamenaných za účelem vstupu; pohřešovaných nebo hledaných osobách v zájmu jejich bezpečnosti nebo za účelem prevence ohrožení; svědčích, osobách předvolaných nebo hledaných soudními orgány; osobách zařazených za účelem nenápadného sledování nebo za účelem cílených kontrol. V případech pátrání po vozidlech a dalších taxativně vymezených předmětech (osobní doklady, bankovky, zbraně) se do SIS vkládají záznamy o vozidlech zařazených za účelem nenápadného sledování nebo za účelem cílených kontrol; vozidlech nebo předmětech hledaných za účelem zajištění nebo důkazu pro trestní řízení.

⁴⁵ Pro potřeby konzultací a výměny informací mezi členskými státy byla vytvořena síť kanceláří SIRENE integrující zástupce všech (podle vnitrostátních předpisů) oprávněných orgánů. Kanceláře pracují v nepřetržitém provozu a ve všech jazycích s početním zastoupením 50-60 pracovníků. Neoficiálně se prosadil neutrální pracovní jazyk angličtina („Schenglish“).

⁴⁶ VISION (Visa Inquiry Open-Border Network – síť schengenských konzultací). Vybudování kanceláře VISION bylo stanoveno rozkazem policejního prezidenta č. 90 ze dne 30. 5. 2002. V této souvislosti byla na Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Policie ČR zřízena komise VISION k řešení tohoto problému. Zahájení pilotního projektu se předpokládá v rámci projektu PHARE 2002, jehož cílem je prověřit funkční moduly kanceláře VISION.ČR ještě před jejím zapojením do ostrého provozu. Jejím úkolem bude zajišťovat konzultace s ostatními členskými státy při udělování víz.

Na úrovni Ministerstva vnitra ČR je realizována *Koncepce přizpůsobení informatiky ministerstva vnitra*⁴⁷ (dále jen „*Koncepce*“). Koncepce počítá s možnými dopady vyplývajícími z přechodu ze SIS 1+ na SIS II a stanovuje racionální harmonogram pro rozproštění kapacitně i finančně náročných úkolů. Dokument stabilizuje strategii rozvoje a integrační principy informatiky Ministerstva vnitra ČR a Policie ČR minimálně do doby plného zapojení ČR do schengenského systému. Komplexně pojatá Koncepce řeší informační a komunikační podporu nejen při nakládání s údaji uloženými v SIS, ale také při plnění ostatních úkolů vyplývajících ze schengenského acquis.

Ve vztahu k hlavě IV SPÚ se jedná o vytvoření národní fungující infrastruktury, která umožní vkládání dat a přímý a nepřetržitý přístup oprávněných osob k záznamům. Patří sem vytvoření NI-SIS.ČR, kanceláře SIRENE.ČR, dokončení přenosové sítě pro potřeby vkládání a využívání dat z NI-SIS.ČR, harmonizace národních databází se standardy SIS, vybavení koncových pracovišť výpočetní technikou a vytvoření potřebného programového vybavení.

Při termínování úkolů vychází SAP ČR 2003 ze strategického zájmu ČR plně se zapojit do schengenské spolupráce při nejbližší možné příležitosti a současně ze skutečnosti, že ke zprovoznění SIS II nedojde dříve než v roce 2006. Pro potřeby organizace příprav si proto Česká republika stanovila referenční datum ke dni 1.1.2006, ke kterému bude připravena za předpokladu, že tempo a koncept výstavby SIS II umožní včasnou přípravu nových členských států. Podle současného vývoje je nejbližší reálné datum připojení k SIS II konec roku 2006. Česká republika prosazuje dodržení původně stanoveného termínu a deklaruje, že je schopna do tohoto termínu národní infrastrukturu přizpůsobit.

Rozhodující objem úkolů má v přípravné i provozní fázi Policie ČR. V rámci Policejního prezidia má odpovědnost za vytvoření a provoz NI-SIS.ČR Odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR⁴⁸, který prostřednictvím mezirezortní Pracovní skupiny pro schengenskou spolupráci současně koordinuje přípravu příslušných útvarů i ostatních resortů. Kromě příslušných orgánů Ministerstva vnitra ČR a Policie ČR se na spolupráci s NI-SIS.ČR připravuje Ministerstvo financí ČR - Generální ředitelství cel, Ministerstvo spravedlnosti ČR a Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

I.7. CIZINECKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM (CIS)

Dne 19. prosince 2002 byla s firmou ICZ a.s. podepsána obchodní smlouva na výstavbu a následnou implementaci nového integrovaného cizineckého informačního systému. CIS umožňuje kontrolu doby platnosti cestovního dokladu a zároveň jeho porovnání v elektronickém katalogu dokladů (pravých i nepravých). Pracoviště vydávající víza v ČR budou konzultovat žádosti přes CIS s spojením na kancelář VISION ČR.

Dne 17. června 2003 bylo dodavatelskou firmou ICZ a.s. protokolárně předáno dílo „Programové vybavení CIS“, včetně programového vybavení tvořící jádro systému. Od července 2003 probíhá doladování požadavků systému a testování funkčnosti jednotlivých typových úloh. V průběhu tohoto procesu byly poskytnuty firmě doplňující konzultace k jednotlivým úlohám ze strany koncových uživatelů. Během září 2003 proběhlo testování programu v lokální síti ŘSCPP a následně byly finalizovány připomínky k funkčnosti jednotlivých

⁴⁷ Koncepce přizpůsobení informačních systémů v rezortu Ministerstva vnitra tak, aby podporovaly provádění všech ustanovení schengenského acquis

⁴⁸ Odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR (dále jen „OSŘI“) je odpovědný za koncepci informatiky Policie ČR, rozvíjí a provozuje základní celostátní databázové systémy, a má pro výstavbu NI-SIS.ČR dostatečné odborné zázemí. V souladu s plněním Koncepce vytváří OSŘI postupně organizační strukturu, která bude po technické stránce odpovídat za přípravu a provoz NI-SIS.ČR a SIRENE.ČR.

typových úloh systému. Po odstranění některých dílčích nedostatků byl CIS spuštěn koncem roku 2003. Současně byla zahájena příprava školení koncových uživatelů, kteří budou zároveň provádět testování v rámci útvaru služby cizinecké a pohraniční policie na celém teritoriu.

Výsledné řešení umožní oprávněným pracovníkům provádět on-line dotazy do národních databází i do kooperujících externích informačních systémů, resp. informačních systémů Evropské unie (např. VISION, FADO⁴⁹, EURODAC).

I.8. EURODAC

Ministerstvo vnitra v roce 2003 pokračovala v přípravných pracích na vytvoření národní části systému EURODAC a jeho následnému připojení k Ústřední databázi umístěné v Luxembourg. Důvodem vzniku systému EURODAC je snaha států Evropské unie o účinnou aplikaci Úmluvy o určení státu odpovědného za přezkoumávání žádosti o azyl podané v jednom ze členských států Evropské unie (tzv. Dublinská úmluva). Právní základ pro vytvoření systému EURODAC tvoří Nařízení Rady č. 2000/2725/ES ze dne 11. prosince 2000, které je ze své povahy pro členské státy přímo závazné. Celý systém je založen na povinném snímání otisků prstů žadatelů o udělení azylu a cizinců nelegálně překračujících vnější hranici Evropské unie, které jsou po určitou dobu uchovávány v Ústřední databázi k dalšímu využití. Na úvaze členského státu je, zda bude snímat otisky prstů i třetí kategorii daktyloskopovaných osob, do které patří cizinci zadrženi při nelegálním pobytu na území členského státu. Otisky prstů osob první a třetí kategorie jsou v Ústřední databázi porovnávány s již nahranými daty a výsledky těchto porovnání jsou zasílány příslušnému členskému státu. Tyto výsledky tak představují významný podklad pro určení, který stát je podle kritérií zakotvených v Dublinské úmluvě odpovědný za přezkoumání konkrétní žádosti o azyl. Data o druhé skupině cizinců jsou členským státem do Ústřední databáze zasílána a tam uchovávána výhradně pro účely budoucího porovnání se zaslanými daty první a třetí kategorie. Všechna data je nutno do Ústřední databáze zasílat v elektronické podobě a při zpracování je nezbytné dbát na zajištění ochrany osobních údajů

Věcným gestorem projektu EURODAC v rámci České republiky byla určena Policie České republiky. Pro systém EURODAC ČR bude využit existující daktyloskopický systém AFIS, který rovněž pracuje s daty v elektronické podobě.

V roce 2003 byla dokončena přestavba prostor Kriminalistického ústavu Praha v Bartolomějské ulici, určeného pro umístění pracoviště EURODAC ČR. Potřebná technika byla nainstalována a pracoviště je připravené na provoz ke dni vstupu České republiky do Evropské unie.

I.8.1. DubliNET

DubliNET (bezpečné intranetové prostředí určené pro přenos dat v souvislosti s aplikací Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. 2. 2003, kterým se stanovují kritéria a mechanismy pro určení členského státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v jednom z členských států) je v České republice, stejně jako v ostatních přístupujících zemích, vytvářen v přímé souvislosti se zřizováním systému EURODAC.

V současné době dochází ke zřizování pracovní stanice DubliNET a její vybavování potřebným softwarem, internetovými adresami určenými pro oddělení Dublinského střediska ČR

⁴⁹ Jedná se o elektronickou databázi vzorů a padělků cestovních dokladů a systém sdílení těchto informací v rámci členských zemí EU.

a certifikaci nutné pro elektronický podpis. Přípravy budou dokončeny ke dni vstupu České republiky do Evropské unie.

I.9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Aktivita České republiky na mezinárodním poli v oblasti migrace a azylu probíhaly v roce 2003 ve snaze posilovat dosavadní spolupráci s partnerskými imigračními a azylovými úřady v současných členských zemích Evropské unie i v zemích přistupujících a navázat a rozšiřovat spolupráci se zeměmi širší evropské oblasti a Společenství nezávislých států, se kterými doposud neprobíhala náležitá spolupráce odpovídající jejich významu a vlivu na migrační situaci České republiky. Uvedené aktivity byly realizovány jak na základě dvoustranné spolupráce, tak i po mnohostranné linii, především v rámci Evropské unie a mezinárodních organizací působících v dané oblasti. Zástupci Ministerstva vnitra participovali nejen na mezinárodních akcích a seminářích pořádaných příslušnými institucemi a partnerskými orgány, ale ve větší míře aktivně iniciovali setkání přesahující svým významem samotnou Českou republiku a mající dopad v celoevropském kontextu.

V rámci dvoustranné spolupráce probíhající s převážnou většinou evropských zemí, zemí Společenství nezávislých států a Austrálií byly aktivity Ministerstva vnitra zaměřeny především třemi směry:

- další posilování spolupráce s členskými zeměmi Evropské unie, Švýcarskem a Norskem mající za cíl institucionální a odborné zkvalitňování imigrační a azylové politiky a praxe České republiky s ohledem na budoucí členství země v Evropské unii;
- prohlubování vzájemného dialogu a mezinárodně smluvní spolupráce s členskými a kandidátskými zeměmi Evropské unie s cílem koordinovat realizaci imigrační a azylové politiky Evropy, zvláště pak v otázkách prevence nelegální migrace se zvláštním postavením vztahů se sousedními zeměmi (problematika malého pohraničního styku, odbavování v silniční, železniční a vodní dopravě, výměna informací o stavu ochrany společných státních hranic, kontrola přeshraničního provozu, fungování hraničních přechodů a překračování státních hranic);
- rozšiřování dialogu se zdrojovými a tranzitními zeměmi migrantů přicházejících do České republiky (především se zeměmi východní a jihovýchodní Evropy a zeměmi Společenství nezávislých států) s cílem posilování především mezinárodně smluvní spolupráce; rozšíření dvoustranné spolupráce ve formě stálého dialogu o migračních otázkách založeného na výměně relevantních právních dokumentů a statistiky a vzájemné informování o vývoji v imigrační politice; rozšíření schopnosti daných zemí kontrolovat nelegální migrační pohyby a rozvíjet azylové systémy prostřednictvím rozvojových projektů a zapojení vybraných zemí do celoevropské diskuse v migračních a azylových otázkách. a spolupráce v otázkách prevence nelegální migrace.

Ministerstvo vnitra dále rozšiřovalo svou spolupráci s mezinárodními organizacemi zabývajícími se imigrační a azylovou problematikou, především pak s Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik, Mezinárodní organizací pro migraci, Radou Evropy a Úřadem Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky⁵⁰.

Spolupráce s Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik byla rozvíjena především na bázi Budapešťského procesu, v jehož případě plní centrum funkci sekretariátu. Dalšími oblastmi, které ICMPD ve zvýšené míře věnovalo pozornost a na kterých se Česká republika podílela v roce 2003, byla problematika vízové a readmisní politiky, návratová politika, informační systémy

⁵⁰ Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky - UNHCR

o vybraných zemích původu migrantů (Source Country Information Systems) a obchodování s lidmi. Zástupci Ministerstva vnitra zasedali v Řídící skupině ICMPD, která vykonává všeobecné řídicí činnosti této mezinárodní organizace.

V rámci Budapešťského procesu, který je zaměřen na prevenci a potírání nelegální migrace v celoevropském kontextu, se Česká republika podílela na činnosti čtyř pracovních skupin, a to:

- pracovní skupiny zabývající se vztahem azylu a nelegální migrace, která je vedena Českou republikou (během roku Česká republika zorganizovala další dvě zasedání této pracovní skupiny, a to se zaměřením na statistické údaje v oblasti azylu a migrace a na sekundární migraci žadatelů o azyl);
- pracovní skupiny pro návraty a readmise;
- pracovní skupiny pro Moldavsko, jejímž spolupředsedou je Česká republika;
- ad hoc pracovní skupiny zabývající se přípravou doporučení pro konferenci ministrů vnitra na téma prevence nelegální migrace, která se uskutečnila v červnu 2003.

V rámci Rady Evropy zástupci České republiky působí v jednotlivých výborech, které se zabývají imigrační a uprchlickou problematikou a integrací imigrantů do společnosti, především v následujících výborech:

- výbor pro právní otázky územního azylu, uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (CAHAR);
- řídicí výbor pro migraci (CDMG);
- expertní skupina o vztazích mezi komunitami (MG-S-INT);
- pracovní skupina expertů na postavení a další práva imigrantů (MG-ST).

V červnu 2003 se zástupci České republiky zúčastnili konference ministrů zodpovědných za otázky migrace ze zemí Rady Evropy, stejně jako dalších zemí, která se konala na řeckém Rhodu. Konference se zabývala možnostmi nového směřování Budapešťského procesu před nadcházejícím rozšířením Evropské unie. Budoucí činnost procesu by měla být zaměřena na podporu vztahů s okolními zeměmi a regiony. Zároveň byla zdůrazněna potřeba spolupráce mezi Budapešťským procesem a podobnými procesy v jiných regionech a nutnost podpory legální migrace a boje s nelegální migrací. Hlavní doporučení této ministerské konference byla zaměřena na následující oblasti: snaha o významné snížení nelegální migrace, podpora harmonizované předvstupní a vstupní politiky, zaručení práv uprchlíků a omezení zneužívání azylového řízení, podpora návratů a readmisí, větší role institucí zodpovědných za kontrolu imigrace a hranic v boji proti terorismu, monitoring a následná koordinace.

Spolupráce s Mezinárodní organizací pro migraci probíhá (IOM) především při konkrétních projektech rozvojové pomoci.⁵¹ Další oblastí spolupráce s IOM jsou asistované dobrovolné návraty cizinců a neúspěšných žadatelů o azyl v ČR do země původu a aktivní pomoc při zajišťování jejich platných cestovních dokumentů a potřebných víz. Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra se rovněž stal smluvním partnerem IOM ve věci analýzy soudobé migrace a usazování příslušníků romských komunit ze Slovenské republiky.⁵²

V rámci spolupráce s Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) se zástupci Ministerstva vnitra ve dnech 7. – 11. 4. 2003 zúčastnili semináře pro pracovníky příslušných ministerstev a institucí, které jsou odpovědné za tvorbu, implementaci a hodnocení migrační politiky. Na semináři byly formou přednášek a následujících diskusí účastníků projednávány různé aspekty migrační politiky a pokračující reforma migračních politik v zemích procházejících

⁵¹ Blíže viz kapitola V. ROZVOJOVÉ PROJEKTY.

⁵² Podrobněji v kapitole II.4.4. 1 *Pobyt občanů Slovenské republiky*.

transformačním procesem. Zároveň byli účastníci seznámeni s celkovým přehledem migračních trendů a byly posuzovány souvislosti mezi migrací, ekonomickým růstem a rozvojem.

Mezinárodní spolupráce vztahující se k Evropské unii, rozvojovým projektům a sjednávání readmisních dohod je blíže rozvedena v příslušných kapitolách.

I.10. AKTIVNÍ MIGRAČNÍ POLITIKA

Vzhledem ke stále se zhoršující demografické situaci České republiky a očekávaným důsledkům tohoto vývoje v různých oblastech společenského a hospodářského života schválila vláda České republiky dne 10. července 2002 usnesením č. 720 pilotní projekt *Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*.

Pilotní projekt *Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků* provádí Ministerstvo práce a sociálních věcí od 28. července 2003. V cílových zemích, tj. Bulharsku, Chorvatsku a Kazachstánu, odstartoval 1. září 2003. Cílem pětiletého pilotního projektu je přivést do České republiky zahraniční odborníky, kteří se v ní chtějí usadit i se svými rodinami. Podmínkou k zařazení do výběrové procedury je kromě povolení k zaměstnání a uděleného víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání minimálně úplné středoškolské vzdělání.

Výběrová procedura pro uchazeče, kteří podali přihlášku v roce 2003, se uskutečnila dvakrát. V každém kole mělo šanci na vstup do projektu 150 kandidátů (75 z území ČR a 75 z území cílových zemí), takže do projektu mohlo být přijato nanejvýš 300 osob.

Kritérium výběru není státní příslušnost, ale dosažený bodový zisk. Minimum k zařazení do projektu je 25 z celkově možných 66 bodů. Pokud počet vybraných kandidátů s hodnocením 25 bodů a výše nenaplní stanovenou kvótu, zůstane neobsazená.

Ve dvou výběrových procedurách bylo ze 126 přihlášených uchazečů do projektu zařazeno 114 osob.⁵³ Tyto osoby postoupily do druhé etapy projektu, tj. dvou a půlletého zkušebního období, po jehož uplynutí provede Ministerstvo práce a sociálních věcí tzv. sociální prověrky účastníků projektu, v jejichž rámci se bude dotazovat zaměstnavatelů, představitelů obcí a případně i dalších institucí v místě bydliště, zda skutečně splnili cíle projektu, tj. v co největší míře se dokázali integrovat do české společnosti. V případě kladného rozhodnutí, doporučí cizinecké a pohraniční policii PČR, aby uvedenému účastníku projektu udělila trvalý pobyt ve zkrácené lhůtě.

Pokud jde o spolupráci s cizineckou a pohraniční policií PČR, byla v hodnoceném období velmi efektivní. Byly vyřešeny všechny otázky možného zapojení cizinecké a pohraniční policie do realizace projektu a dohodnuty administrativní postupy její spolupráce s Ministerstvem práce a sociálních věcí a úřady práce.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve své *Zprávě o realizaci projektu v roce 2003* mimo jiné doporučuje ustavení pracovní skupiny, která by byla operativním orgánem pověřeným konzultacemi problémů vznikajících při realizaci projektu. Jejimi členy by měli být zástupci MPSV, Správy služeb zaměstnanosti, úřadů práce a Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí. Dále by ve

⁵³ Z uvedeného počtu bylo 92 z Bulharska, 17 z Kazachstánu a 5 z Chorvatska. Zhruba 60 procent vybraných účastníků tvoří ženy, jejichž počet výrazně převládá zejména u adeptů z Kazachstánu. Mezi bulharskými účastníky projektu je naopak větší počet mužů. Ještě v první výběrové proceduře přitom ženy tvořily polovinu žadatelů v této skupině. Pokud jde o profesní strukturu jsou na první místě technická povolání, následují pracovníci v oblasti managementu, zdravotnických a uměleckých profesí, dále představitelé z oblasti informační techniky a vědecké pracovníci, administrativní a právní profese a ostatní.

skupině měli být zastoupeni představitelé ministerstva zahraničních věcí, ministerstva vnitra, ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Mezinárodní organizace pro migraci.

Včasný start pilotního projektu dává České republice šanci, že v budoucnu bude ve srovnání se zeměmi, které s aktivní migrační politikou začnou později, ve výhodě.

II. Legální migrace: legální vstup a pobyt cizinců na území ČR

II.1. DRUHY POBYTU

Podle zákona o pobytu cizinců je cizinec oprávněn na území České republiky pobývat přechodně⁵⁴ bez víza, na základě uděleného krátkodobého víza či dlouhodobého víza nebo trvale.⁵⁵

Hodnocení dosažené úrovně legální migrace za rok 2003 vychází ze souhrnných statistických údajů přeshraničního pohybu osob a údajů respektujících druhové členění pobytu cizinců na území České republiky.

II.2. VÍZA

V roce 2003 přijaly zastupitelské úřady České republiky 501 919 žádostí o vízum a udělily 481 269 víz, tj. o 10 241 víz více než v roce 2002. Nejvyšší počet víz byl uvedeném roce vyznačen na ZÚ v Moskvě, v Kyjevě a GK Sankt Peterburg.

Zastupitelský úřad	krátkodobá víza	dlouhodobá víza	Celkem
Moskva	103 591	1 334	104 925
Kyjev	57 239	7 505	64 744
Sankt Peterburg	30 683	198	30 881

Nejvíce žádostí o vízum v roce 2003 podali občané Ruska (149 673), Ukrajiny (94 598), Austrálie (34 493, Kanady (33 108) a Běloruska (25 295).

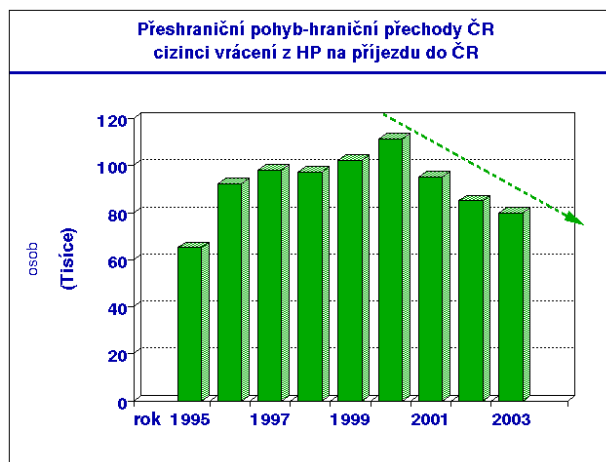
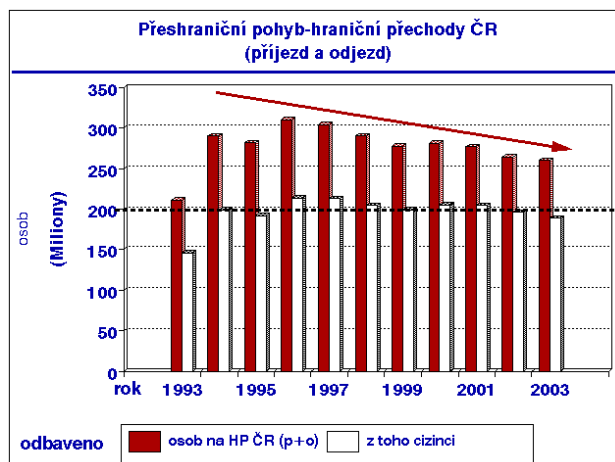
II.3. PŘESHRANIČNÍ POHYB

Pozvolně klesá počet osob překračujících ročně státní hranice České republiky v obou směrech. Během roku 2003 odbavili policisté SCPP na hraničních přechodech České republiky

⁵⁴ Přechodně pobývá cizinec na území za podmínek §16 a §17; bez víza (§ 18) nebo na základě uděleného krátkodobého víza (§ 20 až §29) a nebo na základě dlouhodobého víza (§ 30 až § 50). K přechodnému pobytu na krátkodobá víza opravňuje cizince platné výjezdní vízum udělované na žádost cizince nebo z moci úřední, průjezdní vízum, letištní vízum nebo vízum k pobytu do 90 dnů. K přechodnému pobytu na území na dlouhodobá víza opravňuje cizince vízum k pobytu nad 90 dnů, vízum za účelem strpění pobytu nebo vízum za účelem dočasné ochrany (do 31. 12. 2003). Doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů je nejdéle 365 dnů. Policie dobu platnosti víza nad 90 dnů opakovaně prodlouží o 365 dnů za podmínky, že trvá stejný účel, pro který bylo vízum uděleno.

⁵⁵ Trvale pobývat na území České republiky je oprávněn cizinec na základě povolení k trvalému pobytu, které je udělováno podle podmínek stanovených v hlavě IV zákona o pobytu cizinců, zejména za účelem společného soužití se státním občanem České republiky, z humanitárních důvodů nebo pokud je pobyt cizince v zahraničně politickém zájmu České republiky. Zákon váže podmínky k podání žádosti o povolení pobytu na osobní a rodinné postavení cizince ve vztahu ke státnímu občanovi České republiky, bývalému státnímu občanství České republiky nebo na osobní a rodinné postavení cizince ve vztahu k cizinci s povolením k pobytu a k účelu pobytu. Podle těchto kritérií stanoví dobu předchozího nepřetržitého pobytu cizince na území na vízum nad 90 dnů nebo na vízum za účelem dočasné ochrany pro oprávnění k podání žádosti o povolení pobytu. V první skupině jsou cizinci, kteří jsou ve vztahu k občanovi České republiky, ti jsou oprávněni žádat o povolení bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území, ve druhé skupině jsou cizinci s rodinnými vztahy k cizinci s povolením k pobytu na území, kteří jsou oprávněni k podání žádosti o povolení pobytu po osmi letech nepřetržitého pobytu na území. Po deseti letech nepřetržitého pobytu na vízum nad 90 dnů nebo na vízum za účelem dočasné ochrany je oprávněn k podání žádosti o povolení pobytu každý cizinec. Doba pobytu na vízum udělené za účelem studia se nezapočítává. Dále jsou v ustanovení § 69a stanoveny podmínky, za kterých je možno udělit cizinci povolení k pobytu ve zvláštních případech po ukončení azylového řízení.

v obou směrech 260 milionů osob, tj. o 4 milióny méně než v roce přecházejícím, z toho se jednalo přibližně o 189 milionů cizinců, tj. o 7 miliónů méně než v roce 2002.

Ve stejném období bylo na hraničních přechodech České republiky rovněž v obou směrech odbaveno 77 milionu dopravních prostředků (tj. +0,08 mil.).⁵⁶

Počet cizinců, kterým byl na hraničních přechodech vstup do České republiky pro nesplnění zákonných podmínek odmítnut⁵⁷ má také klesající tendenci. V roce 2003 se jednalo řádově o cca 80 000 cizinců, což je o 5 000 méně než v roce 2002. Největší zastoupení měli o občané SRN (38 003 osob, tj. -4 032), Polska (7 718 osob, tj. -2 966), Slovenska (3 860 osob, tj. +1 243) Itálie (2 801 osob, tj. +724) a Rakouska (2 602 osob, tj. +326).

Na turistických stezkách a přechodech malého pohraničního styku bylo policisty RCPP registrováno při přeshraničním pohybu dalších 2,3 milionu osob (tj. -0,6 milionu osob).

II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

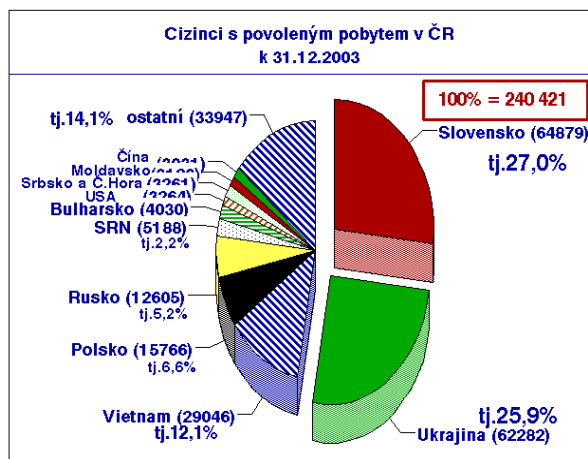
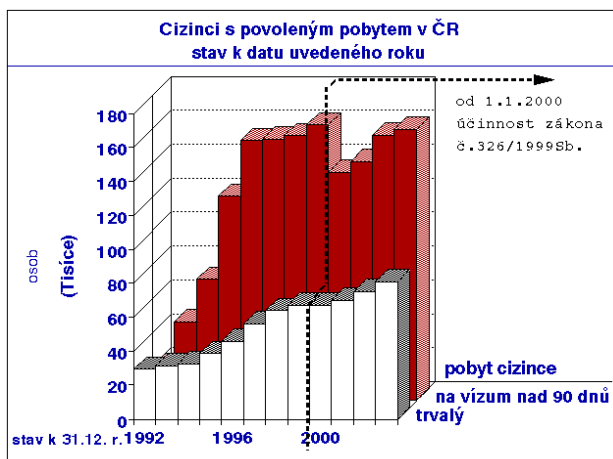
II.4.1. Cizinci s povoleným pobytem v ČR

Po rozdělení ČSFR žilo na území ČR na 50 tisíc cizinců s povoleným pobytem, z toho přibližně 30 tisíc s trvalým a 20 tisíc s dlouhodobým pobytem. Kategorie cizinců s povoleným dlouhodobým pobytem vykazovala markantní nárůsty do konce roku 1996, v kategorii cizinců s trvalým pobytem byly nejvyšší meziroční přírůstky v letech 1995 až 1998. Počet cizinců s povoleným pobytem v ČR 7 let narůstal, na konci roku 2000 byl zaznamenán poprvé od vzniku ČR meziroční pokles, v roce 2001 došlo opět k nárůstu.

K 31. prosinci 2003 bylo Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR evidováno s povoleným pobytem na území České republiky 240 421 cizinců (+8 813 osob, tj. +3,8%).

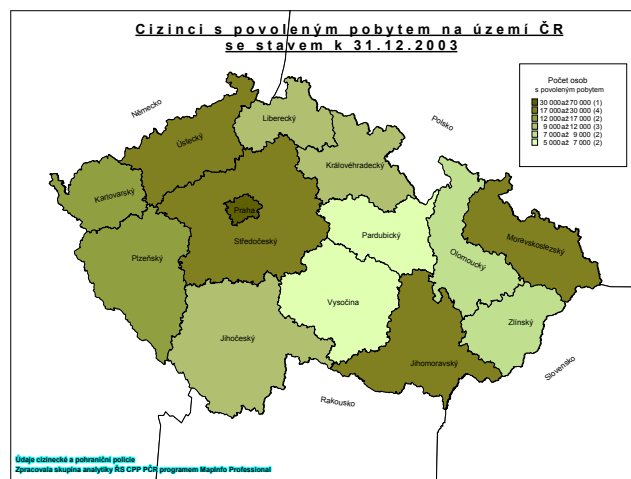
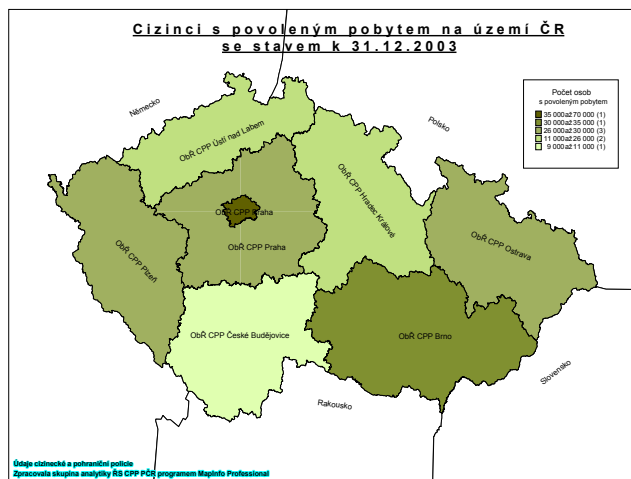
⁵⁶ Údaje v závorce ukazují absolutní a relativní rozdíl roku 2003 a 2002.

⁵⁷ Počet odmítnutých osob na vstupu na území státu je jedním ze základních ukazatelů sledovaných v zemích Evropské unie v souvislosti s monitorováním nelegální migrace osob a ochrany státních hranic. Česká republika stejně jako ostatní kandidátské země je od roku 1999 povinná měsíčně tyto údaje s rozlišením státních příslušností osob a úseků státních hranic shromažďovat a měsíčně zasílat CIREFI (Centre for the Analysis and Exchange of Information on Immigration) do Bruselu pro potřeby monitorování nelegální migrace v Evropě.

K 31. 12. 2002 vykazovala všechna **ObŘ SCPP ve svých teritoriích** meziroční nárůst cizinců s povoleným pobytem, o rok později, tj. k 31. 12. 2003, všechna s výjimkou ObŘ SCPP Hradec Králové. Nejvyšší nárůst v absolutních číslech je patrný u ObŘ SCPP Brno (+3 043 osob), nejvyšší procentuální nárůst (+10,8 %) vykazuje ObŘ SCPP České Budějovice, přestože z republikového pohledu na ObŘ připadá tradičně nejméně cizinců s povoleným pobytem, k 31. 12. 2003 zde bylo hlášeno k pobytu 10 780 cizinců, tj. 4,5 % republikové hodnoty. Nejvíce, 41,2 % republikové hodnoty (98 962 osob), bylo přihlášeno k pobytu na území ObŘ SCPP Praha, z toho 70 % (69 115) přímo na území hl. města Prahy. Právě na území hlavního města Prahy se situace meziročně změnila, na konci roku 2002 Praha vykazovala 15 % meziroční nárůst cizinců s povoleným pobytem, o rok později vykazuje 3 % meziroční pokles.

Legální migrace – počet cizinců s povoleným pobytem v ČR k 31.12.2003 – členění dle teritorií ObŘ CPP a krajů ČR (správní členění)

Z pohledu **správního členění ČR** bylo k 31. 12. 2003 evidováno nejvíce cizinců s povoleným pobytem, tj. 28,7 %, na území hlavního města Prahy (69 115 osob, tj. -1 863, -2,6 %), dále v teritoriu krajů Středočeského (12,4 %) a Jihomoravského (9,4 %). Meziroční pokles cizinců s povoleným pobytem vykazovaly ke konci roku 2003 kraje Praha, Pardubický, Královéhradecký a Zlínský. Ostatní kraje zaznamenaly zvýšení počtu cizinců s povoleným pobytem na teritoriu svého kraje, nejvýrazněji pak kraj Středočeský a Jihomoravský.

Obecně lze konstatovat, že vyšší koncentrace cizinců s povoleným pobytem na území ČR je zejména v regionech s většími městy, kde jsou větší možnosti zaměstnání a podnikání. Cizinci žijící

na území ČR formou trvalého pobytu jsou evidováni zejména v okresech při státních hranicích ČR se SRN a se Slovenskem, na severní Moravě pak také při státních hranicích s Polskem. Je třeba zdůraznit, že každá státní příslušnost má svá specifika v upřednostňované formě, účelu a místě pobytu.

Z pohledu jednotlivých OCP, která jsou dislokována v dřívějších okresních městech ČR, bylo nejvíce cizinců s povoleným pobytem registrováno na území spadající pod vnitrozemské OCP Brno (11 773 osob, + 1 100, +10,3%) a Ostrava (7 399 osob, +505, +7,3%), dále příhraniční OCP Karlovy Vary (6 612 osob, +12, +0,2 %) a Karviná (6 460 osob, +163, +2,6 %). Nejméně cizinců s povoleným pobytem evidují OCP Tábor (705 osob, +53, + 8,1 %), Písek (631 osob, +41, +6,9 %) a Jeseník (447 osob, +25, +5,9 %).

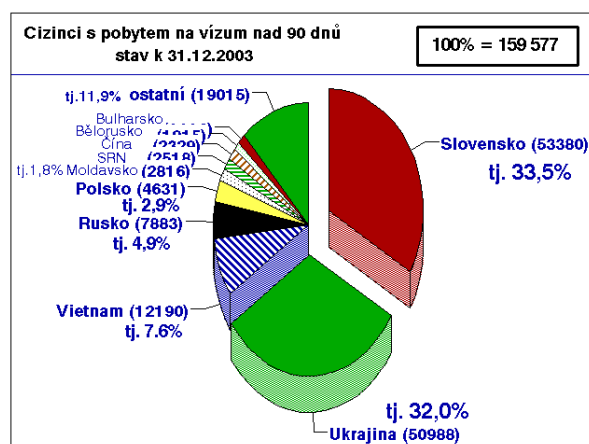
Podle státní příslušnosti tvořili na konci roku 2003 s 27 % největší skupinu mezi cizinci s povoleným pobytem v České republice občané Slovenské republiky (64 879 osob, nárůst o 3 777 osob, tj. +6,2 %). Druhou nejpočetnější skupinou s téměř 26% byli občané Ukrajiny (62 282 osob, +3 137 osob, tj. +5,3 %) s počtem 29 046 osob (+1 903 osob, tj. +7,0 %) následovali občané Vietnamu a s počtem 15 766 osob (-230 osob, tj. -1,4 %) občané Polské republiky. Na pátém místě statistiky jsou občané Ruska (12 605 osob, -208 osob, tj. 1,6 %).

Kromě shora uvedeného počtu cizinců evidovala v roce 2003 OCP 3,5 milionů cizinců pobývajících na území ČR přechodně na vízum do 90 dnů nebo bez víza hlášených k pobytu v soukromí nebo v ubytovacích zařízeních.

II.4.2. Přechodný pobyt na dlouhodobá víza

K 31. prosinci 2003 bylo Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR evidováno 159 577 (+3 218, +2,1 %) cizinců pobývajících na území České republiky na vízum k pobytu nad 90 dnů.⁵⁸

Převažujícím účelem pobytu k 31. prosinci 2003 v kategorii cizinců pobývajících v ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů bylo zaměstnání, 71 918 cizinců, tj. 45,1% z celkového počtu. Z důvodu podnikání a účasti v právnické osobě mělo ke shodnému datu povolen pobyt 61 649 cizinců. Na konci roku 2003 bylo mezi cizinci s vízem k pobytu nad 90 dnů 17 483 cizinců, u kterých bylo účelem pobytu sloučení rodiny, a to v 97 % sloučení rodiny s cizincem.

V této kategorii tvořili největší podíl a vykazovali nejvyšší meziroční nárůst občané Slovenska (53 380 osob, +3 274, +6,5%), Ukrajiny (50 988 osob, +2 547, +5,3%). S výrazným odstupem následovali občané Vietnamu (12 190 osob), u kterých byl zaznamenán viditelný meziroční pokles (-1 581, -11,5%). Tento pokles lze vysvětlit změnou formy pobytu a přelivem vietnamských občanů z kategorie pobytů na vízum k pobytu nad 90 dnů do kategorie pobytů trvalých. Další místa

statistiky patří občanům Ruska (8 354 osob, -471, -5,6%), Polska (4 631 osob, -39, -0,8%) a Moldavska, kteří vykazují výrazný meziroční nárůst (+2 816 osob, +450, +19 %).

⁵⁸ Do této kategorie jsou zahrnuti i občané Slovenské republiky pobývající na území České republiky na základě nařízení vlády č. 77 ze dne 8. března 2000.

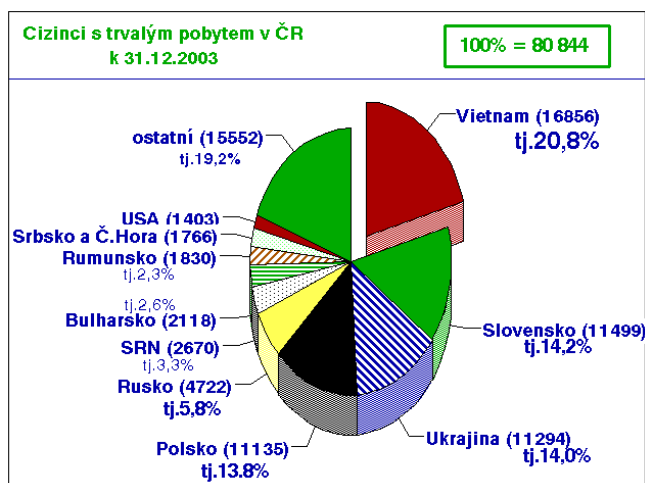
Během roku 2003 bylo přijato 42 610 žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů, z toho 38 720 cestou ZÚ ČR a 3 890 na území České republiky. Vyřízeno bylo 41 144 (+4 135, +11,2 %) žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů. Z tohoto počtu bylo ve 30 753 případech, tj. 74,7 % žádosti vyhověno a v 10 391 případech, tj. 25,3% bylo rozhodnuto záporně. Zároveň bylo v roce 2003 kladně vyřízeno 111 467 (+8 199, +7,9 %) žádostí o prodloužení doby platnosti víza k pobytu nad 90 dnů a doby pobytu na území na toto vízum. Prodloužení bylo zamítnuto v 577 případech a platnost víza byla zrušena ve 2 550 případech.

Dále orgány policie udělily podle ustanovení § 35 zákona o pobytu cizinců 542 víz za účelem strpění pobytu a kladně vyřídily 357 žádostí o prodloužení doby platnosti tohoto víza.

II.4.3. Trvalý pobyt

Ke konci roku 2003 bylo Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR evidováno 80 844 (+5 595, +7,4 %) cizinců s povoleným trvalým pobytem.

Převažujícím důvodem pro povolení trvalého pobytu na území České republiky bylo sloučení rodiny (70 874 cizinců, tj. 88% z celkového počtu uvádí právě tento důvod). Z toho v 62,5 % se jednalo o sloučení rodiny s občanem ČR a z 37,5 % o sloučení rodiny s cizincem. Markantní meziroční nárůst (téměř 150 %) vykazuje kategorie cizinců, kterým byl povolen trvalý pobyt na základě splnění zákonné podmínky - deset let nepřetržitého pobytu na území ČR na dlouhodobé vízum.

Mezi cizinci s povoleným trvalým pobytem na území České republiky byli k 31. 12. 2003 nejpočetnější skupinou a zároveň i skupinou s nejvyšším meziročním nárůstem občané Vietnamu (16 856 osob, +3 484, +26,1 %), Slovenska (11 499 osob, +503, +4,6 %), Ukrajiny (11 294 osob, +590, +5,5 %) a Polska (11 135 osob, -191, -1,7%).

V průběhu roku 2003 bylo přijato 10 196 žádostí o povolení trvalého pobytu, z toho 679 cestou ZÚ ČR a 9 517 na území České republiky. Vyřízeno bylo 9 038 (+275, +3,1%) žádostí o povolení trvalého pobytu. Z toho bylo v 8 435 případech, tj. 93,3 % rozhodnuto kladně a v 603 případech, tj. 6,7 % byla žádost zamítnuta. Současně bylo v roce 2003 kladně vyřízeno 10 239 žádostí o prodloužení průkazu o povolení k pobytu. Platnost povolení k pobytu byla zrušena v 371 případech a platnost povolení k pobytu zanikla v 1 661 případech.

II.4.4. Pobyt občanů Slovenské republiky

Působnost zákona o pobytu cizinců je omezena všeobecnou klauzulí, podle níž stanoví-li mezinárodní smlouva, schválená Parlamentem České republiky a vyhlášená ve Sbírce zákonů České republiky, něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Na základě mezinárodní smlouvy je upraveno odchylně i postavení občanů Slovenské republiky.

Problematika trvalého pobytu občanů Slovenské republiky zůstává prakticky nedotčena. Odlišně je však upravena problematika přechodného pobytu na dlouhodobá víza. Orgány cizinecké a pohraniční policie PČR vystaví občanovi Slovenské republiky na jeho vlastní žádost „potvrzení

o přechodném pobytu“ (Nařízení vlády ČR č. 77/2000 ze dne 8. 3. 2000, o vydávání potvrzení o přechodném pobytu státním občanům SR). Toto potvrzení se vydává pouze pro jeho soukromou potřebu (např. pokud o ně žádá škola, banka, slovenské orgány pro případ zamezení dvojího zdanění, v budoucnosti hodlá požádat o občanství ČR apod.).

Z výše uvedeného vyplývá, že občan Slovenské republiky žádost k povolení pobytu na území České republiky na vízum k pobytu nad 90 dnů nepodává (ani za účelem zaměstnání, kdy potvrzení získá na základě předložené registrační karty, ani za jiným účelem, jako např. studium, podnikání apod.). Bezvízová dohoda délku pobytu občanů ČR a SR nestanoví. Občané SR nejsou dle současné právní úpravy povinni v případě přechodného pobytu na území ČR žádat české orgány o povolení.

Jiná situace nastane ke dni 1. května 2004, kdy se Česká republika a Slovenská republika stanou členskými státy Evropské unie. Na základě příslušných ustanovení zákona o pobytu cizinců, která upravují pobyt občanů členských států EU na území České republiky, bude i občanům Slovenské republiky, pokud o to požádají, vydáváno povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu.

S ohledem na tuto skutečnost Ministerstvo vnitra navrhlo shora citované nařízení vlády zrušit, neboť pozbývá smyslu.⁵⁹

II.4.4.1. Migrace a usazování příslušníků romských komunit ze SR na území ČR

Usnesením vlády České republiky ze dne 12. března 2003 č. 243 *k Informaci o plnění usnesení vlády, týkajících se integrace romských komunit a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých těmito usneseními k 31. prosinci 2002* bylo ministru vnitra ve spolupráci s místopředsedou vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje uloženo předložit vládě analýzu soudobé migrace a usazování příslušníků romských komunit ze Slovenské republiky na území České republiky (část IV/1b).

Realizací analýzy soudobé migrace a usazování příslušníků romských komunit ze Slovenské republiky na území České republiky byla pověřena Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) Praha, jejími principiálními partnery se staly Socioklub, o. s., Člověk v tísní, společnost při ČT o. p. s. a Poradna pro občanství, občanská a lidská práva. IOM Praha spolupracovala se státní správou již v roce 2000 na projektu Asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o azyl ze Slovenska, v roce 2002 byl ve spolupráci s odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky realizován projekt Informační kampaně o imigrační realitě v ČR a výzkum v lokalitě původu žadatelů o azyl ze Slovenska. Smluvním partnerem Mezinárodní organizace pro migraci ve věci analýzy soudobé migrace a usazování příslušníků romských komunit ze Slovenské republiky na území České republiky se stal odbor migrační a azylové politiky Ministerstva vnitra České republiky.

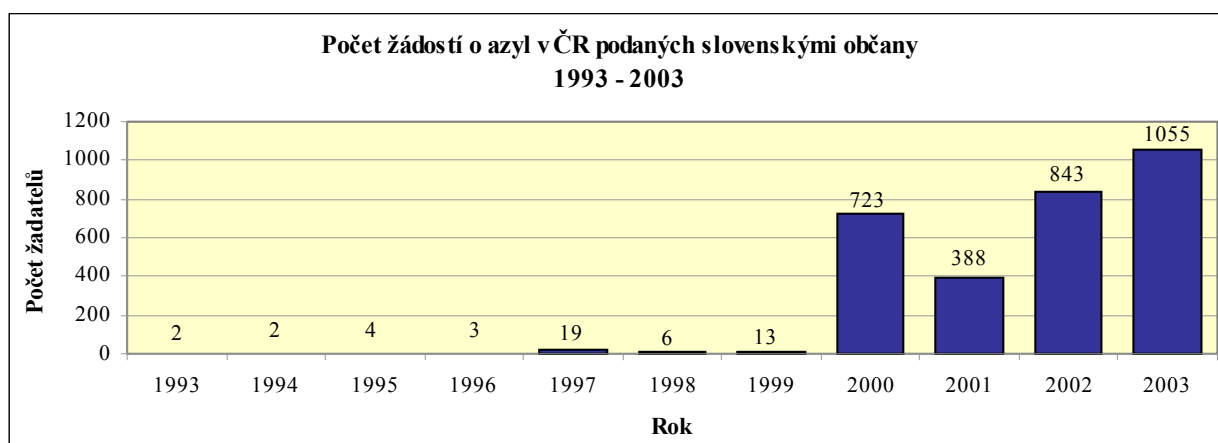
Analýza se zabývá migračním potenciálem příslušníků romských komunit v oblastech východního Slovenska, situací romských migrantů na území České republiky, typy a mechanismy sledované migrace. Mezi faktory podporující migraci do České republiky patří stále existující silné rodinné vazby s příslušníky romských komunit v České republice, kteří jsou sami v drtivé většině etnicky slovenští Romové, vzájemná jazyková příbuznost a prostorová blízkost, snadnější nalezení legálního i nelegálního zaměstnání v České republice a možnost sociálního vzestupu. Výrazněji se uvnitř romských komunit na východním Slovensku rozšířilo povědomí o možnosti zažádat v České republice o udělení azylu a po nějakou dobu užívat péče azylových zařízení. Faktory výrazně podporující migraci na slovenské straně jsou trvalý nedostatek pracovních příležitostí v oblastech východního Slovenska, latentní rasová diskriminace a diskriminace na trhu práce, rozšířená existence lichvy v romském prostředí, snížená výše sociálních dávek od 1. ledna 2003 podle novely

⁵⁹ viz kapitola LEGISLATIVNÍ RÁMEC

zákona č. 195/1998 Zb. z., o sociální pomoci, pokračující sociální propad a stále častější ztráty bydlení romského obyvatelstva zejména v městských aglomeracích.

Migrace jako taková je z hlediska příslušníků romských komunit hodnocena veskrze pozitivně. Je spojena s povědomím o možnostech sociálního vzestupu, očekávání zahrnuje únik z nevyhovujícího prostředí, lepší perspektivu v cizině, opuštění chronických problémů a začátek nového života. Přes omezené možnosti bydlení v České republice a velmi obtížné nalezení pracovních příležitostí je pobyt v České republice mezi příslušníky romských komunit ze Slovenské republiky považován za výrazné zlepšení sociální situace, a tedy příklad hodný následování.

Kvalifikovaný odhad současné početnosti romské migrace ze Slovenska je 10 až 14 tisíc přítomných osob. Je nutno zdůraznit, že se často jedná o víceletou přítomnost a odhadnuté množství zůstává v období výzkumu na přibližně stejné hranici, neboť je snižováno odchody na Slovensko a zvyšováno příchody do azylové procedury, za prací a na „dlouhodobé dočasné návštěvy“. Potenciální rozšíření informace o možném čerpání dávek státní sociální podpory po jednom roce přechodného pobytu a podpory v nezaměstnanosti po vstupu do Evropské unie však může dosavadní situaci změnit. Zatímco u neazylové migrace máme k dispozici pouze odhad počtu, u počtu slovenských žadatelů o udělení azylu známe přesná čísla. V roce 2000, kdy došlo k silnému přílivu občanů Slovenské republiky do řízení o udělení azylu, požádalo v České republice o udělení azylu celkem 723 slovenských občanů. V roce 2001 to bylo 388 slovenských občanů, v roce 2002 843 a v roce 2003 již 1055 slovenských občanů.⁶⁰

Přítomnost romských migrantů ze Slovenska není podle dosavadních šetření pocíťována na komunální úrovni jako závažný problém. V dotazníkovém výzkumu názorů samospráv se pouze 4% respondentů vyjádřila, že v jejich městě žije v romských komunitách velmi mnoho Romů – občanů Slovenské republiky, 18,3% respondentů odpovědělo středně, 46,3% velmi málo a 31,4% vůbec žádní. Je však patrné, že samosprávy nedisponují dostatečnými informacemi o situaci v prostorově segregovaných lokalitách obydlených Romy a o importu negativních jevů způsobených migrací, zvláště pak lichvy a prostituce. V případě vyššího počtu romských migrantů způsobených rostoucí pauperizací v domovských lokalitách na Slovensku lze předpokládat, že dojde k intenzivnějšímu „přerozdělování“ dostupných finančních zdrojů v prospěch „alternativních“ kriminogenních mocenských struktur a k dalšímu vytváření enkláv „kultury chudoby“.

Materiál byl projednán vládou ČR dne 19. listopadu 2003 a výsledné usnesení vlády ČR č. 1160 ke Zprávě o analýze soudobé migrace a usazování příslušníků romských komunit ze SR na území ČR ukládá 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra do 30. června 2004 vytvořit systém včasného varování pro situace náhlého zvýšení počtu migrantů ze SR do ČR a v rámci tohoto

⁶⁰ viz kapitola II.6.2. Žadatelé o azyl

systému zabezpečit monitoring lokalit východního Slovenska s výraznou migrací do ČR, dále koordinovat postup orgánů státní správy při prevenci migrace příslušníků romských komunit ze SR do ČR a předložit vládě do 29. února 2004 zprávu a návrh dalšího postupu.

Systém včasného varování bude zahrnovat jak monitoring zdrojových lokalit východního Slovenska, tak monitoring lokalit České republiky s převážujícím romským osídlením, kde dochází k zachycování slovenských migrantů romského původu. Monitoring bude prováděn mezinárodními a nevládními organizacemi, počítá se se spoluprací našeho zastupitelského úřadu v Bratislavě, resp. generálního konzulátu v Košicích.

V rámci koordinace postupu orgánů státní správy se pracuje na přípravě opatření legislativní a organizační povahy, a to jednak na opatřeních preventivního rázu, ale i opatřeních v případě nutnosti.

Usnesení vlády ČR č. 1160 ke Zprávě o analýze soudobé migrace a usazování příslušníků romských komunit ze SR na území ČR ukládá také místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje v jednáních s představiteli vlády Slovenské republiky se zaměřit na problematiku migrace příslušníků romských komunit ze Slovenské republiky do České republiky, v rámci vzájemné česko – slovenské spolupráce přispívat k odstraňování příčin této migrace a informovat vládu o vývoji jednání a opatřeních slovenské strany v termínech do 21. prosince 2003 a 30. června 2004. Dne 15. prosince 2003 se v Bratislavě uskutečnilo první zasedání česko-slovenské pracovní skupiny zabývající se problematikou migrace a usazování příslušníků romských komunit ze Slovenska na území České republiky. Vytvoření pracovní skupiny v čele s místopředsedy vlád P. Marešem a P. Csákyem bylo dohodnuto již při setkání premiérů V. Špidly a M. Dzurindy v Praze dne 23. května 2003. Další setkání česko-slovenské pracovní skupiny proběhne v březnu 2004 v Praze.

II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ

II.5.1. Zaměstnávání cizinců v České republice

Zákon o pobytu cizinců plní svou roli v oblasti zaměstnávání cizinců. Cizinec překračující naši státní hranici za účelem zaměstnání je plně administrativně vybaven a nemůže měnit účel pobytu na území České republiky. Zavedení vízové povinnosti pro občany států disponujících ve vztahu k České republice vysokým migračním potenciálem má z pohledu některých úřadů práce pozitivní dopad v oblasti nelegálního zaměstnávání cizinců - turistů z těchto zemí.

Od roku 1999 výrazněji narostl počet platných povolení k zaměstnání cizinců v roce 2002. Podle údajů MPSV ČR bylo k 31. prosinci 2003 evidováno celkem 47 704 (tj. +3 083) platných pracovních povolení k zaměstnávání cizinců. Mimo to bylo ve stejném období zaregistrováno 58 034 (tj. +1 476) občanů Slovenské republiky pracujících v ČR.

Legální migrace - zaměstnávání cizinců v ČR (údaje MPSV ČR)

Stav k 31.12. roku	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Platná povolení k zaměstnání cizinců v ČR	61 044	49 927	40 312	40 080	40 097	44 621	47 704
Zaregistrováno občanů Slovenska pracujících v ČR	69 723	61 320	53 154	63 567	63 555	56 558	58 034

Největší počty legálně zaměstnávaných přicházejí do České republiky tradičně ze Slovenské republiky, Ukrajiny a Polska.

Pokud se jedná o kvalifikaci, významně převažuje (jako dosud) u cizinců zastoupení v dělnických profesích.

Ke konci roku 2003 bylo evidováno 22 489 (tj. +2 531) povolení, tj. 47,1% z celkového počtu, pro občany Ukrajiny. Vysoký počet platných povolení k zaměstnání připadal na občany Polska (7 403 povolení, tj. + 65), s odstupem následovali ve statistice občané Bulharska (1 792), Moldávie (1 509), Spolkové republiky Německo (1 412), Spojených států amerických (1 408), Mongolska (1 388), Velké Británie (1 018) a Běloruska (967).

Z analýzy Ministerstva práce a sociálních věcí provedené na základě statistických údajů a sdělení úřadů práce ČR vyplývá, že počty platných povolení k zaměstnání vydané cizincům odpovídaly potřebám trhu práce a příslušný administrativní systém plnil základní regulační funkci.

V průběhu roku 2003 byla Ministerstvem práce a sociálních věcí učiněna řada opatření souvisejících s přípravou České republiky na volný evropský trh práce. Informační síť EURES⁶¹ byla intenzivně rozvíjena v souladu s požadavky Evropské komise.

II.5.1.1. Naplňování významných mezinárodních dvoustranných smluvních vztahů v oblasti zaměstnanosti pro trh práce ČR

Mezi významné mezivládní dohody o vzájemném zaměstnávání uzavřené po roce 1990 patří dohoda s Ukrajinou, Slovenskou republikou a Polskou republikou⁶².

Platnost *Dohody mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o vzájemném zaměstnávání občanů České republiky a občanů Ukrajiny* podepsané dne 21. 3. 1996 skončila dnem 4. 2. 2002 a dosud nebyla obnovena. I když pro rok 2002 již nebyl podepsán protokol stanovující limit ukrajinských občanů zaměstnáváných na území České republiky, početní stavy se výrazně nenavýšily a nepřekročily v roce 2003 ani limit 30 000 osob stanovených pro rok 2001. Ukrajinská strana opakovaně deklaruje svůj zájem na sjednání nové dohody o vzájemném zaměstnávání (předložila návrh smluvního dokumentu). MPSV přislíbilo jednat o nové dohodě, jakmile bude vnitropoliticky ujasněn další postup v oblasti migrační politiky.

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o vzájemném zaměstnávání občanů podepsaná dne 29. 10. 1992 umožňuje mezi oběma smluvními státy volný pohyb pracovních sil. K výkonu zaměstnání není třeba pracovní povolení, pouze registrace, případně informace provedená zaměstnavatelem na příslušném úřadu práce. Přestože je na území České republiky zaznamenán vysoký počet zaregistrovaných občanů Slovenské republiky, s ohledem na volný pohyb těchto občanů se nepředpokládá další významné navýšení uvedeného počtu po přistoupení České republiky a Slovenské republiky do Evropské unie. Pracovní migrace se Slovenskou republikou je svým způsobem stabilizována.

Dohodou mezi vládou České a Slovenské Federativní republiky a vládou Polské republiky o vzájemném zaměstnávání československých a polských občanů podepsanou dne 16. 6. 1992 nebylo stanoveno každoroční podepisování protokolu o limitu pro příslušný kalendářní rok. Zaměstnávání je realizováno v souladu s platnými právními předpisy na území příslušného smluvního státu a svým počtem zaměstnáváných osob se Polsko řadí na třetí místo s největším počtem zaměstnanců na území České republiky.

Lze konstatovat, že Polsko v porovnání s ostatními státy přistupujícími k Evropské unii má vůči České republice vysoký migrační potenciál, který se z důvodů dosud platné regulace vstupu Poláků na trh práce ČR nemohl v plné míře projevit (míra nezaměstnanosti zejména v některých vojvodstvích Polska hraničících s Českou republikou dosahuje až 27 %).

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve čtvrtletních intervalech sbírá potřebné informace

⁶¹ EURES – Evropské služby zaměstnanosti

⁶² Další dohody o vzájemném zaměstnávání byly uzavřeny s VSR (1994), Ruskou federací (1998), Bulharskem (1999) a Mongolskem (1999).

z příhraničních regionů a provádí jejich analýzu, aby se daly spolehlivě předvídat přeshraniční toky pracovní migrace. Jedná se zejména o část Moravy hraničí s Polskou republikou. Analýza umožní lépe posoudit dopady zavedení volného pohybu pracovních sil a volit optimální opatření.

Výsledky dosud provedených šetření nenavštědčují zvyšování migračního potenciálu z polské strany.

II.5.1.2. Nelegální zaměstnávání cizinců

Významným negativním fenoménem v oblasti zaměstnanosti je nelegální zaměstnávání cizinců, které nepostihuje ve stejné míře všechny sektory ekonomiky, ale je rozšířené zejména tam, kde je využívána málo kvalifikovaná pracovní síla.

Pro efektivní boj proti tomu jevu došlo na základě usnesení vlády ČR č. 1044 ze dne 23. října 2000 k aktualizované Koncepci boje proti organizovanému zločinu k vytvoření *Meziresortního orgánu pro potírání nelegální pracovní činnosti cizinců* (dále jen meziresortní orgán). Gestorem činnosti tohoto orgánu, na níž participují všechny dotčené orgány a organizace, je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Meziresortní orgán se v roce 2003 zabýval zejména způsoby zefektivnění činnosti boje s nelegální migrací.

Na základě jednání se zástupci příslušných institucí ministr práce a sociálních věcí uložil meziresortnímu orgánu zajistit provedení společných kontrolních akcí zaměřených na nelegální zaměstnávání cizinců v rámci krajů. Cílem akcí bylo prověřit a následně zhodnotit možnosti spolupráce mezi jednotlivými kontrolními složkami pro zvýšení efektivity uskutečňovaných kontrol. Za účelem spolupráce při akcích byly osloveny oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, finanční ředitelství, inspektoráty bezpečnosti práce, živnostenské úřady, celní ředitelství a orgány české obchodní inspekce na úrovni krajů.

Kontrolní akce zaměřené na nelegální zaměstnávání cizinců se za účasti úřadů práce a dalších kontrolních složek se uskutečnily v měsících červenec - září 2003.

Zkontrolováno subjektů	497
Zkontrolováno cizinců	1 466
z toho	
nelegálně pobývajících nebo zaměstnaných	295

Na základě provedených kontrol lze konstatovat, že nelegální zaměstnávání cizinců v pracovněprávních vztazích má klesající tendenci. Došlo však k nárůstu výkonu práce cizinců v oblasti jejich podnikatelských aktivit podle občanského a živnostenského zákona.

V průběhu roku 2003 byl (po jednáních s MPO a MS) Správou služeb zaměstnanosti vypracován legislativní návrh na změnu živnostenského zákona a zákona o zaměstnanosti, jehož smyslem je zamezit narušování trhu práce cizinci, kteří obcházejí povinnost mít povolení k zaměstnání tím, že vykonávají činnost na živnostenský list, popř. zakládají obchodní společnosti a družstva.

II.5.2. Podnikání cizinců v České republice

Ministerstvo průmyslu a obchodu evidovalo ke konci roku 2003 celkem 1 726 683 (+50 462) podnikatelů, z čehož 62 293 (+1 761) tvořili cizinci. Registrováno bylo 2 690 816 (+82 641)

živností, z toho na cizince připadalo 76 058 živností (+441). Z uvedeného vyplývá, že počet registrovaných podnikatelů a živností cizinců je oproti roku 2002 vyšší.

Legální migrace - podnikání cizinců v ČR (údaje MPO ČR)

Stav k 31.12. roku	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem v ČR registrováno podnikatelů cizinců	63 529	44 962	58 386	61 340	64 000	60 532	62 293

Nejvíce cizinců - podnikatelů bylo evidováno na území hlavního města Prahy 21 505 (-80), zejména v obvodu Prahy 4 (4 157, tj. 19,3%), obvodu Prahy 6 (2 892, tj. 13,4%), Praha-Modřany (2 094, tj. 9,7%), obvodu Prahy 8 (1 464, tj. 6,8%) a obvodu Prahy 5 (1 409, tj. 6,5%). Dále v okresech Brno-město (2 826, tj. 58,9 % z celého Jihomoravského kraje), Karlovy Vary (2 501) a Cheb (2 221) - tj. 93,9% z celého Karlovarského kraje), Ostrava-město (1 810, tj. 50,7% z celého Moravskoslezského kraje), Plzeň-město (1 624, tj. 41,5% z celého Plzeňského kraje), Mladá Boleslav (1 272) a Praha-východ (1 297) - tj. 37,1 % z celého Středočeského kraje).

Podle státní příslušnosti bylo v České republice mezi podnikateli nejvíce občanů Vietnamu 20 964 (+883). Druhou nejčetněji zastoupenou skupinu tvoří občané Ukrajiny 18 752 (-295) a třetí občané Slovenska 8 123 (+948). Uvedené tři státní příslušnosti představují 76,7% mezi podnikateli - cizinci.

Z celkového počtu 76 057 živností, které byly registrovány na cizince, připadlo 23 617 na občany Vietnamu, 22 139 na občany Ukrajiny a 10 677 na občany Slovenska. Z uvedeného vyplývá, že na jmenované tři státní příslušnosti připadlo 74,1% registrovaných živností pro cizince.

Ve vztahu k cizincům vedeným v živnostenském rejstříku Ministerstvo průmyslu a obchodu průběžně zajišťuje provádění kontrolní činnosti živnostenskými úřady. Živnostenské úřady v dané oblasti spolupracují se všemi dozorovými orgány, zejména dobře je hodnocena spolupráce s orgány služby cizinecké a pohraniční policie. Živnostenské úřady plní signalizační povinnost v dané oblasti i ve vztahu k správám sociálního zabezpečení, úřadům práce, finančním úřadům a Krajským obchodním soudům.

V roce 2003, resp. za období prosinec 2002 – listopad 2003, provedly živnostenské úřady České republiky kontrolu 2 683 právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu a dále provedly kontrolu 7 152 zahraničních fyzických osob. Celkem tak byla provedena kontrola 9 835 subjektů. Nejvíce kontrol se uskutečnilo v hlavním městě Praze, kde bylo kontrolováno celkem 2 979 subjektů, dále pak v Plzeňském kraji 1 217 subjektů a v kraji Středočeském 1 065 subjektů.

II.5.3. Dočasná ochrana

Institut dočasné ochrany, dle zákona o pobytu cizinců, nebyl v roce 2003 aplikován, vzhledem k tomu, že nevznikla situace, na základě které by vláda České republiky rozhodla svým nařízením o poskytnutí dočasné ochrany.

II.6. AZYL

II.6.1. Azyl a Evropská unie

Zajištění spravedlivého azylového řízení a dodržování všech mezinárodních závazků v této oblasti, včetně převzetí a aplikace norem Evropské unie, je další oblastí, která je z hlediska přípravy na vstup orgány Evropské unie velmi sledována.

Azylová politika České republiky je z velké části harmonizovaná s platným právem Evropské unie stanovícím standardy pro azylové řízení. České azylové právo a praxe je Evropskou unií poměrně kladně hodnoceno, zejména vysoká úroveň harmonizace zákona o azylu s normami práva Evropské unie a ustanoveními mezinárodního práva.

Azylová politika Evropské unie je v současnosti vesměs upravena právními normami Evropské unie přijímanými v době před účinností Amsterodamské smlouvy, tj. v období, kdy problematika azylu spadala do oblasti tzv. třetího pilíře. Je třeba v této souvislosti zdůraznit, že po vstupu Amsterodamské smlouvy v účinnost spadá problematika azylu do oblasti komunitárního práva, tedy prvního pilíře (článek 63 odst. 1 a 2 Smlouvy o Evropských společenstvích (SES) stanoví priority, které se týkají rozvoje azylové politiky Evropské unie, pro přijetí nové legislativy je stanovena pětiletá lhůta).

Pro oblast azylu jsou ve výše uvedeném článku (SES) stanovena následující opatření.

- Kritéria a postupy pro určení členského státu, který je příslušný pro posuzování žádosti o azyl, kterou podal státní příslušník třetího státu v jednom ze členských států. Tento bod byl již naplněn v únoru 2003, kdy bylo přijato nařízení Rady č. 343/2003.⁶³ Jeho ustanovení jsou přímo aplikovatelná členskými státy EU, a tudíž nevyžadují změnu národní legislativy. Toto se bude vztahovat i na Českou republiku od května 2004, kdy se stane členským státem EU. Ministerstvo vnitra České republiky průběžně pokračuje v zabezpečení finančních, organizačních, legislativních a technických předpokladů k vytvoření "Dublinského střediska" zodpovědného za praktickou realizaci tohoto nařízení.
- Minimální standardy pro přijímání uchazečů o azyl v členských státech. Rovněž tento bod byl naplněn počátkem roku 2003, kdy byla přijata Směrnice Rady 2003/9/EC⁶⁴. Ustanovení směrnice upravují především otázky materiálního zabezpečení žadatelů o azyl (což například je zajištění základní zdravotní péče, ubytování, finančních příspěvků, vzdělávání, stravy či ošacení a také právo přístupu na pracovní trh členského státu, pokud jejich žádost nebyla projednána do 1 roku). Jelikož se jedná o úpravu provedenou směrnicí Rady, pro členské státy a do budoucna i pro ČR toto znamená povinnost harmonizovat národní právní řády, respektive tato ustanovení transponovat do národních úprav. Česká republika proto nyní připravuje komparaci této směrnice se svým právním řádem a na jejím základě přistoupí k odpovídající novelizaci zákona o azylu a ostatních relevantních právních předpisů.
- Minimální standardy pro přechodnou ochranu osob vyhnaných z třetích států, které se nemohou vrátit do státu svého původu a osob, které jinak potřebují mezinárodní ochranu. Zde je nutno zmínit již přijatou směrnici 2001/55/EC o minimálních standardech pro poskytování dočasné ochrany v případě masového přílivu vysídlených osob. Úprava obsažená v této směrnici je již, promítnuta do českého právního řádu a to zákonem o poskytování dočasné ochrany cizincům.
- Podpora vyváženého rozdělení zátěže, která je spojena s přijímáním uprchlíků a vyhnaných osob a s jeho důsledky pro členské státy (na toto opatření se nevztahuje lhůta 5 let viz výše).
- Minimální standardy pro uznání státních příslušníků třetích států za uprchlíky.
- Minimální standardy pro postup členských států při udělování či odnímání statutu uprchlíka.

⁶³ Nařízení Rady č. 343/2003, kterým se stanovují kritéria a mechanismy pro určení odpovědnosti členského státu za posouzení žádosti o poskytnutí azylu podané státním příslušníkem třetí země v jednom z členských států (tzv. Dublin II – nahrazuje dosavadní Dublinskou úmluvu, která ovšem i nadále zůstává v platnosti).

⁶⁴ Směrnice Rady 2003/9/EC stanovující minimální požadavky pro přijímání žadatelů o azyl.

Směrnice zabývající se dvěma posledně jmenovanými oblastmi jsou v současné době Radou projednávány. Česká republika sleduje vývoj příslušných návrhů a pravidelně se na různých úrovních účastní jednání o těchto předpisech.

Hmotněprávními aspekty se zabývá směrnice Rady o minimálních standardech pro kvalifikaci a status občanů třetích států a osob bez státní příslušnosti jako uprchlíků a jako osob jinak vyžadujících mezinárodní ochranu. Cílem uvedeného návrhu je harmonizovat hmotněprávní definici termínu uprchlík a důvody pro něž budou udělovány subsidiární formy ochrany. Návrh se dále soustředí na vymezení rozsahu práv, jež budou přiznána azylantům (uprchlíkům) a osobám požívajícím subsidiárních forem ochrany. Problematickým se v současnosti jeví zejména fakt, že jednotlivé národní azylové systémy jsou diametrálně odlišné.

Procesněprávní stránka je řešena v návrhu směrnice Rady o minimálních standardech pro řízení o udělení a odnětí statutu uprchlíka. Ta se bude vztahovat na všechny osoby, které požádají o azyl na hranicích nebo na území členských států. Měla by upravit základní práva a povinnosti žadatelů v řízení a udělení azylu, vymezit případy nedůvodných a nepřipustných žádostí o azyl a řízení o nich, řízení o opakovaných žádostech a řízení na hranicích, právo podat opravný prostředek proti rozhodnutí správního orgánu a harmonizovat základní procesní záruky v řízení o opravném prostředku. Vzhledem k tomu, že se jedná o normu procesněprávní, která se týká i soudního přezkumu, nalezení shody je obtížné.

II.6.2. Žadatelé o azyl

V období od 1. 1. do 31. 12. 2003 požádalo v České republice o azyl celkem 11 396 osob. Oproti roku 2002, kdy o azyl požádalo 8 484 osob, se počet žádostí zvýšil o 34%. Z hlediska kritéria počtu žadatelů o azyl se tak Česká republika zařadila na desáté místo v Evropě, jak dokumentuje tabulka uvedená v příloze materiálu vycházející z údajů Úřadu Vysokého komisaře OSN.

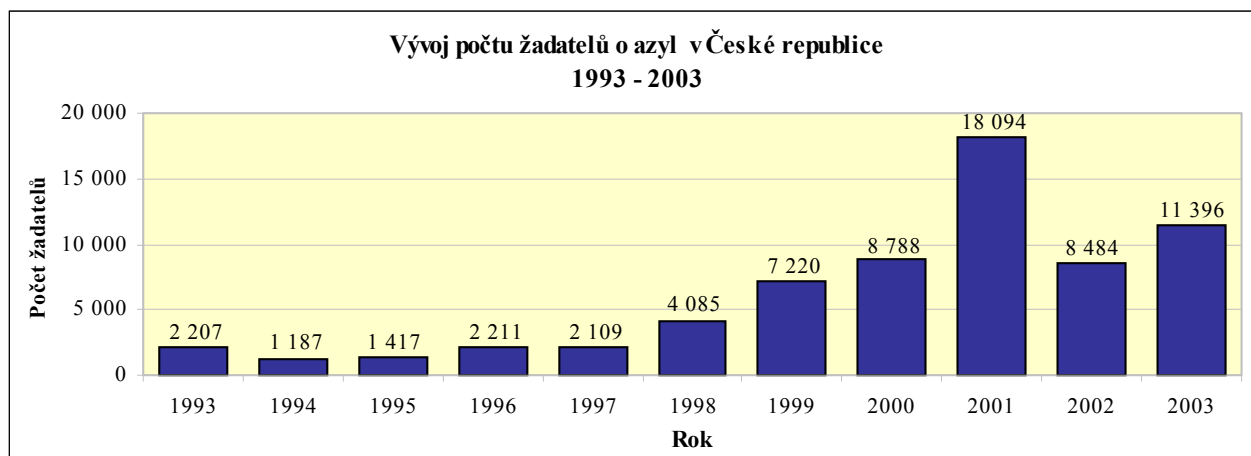
V roce 2003 se nepotvrdil sestupný trend ve vývoji počtu žadatelů o azyl započatý v roce 2002, dominantním rysem azylové problematiky v České republice byla výrazná sekundární migrace občanů Ruské federace čečenské národnosti.

Počet žadatelů o azyl v České republice – vývoj a meziroční procentuální změny v období 1993 – 2003

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Počet žádostí	2 207	1 187	1 417	2 211	2 109	4 085	7 220	8 788	18 094	8 484	11 396
Meziroční změna v %		-46,2	19,4	56,0	-4,6	93,7	76,7	21,7	105,9	-53,1	34,3

Pro vývoj počtu žadatelů o azyl v České republice od roku 1993 je charakteristický vzestupný trend. Výrazně nejvyššího počtu podaných žádostí bylo dosaženo v roce 2001, kdy celková suma 18 094 žádostí představovala více než dvojnásobný nárůst oproti předchozímu roku a byla nejvyšší v dosavadní historii České republiky. V roce 2002 sice v souvislosti s přijatou novelou zákona o azylu došlo ke snížení počtu podaných žádostí, tento pokles však v roce 2003 nepokračoval, především v důsledku zvýšené migrace osob čečenské národnosti.

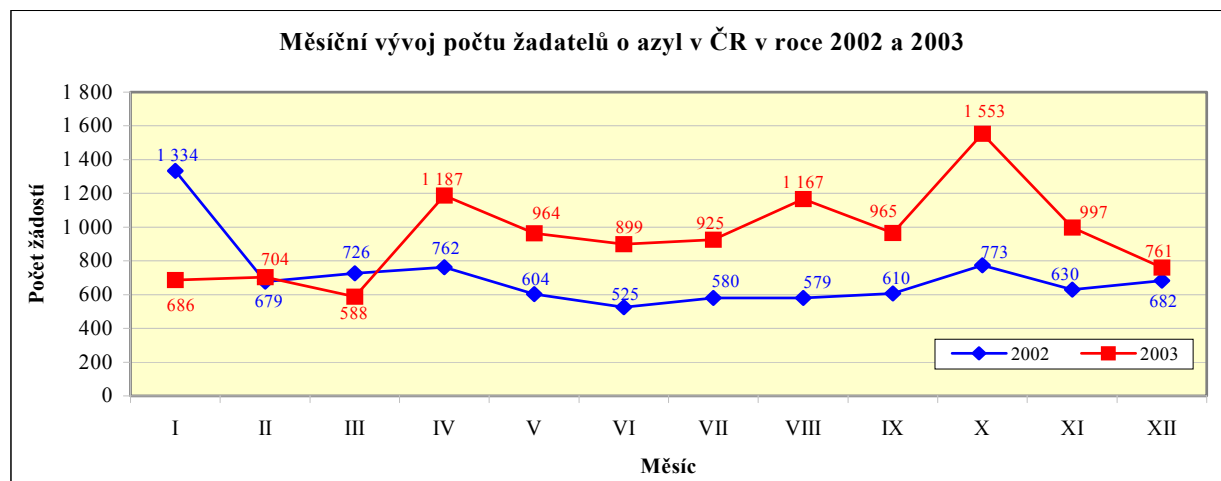
Celkový počet žadatelů o azyl v ČR dosáhl v roce 2003 vyšší hodnoty než v roce 2002. Pokud však nebude brán v úvahu migrační pohyb Čečenců (tzn. z celkového počtu žadatelů za rok 2002 i 2003 je odečten počet žadatelů z Čečenska), počet ostatních žadatelů se v roce 2003 naopak snížil o 12,2%.

Nejvýraznější změnou ve vývoji azylové problematiky v roce 2003 byl vysoký nárůst počtu žádostí o azyl podaných občany Ruské federace. Zatímco v roce 2002 požádalo v České republice o azyl 628 státních příslušníků Ruské federace, tak v roce 2003 jejich počet dosáhl hodnoty 4 851, což představuje meziroční nárůst o 672,5%. Občané Ruské federace se z pozice šesté nejčastěji zastoupené státní příslušnosti mezi žadateli o azyl v roce 2002 přesunuli na první místo v roce 2003 a jejich podíl na celkovém počtu žadatelů se zvýšil ze 7,4% na 42,6%. Hlavní podíl mezi občany Ruské federace připadá na osoby čečenské národnosti. Zatímco v roce 2002 byl jejich podíl 66%, v letošním roce je to již 93%.

Žadatelé o azyl z Ruské federace – Čečenska byli typickým příkladem sekundární migrace v České republice. Pro migrační tok těchto osob bylo v roce 2003 charakteristické, že postupně podaly své žádosti o azyl nejprve v Polsku, následně v České republice a Rakousku s cílem dostat se do vybraných zemí západní Evropy. Česká republika jako nečlenský stát EU neměla možnost na čečenské žadatele o azyl uplatnit tzv. dublinský mechanismus, jehož podstatou je určit zemi, která je v rámci členských států EU zodpovědná za vyřízení azylové procedury, a tak omezit negativní projevy sekundární migrace.

Při hodnocení měsíčního vývoje počtu žadatelů o azyl v České republice v roce 2003 je patrný zásadní vývojový zlom, který byl zaznamenán v měsíci dubnu. V průběhu ledna až března 2003 pokračoval v roce 2002 započatý trend poklesu počtu žadatelů a měsíční hodnoty podaných žádostí se pohybovaly pod úrovní dosaženou v prvních třech měsících roku 2002. Od dubna 2003 však došlo v důsledku zvýšeného migračního toku žadatelů o azyl z Ruské federace – Čečenska k nárůstu počtu žadatelů a měsíční počty podaných žádostí výrazně převyšovaly hodnoty zaznamenané ve shodném období roku 2002. Maximální měsíční počet podaných žádostí byl zaznamenán v říjnu a následně se v posledních dvou měsících roku 2003 začal postupně snižovat.

Počet žadatelů o azyl v České republice – vývoj a meziměsíční změny v jednotlivých měsících v letech 2002 a 2003

Měsíc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celkem
2002	1 334	679	726	762	604	525	580	579	610	773	630	682	8 484
2003	686	704	588	1 187	964	899	925	1 167	965	1 553	997	761	11 396
Procentuální rozdíl v měsíčních počtech	-48,6	3,8	-19,0	55,6	59,9	71,2	59,5	101,2	59,0	100,6	58,5	11,6	34,3

Mezi nejpočetněji zastoupené státní příslušnosti žadatelů o azyl v České republice v roce 2003 patřili občané Ruské federace (nárůst o 672,5% oproti roku 2002), Ukrajiny (nárůst o 22,1%), Slovenska (nárůst o 25,1%), Číny (nárůst o 67,1%) a Vietnamu (pokles o 36,5% oproti roku 2002).

Při hodnocení hlavních zemí původu u žadatelů o azyl lze konstatovat, že se v roce 2003 zvýšilo zastoupení státních příslušníků zemí bývalého Sovětského svazu na celkovém počtu žadatelů. Zatímco v letech 2001 a 2002 jejich podíl činil cca 58%, v roce 2003 to bylo již 70% z celkového počtu žadatelů.

Taktéž došlo k výrazné změně v rozdělení žadatelů podle kontinentu. Na rozdíl od roku 2002, kdy bylo zastoupení žadatelů přicházejících z Evropy (53%) a Asie (42%) takměř vyrovnané, v roce 2003 došlo ke změně. Z evropského kontinentu přišlo celých 76% žadatelů, zatímco z Asie pouhých 22%. Zastoupení žadatelů o azyl z ostatních kontinentů bylo z hlediska jejich počtu zanedbatelné.

Hlavním důvodem výrazného zvýšení zastoupení státních příslušníků zemí bývalého Sovětského svazu na celkovém počtu žadatelů stejně jako důvodem změny procentuálního rozložení žadatelů podle kontinentu je již několikrát zmíněný migrační pohyb občanů Ruské federace čečenské národnosti.

10 nejpočetnějších státních příslušností žadatelů o azyl v ČR – porovnání shodného období 2002/2003

Státní příslušnost	Počet žadatelů o azyl				Změna proti předchozímu období		
	2002	tj.%	2003	tj.%	absolutní číslo	v %	pohyb počtu
Ruská federace	628	7,4	4 851	42,6	4 223	672,5%	↗
Ukrajina	1 674	19,7	2 044	17,9	370	22,1%	↗
Slovensko	843	9,9	1 055	9,3	212	25,1%	↗
Čína	511	6,0	854	7,5	343	67,1%	↗
Vietnam	891	10,5	566	5,0	-325	-36,5%	↘
Gruzie	678	8,0	318	2,8	-360	-53,1%	↘
Bělorusko	311	3,7	281	2,5	-30	-9,6%	↘
Moldavsko	724	8,5	192	1,7	-532	-73,5%	↘
Indie	364	4,3	167	1,5	-197	-54,1%	↘
Irák	201	2,4	102	0,9	-99	-49,3%	↘
Ostatní	1 659	19,6	966	8,5	-693	-41,8%	↘
Celkem	8 484	100,0	11 396	100,0	2 912	34,3%	↗

Státní příslušníci Ruské federace podali v roce 2003 v České republice 4 851 žádostí o azyl (tj. 42,6% ze všech žádostí), přičemž 4 515 z nich se hlásilo k čečenské národnosti. Počet žadatelů z Ruské federace se výrazně zvýšil v dubnu 2003 (ze 62 na 731) a od tohoto měsíce představují trvale nejčetněji zastoupenou státní příslušnost žadatelů o azyl v ČR. Při sledování měsíčního vývoje v počtu podaných žádostí občany Ruské federace je však obtížné identifikovat jednoznačný vývojový trend. Hodnoty jsou nevyrovnané a dosahují výrazných nárůstů a následných poklesů. Rekordně nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v říjnu 2003 (1 040 žádostí), kdy došlo k nárůstu o 117,6% oproti předchozímu měsíci.

Druhou nejvýznamnější státní příslušností žadatelů o azyl v ČR v roce 2003 byla Ukrajina (17,9% z celkového počtu žadatelů). Oproti roku 2002 se jedná o nárůst o 22,1%. Do září se počty Ukrajinci podaných žádostí pohybují kolem hodnoty 150 osob měsíčně. Od října dochází k nárůstu (o 45,4%), počty žádostí až do konce roku 2003 přesahují hodnotu 220 žadatelů za měsíc.

Státní příslušníci Slovenska v roce 2003 pokračují v migračním trendu započatém v druhém pololetí roku 2002, kdy se začal výrazně zvyšovat jejich počet mezi žadateli o azyl v ČR. Při meziročním srovnání se celkový počet slovenských žadatelů zvýšil o 25,1%. Stejně jako v roce 2002 se občané Slovenska umístili na třetím místě v počtu žadatelů, přičemž představují podíl 9,3% na celkovém počtu.

Výrazná změna v roce 2003 byla zaznamenána v souvislosti se státními příslušníky Číny a Vietnamu. Zatímco v roce 2002 byli občané Vietnamu druhou nejčetnější státní příslušností žadatelů o azyl v ČR, v roce 2003 klesli na páté místo a jejich počet se snížil o 36,5%.

Opačný trend byl zaznamenán u občanů Číny, kteří se ze sedmého místa přesunuli na čtvrtou pozici, a jejich počet se zvýšil o 67,1%. U čínských žadatelů o azyl nedošlo v roce 2003 k náhodnému zvýšení, naopak se jedná o trvalý trend. Počet žádostí o azyl podaných v České republice občany Číny se trvale zvyšuje již od roku 1999. Zatímco v roce 1998 požádal v ČR o azyl pouze jeden občan Číny, v roce 2003 to bylo již 854 osob.

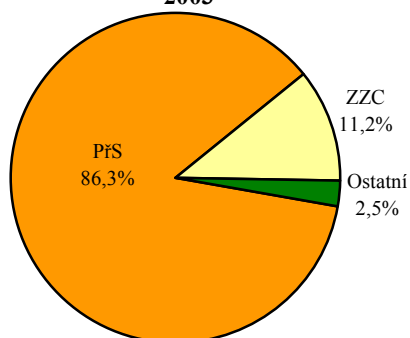
V případě občanů Arménie, Moldavska a Gruzie, kteří v minulých letech patřili mezi tradiční žadatele o azyl v České republice, pokračoval trend započatý v druhé polovině roku 2002. V průběhu roku 2003 došlo k dalšímu významnému poklesu v počtu žadatelů o azyl z těchto zemí. Nejmarkantnější pokles byl zaznamenán u státních příslušníků Arménie, kteří se ještě v roce 2002 s podílem 5% na celkovém počtu žadatelů pohybovali mezi deseti nejpočetněji zastoupenými národnostmi žadatelů o azyl v České republice. V roce 2003 však tento jejich podíl nedosáhl ani 1% a v první desítce nefiguruje.

10 nejpočetnějších státních příslušností žadatelů o azyl v ČR – měsíční vývoj počtu žádostí v roce 2003

Státní příslušnost	I 2003	II 2003	III 2003	IV 2003	V 2003	VI 2003	VII 2003	VIII 2003	IX 2003	X 2003	XI 2003	XII 2003	Celkem
Ruská federace	61	102	62	731	465	295	293	575	478	1 040	506	243	4 851
Ukrajina	127	164	141	161	123	162	154	176	152	221	233	230	2 044
Slovensko	74	130	151	60	92	74	100	156	78	75	56	9	1 055
Čína	112	73	26	54	73	142	167	76	31	45	16	39	854
Vietnam	80	56	43	52	62	41	46	44	37	40	30	35	566
Gruzie	24	18	25	32	13	27	17	24	34	4	25	75	318
Bělorusko	12	34	38	32	10	17	25	21	13	28	30	21	281
Moldavsko	25	17	18	13	10	15	24	10	16	12	9	23	192
Indie	46	19	3	1	24	18	21	15	1	5	5	9	167
Irák	7	1	11	0	2	6	1	10	27	21	7	9	102

V průběhu výkonu trestu odnětí svobody nebo v průběhu výkonu vazby požádalo o azyl 95 osob a v průběhu léčby v nemocnici celkem 36 cizinců. Tyto osoby jsou zahrnuty do kategorie ostatní, kam v roce 2003 spadá celkem 284 žadatelů o azyl. Kromě výše zmíněných případů se jedná také o děti, které se žadatelům o azyl v ČR narodily v průběhu azylového řízení. V těchto případech (45) nemusí žadatelé cestovat do přijímacích středisek, ale mohou svou žádost o azyl pro nezletilé dítě podat i v případě pobytu na privátu. Na ostatní azylová zařízení připadá celkem 108 podaných žádostí o azyl.

Místo podání žádosti o azyl v roce 2003

V přijímacích střediscích (PřS) podalo v roce 2003 svou žádost o azyl celkem 9 836 cizinců. Naprostá většina (93,3%) z těchto žádostí byla podána v PřS Vyšní Lhoty a podíl 5,8% připadá na PřS Červený Újezd. V tranzitním prostoru mezinárodního letiště v PřS Praha-Ruzyně bylo podáno 86 žádostí (0,9%).

Podíl osob žádajících o azyl v zařízeních pro zajištění cizinců (ZZC) se trvale snižuje. Zatímco v roce 2002 v ZZC o azyl požádalo 18% všech žadatelů, v roce 2003 byl tento podíl 11%. V roce 2003 podalo v ZZC svou žádost celkem 1 276 cizinců, přičemž 46,7% z těchto žádostí bylo podáno v ZZC Balková.

Místo podání žádosti o azyl v České republice – vývoj v období 2000 - 2003

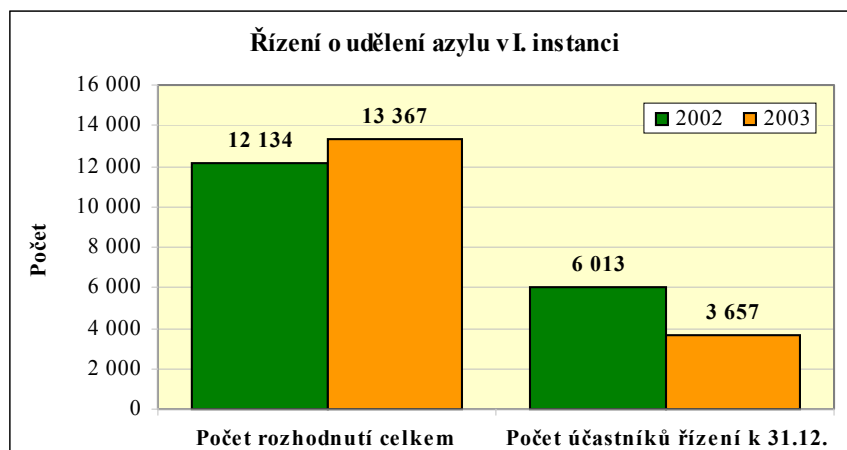
	2000	%	2001	%	2002	%	2003	%
PřS	5 611	63,8	13 363	73,9	6 752	79,6	9 836	86,3
ZZC	2 976	33,9	4 473	24,7	1 513	17,8	1 276	11,2
Ostatní	201	2,3	258	1,4	219	2,5	284	2,5
Celkem	8 788	100,0	18 094	100,0	8 484	100,0	11 396	100,0

Místa podání žádostí se výrazně liší také s ohledem na složení žadatelů o azyl podle státní příslušnosti. Z celkového počtu 4 851 žadatelů o azyl v ČR z Ruské federace jich 98,3% podalo svou žádost v přijímacích střediscích (4 220 žádostí bylo podáno v PřS Vyšní Lhoty).

Velmi podobná je situace u druhé nejčetněji zastoupené státní příslušnosti žadatelů o azyl v ČR. Občané Ukrajiny podali v roce 2003 celkem 2 044 žádostí, přičemž 89,8% z těchto žádostí bylo podáno v přijímacích střediscích (1 821 v PřS Vyšní Lhoty). Za zmínku však stojí skutečnost, že na občany Ukrajiny připadá podíl 51,6% z celkového počtu 95 žádostí podaných ve věznicích.

V PřS Vyšní Lhoty podala svou žádost také naprostá většina žadatelů o azyl ze Slovenska (97,9%). Značně odlišná je však situace u čtvrté nejčetněji zastoupené státní příslušnosti žadatelů o azyl v ČR. Občané Číny podali svou žádost v 711 případech (83,3%) v ZZC, přičemž 363 z těchto žádostí (51,1%) bylo podáno v ZZC Balková. 16,2% žadatelů o azyl z Číny podalo svou žádost v PřS a pouze dva státní příslušníci Číny požádali o azyl ve věznicích.

Při hodnocení průběhu azylového řízení v roce 2003 lze konstatovat, že v první instanci azylového řízení bylo v roce 2003 vydáno o 10,2% více rozhodnutí než v roce 2002, počet účastníků řízení se k 31. 12. naopak výrazně snížil (o 39,2%).

V roce 2003 byl v obou instancích v rámci Ministerstva vnitra ČR azyl udělen 208 cizincům, což oproti roku 2002 představuje nárůst o 101,9% a zároveň nejvyšší hodnotu udělených azylů v ČR od roku 1993. V 72 případech se jednalo o udělení azylu z důvodů pronásledování vymezených v Úmluvě o právním postavení uprchlíků (§ 12 zákona o azylu), v 88 případech byl azyl udělen za účelem sloučení rodiny (podle § 13 zákona o azylu) a zbývajících 48 azylů bylo uděleno z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu). Nejvyšší počet azylů byl v roce 2003 udělen občanům Ruské federace (62), Afghánistánu (30), Arménie (26) a Běloruska (20).

Subsidiární forma ochrany ve formě překážek vycestování byla v obou instancích azylového řízení v rámci MV ČR udělena v 51 případech. Ve srovnání s rokem 2002, kdy bylo uděleno 27 překážek vycestování, došlo stejně jako v případě udělených azylů k výraznému zvýšení (o 88,9%). Ve 47% ze zmíněných 51 případů byla tato forma ochrany udělena občanům Ruské federace.

V průběhu roku 2003 bylo v prvním stupni azylového řízení vydáno celkem 7 798 rozhodnutí o neudělení azylu (tento údaj nezahrnuje počet neudělených azylů doplněných překážkou vycestování). Z tohoto celkového počtu byla ve 2 526 případech žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná, to znamená, že ve 32,4% byla využita možnost zrychleného řízení o azylu.

Jako zjevně nedůvodné byly žádosti nejčastěji (ve 1 202 případech) zamítnuty proto, že žadatelé nebyli schopni uvést skutečnosti svědčící o pronásledování v zemi původu, přičemž největší podíl (62,5%) na této hodnotě měli občané Ukrajiny. V 1093 případech došlo k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, protože se jednalo o žadatele přicházející ze státu, který ČR považuje za bezpečnou třetí zemi nebo bezpečnou zemi původu. Nejvyšší podíl v této kategorii připadá na občany Slovenska (70,2%).

Dalším důvodem pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné bylo podání žádosti o udělení azylu v ČR s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. V tomto případě byla žádost zamítnuta 138 žadatelům, přičemž polovina z nich pocházela z Ukrajiny (49,3%). Žádost může být zamítnuta jako zjevně nedůvodná také v případě, kdy cizinec uvádí jako důvod své žádosti o azyl pouze ekonomické důvody. V roce 2003 bylo z tohoto důvodu zamítnuto celkem 80 žádostí, přičemž více než polovina z nich (57,5%) se týkala občanů Číny.

Rozhodnutí o zastavení řízení bylo v roce 2003 vydáno v 5 511 případech (5 332 rozhodnutí o zastavení řízení bylo uděleno v první instanci). Hlavním důvodem pro zastavení azylového řízení byla nespolupráce žadatelů při azylovém řízení (dle § 25d zákona o azylu), případně žadatelé sami brali své žádosti zpět (§ 25a zákona o azylu). Nejvyšší podíl zastavení řízení v první instanci připadá na občany Ruské federace (54,7% z celkového počtu zastavení), dále na občany Číny (6,4%) a Gruzie (5,9%).

Z celkového počtu 11 396 žádostí o azyl podaných v ČR v roce 2003 bylo v průběhu tohoto období rozhodnuto o 8 636 případech (75,8%). Téměř polovina (40,2%) z těchto rozhodnutí se týkala žádostí o azyl podaných občany Ruské federace. V dalších 18,7% případů bylo rozhodnuto o žádostech ukrajinských občanů, a podíl 11,9% připadal na občany Slovenska.

V roce 2003 stěžejním úkolem Sekretariátu rozkladové komise ministra vnitra v azylovém řízení bylo dořešit zbývající rozklady podané jednotlivými cizinci - žadateli o udělení azylu do rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, do 31. 12. 2002.

Jednalo se tedy o vyřešení zbývajících 1657 podaných rozkladů, které byly sekretariátem předloženy v průběhu uvedeného kalendářního roku jednotlivým rozkladovým komisím ministra vnitra v azylovém řízení jako poradním orgánům ministra vnitra k projednání a k zaujetí stanoviska, které bylo doporučením ministroví vnitra, jak ve věci rozhodnout. Tento úkol byl k 31. 12. 2003 splněn, všechny podané rozklady byly komisemi projednány. K tomuto datu byla ukončena i pravidelná zasedání rozkladových komisí.

Po uvedeném datu by již měl ministr vnitra, jako správní orgán II. stupně rozhodovat (po vyjádření rozkladové ve speciálním složení stanoveném zákonem o azylu, kterou by bylo nutno vytvořit ad hoc k vyřešení konkrétního případu či případů) výjimečně a sporadicky v časově omezeném horizontu (do vyčerpání žalob podaných cizinci do rozhodnutí ministra vnitra), a to jen na základě konkrétního rozsudku krajského soudu, kterým by bylo zrušeno napadené rozhodnutí ministra vnitra a vznikla by tedy potřeba dořešit daný případ podle právní úpravy platné do 31. 12. 2002.

Schéma : Stupně azylového řízení

	I. stupeň (I. instance)	prostředek odvolání	II. stupeň (II. instance)	prostředek mimořádného odvolání	instituce mimořádné formy odvolání
do 31.1.2002	ministerstvo vnitra, OAMP	rozklad	ministr vnitra, rozkladové komise, podklady OAMP	žaloba	Vrchní soud
od 1.2.2002	ministerstvo vnitra, OAMP	opravný prostředek	Vrchní soud	žaloba	Nejvyšší soud
od 1.1.2003	ministerstvo vnitra, OAMP	žaloba	příslušný krajský soud	kasační stížnost	Nejvyšší správní soud

Podíl České republiky na podaných žádostech o azyl v Evropě

Na rozdíl od vývoje v České republice, kde se v roce 2003, jak již bylo výše řečeno, počet žadatelů o azyl zvýšil, byl v celkovém počtu žádostí o azyl podaných v Evropě zaznamenán pokles (o 19,7%)⁶⁵. V roce 2003 bylo v Evropě evidováno celkem 373 570 žádostí o azyl⁶⁶. Česká republika, která byla v roce 2002 na dvanáctém místě v počtu podaných žádostí, je v roce 2003 již na místě desátém. Její podíl na celkovém počtu žádostí podaných v Evropě vzrostl z 1,8 % v roce 2002 na 3,0% v roce 2003.

⁶⁵ Údaj, vycházející ze zprávy Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (*Asylum Levels and Trends: Europe and non-European Industrialized Countries, 2003*), zahrnuje 44 evropských zemí.

⁶⁶ Zatímco v členských zemích EU došlo k poklesu (o 22,1 %) celkového počtu žádostí, tak v přistupujících zemích byl naopak zjištěn nárůst (o 16,3 %). Mezi tři země s nejvyšším počtem žádostí o azyl podaných v evropských zemích patří Velká Británie (16,3 % z celkového počtu), Francie (13,7 %) a Německo (13,5 %). K nejpočetněji zastoupeným státním příslušnostem žadatelů o azyl v Evropě patří Ruská federace, Srbsko a Černá Hora, Irák, Turecko a Čína. Na rozdíl od ostatních zemí Evropy byla Česká republika cílovou zemí migrace rovněž pro žadatele z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu (počet žádostí neodpovídá reálnému počtu žadatelů, protože existuje řada případů, kdy jeden žadatel podá více žádostí v několika zemích).

II.6.2.1. Migrační tok čečenských žadatelů o azyl

Obecná informace

Počínaje dubnem 2003 zaznamenala Česká republika výrazný nárůst počtu žadatelů o azyl z Ruské federace – Čečenska, který byl způsoben sekundární migrací těchto osob přes Polskou republiku do České republiky. Podle poznatků polských, českých a rakouských migračních úřadů měl být tento migrační tok čečenských žadatelů o azyl organizován již v zemi původu, tj. v Ruské federaci. Jejich cesta vedla přes hranice Ruské federace do Běloruska a odtud pak do Polska, které v době, kdy byl v ČR zaznamenán nárůst čečenských žadatelů, nemělo vízovou povinnost s Ruskou federací (zavedena až 1. 10. 2003), čili přechod žadatelů do Polské republiky byl legální. Již v Polsku požádali tito žadatelé o udělení azylu a po vyčkání výplat sociálních dávek v polských uprchlických táborech opouštěli území Polska a odcházeli do České republiky. Z Polska vycestovali legálně, aby v ČR požádali o udělení azylu.

Žadatelé o azyl z Ruské federace - Čečenska v České republice - měsíční vývoj v roce 2003

2003	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Celkový počet žadatelů o azyl v ČR	1 187	964	899	925	1 167	965	1 553	997	761
Z toho osob čečenské národnosti	717	448	278	276	544	446	991	468	163
tj. %	60,4	46,5	30,9	29,8	46,6	46,2	63,8	46,9	21,4

Jak ukazují statistické údaje, tvořil počet udělených azylů žadatelům z Ruské federace – Čečenska téměř 19% z celkového počtu azylů udělených za rok 2003 v České republice. Většina žadatelů o azyl z Čečenska však nevyčkala ukončení řízení v ČR a odešla do sousedního Rakouska. Z tohoto důvodu došlo k případům, kdy čečenští žadatelé ani nepřevzali rozhodnutí o udělení azylu v ČR.

Počty azylů udělených v ČR osobám čečenské národnosti v roce 2003

2003	Počet	tj. %
Celkový počet udělených azylů	208	100,0
Z toho osobám čečenské národnosti	39	18,8

O skutečnosti, že Polsko, Česká republika ani Rakousko nejsou a ani v dubnu 2003, kdy byl zaznamenán zvýšený migrační tok žadatelů o azyl z Čečenska, nebyly cílovými zeměmi těchto cizinců, svědčí skutečnost, že tito žadatelé již v dubnu 2003 pokračovali dále přes zmíněné státy do zemí Evropské unie, aniž by jim byl znám postoj úřadů tranzitních zemí ve vztahu k jejich žádostem. Současná argumentace, že naděje na udělení azylu v Polsku nebo České republice je mizivá, což je uváděno jako důvod k pokračování do dalších zemí, nebyla v dubnu 2003 relevantní, a přesto čečenští žadatelé využili tyto země pouze k tranzitu do Rakouska a dalších zemí Evropské unie, aniž by vyčkali vydání rozhodnutí nebo převzali pozitivní vyjádření k jejich žádostem o udělení azylu.

Počty svévolných odchodů z azylových zařízení osob čečenské národnosti

2003	duben (od 23.4.)	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Celkem
Počet	14	369	507	454	553	589	615	207	209	3517

Rakouské údaje, které ukazují na to, že vysoké procento čečenských žadatelů o azyl pokračuje do dalších zemí EU, svědčí o tom, že ani Rakousko není pro čečenské žadatele o azyl cílovou zemí. Dosavadní praxe ukazuje, že migrační tok čečenských žadatelů o azyl, kteří využili Polsko, Česko a

Rakousko pouze k tranzitu, směřuje do Belgie, Francie a Velké Británie. Podle informací rakouské strany jsou tito žadatelé na základě Dublinské dohody vráceni zpět do Rakouska, aby první evropsko-unijní země, na jejíž území vstoupili.

Charakteristika skupiny

Pro osoby čečenské národnosti žádající o azyl v Polsku, České republice a Rakousku je charakteristické:

- výrazné zvýšení počtu žádostí o azyl podaných občany Ruské federace čečenské národnosti v průběhu roku 2003;
- bezprostřední návaznost zpětvzetí žádosti o azyl na výplatu sociálních dávek v Polsku a následný přechod česko-polských hranic a podání žádosti o azyl v ČR;
- vyrovnané zastoupení žen a mužů;
- značný podíl osob nezletilých (cca polovina žadatelů);
- výrazný podíl žadatelů narozených ve větších městech na území Čečenska, která byla místem ozbrojených konfliktů;
- u 65% osob čečenské národnosti žádajících o azyl v Rakousku bylo zjištěno předchozí podání žádosti o azyl v ČR (týká se pouze měsíce července 2003 – na základě analýzy údajů poskytnutých rakouským Federálním azylovým úřadem);
- většina osob (67%), které před příchodem do Rakouska požádaly v ČR o azyl, se na území České republiky nezdržela déle než dva měsíce (týká se pouze měsíce července 2003 – na základě analýzy údajů poskytnutých rakouským Federálním azylovým úřadem);
- 58% všech osob čečenské národnosti, kteří v roce 2003 požádali v ČR o azyl, bylo v azylovém řízení po dobu kratší 3 měsíců;
- 78% žadatelů o azyl z Ruské federace – Čečenska, kteří v ČR v roce 2003 podali žádost o udělení azylu, svévolně opustilo území ČR již v průběhu I. stupně azylového řízení.

Meziroční srovnání počtu žadatelů o azyl v ČR z Ruské federace - Čečenska

	2002			2003		
	Celkový počet žadatelů o azyl v ČR	Počet žadatelů o azyl čečenské národnosti	tj. % z celkového počtu žadatelů	Celkový počet žadatelů o azyl v ČR	Počet žadatelů o azyl čečenské národnosti	tj. % z celkového počtu žadatelů
I	1334	9	0,7	686	46	6,7
II	679	11	1,6	704	84	11,9
III	726	20	2,8	588	54	9,2
IV	762	20	2,6	1187	717	60,4
V	604	16	2,7	964	448	46,5
VI	525	39	7,4	899	278	30,9
VII	580	27	4,7	925	276	29,8
VIII	579	14	2,4	1167	544	46,6
IX	610	74	12,2	965	446	46,2
X	773	93	12,0	1553	991	63,8
XI	630	43	6,8	997	468	46,9
XII	682	50	7,3	761	163	21,4
Celkem	8484	416	4,9	11396	4515	39,6

II.6.3. Nezletilí žadatelé o azyl bez doprovodu rodičů či zákonných zástupců

Počet příchoďů nezletilých se za poslední 4 roky stále snižuje bez ohledu na zvýšené příchoďy žadatelů obecně. V roce 1999 požádalo o azyl 7 220 osob z toho 329 nezletilých bez doprovodu zákonných zástupců, v roce 2000 požádalo 8 788 osob z toho 298 nezletilých, v roce 2001 požádalo 18 094 osob z toho 280 nezletilých a v roce 2002 požádalo 8 484 osob z toho 215 nezletilých.

V roce 2003 z celkového počtu žadatelů 11 396 požádalo v České republice o azyl celkem 194 žadatelů uvedené kategorie nezletilých. Z tohoto počtu bylo 53 nezletilých doprovázeno rodinnými příslušníky nebo blízkými příbuznými, 162 požádalo o azyl samostatně. V přijímacích střediscích požádalo standardně o udělení azylu 89 nezletilých z toho 12 na letišti v Praze-Ruzyni. V záchytných zařízeních pro zajištění cizinců využilo vstupu do azylového řízení 105 nezletilých, tj. cca 55% z celkového počtu příchozích. Převážná většina nezletilých byla v době vstupu do azylového řízení ve věku 16 a 17 let, případy nezletilých mladších 15-ti let jsou stále ojedinělé, tyto děti cestují ze země původu vesměs spolu s některým z rodinných příslušníků nebo příbuznými. I přes to, že stále přetrvává trend neoznámených odchodů nezletilých dál mimo území republiky (Česká republika stále není pro některé cílovou zemí), počty resp. procento odchodů se ve srovnání s předchozími lety snižuje a v letošním roce byl počet svévolných odchodů na úrovni 48,5% z celkového počtu příchozích. Nejvyšší počty nezletilých podle státní příslušnosti byly evidovány zejména z Číny, Indie, Ruska-Čečenska, Slovenska a Vietnamu.

Tabulka příchoďů nezletilých bez doprovodu zákonných zástupců podle státní příslušnosti

měsíc státní příslušnost	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	celkem
Čína	13	5	1	7	3	8	2	5		7	1	2	54
Indie	14	9			4	1	5	3		1		2	39
Gruzie	1			2			1						4
Ukrajina	1		2	1	1		3		1				9
bez st. přísl.	3	1						1		1			6
Vietnam	2		2			1		3		3	1		12
Srí Lanka	2			1	1								4
Irák	1					2			4	1	1	2	11
Afghánistán	1												1
Slovensko	1	2	2		1	1	5	1				2	15
Bělorusko		1											1
Rusko (Čečensko)		1		2	3	2	1	6	2	4	5		26
Rusko										1			1
Moldavsko			1							1			2
Kazachstán				1									1
Libérie				1									1
Somálsko					2		1						3
Nigérie						1							1
Ghana							1						1
Mongolsko										1			1
Lotyšsko												1	1
celkem	39	19	8	15	15	16	19	19	7	20	8	9	194

V roce 2003 nezaznamenalo Ministerstvo vnitra, resp. odbor azylové a migrační politiky, žádné poznatky o skutečnostech, které by vykazovaly porušování lidských práv v souvislosti s řízením o azylu nezletilých bez doprovodu zákonného zástupce. Praxe podle zákona o azylu dostatečně zabezpečuje jak právní asistence v řízení, tak i sociálně právní ochranu této kategorie, včetně nadstandardních služeb, které mohou být využívány zatím v azylových zařízeních. Spolupráce dotčených ministerstev probíhá například v oblastech zdravotní péče, sociálně právní ochrany, dále při vytváření adaptačních, vzdělávacích, integračních, repatriačních a dalších programů, s nestátním sektorem pak je zabezpečována například náplň volnočasových aktivit.

II.6.4. Azylová zařízení

Správa uprchlických zařízení MV zajišťuje služby žadatelům o udělení azylu a azylantům v celkem 16 azylových zařízeních, které se rozlišují na 3 typy. **Přijímací středisko (PřS)**, které slouží k ubytování cizince do doby provedení úkonů uvedených v § 46⁶⁷ nebo po dobu stanovenou zákonem o azylu. **Pobytové středisko (PoS)**, které slouží k ubytování žadatele o udělení azylu do doby nabytí právní moci rozhodnutí o jeho žádosti o udělení azylu. **Integrační azylové středisko (IAS)**, které slouží k přechodnému ubytování azylantů.

Zřizovatelem azylových zařízení je podle § 80 zákona o azylu ministerstvo vnitra, které je rovněž výlučným provozovatelem přijímacích středisek. Provozovatelem pobytových středisek a integračních azylových středisek může být ministerstvo nebo právnická osoba v rozsahu pověření uděleného ministerstvem a za úplatu.

Pro každé přijímací či pobytové středisko jsou na základě souhlasu hygienika stanoveny různé úrovně vytíženosti ubytovací kapacity.

Správa uprchlických zařízení MV provozuje **dvě přijímací střediska**, a to přijímací středisko Vyšní Lhoty a přijímací středisko v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Praha-Ruzyně, které bylo zřízeno v souladu s novelou zákona o azylu, které nabyla účinnosti dne 1. 2. 2002. Dále je možno pro přijímání žadatelů o azyl využít přijímací část azylového zařízení Červený Újezd. Uvedená část je využívána v mimořádných situacích, a to dle nutnosti buď přijímacím či pobytovým režimem.

Kapacita pobytových středisek

PoS	Základní kapacita	II. stupeň	III. stupeň	Nouzová kapacita
Červený Újezd	309	427	445	475
Zastávka u Brna	240	334	414	420
Bělá-Jezová	322	416	658	836
Havířov	150	163	176	190
Kostelec nad Orlicí	300	300	335	380
Seč	210	210	244	332
Bruntál	128	128	128	162
Zbýšov	110	100	127	202
Stráž pod Ralskem	190	190	220	228
Kašava	80	80	80	130

Poznámka: pobytová část

⁶⁷ 1) Žadatel o udělení azylu nesmí opustit přijímací středisko do

- provedení identifikačních úkonů podle § 47 zákona o azylu,
 - provedení lékařského vyšetření zaměřeného na zjištění, zda žadatel o udělení azylu netrpí chorobou ohrožující jeho život či zdraví nebo život či zdraví jiných osob,
 - doby udělení víza k pobytu za účelem řízení o udělení azylu a vydání průkazu žadatele o udělení azylu (§ 57 zákona o azylu),
 - ukončení karantény nebo jiného opatření v souvislosti s ochranou veřejného zdraví, lze-li je uskutečnit v přijímacím středisku.
- 2) Žadatel o udělení azylu nesmí opustit přijímací středisko v tranzitním prostoru mezinárodního letiště ani po ukončení úkonů uvedených v odstavci 1.

Jak je již výše uvedeno část azylového zařízení Červený Újezd je využívána v mimořádných situacích , a to dle nutnosti v přijímacím či pobytovém režimu.

Dodatečná kapacita - přijímací část azylového zařízení

AZ	Základní kapacita	II. stupeň	III. stupeň	Nouzová kapacita
Červený Újezd	167	177	196	196

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že **celková základní kapacita přijímacích a pobytových středisek**, včetně dodatečné kapacity **je 2 802 lůžek. Tuto kapacitu lze v období zvýšeného příchodu nových žadatelů o azyl navýšit na 4 517 lůžek.**

Integrační azylová střediska slouží jako první etapa integrace pro dočasné ubytování osob, kterým byl přiznán azyl. V současné době jsou provozována celkem čtyři integrační azylová střediska s celkovou kapacitou 138 lůžek.

Kapacita integračních azylových středisek

IAS	Kapacita	
Zastávka u Brna	50	v majetku státu
Předlice	36	
Jaroměř	36	
Hoštka	16	majetek obce, provozováno na základě smlouvy s obcí

Na základě velkého počtu azylantů v počátku roku 2003 byla provedena změna v rámci pobytového střediska Havířov, která spočívala v tom, že bylo zřízeno jako **pobytové a integrační středisko.**

Vytiženost ubytovacích kapacit v roce 2003

Žadatelé o azyl ubytování v pobytovém středisku mají možnost na základě žádosti toto středisko dlouhodobě opustit. V roce 2003 tuto možnost využívalo průměrně 58% evidovaných žadatelů o azyl. Celkově byla v poměru k základní kapacitě přijímací a pobytová střediska vytižena na 99 %, přičemž do tohoto údaje jsou počítány pouze osoby fyzicky pobývající v azylových zařízeních.

II.6.5. Žaloby a kasační stížnosti podané k soudům

Dne 1. 1. 2003 nabyt účinnosti zákon č.150/2002 Sb., soudní řád správní, který s novelami zákona o azylu, jež na tento zákon navazují, přinesl zásadní změnu do azylového řízení. Správní řízení ve věci azylu je podle těchto zákonných úprav pouze jednoinstanční, rozhodnutí správního orgánu se stává doručením pravomocným a lze se proti němu odvolat podáním žaloby ke krajskému soudu, který o věci jedná a rozhoduje podle soudního řádu správního. Proti rozhodnutí krajských soudů o žalobách ve věci azylu mohou podat cizinci ještě i kasační stížnost, o které rozhoduje Nejvyšší správní soud se sídlem v Brně.

Výkonem správního soudnictví jsou pověřeny jednotlivé krajské soudy a pobočky krajských soudů (osm krajských soudů a dvě nově zřízené pobočky - pobočka Krajského soudu v Ústí nad Labem v Liberci a pobočka Krajského soudu v Hradci Králové v Pardubicích), jejichž místní příslušnost v azylových věcech je dána místem hlášeného pobytu žadatele o udělení azylu v době podání žaloby.

Pro krajské soudy a jejich pobočky byla azylová problematika zcela nová, neboť do konce roku 2002 byl jediným správním soudem, který přezkoumával na základě podaných žalob zákonnost vydaných rozhodnutí ministerstva vnitra o žádostech o udělení azylu, Vrchní soud v Praze, přitom z tohoto soudu přešlo na krajské soudy a jejich pobočky cca 3 000 nevyřízených

věcí. V roce 2003 bylo ke krajským soudům a jejich pobočkám nově podáno cca 12 135 žalob ve věci azylu. Krajské soudy vydaly v tomto období celkem 5 643 rozhodnutí (46,5%), zbývajících 6 492 žalob (53,5%) je stále v řízení. Ve více než polovině případů (58%) vydaných rozhodnutí soudy bylo řízení zastaveno, ve třetině případů (31,2%) pak soudy žaloby zamítly a v 9,2% byla žaloba soudem odmítnuta. Pouze v 1,5% případů (87 případů) soudy zrušily rozhodnutí ministerstva vnitra a vrátily případ k novému projednání.

Zcela nečekaně vysoké bylo množství podaných kasačních stížností. K Nejvyššímu správnímu soudu podalo v roce 2003 kasační stížnost proti rozhodnutí krajských soudů celkem 720 žadatelů o azyl. Ze 78 vydaných rozhodnutí Nejvyšší správní soud v 72 případech (tj. 92,3%) kasační stížnost zamítl, ve zbylých 6 případech rozhodnutí krajského soudu zrušil.

Tento stav vznikl využíváním právní úpravy zákona o azylu ve znění zákona č. 217/2002 Sb., kdy podání kasační stížnosti s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti opravňuje cizince požádat cizineckou a pohraniční policii o udělení víza za účelem strpění pobytu na území České republiky s platností 365 dní. Platnost víza zaniká nabytím právní moci rozhodnutí soudu o kasační stížnosti nebo o nepřiznání odkladného účinku této stížnosti.

III. Nelegální migrace

III.1. EVROPSKÝ KONTEXT NELEGÁLNÍ MIGRACE

Nelegální migrace v současné době vyvolává ohrožení vnitřní stability společnosti a ohrožuje bezpečnostní situaci zejména v cílových vyspělých zemích Evropské unie a v tranzitních zemích středovýchodní Evropy. Souvisí s přeshraniční trestnou činností, organizovanou převaděčskou kriminalitou a obchodem s lidmi. Vedle rostoucího podílu struktur organizovaného zločinu vnímá mezinárodní společenství jako vážnou bezpečnostní hrozbu především nárůst aktivit teroristických skupin na poli nelegální migrace.

Hlavní proudy ilegálních migrantů do Evropy směřovaly v roce 2003 ze severní Afriky (přes španělské enklávy Ceuta a Melilla, přes Maroko a Tunis, Gibraltarskou úžinu na území kontinentálního Španělska, ale i do jižní Francie a jižní Itálie) a dále z Turecka buď přes Egejské moře do Řecka nebo pozemní trasou přes balkánské státy a střední Evropu až do západoevropských cílových zemí. Stále více využívanou trasu ilegální migrace představovala cesta z libyjského pobřeží na území Itálie. Velké množství ilegálních migrantů v roce 2003 proudilo přes území bývalých republik SSSR po celé délce hranic s evropskými státy, včetně tzv. Baltské cesty přes Litvu, Lotyšsko a Estonsko do skandinávských států.

Hlavní migrační směry do Evropy

Většina ilegálních migrantů, stejně jako v roce 2002, stále více využívala služeb organizovaných skupin pašeráků lidí. Výši zisků, které zločineckým organizacím plynou z organizování nelegální migrace, lze odhadnout z orientační tabulky aktuálních cen za přepravu migrantů mezi různými destinacemi.

TRASA	CENA ZA OSOBU (v USD)
Kurdistán – Německo	3,000
Čína – Evropa	10,000 – 15,000
Čína – New York	35,000
Pákistán/Indie – USA	25,000
severní Afrika – Španělsko	2,000 – 3,500
Irák – Evropa	4,100 – 5,000
Istanbul – Evropa	500 – 2,500
Libye – Itálie	2,000 – 7,000
Somálsko - Libye	5,000
Řecko – Itálie	2,500 USD

Kromě tzv. Baltské cesty, která vede přes Rusko a pobaltské republiky do Skandinávie, směřoval hlavní proud ilegálních migrantů v roce 2003, stejně jako v roce 2002, do západní Evropy přes Ukrajinu, Bělorusko, Polsko, Slovensko a Českou republiku nebo Maďarsko do cílových zemí Evropské unie, především do Německa a Rakouska. Přetrvává pozice Moskvy, která představuje stejně jako Kyjev tranzitní bod pro ilegální přistěhovalce z Číny, Vietnamu, kavkazských států a postsovětských středoasijských republik.

Každý rok do Evropy podle některých odhadů pronikne ilegálně 500 000 - 750 000 osob. Množí se důkazy, že na organizaci ilegální migrace a obchodování s lidmi se stále intenzivněji podílejí i subjekty z prostředí mezinárodního terorismu. Experti uvádějí, že zisky organizátorů ilegální migrace do Evropy se každý rok pohybují v částkách od 2 do 4 miliard Euro. Mezi teroristická uskupení, která na ilegální migraci participují a zisky využívají jako finanční zdroj pro vlastní nezákonné aktivity, je řazena síť Al-Kaida. V Alžírsku některé úseky migračních tras a obchodování s lidmi kontrolují skupiny, které s Al-Kaida spolupracují.

Vedle vlastního podílu na organizaci ilegální migrace z důvodu získávání finančních prostředků využívají teroristická uskupení existující migrační trasy, aby jejich členové a sympatizanti infiltrovali proudy ekonomických běženců ve snaze proniknout na vybraná teritoria, aniž by upoutali pozornost bezpečnostních složek daného státu. K legalizaci pobytu teroristů ve vybrané zemi často slouží i vstup do azylové procedury konkrétního státu, většinou s falešnou identitou. Islámské teroristické skupiny rovněž budují vlastní kanály ilegální migrace, které slouží výhradně k přesunu vlastních členů a sympatizantů. Právě využití ilegální migrace extremisty a teroristy je v současnosti vnímáno evropskými státy jako jedna z nejzávažnějších bezpečnostních hrozeb.

Mezinárodní humanitární organizace a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSCE) uvádějí, že v současnosti se v Evropě a ve střední Asii nachází téměř 3 miliony dočasně vysídlených osob. Problémy s velkým množstvím dočasně vysídlených osob přetrvávaly i v roce 2003 zejména v Arménii, Ázerbajdžánu, Bosně, Chorvatsku, na Kypru, v Gruzii, Makedonii, Moldávii, Ruské federaci, v Srbsku a Černé Hoře, Turecku, Turkmenistánu a Uzbekistánu. Nestabilní politická situace a slabá výkonnost ekonomiky některých výše zmíněných států nepřispívá k řešení situace vysídlených, ale může naopak působit jako faktor podporující migraci těchto osob do vyspělých evropských států.

III.2. DEFINICE A ROZDĚLENÍ NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR

Nelegální migrací se rozumí případy nelegálního vstupu osob přes státní hranice na území daného státu z různých důvodů, případy nedovoleného způsobu opuštění státu, ale i případy nelegálního pobytu - porušení zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince.

Nelegální migraci přes státní hranice se rozumí případy, ve kterých osoby (cizinci⁶⁸ i čeští občané) nedovoleným způsobem překročí státní hranice České republiky z různých důvodů. Jsou zde zahrnuty zjištěné případy neoprávněných vstupů cizinců na území České republiky i případy, kdy cizinci území nedovoleným způsobem opouštějí nebo se o neoprávněný přechod státních hranic prokazatelně pokoušejí. Jsou zde zahrnuty případy použití neregulérních cestovních dokladů, případy kdy se cizinec pokusí vstoupit na území ČR, ačkoli mu nemůže být umožněn vstup na území, protože trvá trest vyhoštění uložený soudem nebo trvá pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění. V kapitole jsou popisovány případy, které jsou zjišťovány orgány ČR nebo sousedních států. Pro zjednodušení je v následující kapitole používán termín „zadržení“, i když se může jednat jak o zadržení, zajištění nebo předvedení osoby.

Porušováním pobytového režimu se rozumí případy, ve kterých cizinec vstoupí na území ČR neoprávněně aniž je odhalen jeho nelegální vstup, a pobývá v ČR dál nelegálně, nebo případy, ve kterých sice cizinec vstoupí na území ČR legálně, ale po uplynutí lhůty povoleného pobytu nevycestuje, a pobývá na území dále bez povolení, tj. nelegálně, a tím porušuje zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince. Jedná se o zjištěné případy nelegálních pobytů cizinců, které registruje Policie ČR. V informaci nejsou zahrnuty případy popisované v nelegální migraci přes státní hranice ČR.

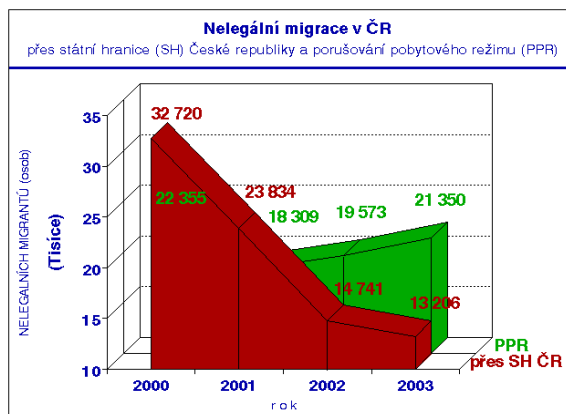
Nelegální migrace v ČR

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace											
přes státní hranice ČR (dále jen SH ČR)	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
porušování pobytového režimu	Nesledováno						*11 970	22 355	18 309	19 573	21 350

Vysvětlivky: * období červen-prosinec

Rok 2003 charakterizuje další, i když ne tak výrazný, meziroční pokles nelegální migrace přes státní hranice České republiky a zvýšený počet zjištěných cizinců, které na území České republiky porušily pobytový režim.

Zjištěná nelegální migrace cizinců přes státní hranice ČR vykazuje 10,4% meziroční pokles, migrace ve vnitrozemí ČR z důvodu porušování pobytového režimu 9,1% nárůst.

Nelegální migrace - porovnání období roku 2002/2003

Období roku	2002	2003	Změna oproti předchozímu období	
			v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace (zjištěno osob)				
Celkem	34 314	34 556	0,7	242
přes státní hranice ČR	14 741	13 206	-10,4	-1 535
porušování pobytového režimu	19 573	21 350	9,1	1 777

⁶⁸ Z bezpečnostního hlediska je závažným rizikem především nelegální migrace přes státní hranice **cizích** státních příslušníků.

Z výše uvedeného vyplývá, že nelegální migraci nelze tedy chápat, jak je často zúženě interpretováno, jako nedovolené překročení státních hranic. Vyskytuje se v různých, vzájemně provázaných formách.⁶⁹ Ve srovnání s projevy nelegální migrace na státních hranicích lze v následujícím období očekávat růst nebezpečnosti jevů spojených s nelegálním pobytem cizinců na území ČR. Nalézt a realizovat taková opatření, která by minimalizovala nelegální migraci na území České republiky, je hlavním cílem *Akčního plánu boje s nelegální migrací*.⁷⁰

III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE

III.3.1. Počty osob a jejich státní příslušnost

Od vzniku České republiky bylo při nedovoleném způsobu překročení státních hranic České republiky nebo při prokazatelném pokusu zjištěno více než 297 000 osob. Z uvedeného počtu bylo řádově 22 000 občanů ČR a 275 000 cizinců.

Nelegální migrace - vývoj

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace přes státní hranice ČR											
Celkem zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
meziroční změna situace											
v absolutních číslech		-22 822	-1 308	4 533	5 634	15 333	-12 347	395	-8 886	-9 093	-1 535
v %		-52,7	-6,4	23,6	23,8	52,3	-27,6	1,2	-27,2	-38,2	-10,4

Vývoj nelegální migrace přes státní hranice kopíruje situaci ve světě i opatření přijímaná v České republice a jednotlivými státy. Zpřísnění azylového zákona v SRN se odrazilo v roce 1993. Konflikty provázející rozpad bývalé Svazové federativní republiky Jugoslávie se výrazně projevovaly ve všech statistikách nelegální migrace od vzniku České republiky a vyvrcholily na přelomu let 1998/1999. V roce 2001 klesla nelegální migrace přes státní hranice České republiky zhruba na úroveň roku 1996, očekávaná vlna nelegální migrace v důsledku situace v Afghánistánu nebyla v ČR zaznamenána.

Rok 2003, stejně jako roky 2001 a 2002, byl charakteristický meziročním poklesem zjištěné nelegální migrace přes státní hranice, i když pokles už nebyl tak markantní jako v předchozích letech. V hodnoceném roce byl zaznamenán výraznější nárůst až od května do srpna. Tento nárůst v sobě odráží výrazné zvýšení počtu občanů Ruské federace zejména z čečenské oblasti mezi

⁶⁹ Například:

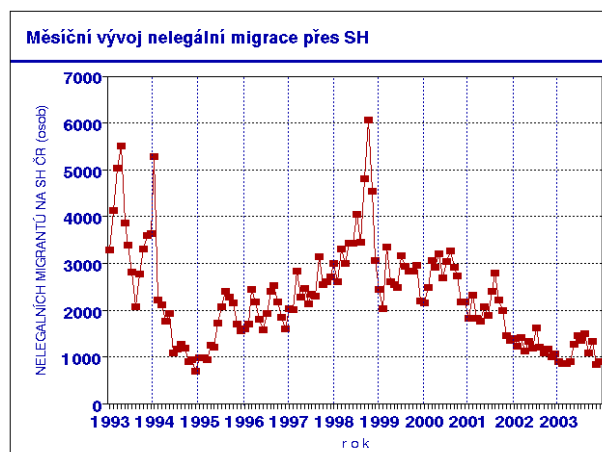
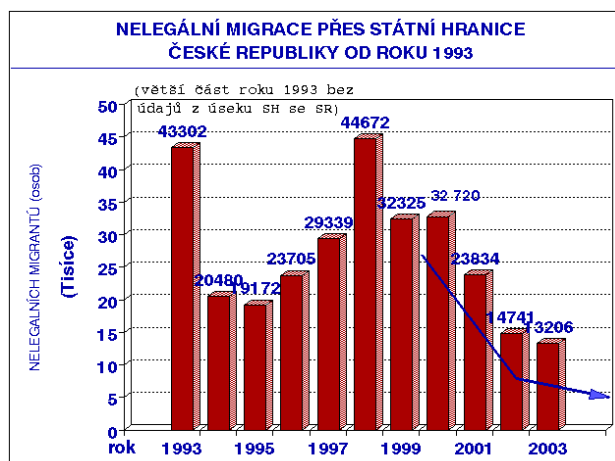
- nelegální vstup na území a následný nelegální pobyt;
- legální vstup na území a následný nelegální pobyt;
- legální vstup na území, legální pobyt (např. na krátkodobé vízum) a vykonávání nelegální výdělečné činnosti;
- legální vstup na území, nelegální pobyt (např. po vypršení doby platnosti víza či doby stanovené v bezvízové dohodě) a vykonávání nelegální výdělečné činnosti;
- nelegální vstup na území, nelegální pobyt a vykonávání nelegální výdělečné činnosti;
- legální vstup na území, a v době legálního pobytu pokus o nedovolené překročení státních hranic se sousedním státem;
- legální vstup na území, a v době již nelegálního pobytu pokus o nedovolené překročení státních hranic se sousedním státem;
- nelegální vstup na území, a v době nelegálního pobytu pokus o nedovolené překročení státních hranic se sousedním státem;
- legální vstup na území, uplatnění represivního opatření (správní vyhoštění) pro porušení obecně závazných právních norem a jeho nerespektováním další nelegální pobyt;
- nelegální vstup na území, uplatnění represivního opatření (správní vyhoštění) a jeho nerespektováním další nelegální pobyt.

⁷⁰ *Akční plán boje s nelegální migrací* je charakterizován v **Úvodu** tohoto materiálu.

zjištěnými nelegálními migranty, a další markantní nárůst počtu občanů Číny ve statistikách za červen 2003.

V průběhu roku 2003 překročilo nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusilo 13 206 (-1 535) osob, z toho 11 125 (-1 507) cizinců a 2 081 (-28) občanů ČR. Na konci roku 2003 tak bylo možné konstatovat přibližně 10,4% meziroční pokles osob zjištěných pohraničními orgány v souvislosti s ochranou státních hranic. U cizinců se jednalo o 11,9% pokles a u občanů České republiky o 1,3% pokles.

Nadále velmi výrazně převažuje počet nelegálních migrantů zadržených ve směru z území ČR, nad počtem osob zadržených při nelegálním přechodu státních hranic ve směru do ČR.

V průběhu roku 2003 bylo mezi cizinci (11 125), kteří překročili nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusili 8 847 osob (-680, tj. -7,1%) podléhajících vízové povinnosti. Velká část z této kategorie nelegálních se již na území ČR dostala nelegálním způsobem, ale řada z nich se o nelegální přechod snaží až po legálním vstupu na území ČR. U cizinců nepodléhajících vízové povinnosti byl rovněž zaznamenán meziroční pokles. V souvislosti s nedovoleným překračováním státních hranic bylo zjištěno 2 278 (-827, tj. -26,6 %) osob.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - cizinců s vízovou a bez vízové povinnosti pro vstup a pobyt v ČR
- porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku	2002	tj. %	2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	14 741	100,0	13 206	100,00	-10,4	-1 535
z toho CIZINCŮ	12 632	85,7	11 125	84,2	11,9	-1 507
CIZINCI celkem	12 632	100,0	11 125	100,00	11,9	-1 507
z toho cizinci						
BEZ VÍZOVÉ POVINNOSTI	3 105	24,6	2 278	20,5	-26,6	-827
PODLÉHAJÍCÍ VÍZOVÉ POVINNOSTI	9 527	75,4	8 847	79,5	-7,1	-680

(Poznámka: řazení mezi cizince s vízovou povinností od data zavedení vízové povinnosti pro daný stát)

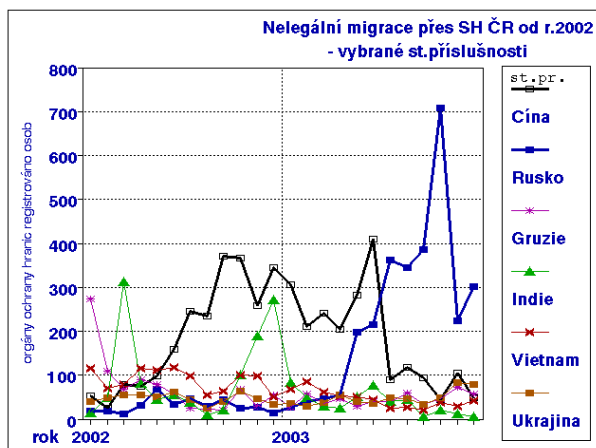
Složení nelegálních migrantů podle státní příslušnosti se časem mění zejména v závislosti na situaci v zemích původu, na změny legislativních podmínek v tranzitních zemích i cílových zemích a na opatřeních přijímaných v souvislosti s ochranou státních hranic jednotlivými státy.

Největší zastoupení mezi osobami zjištěnými v souvislosti s nedovoleným překračováním státních hranic ČR mají od vzniku ČR občané Evropy (63,8 %) a Asie (3,2 %). Zastoupení běženců z evropských zemí se meziročně výrazně zvýšilo. Pokud neuvažujeme občany ČR a občany

sousedních států, představovali ostatní Evropané pouze 51 % a Asiaté 45 % z celkového počtu zjištěných osob. Afričané se podíleli pouze 1,3%, Američané 0,4 %.

K osobám nelegálních migrantů zjištěných v roce 2003 na státních hranicích ČR lze dodat, že největší procentuelní zastoupení měli muži. Vysoké zastoupení žen u jedné státní příslušnosti byl patrný zejména u občanů Ruska pocházejících z Čečenska, kde byl zaznamenán rovněž i vysoký podíl dětí.

Složení státních příslušností běženců na předních místech statistik nelegální migrace přes státní hranice ČR se meziročně změnilo. Ve statistice za rok 2002 zaujímali občané Ruska 11.místo

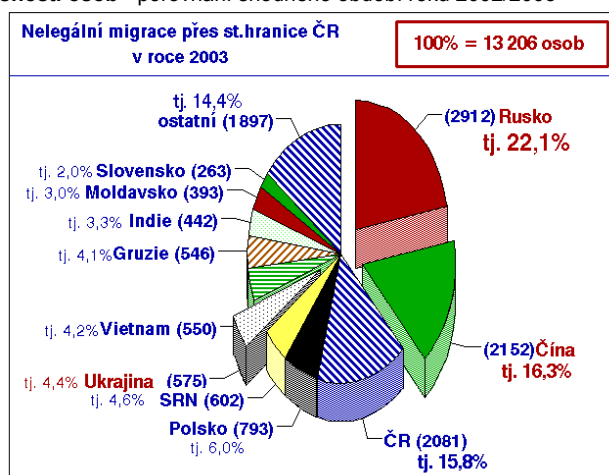
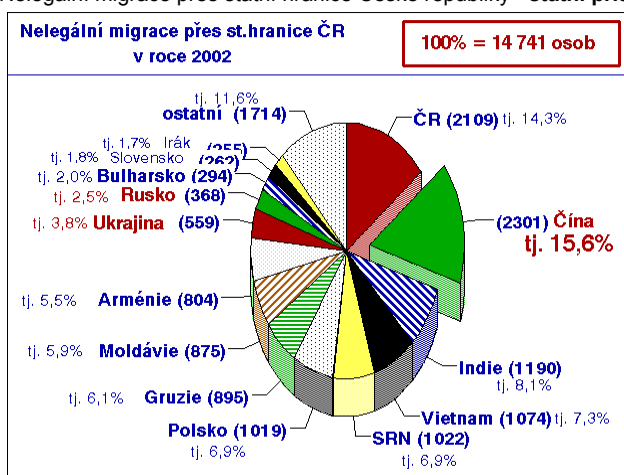

(s podílem na nelegální migraci 2,5%), o rok později s podílem 22,1% byli v dané statistice na prvním místě (2 912 osob, +2 544, +691,3%). Posun je zřetelný i u občanů Ukrajiny, a to z 10. místa v roce 2002 na místo šesté v roce 2003 (575 osob, +16, +2,9%). Občané Číny zaujali shodně jako před rokem druhé místo statistiky mezi cizinci (2 152 osob, -149, -6,5%).

Příliv běženců z Číny byl na státních hranicích ČR zaznamenán od poloviny roku 2002, vysoké počty odhalených Číňanů udávaly také statistiky první poloviny roku 2003. Koncem června 2003 proběhla

mezinárodní akce namířená proti organizovanému převádění čínských občanů přes ČR do SRN. ÚOOZ SKPV ve spolupráci s BKA SRN a útvary Policie ČR SCPP se podařilo zadržet jen na území ČR 130 nelegálních migrantů z Číny, kteří byli připraveni k nelegálnímu převozu do SRN. Po rozbití této sítě došlo skutečně k výraznému snížení Číňanů, registrovaných orgány ochrany hranic v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR, ale zcela zamezit transportu čínských běženců přes české území do SRN se nepodařilo.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - státní příslušnosti osob - porovnání shodného období roku 2002/2003

Pořadí nejčteněji zastoupených státních příslušností na jednotlivých úsecích státních hranic ČR se mění v závislosti na preferovaném směru migrace přes ČR jednotlivými státními příslušnostmi. V roce 2003 na státních hranicích ČR se SRN dominovali občané Číny, mezi ČR a Rakouskem občané Ruska, na česko-slovenské opět Číňané a na úseku státních hranic ČR s Polskem figurovali na předních místech statistik občané ČR a sousedních států, až za nimi občané Ukrajiny.

Nelegální migrace přes SH ČR		1.1.–31.12. 2003											
zjištěno osob	celkem	z toho											
	13 206	ve směru do ČR z						ve směru z ČR do					
		3 800						9 406					
		vnitro	PR	Rak.	SR	SRN	letišť	vnitro	PR	Rak.	SR	SRN	letišť
		465	1 411	451	1 116	257	100	246	1 539	4 425	29	3 114	53
Z toho občanů nesousedních států													
Rusko	2 912	52	34	1	33	2		21	2 506	2	258	3	
Čína	2 152	42	6	6	349	7	23	246	2	312		1 145	14
Ukrajina	575	66	42	2	6	5		142	149	1	155	7	
Vietnam	550	95	5		4	1	4	9	26			397	9
Gruzie	546	14				1	3	1	456			70	1
Indie	442	37			100	1			159			145	
Moldavsko	393	22			100	2		5	107	2	154	1	
Bulharsko	206		1	1	2	1	1	145	9			44	2
Rumunsko	158	1		2	11	5		91	13	1	33	1	
nezjištěno	153		8	9		63	16	8	12	2	33	2	
Srbsko a Černá Hora	107	22		10	2	1		7	20	1	44		
Irák	105	11			32		11		10			41	
Turecko	92			9	30	5	1		1			43	3
Arménie	82	2			1			7	61			11	
Litva	71	2	2	1		1		33	11			21	

K mimořádnému zvýšení výskytu osob z řad občanů Ruska hlásících se k čečenskému etniku docházelo na hraničních přechodech ČR s Polskou republikou od dubna 2003. Tyto využívaly příslušných ustanovení zákona o azylu k projevení úmyslu požádat v ČR o azyl. V 95 % se jednalo o osoby, které v předchozím období žádaly o azyl v Polsku. Z velké části azylovou proceduru porušovaly a v krátké době se různým způsobem dopravily na česko-rakouské státní hranice, které se pokoušely nedovoleně překročit. Na rakouské straně pak opětovně požádaly o azyl. Objevily se i případy, kdy cizinci, kteří učinili prohlášení o azylu na česko-polské státní hranici, se vůbec do azylového zařízení nedostavili, cestovali přímo z česko-polských hranic do blízkosti státních hranic ČR s Rakouskem.

Vzhledem k tomu, že rakouská strana dlouhou dobu tyto žadatele o azyl v ČR nevracela podle readmisní dohody zpět do ČR, byl jejich záměr zpravidla naplněn. Občany Ruské federace tak v roce 2003 charakterizuje vysoké zastoupení žadatelů o azyl (89 %), u 85 % z 2 912 ruských občanů bylo zjištěno, že se jedná o osoby z čečenské oblasti.

K zamezení tranzitu občanů z čečenské oblasti přes ČR do Rakouska vyčerpali policisté SCPP všechny možnosti, které jim umožňuje stávající legislativa. Na základě jednání mezi ŘSCPP Praha a OAMP MV ČR z července 2003 bylo dohodnuto, že osoby z Čečenska po projevení úmyslu žádosti o azyl na hraničním přechodu budou do zařízení odváženy policisty SCPP. ObŘ SCPP České Budějovice pravidelně posilovalo nejzatíženější útvary pro ochranu státní hranice, došlo ke zvýšení počtu pobytových kontrol oddělením kontroly pobytu, k rozsáhlejšímu nasazování operativních hlídek skupin dokumentace a hlídek z oddělení pátrání a eskort za využití termovize. Dále byla realizována spolupráce s rakouskou kriminální policií a rakouským četnictvem, společně docházelo k pravidelným poradám mezi ObŘ SCPP České Budějovice a SID pro Dolní Rakousko, LgK Dolního Rakouska. Po provedení společné mezinárodní akce na převaděče zabývající se tímto etnikem, za využití poznatků získaných od skupin dokumentace zejména z Českých Budějovic, Hradce Králové, Ústí nad Labem a ÚOOZ SKPV došlo k realizaci pachatelů této trestné činnosti.

Přesto výrazný pokles výskytu žadatelů o azyl z řad občanů Ruska zaznamenaly statistiky nelegální migrace až v listopadu 2003, když rakouská strana začala některé skupiny Čečenců vracet

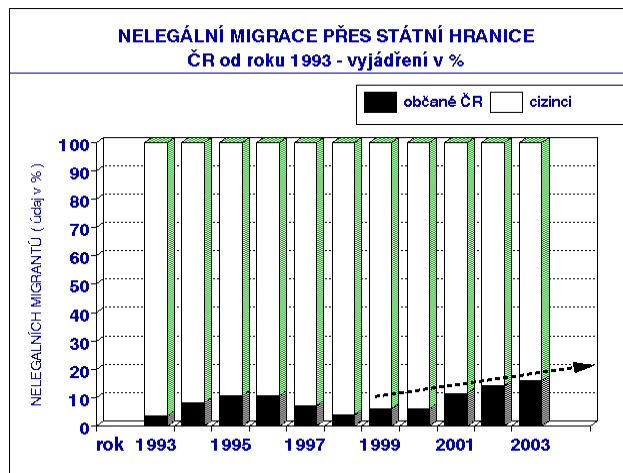
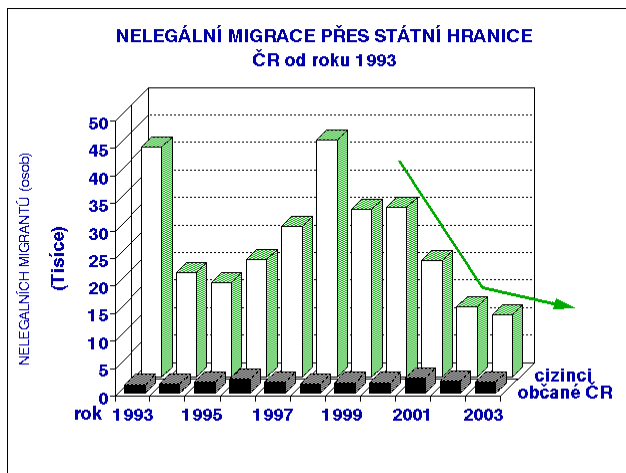
zpět do ČR. Na tomto snížení se odrazila i rozsáhlá akce, která proběhla v říjnu 2003 ve spolupráci UOOZ SKPV se speciálními policejními složkami Rakouska a SRN a byla zaměřena na převádění osob z Čečenska z Polska přes Českou republiku dál do zemí Evropské unie.

V průběhu roku 2003 se státní příslušníci Ruska snažili především o nelegální přechod ve směru do Rakouska (v 86 %), zatímco směr do SRN preferovali občané Číny (53 % z celkového počtu čínských občanů zjištěných orgány ochrany hranic v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR) a Vietnamu (72,2 %). Například, ale u občanů Indie zjištěných při nelegálním překračování státních hranic ČR byl podíl směru do SRN a do Rakouska takřka totožný (v průměru 34,5 % ze státní příslušnosti).

Počet osob zjišťovaných orgány ochrany hranic při nelegálním překračování státních hranic ve směru z ČR stále více než dvojnásobně převyšuje počet osob zjišťovaných při nelegálním vstupu do ČR (2,5 krát v roce 2003).

Mezi osobami, figurujícími ve statistice nelegální migrace přes státní hranice ČR za rok 2003, bylo 26,4% žadatelů o azyl. Jednoznačně nejvyšší procento žadatelů o azyl v ČR mezi běženci u jedné státní příslušnosti vykazovali v hodnoceném období občané Ruska (80,3%), Gruzie (47,3 %), při menších absolutních počtech byl vysoký podíl zjištěn i u občanů Indie (19,7 %), Moldavska (16,8 %) a Vietnamu (16,2%). Naopak, přestože běženci z Číny byli na druhém místě statistiky nelegální migrace přes státní hranice ČR, bylo mezi nimi zjištěno jen malé procento žadatelů o azyl v ČR (9,4 %).

Počet občanů České republiky se mezi osobami nelegálním způsobem překračujícími státní hranice ČR od roku 1993 pohyboval v rozmezí řádově 1 500 až 2 700 osob. Během roku 2003 orgány ochrany státních hranic zaznamenaly mírný meziroční pokles počtu občanů ČR (registrovaly 2 081 osob, -28, -1,3 %), kteří překročili nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusili. Procentuální zastoupení občanů ČR v celkovém počtu zjištěných osob se však zvýšilo, na konci roku 2003 dosáhl hodnoty 15,8 % oproti 14,3 % v roce 2002.

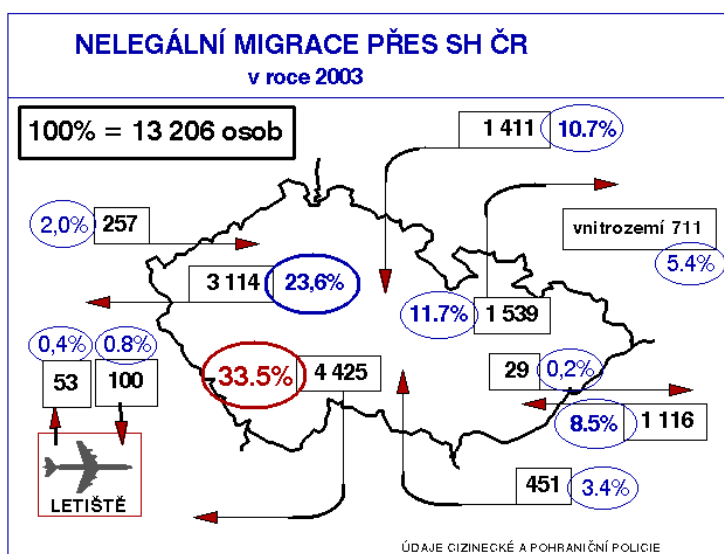
Pokud budeme hodnotit jednotlivé úseky státních hranic ČR se sousedními státy, lze konstatovat, že meziroční pokles výskytu nedovolených překračování státních hranic českými občany vykazují státní hranice se Slovenskem (-49 občanů ČR, -16,7 %) a Polskem (-34 občanů ČR, -2,7 %), naopak mírný nárůst byl zaznamenán na státních hranicích se SRN (+13 občanů ČR, +6,3 %) a Rakouskem (+44 občanů ČR, +13,6 %).

Mluvíme-li o nedovoleném překračování státních hranic České republiky občany ČR, je třeba zdůraznit, že se jedná zejména o porušování zákona č. 329/1999 Sb.⁷¹ nebo porušování hraničního režimu. Jde se o případy neoprávněného překračování státních hranic v rámci turistiky zejména v některých oblastech v období turistické sezóny, ale i případy závažnější, jako jsou neoprávněné vstupy na území sousedního státu mimo hraniční přechody v návaznosti na zákaz pobytu v daném státu, případy páchání přeshraniční trestné činnosti včetně převaděčství. Počet zjištěných případů pak nepochybně odráží mj. i aktivitu útvarů SCPP při dohledu nad dodržováním zákona.

III.3.2. Trasy nelegální migrace

Hlavní trasa nelegální migrace v roce 2003 přes Českou republiku probíhala, stejně jako v minulosti, ve směru východ - západ, zejména pak z okresů jižní Moravy do severních Čech na státní hranice České republiky se spolkovou zemí Sasko, a to jak podle počtu zjištěných osob, tak po přepočtu na 1 km státních hranic.

Z pohledu okresů bylo nejvíce osob v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR zjištěno na státních hranicích v teritoriu okresů Jindřichův Hradec (3 522 osob, +1917, +119,4%), Děčín (1 244 osob, -718, -36,6%), Trutnov (836 osob, -41, -4,7%), Břeclav (610 osob, -317, -34,2%) a Teplice (535 osob, -336, -34,2%). Meziroční nárůst v absolutních počtech vykazovalo teritorium okresu Jindřichův Hradec, Náchod a Tachov. Po přepočtu osob na 1 km státních hranic je na prvním místě statistiky okres Jindřichův Hradec (31,6 osoby na 1 km), před okresy Teplice (18,4), Trutnov (13,7) a Děčín (9,2). Zejména situace v teritoriu okresu Jindřichův Hradec, kde však převážnou část z cizinců registrovaných orgány ochrany hranic tvořili žadatelé o azyl v ČR, způsobila v roce 2003 zvýšenou koncentraci výskytu nelegálních migrantů na státních hranicích ČR s Rakouskem.

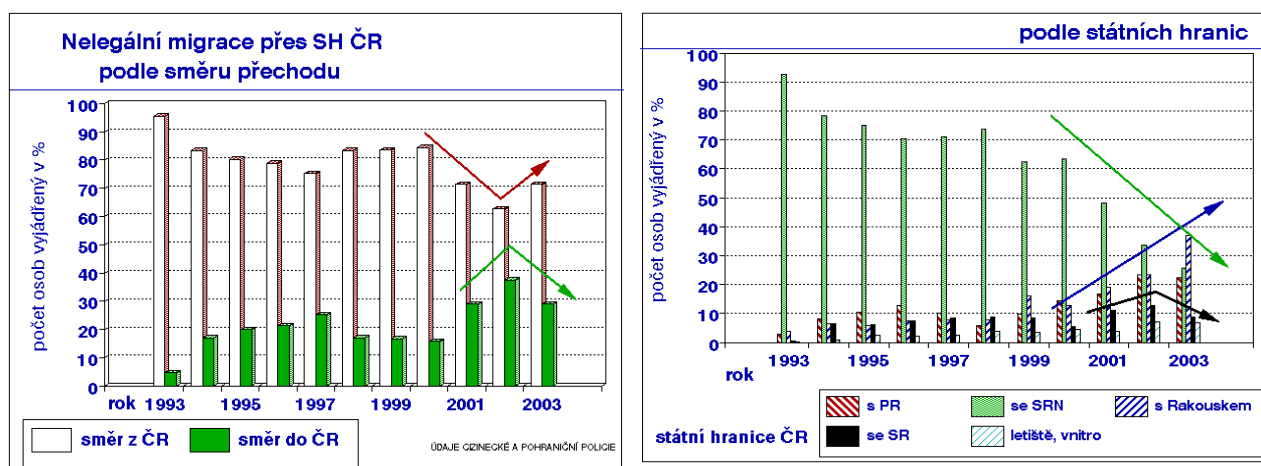
Hodnotíme-li situaci v roce 2003 z pohledu úseků státních hranic ČR se sousedními státy, pak všechny s výjimkou úseku hranic mezi ČR a Rakouskem a letiště vykazují v absolutních počtech meziroční pokles odhalené nelegální migrace přes státní hranice.

Každoročně nejvyšší procento z osob zjištěných v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice vykazoval úsek státních hranic mezi **ČR a SRN**, v roce 2003 patřila prioritě části státních hranic mezi **ČR a Rakouskem**, v tomto úseku bylo zjištěno 4 876 osob (+1 413, +40,8%), tj. 37% republikové hodnoty.

Ochranu státních hranic **ČR s Rakouskem** zabezpečují útvary ObŘ SCPP, a to České Budějovice a Brno. V teritoriu ObŘ SCPP České Budějovice bylo při 70 % meziročním nárůstu zjištěno 82 % z celkového počtu osob registrovaných policejními orgány na státních hranicích mezi

⁷¹ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o cestovních dokladech), v patném znění

ČR a Rakouskem. Na úseku státních hranic mezi ČR a Rakouskem v teritoriu ObŘ SCPP Brno, který vykazuje 21 % meziroční pokles nelegální migrace, připadá 18 % podíl zjištěných osob v daném úseku. Změna situace na státních hranicích mezi ČR a Rakouskem se zásadním způsobem projevila v meziročním nárůstu zjištěné nelegální migrace přes státní hranice právě v teritoriu ObŘ SCPP České Budějovice (4 052 osob, +1 633, +67,5 %). Část státních hranic ČR s Rakouskem shodně jako úsek hranic v teritoriu ObŘ SCPP České Budějovice vykazuje v roce 2003 několikanásobně vyšší počty zjištěných osob přepočtených na 1 km státních hranic než ostatní úseky.

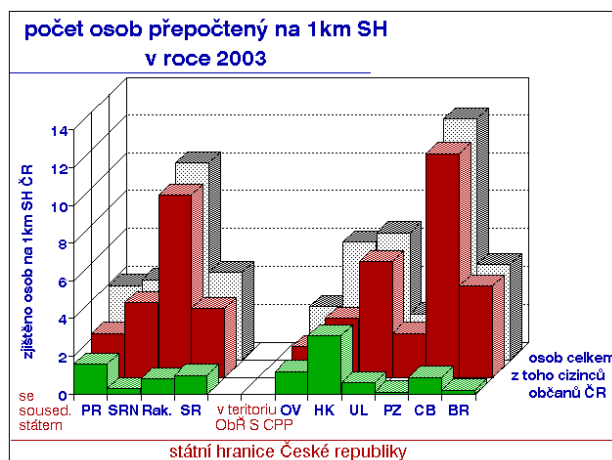
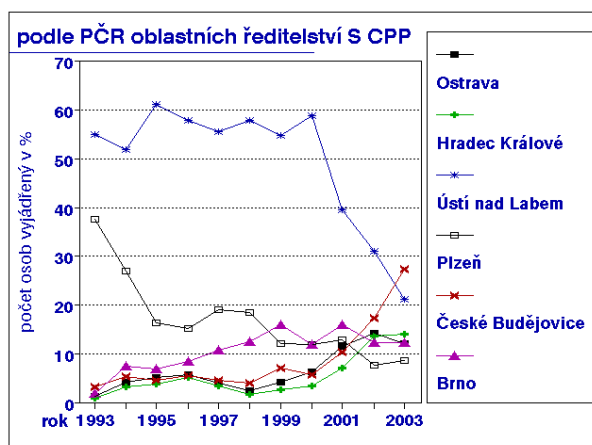

Na státních hranicích **ČR se SRN** bylo během roku 2003 odhaleno v souvislosti s nelegální migrací 3 371 osob (-1 570, -31,8 %), což představuje 25,5 % z republikové hodnoty. Státní hranice ČR se SRN prochází teritoriem tří ObŘ S CPP, a to Ústí nad Labem, Plzeň a České Budějovice. V hodnoceném období roku 68 % připadlo z osob zjištěných na hranicích mezi ČR a SRN na úsek v teritoriu ObŘ SCPP Ústí nad Labem, 31 % na úsek v teritoriu ObŘ SCPP Plzeň a 1 % na nejkratší úsek v teritoriu ObŘ SCPP České Budějovice. Všechny uvedené úseky vykazují pokles zjištěné nelegální migrace, úsek v teritoriu ředitelství Plzeň nejmenší (-7,3 %). ČR sousedí se Spolkovou zemí Sasko a Spolkovou zemí Bavorsko, tradičně převažuje nelegální migrace v úseku mezi ČR a Spolkovou zemí Sasko, v roce 2003 přibližně 73%.

Nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán na části státních hranic mezi **ČR a Slovenskem**. Bylo registrováno 1 145 osob (-739, -39,2 %), což představuje necelých 9 % republikové hodnoty. Z uvedeného počtu bylo 78,6 % cizinců a 21,4 % občanů ČR. Pokles nelegální migrace na státních hranicích mezi ČR a Slovenskem je patrný jak ze statistiky celkového počtu zjištěných osob v tomto úseku, tak z počtu občanů ČR (245 osob, -49, -16,7%), ale i cizinců (900 osob, -690, -43,4 %). Vliv na snížení výskytu nelegálních migrantů ze SR do ČR mělo i posílení ochrany slovensko-ukrajinské hranice a změny v organizaci střežení slovenskými policejními složkami na česko-slovenské hranici. Státní hranice mezi ČR a Slovenskem tvoří část hranice teritorií ObŘ SCPP Brno i ObŘ SCPP Ostrava. Stále platí, že většina z celkového počtu občanů ČR zjištěných orgány ochrany hranic v úseku mezi ČR a Slovenskem byla registrována na státních hranicích v teritoriu ObŘ SCPP Ostrava, 99% v roce 2003. Naopak většina z celkového počtu cizinců zjištěných v úseku státních hranic ČR se Slovenskem v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR je tradičně registrována v teritoriu ObŘ SCPP Brno, v roce 2003 zde bylo zjištěno přibližně 77% z celkového počtu cizinců evidovaných na hranicích ČR se SR.

Na státních hranicích mezi **ČR a Polskem** bylo během roku 2003 orgány ochrany státních hranic registrováno 2 950 osob (-462, -13,5 %), což je více než 22 % z celkového počtu osob, které nedovoleným způsobem překročily státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusily.

Z uvedeného počtu se jednalo o 1 702 cizinců (58 %) a 1 248 občanů ČR (42 %). Pro úsek státních hranic mezi ČR a Polskem je typické, že velkou část z registrovaných osob tvoří občané ČR, a to v úseku státních hranic v teritoriu ObŘ SCPP Hradec Králové i Ostrava.

Všechna **ObŘ SCPP** s výjimkou výše uvedeného ObŘ SCPP České Budějovice vykazují na konci roku 2003 meziroční pokles nelegální migrace přes státní hranice.

Pokud hodnotíme situaci v oblasti nelegální migrace přes státní hranice ČR z pohledu délky úseků, největší počet cizinců zjištěných v souvislosti s nelegální migrací **na 1km státních hranic** připadá v roce 2003 na úsek mezi ČR a Rakouskem (9,6 cizince na 1 km). Po přepočtu údajů pak na 1km státních hranic mezi ČR a SRN připadá 3,9 cizince, následuje úsek mezi ČR a SR (3,6 cizince na 1km), nejmenší údaj má úsek mezi ČR a PR (2,3 cizince na 1km). Z pohledu jednotlivých ObŘ SCPP nejvyšší počet cizinců na 1 km státních hranic připadá na úsek v ObŘ SCPP České Budějovice (11,8), nejméně na úsek v ObŘ SCPP Ostrava (1,6).

Z pohledu **krajů ČR dle správního členění** bylo nejvíce osob v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR evidováno v teritoriu Jihočeského (30,7 %), Ústeckého (17,1 %) a Královéhradeckého (10,6 %) kraje. Přes obecný pokles zjištěné nelegální migrace přes státní hranice ČR vykazuje z pohledu správního členění výrazný meziroční nárůst Jihočeský (4 051 osob, +1 633, +67,5%), ve výrazně menších absolutních číslech pak např. i kraj Plzeňský, Liberecký a Středočeský.

III.3.3. Způsob vstupu na území ČR

V průběhu roku 2003 překročilo nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusilo 11 125 cizinců (-1 507, -11,9 %), z toho 76,7 % (8 529, +33, +0,4 %) ve směru z ČR. Pokud vyloučíme cizince s povoleným pobytem v ČR (*trvalý pobyt nebo platné vízum k pobytu nad 90 dní*) a cizince, kteří v momentě zadržení byli žadateli o azyl v ČR, tj. na území ČR měli legalizován pobyt a dále cizince zadržené při nelegálním vstupu do ČR, zůstává 4 631 cizinců (-1 101, -19,2 %), u kterých pak lze posuzovat způsob vstupu⁷² na území ČR před jejich nelegálním překračováním státních hranic ČR ve směru z ČR.

⁷² Zjišťování způsobu vstupu je velmi obtížné - hlavně díky jazykové bariéře, ale i pro neochotu zadržených vypovídat. Pokud jsou osoby převáděny nebo převáženy přes státní hranice v úkrytech dopravních prostředků, skutečnosti nelegálního překročení ani neznají. Na základě uvedeného lze konstatovat, že počet nelegálních vstupů je vyšší, než uvádějí statistiky.

Z posuzovaného počtu 4 631 cizinců se však podařilo zjistit způsob vstupu na území ČR pouze u 2 077 osob (tj. 44,8 %). Z toho 864 cizincům (tj. 41,6%) byl prokázán nebo se doznali k nelegálnímu vstupu na území ČR, 1 213 cizinců (tj. 58,4%) pak vstoupilo do ČR před následným nelegálním překročením státních hranic ČR legálně, nejčastěji z Polska (572, +218, +61,6 %) nebo přes letiště ČR (342, -317, -48,1 %).

Policie ČR nedisponuje žádnými poznatky o způsobu vstupu na území ČR u 2 554 cizinců, což je více než 52 % z cizinců registrovaných během roku 2003 orgány ochrany hranic při nelegálním překračování státních hranic ve směru z ČR. Ve většině případů (tzn. u 2 204 cizinců, tj. u 86,3 %) nedisponuje údaji proto, že základní útvary v hlášení o události⁷³ neuvedly jakékoliv skutečnosti ke způsobu vstupu těchto osob na území České republiky.

Podíl osob bez cestovních dokladů ve statistikách nelegální migrace přes státní hranice třetí rok lineárně narůstá, s výjimkou let 1993 a 1994, kdy byla více než polovina těch, kteří při zadržení neměli cestovní doklad, a to i v případě, pokud vyloučíme z této kategorie osob žadatele o azyl.

V roce 2003 se jednalo o 9 093 osob bez cestovních dokladů (-626, -6,4 %), což je přibližně 70 % z celkového počtu osob zjištěných v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR. Podíl osob bez cestovních dokladů mezi nelegálními migranty se meziročně zvýšil z 67 % na uvedených 70 %.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - **neexistence cestovních dokladů** u nelegálních migrantů při zadržení

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
nelegální migrace přes SH ČR - zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
z toho s cestovním dokladem	20 342	8 766	5 500	10 043	10 380	10 659	12 029	15 586	9 556	4 817	3 913
bez cestovního dokladu	6 197	4 468	6 929	11 352	17 234	32 230	19 339	16 329	14 014	9 719	9 093
neuvedeno v hlášení	16 781	6 916	6 743	2 310	1 725	1 783	957	805	264	205	200

Mezi osobami, které při zadržení při nedovoleném překračování státních hranic ČR neměly cestovní doklad, převládali cizinci s vízovou povinností pro vstup do ČR, tito bývají při zadržení takřka ve 100 % bez cestovních dokladů. V roce 2003 - Indie (v 99,1%), Čína (97,9%), Rusko (88,6%) a Vietnam (71,2%), při nižších absolutních počtech lze hovořit o zadržení v souvislosti s nelegální migrací přes území ČR bezmála ve 100 % případů bez cestovních dokladů například u občanů Kyrgyzstánu, Alžírsko a Iráku.

Při nedovoleném překračování státních hranic ČR mělo 30,1% z celkového počtu zjištěných osob cestovní doklad. Podstatně vyšší podíl osob s cestovním dokladem u jedné státní příslušnosti ve srovnání s průměrnou hodnotou vykazují ve statistikách za rok 2003 např. občané Bulharska (95,1 %), Rumunska (93 %), Ukrajiny (63,7 %) a Moldávie (55,4 %), při nízkých absolutních počtech občané zemí EU.

III.3.4. Cestovní doklady

K hlavním faktorům, které motivují cizince zneužít určitý cestovní doklad jak na hranicích, tak ve vnitrozemí, je obejití vízové povinnosti, které by jinak jako občané své domovské země při cestách, jak do České republiky, tak do zemí Evropské unie či USA a Kanady podléhali, nebo snaha eliminovat restriktivní opatření uvedených zemí vůči své osobě, dále snaha o legalizaci nelegálního pobytu v ČR po uplynutí platnosti víza a v neposlední řadě snaha „změnit identitu“ při páchaní různé nelegální a trestné činnosti.

⁷³ Hlásná povinnost stanovená interními akty řízení MV ČR i PP ČR (MNV č.32/1995 a ZP PP č.56/1999).

Zatímco v kategorii nelegální migrace přes státní hranice České republiky pokračoval v roce 2003 pokles počtu zjištěných případů, v oblasti používání neregulérních cestovních dokladů při nelegálním přechodu státních hranic ČR došlo k meziročnímu nárůstu.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - existence cestovních dokladů - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	2002	tj. %	2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	14 741		13 206		-10,4	-1 536
z toho osob						
bez cestovního dokladu	9 719	65,9	9 093	68,8	-6,4	-626
s neplatným CD ⁷⁴	485	3,3	580	4,4	19,6	95

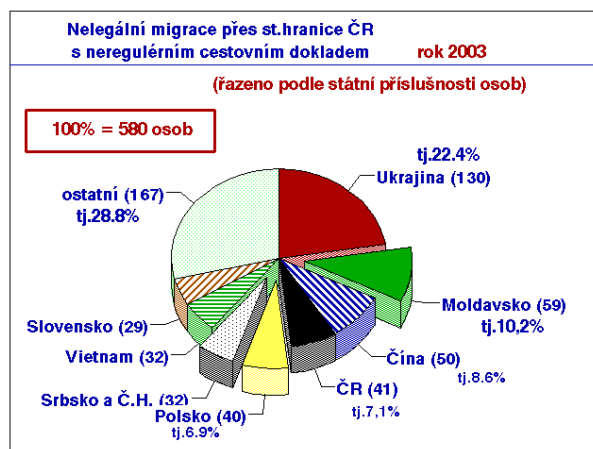
Vysvětlivka: základem pro výpočet % je brán celkový počet známých údajů

V roce 2003 bylo na státních hranicích České republiky odhaleno 580 osob (+95, +19,6%) pro přechod státních hranic ČR s využitím neregulérního cestovního dokladu. Podíl přechodů státních hranic ČR s neregulérním cestovním dokladem na nelegální migraci přes státní hranice ČR za rok 2003 stoupl na 4,4 %, což je nejvyšší podíl za posledních šest let.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – nelegální přechody s využitím neregulérních cestovních dokladů

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Počet osob	754	1 035	1 393	2 322	1 617	1 153	1 091	799	485	508
podíl v %	3,7	5,4	5,9	7,9	3,6	3,6	3,3	3,4	3,3	4,4

Ve složení státních příslušností osob, které byly v roce 2003 nejčastěji odhalovány při přechodu státních hranic ČR nebo prokazatelném pokusu o něj na neregulérní cestovní doklad, došlo oproti předcházejícímu období k určitým změnám. Především se výrazně zvýšil počet odhalených případů u občanů Ukrajiny (130 osob, +67, +106%), Moldavska (59 osob, +31, +110,7%) a Číny (50 osob, +21, +72,4%). Při nižších počtech byl výrazný nárůst zaznamenán i u občanů Ruska a Turecka. Nejvyšší podíl osob, u kterých byl zjištěn při přechodu státních hranic neregulérní cestovní doklad u jedné státní příslušnosti, byl v roce 2003 zjištěn u migrantů ze Srbska a Černé Hory (29,9%) a Ukrajiny (22,6%).

Mezi osobami, jež se pokoušejí o nelegální přechod státních hranic ČR s neregulérním cestovním dokladem, se objevují také cizinci s povoleným pobytem na území ČR (5 osob v roce 2003, -8 osob) a cizinci, kteří jsou účastníky řízení ve věci udělení azylu (22 osob, +6 osob).

⁷⁴ Neplatný cestovní doklad (CD): pro účely tohoto materiálu se za “neplatný” (též „neregulérní“) považuje cestovní doklad, např. pokud na platný cestovní doklad cestuje jiná osoba (“cizí cestovní doklad”), byla provedena výměna fotografie v cestovním dokladu (nebo stránka s fotografií), došlo k přepsání, dopsání nebo vymazání údajů v cestovním dokladu, byly vytrženy nebo vyměněny listy v cestovním dokladu, v cestovním dokladu se vyskytují padělaná víza (a to nejen víza ČR) nebo razítka hraničních přechodů, jestli je cestovní doklad zcela padělaný, tzn. jde o napodobeninu existujícího cestovního dokladu nebo o vytvoření fiktivního cestovního dokladu nebo se jedná o cestovní doklad blanco, případně neoprávněně vyplněný doklad.

Cestovním dokladem, který byl nejčastěji používán při nelegálním přechodu státních hranic České republiky, zůstal i v roce 2003 cestovní doklad České republiky (cca 27,5 % z celkového počtu osob zjištěných s neregulérním cestovním dokladem, tj. 160 osob).

Přehled osob podle státní příslušnosti, které v roce 2002 a 2003 použily doklad České republiky při nelegálním přechodu státních hranic České republiky:

ROK 2002		ROK 2003	
státní příslušnost osob	počet	státní příslušnost osob	počet
<i>Česká republika</i>	46	Moldavsko	49
Moldavsko	14	<i>Česká republika</i>	39
Ukrajina	13	Srbsko a Černá Hora	22
Slovensko	12	Ukrajina	21
Srbsko a Černá Hora	4	Slovensko	11
Vietnam	4	Rusko	6
Rumunsko	3	Vietnam	4
Albánie	2	Bělorusko	2
Arménie	2	Bosna a Hercegovina	1
nezjištěno	2	Itálie	1
Afghánistán	1	Makedonie	1
Bulharsko	1	Polsko	1
Írán	1	Rumunsko	1
Kongo	1	Sýrie	1
Nigérie	1		
Rusko	1		
Senegal	1		
SRN	1		
Celkem	110	Celkem	160

V uvedeném roce byl zjištěn zvýšený počet pokusů o zneužití pozměněných starších modelů cestovních pasů ČR, a to zejména ze strany státních příslušníků Moldavska a Ukrajiny na hraničních přechodech ČR se Slovenskou republikou a následně pak na státní hranici s Rakouskem, kdy byly předkládány pozměněné cestovní doklady občanů ČR. Jedná se o cestovní pasy se zelenými deskami, vydávané od 16. 8. 1993, které jsou v současné době vydávány občanům ČR přímo v obcích s rozšířenou působností. Doklady mají roční časovou platnost. V pozměněných cestovních pasech bývají nejčastěji padělány celé strany pro osobní údaje nebo vyměněny fotografie. Zásahy padělatelských dílen jsou většinou provedeny na vysoké odborné úrovni.

Na dalších místech ve statistikách používaných neregulérních cestovních dokladů figurovaly cestovní doklady Polska (70 osob, tj. 12 %), Ukrajiny (51 osob, tj. 8,8 %), Litvy (29 osob, tj. 5 %) a Slovenska (20 osob, tj. 3,4 %). S výjimkou litevských cestovních dokladů byl u všech ostatních vyjmenovaných dokladů zaznamenán meziroční nárůst, i když v případě slovenských cestovních dokladů jen o jednu osobu.

Z hlediska způsobu padělání a pozměňování nedošlo v průběhu roku 2003 k závažným změnám. Nadále jsou nejčastěji používány cestovní doklady jiných osob, většinou po výměně fotografie⁷⁵ právoplatného držitele za snímek osoby, která se dokladem prokázala, méně často i bez této změny. V dokladech jsou buď vyměněny jen samotné fotografie, nebo je pozměněna či vyměněna celá identifikační strana nebo předsádka, obsahuje-li fotografii. Někdy jsou v dokladech zaznamenány ještě další změny, například padělky otisků přechodového razítka, přepsání údajů apod.

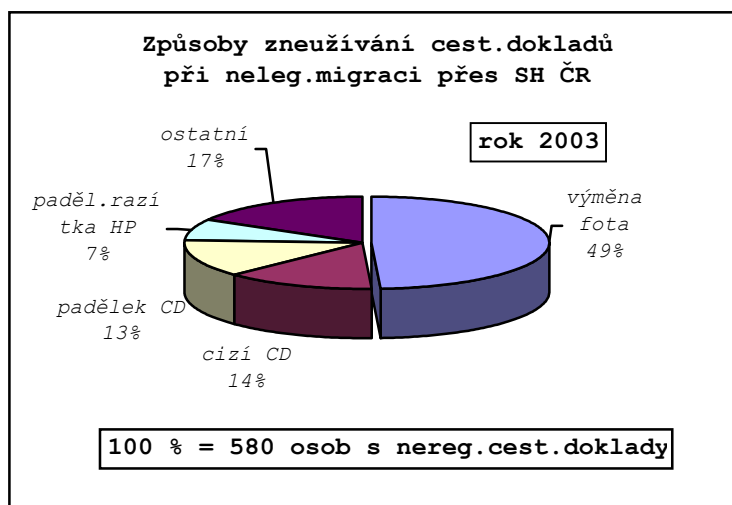
Z celkového počtu 580 osob, které byly v roce 2003 řešeny pro přechod státních hranic ČR s neregulérním cestovním dokladem, použilo 286 osob (téměř 50 %) doklad, ve kterém byla

⁷⁵ Zejména u cizinců asijského původu je velmi obtížné dokázat, že se jedná o jinou osobu, v případě, že doklad byl vydán autorizovaným orgánem a nevykazuje známky pozměnění nebo padělání.

vyměněna fotografie. Ve srovnání s rokem 2002 došlo v této kategorii ke zvýšení o 53 osob (o 22 %). Šestnáct dalších osob cestovalo na doklady, ve kterých bylo zaznamenáno více změn, kromě výměny fotografie například přepsání nebo dopsání údajů, padělaný otisk razítka.

Cizí cestovní doklad (tj. cestovní doklad jiné osoby bez jakékoli změny) v roce 2003 použilo 79 osob (17 %), tj. o 23 osob (o 41 %) více než v roce 2002.

Podíl cestovních dokladů, které byly v roce 2003 použity jako kompletní padělky (cca 13 %), je nepatrně vyšší než v roce 2002. Hlášeno bylo 75 osob, které cestovaly na padělané cestovní doklady (+15 osob, tj. +25 %), z toho však 12 v jediném případě, kdy byly při hraniční kontrole předloženy padělané ukrajinské náhradní cestovní doklady. Pomineme-li zmiňované náhradní cestovní doklady Ukrajiny, pak v roce 2003 byly jako kompletní padělky nejčastěji používány cestovní doklady Singapuru, Turecka, Francie aj. Padělané doklady často používali například občané Číny.

Akční plán boje s nelegální migrací, o kterém je hovořeno již v předchozích kapitolách, v legislativní oblasti navrhuje do nového trestního zákona zařazení skutkové podstaty trestného činu „předložení“ jakéhokoli padělaného, pozměněného nebo podvodně získaného dokladu⁷⁶ v řízení ve věcech vstupu a pobytu cizinců.

Z hlediska působnosti Policie ČR SCPP by zavedení nové skutkové podstaty mělo vliv na zvýšení výslednosti práce a tím i zlepšení prevence v oblasti nelegální migrace. V současné době je v případě odhalení držitelů neregulérních dokladů poměrně složité prokázat naplnění skutkové podstaty trestného činu podle § 176 (padělání a pozměňování veřejné listiny) zákona č.140/1961 Sb.,⁷⁷ v platném znění, proto se velké množství držitelů neregulérních dokladů vyhne odpovídajícímu postihu.

Podobně jako v oblasti celkové nelegální migrace převládá i v oblasti používání neregulérních cestovních dokladů počet osob, které byly zadrženy ve směru z České republiky (74,8 %). Nejvíce osob s neregulérním cestovním dokladem bylo v roce 2003 hlášeno z hraničních přechodů se SRN. Tento úsek však jako jediný úsek státních hranic ČR vykázal meziroční pokles (-4 %). Na všech ostatních úsecích státních hranic ČR byl zaznamenán větší či menší nárůst. K nejvyššímu procentuálnímu zvýšení došlo na hranicích se Slovenskem, kde výrazně převládal směr do ČR.

⁷⁶ Navrhuje zahrnout i takové doklady, které nejsou ve smyslu platné právní úpravy veřejnou listinou, neboť předkládání padělaných či pozměněných dokladů je masově rozšířeným negativním jevem, který podstatně ovlivňuje rozhodování orgánů státní správy.

⁷⁷ Zákon č. 140/1961 Sb. - trestního zákona

Nejvyšší meziroční početní nárůst byl zaznamenán na hranicích s Rakouskem, kde šlo většinou o nelegální přechod z ČR.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky s využitím neregulérního cestovního dokladu - porovnání shodných období let 2002 a 2003

Období		2002	tj.% v ČR	2003	tj.% v ČR	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
Celkem osob s neregulérním CD		485	100,0	580	100,0	19,6	95
z toho ve směru	z ČR	342	70,5	434	74,8	26,9	92
	do ČR	143	29,5	146	25,2	2,1	3
z toho na státních hranicích ČR	s Polskem	44	9,1	81	14,0	84,1	37
	se SRN	220	45,4	211	36,4	-4,1	-9
	s Rakouskem	90	18,6	132	22,8	46,7	42
	se SR	13	2,7	27	4,7	107,7	14
	letišť ČR	115	23,7	120	20,7	4,3	5
nezjištěno		3	0,6	9	1,6	200,0	6

Oblast používání neregulérních cestovních dokladů k nelegální migraci přes státní hranice ČR charakterizuje v roce 2003 takřka 20% meziroční nárůst. Zda počet osob, které cestovaly přes státní hranice ČR s neregulérním cestovním dokladem, fakticky vzrostl, nebo zda se padělané a pozměněné doklady daří policistům na hraničních přechodech lépe odhalovat, nelze ovšem jednoznačně konstatovat. Policisté SCPP poukazují na stoupající kvalitu použitých pozměněných cestovních dokladů. Padělatelské dílny využívají nejkvalitnějších technických prostředků a nových forem práce. Na tento trend odpovídají pracovníci Policie ČR SCPP zvyšováním odborné připravenosti⁷⁸, zlepšováním technické vybavenosti a vyšší kvalitou prvků technického zabezpečení nových cestovních dokladů.

Přes relativně nízký podíl osob, které při přechodu státních hranic ČR použily neregulérní cestovní doklad, na celkovém objemu nelegální migrace přes státní hranice ČR nelze podceňovat závažnost používání padělaných nebo pozměněných dokladů či dokladů jiných osob. Doklad, kterým se osoba neoprávněně prokazuje, zakrývá její pravou identitu, umožňuje jí vstup a pobyt na území ČR nebo jiného státu v případě, že její skutečné jméno je uvedeno v databázi nežádoucích osob nebo jiných policejních evidencích. Převaděčské organizace používají tuto formu nelegální migrace k přepravě osob do zemí západní Evropy nebo na americký kontinent, přičemž za služby s tím spojené převáděné osoby drazí platí. Používání neregulérních cestovních dokladů je jednou z forem organizované nelegální migrace, na kterou se v řadě případů nabaluje další trestná činnost, jako je například kuplířství nebo obchodování se ženami.

III.3.5. Nelegální přechody státních hranic za asistence druhé osoby

Převaděčské organizace pružně reagují na jakékoliv politické a ekonomické změny v zemích původu nelegálních migrantů, reagují na změny legislativy v tranzitních i cílových zemích. Vyhodnocením získaných informací a zadokumentovaných skutečností bylo zjištěno, že některé zločinecké organizace změnily místa a lokality využívané k převodu cizinců přes státní

⁷⁸ Na všech ObŘ SCPP a RCPP jsou zřízena systemizovaná pracovní místa specialistů v oblasti prověřování pravosti dokladů. Tito specialisté se zaměřují především na zvyšování úrovně odborné připravenosti všech policistů služby. Konečným cílem je proškolení každého policistu služby v rozsahu hodin, které jsou doporučeny Radou EU, a dosáhnout srovnatelnou úroveň znalostí policistů služby s policisty ze zemí Evropské unie a Schengenské dohody, kde je problematice prověřování pravosti dokladů věnována vysoká pozornost.

hranice a v souvislosti s tímto došlo i ke změnám využívaných převaděčských tras, které se nadále neustále obměňují tak, jak jsou prováděna opatření na státních hranicích ČR. Operativně reagovat na opatření přijímaná ve výkonu služby na státních hranicích umožňuje pachatelům předmětné trestné činnosti využívání stále modernějších technických prostředků. Již v současné době technické zázemí převaděčských organizací převyšuje vybavení, které má k dispozici Policie ČR.

Stejně tak lze pozorovat stále důkladnější a propracovanější konspiraci trestné činnosti převaděčských organizací, což je způsobeno „nabýváním zkušeností“ z dosud vedených trestních řízení proti těmto zločineckým organizacím.

Útvary SCPP jsou zpravidla prvními útvary Policie ČR, které přicházejí do styku s trestnou činností související s nelegální migrací.⁷⁹ OPKP, které jsou jejími organizačními články, plní své úkoly v oblasti odhalování a zabráňování nelegální migrace, odhalování trestné činnosti přeshraničního charakteru, porušování pobytového režimu cizinců a odhalování organizované převaděčské činnosti v územní působnosti jednotlivých ObŘ SCPP. Jako nejúčinnější v boji proti skupinám zabývajících se nelegálním převáděním osob se jeví co nejtěsnější (s ohledem na právní normy ČR) spolupráce zejména s orgány sousedních států a rozšíření spolupráce s orgány států zemí určení migrantů. V současné době není SCPP subjektem, který má možnost používání podpůrných operativně pátracích prostředků, přestože obdobné orgány sousedních států tyto prostředky ve své praxi.

Již zmiňovaný *Akční plán boje s nelegální migrací* v oblasti prevence reaguje na tuto skutečnost a navrhuje zařadit SCPP PČR mezi subjekty, které mají možnost používat operativní prostředky, což by mělo nepochybně přispět ke zvýšení účinnosti boje proti převaděčství.

Během roku 2003 byl zjištěn poznatek o využití služeb převaděčů k nelegálnímu přechodu státních hranic u 2 136 osob, tedy u 16,2 % z celkového počtu osob, které nedovoleným způsobem překročily státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusily, což je méně než v minulých letech. Meziročně se znovu snížil počet převáděných osob, tedy osob, u kterých byla zaznamenána přítomnost „asistující“ osoby nebo se k použití služeb převaděčů při nelegálním překročení státních hranic doznavy, a to počet absolutní (-353, -14,2 %) i relativní (z 16,9 % na 16,2 %). K uvedenému je třeba podotknout, že osoby, které využily služeb převaděčských organizací, byly a jsou zjišťovány po celé délce státních hranic ČR i ve vnitrozemí.

Nejvyšší počty „převáděných“ vykazuje již tradičně úsek státních hranic mezi ČR a SRN (837 osob v roce 2003), uvažujeme-li však podíl převáděných osob (tj. počet převáděných k celkovému počtu osob zjištěných v daném úseku státních hranic ČR), pak nejvyšších hodnot dlouhodobě dosahuje úsek státních hranic mezi ČR a SR (32,8 % v roce 2003).

Podle absolutního počtu převáděných osob dominovali ve statistikách roce 2003 shodně jako v roce 2002 občané Číny (1 205 osob, +190, +18,7 %). Následovali občané Ruska (290 osob, +226, +353,1 %) a Indie (138 osob, -305, -68,8 %).

Vyjádření procenta převáděných osob u státní příslušnosti se pořadí ve statistice nemění. Vysoké procento využití „cizí pomoci“ u jedné státní příslušnosti vykazují občané Číny (56,0 %). Při nižších počtech zadržených vykazovali v hodnoceném období vysoký podíl převáděných občané Srí Lanky (56,1 %) a Iráku (53,3 %).

V roce 2003 útvary SCPP registrovaly 584 osob (-53, tj. -8,3 %), které nějakým způsobem „asistovaly“ u nelegálního přechodu hranic. Vzhledem k současné trase nelegální migrace přes ČR byla většina z těchto osob registrována ve směru z ČR. Podle státní příslušnosti ve statistice

⁷⁹ Trestnou činnost dle § 171a trestního zákona šetří v ČR dvě složky Policie ČR, a to útvary Služby cizinecké a pohraniční policie (SCPP) a Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (UOOZ SKPV).

zjištěných osob převládali s 78,3 % občané ČR (457 osob, -45, -9,0 %), s obrovským odstupem následovali občané Číny (17 osob), Slovenska (12), SRN (10) a Vietnamu (10). Ostatní státní příslušnosti byly v počtu menším než 10 osob.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - osoby převáděné

Rok	1997	tj. %	1998	tj. %	1999	tj. %	2000	tj. %	2001	tj. %	2002	tj. %	2003	tj. %
Nelegální migrace přes SH ČR – zjištěno osob	29 339	100,0	44 672	100,0	32 325	100,0	32 720	100,0	23 834	100,0	14 741	100,0	13 206	100,0
z toho osob														
převáděných	6 627	22,6	9 884	22,1	7 680	23,8	6 963	21,3	4 783	20,1	2 489	16,9	2 136	16,2
převáděných	6 627	100,0	9 884	100,0	7 680	100,0	6 963	100,0	4 783	100,0	2 489	100,0	2 136	100,0
převáděných osob zjištěno na SH ČR:														
se SRN	4 843	73,1	7 060	71,4	4 227	55,0	4 727	67,9	2 428	50,8	1 105	44,4	837	39,2
s Rakouskem	290	4,4	541	5,5	1 354	17,6	1 190	17,1	1 258	26,3	632	25,4	619	29,0
s PR	50	0,8	111	1,1	35	0,5	41	0,6	98	2,0	93	3,7	29	1,4
se SR	1387	20,9	1 870	18,9	1 727	22,5	799	11,5	812	17,0	504	20,2	376	17,6
přes letiště	33	0,5	28	0,3	30	0,4	19	0,3	9	0,2	8	0,3		
ve vnitrozemí	24	0,4	274	2,8	307	4,0	187	2,7	178	3,7	147	5,9	275	12,9
zjištěno "asistujících osob" při NM přes SH útvary S CPP	777		1 075		1 310		1260		873		637		584	
stíháno osob pro TČ podle §171a TZ (dle ESK)	209		281		372		215		231		182		169	

V roce 2003 pokleslo i procento převáděných osob přes státní hranice ČR vyjádřené za využití metodiky CIREFI⁸⁰ v obou směrech (ve směru do ČR i z ČR), a to z hodnoty 39,9 % na 37,3%. Údaje získané použitím této metodiky ukazují na pokles převaděčství na všech úsecích státních hranic ČR s výjimkou úseku mezi ČR a Rakouskem, což souvisí s výskytem velkých skupin občanů Ruska z oblasti Čečenska, kteří se za pomoci využití azylové procedury v ČR snažili nelegálním způsobem dostat do Rakouska přes území jižních Čech.

Podle údajů ESK⁸¹ bylo v roce 2003 trestně stíháno pro podezření ze spáchání trestného činu nedovolené překročení státní hranice podle §171a trestního zákona celkem 169 osob (-13, -7,1 %), z 72,2% se jednalo o občany ČR (122 osob; -9, -6,9%), s odstupem následovali občané Číny (8) a Slovenska (7). Ostatní státní příslušnosti byly zastoupeny počtem 5 osob a méně.

V oblasti působení převaděčských skupin a organizací na území ČR nedošlo v roce 2003 k zásadním změnám forem a metod nelegální migrace. Lze hovořit o pevně vybudovaných organizacích se zahraniční účastí, které se zaměřují na převádění občanů jihovýchodní Asie. Jejich pevné jádro tvoří zejména občané Číny, kteří mají v ČR povolený dlouhodobý nebo trvalý pobyt a všichni jsou majitelé nebo zaměstnanci čínských firem, které na území ČR působí legálně. Tento poznatek potvrzuje i ÚOOZ SKPV PČR.

Na základě poznatků útvarů SCPP lze dovozovat, že na území ČR pracuje silně organizovaná skupina převaděčů, která převádí čínské státní příslušníky přes naše území do západní Evropy. Tato skupina udržuje úzký kontakt se svými „spolupracovníky“ v SRN, kteří jsou příslušní za přijetí převáděných osob, jejich ubytování a popřípadě jejich další přepravu i do států mimoevropských jako jsou USA a Mexiko.

⁸⁰ Podle metodiky CIREFI se převáděnými osobami rozumí ty, které přiznaly pomoc převaděčů, tj. asistenci cizí osoby, dále všechny osoby, které státní hranice překračovaly ve skupinách o velikosti 10 a více osob a osoby, které použily při nedovoleném přechodu hranic nebo k pobytu pozměněné cestovní doklady (jedná se o sjednocení uvedených množin). Výsledné procento převáděných osob je tak vyšší než při použití národní metodiky.

⁸¹ Evidenční systém statistiky kriminality, který provozuje OSŘI PP ČR

Na rozbití převaděčské sítě zabývající se převáděním občanů Číny přes území ČR do SRN byla zaměřena akce, která proběhla na území ČR a SRN v červnu 2003 a akce ÚOOZ SKPV se speciálními policejními složkami Rakouska a SRN v říjnu 2003 zaměřená na převádění osob z čečenské národnosti z Polska přes ČR.⁸²

Nebezpečná forma nelegálních přechodů byla dále zjištěna na hraničním přechodu se Slovenskou republikou a následně pak na státní hranici s Rakouskem, kdy státní příslušníci z Moldávie předkládaly pozměněné cestovní doklady občanů ČR, ve kterých došlo k výměně fotografií v cestovních dokladech. Tato nelegální činnost byla rozpracována v součinnosti s ÚOOZ SKPV a v listopadu 2003 byla realizována skupina osob, která se touto činností zabývala.⁸³

Obecně lze konstatovat, že i v roce 2003 část běženců přecházela státní hranice v malých skupinách v libovolné denní či noční době. Ke státní hranici skupiny přijíždí veřejnou dopravou (autobusem, vlakem), překračují ji po stezkách, přes den podle turistických map a v nočních hodinách navíc v těsné blízkosti osvětlených hraničních přechodů.

Podstatně větší část cizinců byla převáděna přes státní hranice za pomoci organizovaných převaděčských skupin. Podle způsobu překračování státních hranic je možné dělit převádění na „pěší a kamionové“.

V případě pěšího převádění byla k dopravě cizinců do blízkosti státní hranice využívána zejména dodávková vozidla. Tato vozidla obdobně i kamiony byla půjčována od různých majitelů, nebo byla využívána vozidla z legálních i nelegálních autopůjčoven. Ve většině případů s vozidlem nejedl majitel. Cizinci vyloženi v blízkosti státní hranice tuto hranici buď dále překračovali sami, v tomto případě byly někomu ze skupiny cizinců předány informace o způsobu a místě překročení státní hranice, nebo je doprovázel pěší převaděč. Tento převaděč se po převedení skupiny cizinců vracel zpět do ČR. Byly případy, kdy cizinci na straně sousedícího státu nastupovali opět do vozidla, které je původně dopravilo ke státní hranici na českém území. Uvedené vozidlo přešlo státní hranici do sousedního státu prázdné pouze s řidičem přes hraniční přechod, nikdy však přes nejbližší, který se nachází v teritoriu pěšího přechodu cizinců. Převaděči často najímali za účelem nelegálního převádění osoby v sociální tísní, často nezaměstnané, znalé prostředí a poměrů v okolí státní hranice.

K dopravě cizinců přes státní hranice byla nadále využívána vozidla kamionové přepravy a jiných nákladních vozidel, zejména v souvislosti s převozem zboží, které podléhá rychlé zkáze. Zde hraje svoji roli fakt, že při tomto způsobu převádění je spoléháno na enormní zatížení hraničních přechodů co do počtu projíždějících vozidel, které snižuje riziko odhalení. Při takovéto nelegální přepravě migrujících osob se v současné době stále více upouští od využívání přímých majitelů kamionů jako řidičů z malých dopravních firem, a to vzhledem ke skutečnosti, že v případě odhalení této přepravy osob zejména na německé straně dochází k zabavení těchto kamionů orgány SRN. V roce 2003 bylo rozšířené najímání kamionů od třetích osob, kdy majitel většinou netušil, k jakému účelu kamion zapůjčuje. Organizátoři tohoto způsobu převádění si nejdříve jednou osobou najímali kamiony a návěsy od různých malých přepravních firem v celé republice, které měly

⁸² Potvrzují se prognózy o stále větším zapojení osob z bývalého SSSR do obchodování s lidmi - organizovaného zločinu v České republice. Příkladem jsou aktivity ruskojazyčných skupin v oblasti převádění Čečenců, Moldavanů a Arménů přes území ČR dále do zemí EU.

⁸³ V průběhu roku 2003 proběhlo několik rozsáhlých realizací mezinárodně organizovaných zločineckých uskupení, působících jak na území České republiky, tak na území několika dalších států, převážně však na území SRN a Rakouska. Jednalo se o realizaci trestné činnosti dle ustanovení §§ 171a/1,2 a 163a/1 trestního zákona.

Konkrétně se jedná o mezinárodní realizace operace „HUANG“, kdy bylo na území ČR zadrženo celkem 29 pachatelů převážně asijské národnosti, a to ve spolupráci s policií Rakouska a SRN a dále akce „KASHMÍR“, kde předmětem zájmu byli občané pákistánské národnosti, či pokračování realizace TS „URAGÁN“.

Všechna zmíněná vyšetřování, realizovaná v roce 2003, byla s mezinárodním prvkem a s přímým propojením na zahraniční organizovaný zločin.

samotné potíže se zajišťováním zakázek pro svoje vozidla. Osoba, která si takto kamion oficiálně vypůjčí na smlouvu, pak ve většině případů předává vozidlo další osobě, která pak již zajišťuje oficiální náklad i nakládku nelegálních cizinců. Pro samotnou cestu přes hraniční přechod do sousedního státu byl zajištěn jiný řidič, nebo kamion řídila osoba, která si původně kamion pronajala. V tomto případě měla tato osoba pronajímající si kamion od organizátorů převádění slíbenou velmi dobře honorovanou práci, aniž by tušila jakou. Řidič kamionu vždy dostal instrukce těsně před samotnou cestou, a to jak o samotné cestě, tak i o místě, kde si má naložený kamion vyzvednout. Zde dostal informace o cestě a peníze na režijní výdaje, případně řidič dostával instrukce o místě určení na mobilní telefon až po přejezdu hraničního přechodu. Nebylo výjimkou, že jeden z organizátorů čekal na straně sousedícího státu, kde se teprve spojil s řidičem a poté i řídil vykládku cizinců v místě určení.

Značné riziko pro vnitřní bezpečnost státu představuje snaha těchto organizovaných zločinných skupin proniknout do státního aparátu a to buď přímo, či nepřímo na všech úrovních. V případě přímého převádění běženců je snaha o infiltraci prostřednictvím příslušníků služeb zajišťujících kontrolu na státních hranicích, snaha ovlivnit rozhodnutí o udělení azylu atd.

Jednou z novějších forem nelegální migrace do ČR bylo v roce 2003 využívání mezinárodního Letiště Praha - Ruzyně. V několika případech bylo zjištěno, že osoby po příletu na mezinárodní letiště v Praze ještě před odbavením cizineckou policií opustily transitní prostor. Útvary Policie ČR SCPP přijaly intenzivní opatření k zamezení této činnosti.

III.3.6. Nelegální přechody státních hranic v úkrytech dopravních prostředků

V roce 2003 bylo při překračování státních hranic České republiky v úkrytu dopravního prostředku odhaleno 312 nelegálních migrantů, tj. o 105 osob méně než v roce 2002. Jedná se tedy o 2,4% z celkového počtu osob registrovaných orgány ochrany státních hranic v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR.

Mezi běženci, kteří byli odhaleni v úkrytech dopravních prostředků, převládali v hodnoceném období občané Číny (204 osob; +128, +168,4 %), ve většině případů byli tito objeveni v úkrytech kamionů. S odstupem následovali občané Iráku (22 osob, -4, -15,4 %), Vietnamu (15 osob, -33, -68,8 %), Moldavska (11 osob, +2, + 22,2 %) a Indie (10 osob, -136, -93,2 %).

I přes téměř 38% meziroční pokles bylo nejvíce běženců odhaleno v úkrytech kamionů a na ložních plochách velkých nákladních automobilů (212 osob). Nárůst (200 %) byl zaznamenán u osob odhalených v úkrytech vlakových souprav, kde za celý rok 2003 bylo zjištěno 48 osob.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky-osoby v úkrytech dopravních prostředků-porovnání roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002		1.1.–31.12. 2003		Změna oproti předchozímu období	
		tj.%		tj.%	v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes SH ČR – zjištěno osob	14 741	100	13 206	100	-10,4	-1 535
z toho odhaleno v úkrytu DP	417	2,8	312	2,4	-25,2	-105
z toho odhaleno v úkrytu DP	417	100,0	312	100,0	-25,2	-105
z toho použitý dopravní prostředek:						
bus						
kamion, nákladní automobil	339	81,3	212	67,9	-37,5	-127
osobní automobil	44	10,6	37	11,9	-15,9	-7
vlakové soupravy	16	3,8	48	15,4	200,0	32
přeprava kamionů vlakem (ROLA)	18	4,3	15	4,8	-16,7	-3

Většina z osob odhalených v úkrytu dopravních prostředků byla zjištěna ve směru z ČR. Z celkového počtu 312 odhalených osob bylo 266 osob, tj. 85,3%, zjištěno na státních hranicích mezi ČR a SRN, na odhalení se podílely zejména orgány ochrany hranic SRN.

Nelegální migrace přes státní hranice ČR - **osoby zadržené v úkrytu DP** - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
							v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes SH ČR - zjištěno osob	14 741	100,0		13 206	100,0		-10,4	-1 536
v úkrytu dopravního prostředku (DP)	417	2,8	100,0	312	2,4	100,0	-25,2	-105
z toho na SH ČR letiště								0
s PR	8		1,9	4		1,3	-50,0	-4
s Rakouskem	39		9,4	7		2,2	-82,1	-32
se SR	21		5,0	35		11,2	66,7	14
se SRN	217		52,0	266		85,3	22,6	49
SH neurčena- vnitrozemí ČR	132		31,7			0,0	-100,0	-132

Je pravděpodobné, že právě v úkrytech vlakových souprav, kamionů a velkých nákladních vozů překračuje nelegálním způsobem státní hranice ČR daleko více běženců, než vypovídají statistiky zjištěných případů, což lze vyvozovat i z výpovědí osob zadržených při nelegálním překročení státních hranic ČR zejména ve směru z ČR do SRN a Rakouska.

III.3.7. Opakované nelegální přechody státních hranic

V roce 2003 došlo k 16 % meziročnímu snížení počtu osob, které se o nelegální přechod státních hranic ČR pokusily opakovaně. Podíl osob opakovaně zjištěných se snížil z hodnoty 12,2 % v roce 2002 na 11,5 % v roce 2003.

Shodně jako v minulých letech převládal v roce 2003 počet osob opakovaně zjištěných v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR ve směru z ČR (97,9%). Všechny úseky státních hranic vykazují meziroční pokles výskytu osob opakovaně zjištěných.

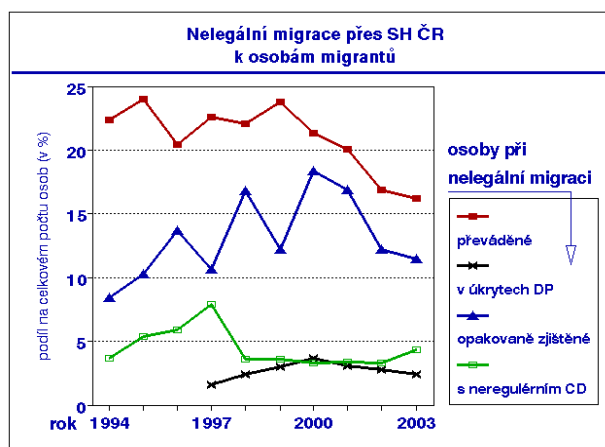
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - **osoby opakovaně zjištěné** - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
							v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes SH ČR - zjištěno osob	14 741	100,0		13 206	100,0		-10,4	-1 536
opakovaně	1 804	12,2	100,0	1 520	11,5	100,0	-15,7	-284
z toho na SH ČR letiště	2		0,1	3		0,2	50,0	1
s PR	79		4,4	70		4,6	-11,4	-9
s Rakouskem	795		44,1	753		49,5	-5,3	-42
se SR	97		5,4	76		5,0	-21,6	-21
se SRN	785		43,5	586		38,6	-25,4	-199
SH neurčena- vnitrozemí ČR	46		2,5	32		2,1	-30,4	-14

Podle státní příslušnosti v kategorii opakovaně zjištěných dominovali v roce 2003 občané Číny (425 osob, +137, +47,6 %), Ruska (357 osob, +326, +1051,6 %) a Gruzie (118 osob, -186, -61,2 %). Nejvyšší procento opakovaně zjištěných z počtu osob u státní příslušnosti vykazovali občané Indie (25,1 %), Gruzie (21,6 %) a Číny (19,7 %). Vysoké procento opakovaných pokusů o překročení státních hranic ČR i při podstatně nižších absolutních počtech zadržených bylo v roce 2003 zaznamenáno také například u běženců ze Srí Lanky (49 %). Z uvedených státních příslušností byl největší meziroční nárůst zaznamenán u migrantů z Ruské federace.

Opakované pokusy svědčí o snaze běženců dostat se do zemí západní Evropy za každou cenu. Existenci garancí opakování pokusu o přechod státních hranic ze strany převaděčských organizací lze spatřovat v souběhu kategorie opakovaných pokusů o nelegální překročení státních hranic a překročení s cizí pomocí.

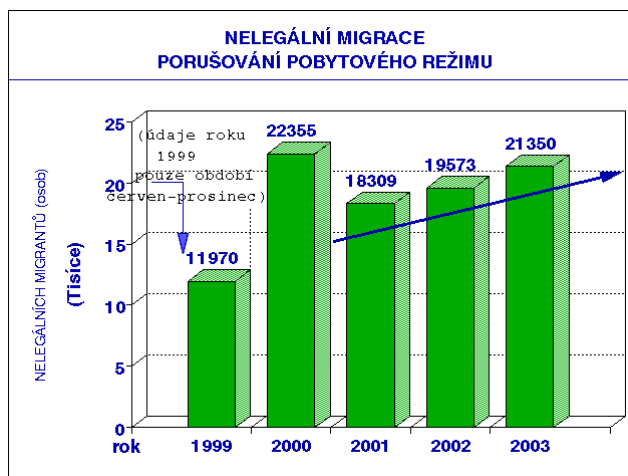
V kategoriích nelegálních přechodů státních hranic s použitím neplatných cestovních dokladů, s účastí převaděčů, v úkrytech dopravních prostředků a opakovaných je viditelná úzká provázanost. Jednotlivé případy v praxi pak často splňují podmínky té i oné kategorie.

III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Stejně jako v ostatních evropských zemích pobývá i v České republice řada cizinců s nelegalizovaným pobytem. Od 1. 6. 1999 do konce roku 2003 útvary Policie ČR zjistily téměř 94 000 cizinců, kteří na území České republiky pobývali neoprávněně.

V průběhu roku 2003 bylo policejními útvary evidováno 21 350 (+1 777, +9,1 %) cizinců,

kteří se zdržovali na území České republiky neoprávněně. V této kategorii dominovali občané Ukrajiny (17 020 osob, +1 672, tj. +10,9 %), kteří se na celkovém počtu podíleli 79,7%. S velkým odstupem následovali občané Běloruska (765 osob, +51, +7,1 %) a Vietnamu (585 osob, +109, +22,9 %). Velký meziroční nárůst byl v této kategorii zaznamenán u občanů Číny (+99,3 %) a Litvy (+112,9 %).

I v kategorii cizinců, kteří byli zjištěni na území ČR při neoprávněném pobytu, jsou cizinci, kteří byli policejními orgány zjištěni opakovaně. Během roku 2003 bylo

registrováno 5 470 cizinců opakovaně, což je 25,6 % z celkového počtu cizinců zjištěných v tzv. „nelegální situaci“ za dané období. V absolutním počtu vévodí statistice hodnoceného období občané Ukrajiny (2 198 osob), podle podílu opakovaně zjištěných u jedné státní příslušnosti jsou na prvním místě občané Srbska a Černé Hory (24,3%), Slovenska (24%) a Litvy (16,1%).

Z celkového počtu bylo 8 762 cizinců (-420 osob, -4,6 %) zjištěno policisty referátů cizinecké policie na hraničních přechodech při výjezdu z území České republiky. Nejvíce cizinců s neoprávněným pobytem v ČR (8 229 osob, -470, -5,5 %) bylo registrováno na hraničních přechodech v úseku státních hranic ČR s Polskou republikou, což představuje cca 94 % z celkového

počtu cizinců zjištěných v této kategorii.⁸⁴ V těchto případech se jednalo zejména o překročení doby stanovené dohodou o bezvízovém styku, po uplynutí platnosti víza nebo po uplynutí doby pobytu ve vízu vyznačené.

Z bezpečnostního hlediska je závažnější kategorie cizinců, kteří byli zjištěni kontrolní činností policejních orgánů ve vnitrozemí ČR. V roce 2003 bylo v této skupině registrováno 10 399 (+1 283, +14,1 %) cizinců, kteří se na území ČR zdržovali neoprávněně.

Zvýšil se také počet cizinců, kteří se po zjištění nelegálního pobytu dostavili dobrovolně na útvary cizinecké a pohraniční policie nebo jiných složek Policie ČR ve vnitrozemí či do azylových zařízení (2 189 osob, +914, +71,7 %).

Z pohledu **jednotlivých ObŘ SCPP** bylo nejvíce cizinců s nelegálním pobytem registrováno orgány Policie ČR v teritoriu ObŘ SCPP Hradec Králové a Praha. U ředitelství Hradec Králové (8 842 cizinců) se jednalo z 84% o cizince zjištěné na hraničních přechodech při výjezdu z České republiky, meziročně vykazuje toto ObŘ SCPP jako jediný mírný meziroční pokles. Na dalších místech statistiky s počtem 6 205 cizinců figuruje ObŘ SCPP Praha a s 2 252 cizinci Ostrava. Na rozdíl od ObŘ SCPP Hradec Králové vykazují všechna ObŘ SCPP vyšší meziroční počty cizinců s nelegálním pobytem zjištěných při kontrolní činnosti a bezpečnostních akcích.

Podle **správního členění** bylo zjištěno nejvíce cizinců s neoprávněným pobytem na území ČR v teritoriu Královéhradeckého kraje (8 366 cizinců) a v Praze (5 139 cizinců). Převážná většina krajů vykazuje meziroční nárůst, nejvyšší v absolutních číslech kraj Praha (+408) a Středočeský (+338), v procentech kraj Karlovarský (+156%) a Liberecký (+66%). Kraj Vysočina (98 cizinců) a Olomoucký (88 cizinců) jsou teritoria, kde bylo v roce 2003 zjištěno minimum cizinců, kteří nějakým způsobem porušovali pobytový režim, vykazují dokonce meziroční pokles.

III.4.1. Represivní opatření

Zákon o pobytu cizinců v hlavě VII. a VIII. vymezuje povinnosti cizinců, dopravců, věznic, orgánů státní správy a povinnosti jiných osob. V hlavě XIV. v ustanovení § 156 zákon definuje správní delikty, pokuty, příslušnost a pravidla řízení o deliktech. V ustanovení § 157 definuje přestupky, pokuty, příslušnost a další pravidla pro vyřizování přestupků. Na řízení o přestupcích podle cizineckého zákona se vztahuje zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, pokud zákon o pobytu cizinců nestanoví jinak. Přestupky projednává policie.

Pokud cizinec poruší povinnosti stanovené zákonem o pobytu cizinců, může mu být přechodný nebo trvalý pobyt na území ukončen za podmínek, které zákon stanoví. Policie pobyt cizince ukončí udělením výjezdního víza z moci úřední. Cizinec je povinen vycestovat z území v době stanovené výjezdním vízem.

Správní vyhoštění cizinců upravuje hlava X zákona o pobytu cizinců. Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území. Doba, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území, je stanovena dobou platnosti rozhodnutí. Pokud cizinec vstoupí na území v době platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, nebo neodcestoval-li z území a je odhalen policejními orgány, maří výkon rozhodnutí správního orgánu a jeho jednání může být při nepatrné společenské nebezpečnosti činu pro společnost projednáno jako přestupek podle zákona o pobytu

⁸⁴ Největší počet z cizinců, kteří na území ČR pobývali neoprávněně a tato skutečnost byla zjištěna až policisty na hraničním přechodu při odbavování ve směru z ČR, byl hlášen z RCPP Náchod a RCPP Hronov. Nejméně cizinců s neoprávněným pobytem v ČR zjištěných policisty na hraničních přechodech při výjezdu z ČR vykazuje ObŘ SCPP České Budějovice a Plzeň (2 a 6 osob za celé ObŘ SCPP).

cizinců, při splnění podmínek zákona mu může být zvýšena platnost rozhodnutí o správním vyhoštění na delší dobu.

Soudní vyhoštění cizinců se provádí na základě výkonu trestu vyhoštění, který ukládají soudy rozsudkem v trestním řízení v souvislosti s jedním nebo více trestnými činy, pro které byl cizinec odsouzen. Trest vyhoštění může soud uložit podle trestního zákona jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu. Pokud je trest vyhoštění uložen současně s nepodmíněným trestem odnětí svobody, je trest vyhoštění vykonáván po částečném nebo úplném odpykání trestu odnětí svobody. Protože trest vyhoštění neukládají soudy každému cizinci, který je odsouzen za spáchání trestného činu, odráží počet soudně vyhoštěných cizinců v hodnoceném období jen soudní praxi v ukládání trestu vyhoštění při souzení cizinců, kteří spáchali v České republice trestný čin. Vzhledem k podmínkám výkonu trestu vyhoštění jsou mezi cizinci soudně vyhoštěnými započítáváni i cizinci, kterým byl tento trest uložen pravomocně rozsudkem v předchozích letech. Údaje o soudně vyhoštěných cizincích jsou v materiálu uváděny jako doplňující informace k údajům o cizincích vyhoštěných na základě správního rozhodnutí. Cizinecká policie vytváří podmínky pro realizaci trestu vyhoštění, zajišťuje cestovní doklady pro cizince, jízdenku či letenku na spoj do domovského státu.

III.4.2. Přestupky a správní delikty

V roce 2003 bylo základními útvary služby cizinecké a pohraniční policie řešeno celkem 174 081 (+6 990, +4,2 %) přestupků a byly uloženy blokové pokuty v celkové částce 79 miliónů Kč (+11,1 mil., 16,3 %). Z toho bylo řešeno 54 623 přestupků podle zákona o pobytu cizinců na území ČR (uloženy blokové pokuty ve výši 36,7 miliónu Kč) a 117 074 přestupků podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (uloženy blokové pokuty ve výši 42,3 miliónu Kč). V souvislosti s porušením zákona o ochraně státních hranic bylo řešeno 881 přestupků. Podle § 93 zákona o azylu bylo registrováno 1 503 přestupků.

Ve stejném období bylo základními útvary služby cizinecké a pohraniční policie řešeno na základě zákona o pobytu cizinců celkem 1 498 (+103, +7,4 %) správních deliktů, kde celková výše uložených pokut dosáhla hodnoty téměř 81 miliónů Kč (+29,2 mil., + 56,6 %).

III.4.3. Správní vyhoštění

V průběhu roku 2003 bylo útvary služby cizinecké a pohraniční policie vydáno 14 176 cizincům (+1 476 osob, tj. +11,6 %) pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění. Vzhledem k tomu, že jednomu cizinci může být vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění opakovaně (z různých důvodů) činil celkový počet vydaných rozhodnutí o správním vyhoštění 18 939 (+2 880 případů, +17,9 %).

Podle státní příslušnosti mezi nimi dominovali občané Ukrajiny (8 914 osob, +1 797, +25,2 %), kterým bylo vydáno 63 % z ročního počtu všech vydaných rozhodnutí. Na druhém místě figurovali občané Číny (1 452 osob, +363, +33,3%). Zatímco občanům Ukrajiny bylo rozhodnutí o správním vyhoštění vydáváno většinou z důvodu setrvání na území ČR nad rámec povoleného pobytu či platnosti víza, u občanů Číny převažovalo jako důvod nedovolené překročení státních hranic a pobyt na území ČR bez cestovního dokladu. S velkým odstupem následovali občané Moldávie (536 osob, -2655, -33,1%), Vietnamu (495 osob, -25, -4,8%) a Běloruska (432 osob, -14, -3,1%).

Převládajícím důvodem pro toto opatření bylo v roce 2003 porušování pobytového režimu - neoprávněný pobyt na území České republiky (13 251 rozhodnutí, +2 191, +19,8 %) a nedovolené překročení státních hranic ČR (3 165 rozhodnutí, +118, +3,9 %). Meziročně se výrazně zvýšil podíl rozhodnutí z důvodu porušování pobytového režimu, a to z hodnoty 68,9 % v roce 2002 na 70,0 % v roce 2003.

Mezi 593 (-888, -60,0 %) cizinci, kteří byli fakticky⁸⁵ vyhoštěni na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění, bylo nejvíce občanů Ukrajiny. S počtem 343 (-594 osob, -63,4) vyhoštěných tvořili více než polovinu z počtu osob, u nichž bylo správní vyhoštění realizováno. S velkým odstupem následovali občané Moldávie (67 osob) a Číny (51 osob).

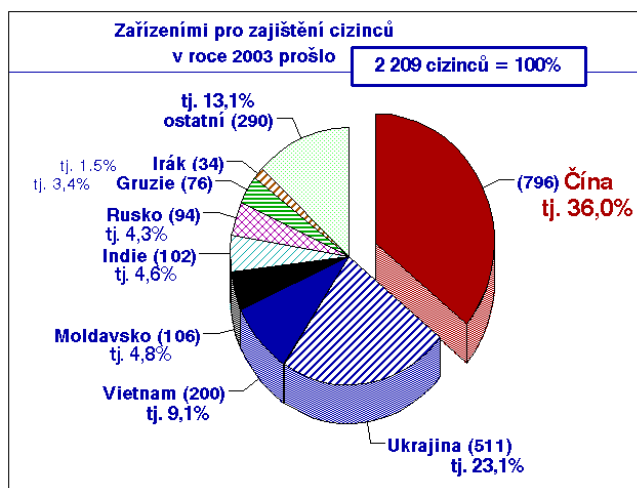
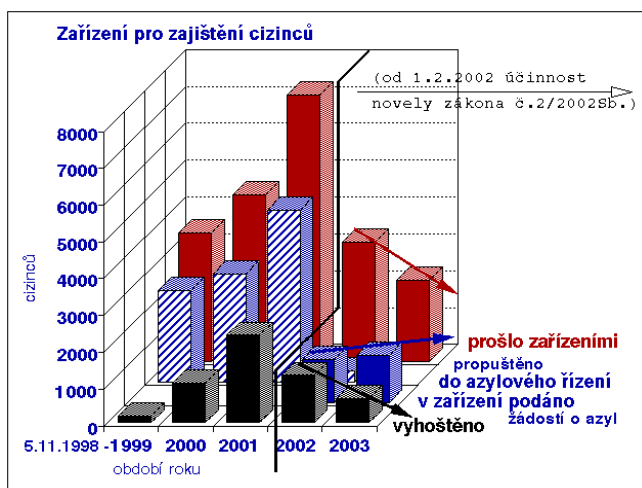
Na rozdíl od předchozích let (mimo roku 2000) byl v roce 2003 zaznamenán vyšší počet cizinců vyhoštěných na základě rozsudků soudů v trestním řízení oproti počtu cizinců vyhoštěných na základě vykonatelného pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění.

V roce 2003 byly zaznamenány případy, kdy cizinec, kterému bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, nevycestoval, ale místo toho se dostavil do přijímacího střediska a požádal Českou republiku o ochranu formou azylu, čímž byla pozastavena vykonatelnost rozhodnutí o správním vyhoštění a cizinec bude až do pravomocného rozhodnutí o jeho žádosti pobývat po řadu následujících měsíců na území České republiky jako žadatel o azyl.

III.4.4. Zařízení pro zajištění cizinců

Cizinecká a pohraniční policie disponovala ke konci roku 2003 pěti zařízeními⁸⁶, v nichž je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění. Celková kapacita všech zařízení byla 708 míst.⁸⁷

Za období existence těchto zařízení jimi prošlo do 31. prosince 2003 celkem 20 684 cizinců. Ze zařízení bylo propuštěno celkem 20 218 cizinců, z toho do nabytí účinnosti novely zákona o azylu, tj. do 1. 2. 2002, bylo propuštěno do azylového řízení 10 362 cizinců, vyhoštěno bylo 5 543 cizinců, 286 cizinců bylo předáno sousedním státům podle readmisních dohod. V období od 1. 2. 2002 do 31. 12. 2003 v zařízení požádalo o azyl 2 408 cizinců.

⁸⁵ Realizace správního vyhoštění (tzn., že cizinec byl v souvislosti s vydáním pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění eskortován policisty cizinecké policie na hraniční přechod ČR)

⁸⁶ Balková (zprovozněna 5. listopadu 1998), Poštorná (zprovozněna 5. září 2000), Velké Přílepy I (zprovozněny 1. února 2002) a Frýdek – Místek (zprovozněny 1. července 2002). V obci Bělá pod Bezdězem-Jezová bylo dnem 10. června 2002 uvedeno do provozu dislokované pracoviště zařízení Velké Přílepy II, které bylo určeno pro umístění rodin, resp. matek s dětmi. Od 1. 3. 2003 funguje uvedené pracoviště jako samostatné zařízení.

⁸⁷ Z tohoto počtu disponovalo zařízení Balková 304 místy, Poštorná 165 místy, Velké Přílepy 145 místy, Frýdek-Místek 40 místy a Bělá-Jezová 54 místy.

Hodnotíme-li pouze rok 2003, prošlo zařízeními 2 209 cizinců (-1 030, -31,8 %). Podle státních příslušností bylo v zařízeních umístěno nejvíce občanů Číny (796 osob, +120, +17,8%) a Ukrajiny (511 osob, -359, -41,3%). Občané Číny plnili zařízení zejména v prvním pololetí roku, Ukrajinci v pololetí druhém. Následovali občané Vietnamu (200 osob, -44, -18,0 %), Moldavska (106 osob, -110, -50,9 %) a Indie (102 osob, -270, -72,6%). V hodnoceném období bylo ze zařízení propuštěno 2 391 cizinců (-438, -15,5 %), vyhoštěno bylo 649 cizinců (-632, -49,3 %) a sousedním státům bylo předáno 40 cizinců (+7, +21,2%). Žádost o azyl podalo 1 276 cizinců.

K uvedenému je třeba konstatovat, že cizinec zajištěný v zařízení má možnost podat žádost o azyl do 7 dnů od poučení o této možnosti. I přes podanou žádost zůstává cizinec v zařízení do pravomocného rozhodnutí ve věci azylu, resp. do skončení zákonné lhůty pro zajištění.

V oblasti správního vyhoštění došlo v roce 2003 k poklesu počtu cizinců, kteří byli z území České republiky vyhoštěni postupem podle § 128 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. po předchozím zajištění podle § 124 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. Tento stav je zapříčiněn jednak dobou trvání řízení o azylu, které znemožňuje výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, jednak proměnou skladby zajištěných cizinců podle státní příslušnosti. Významný je zejména nárůst počtu zajištěných občanů Číny. V tomto ohledu sehrává též významnou roli přístup zastupitelských úřadů některých států, které nadále nedostatečně spolupracují při ověřování totožnosti zajištěných cizinců a vydávání náhradních cestovních dokladů.⁸⁸

III.4.5. Soudní vyhoštění

V roce 2003 uložily soudy trest vyhoštění podle ustanovení § 57 trestního zákona⁸⁹ jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu 1 906 cizincům. Jedná se o nárůst 477 případů.

Kraj ^{/*}	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	Celkem ČR
Počet trestů vyhoštění	982	114	17	207	120	59	165	242	1 906

Vysvětlivky: Ve smyslu soudního uspořádání.

Více než 42 % z celkového počtu soudních vyhoštění připadlo v roce 2003 na občany Ukrajiny (808 osob, +332, + 69,7 %), více než 17 % na občany Slovenska (332 osob, +128, + 62,7 %) a přibližně 6 % na občany Polska (108 osob, +25 + 30,1 %).

Trest vyhoštění podle shora uvedeného ustanovení trestního zákona byl v nepřítomnosti uložen 188 cizincům (§ 350g trestního řádu)⁹⁰.

V průběhu téhož roku bylo cizineckou a pohraniční policií na základě nařízení výkonu trestu vyhoštění, které obdrželo od předsedy senátu (§ 350c – 350f trestního řádu) realizováno 635 soudních vyhoštění; z toho nejvíce u občanů Ukrajiny (328 osob), Slovenska (96 osob), Běloruska (28 osob), Moldávie (25 osob), Polska (24 osob) a Bulharska (21 osob).

Trest vyhoštění i přes nařízení výkonu trestu vyhoštění nemohla cizinecká a pohraniční policie realizovat u 1 083 osob, protože na cizince nebyla uvalena vyhošťovací vazba a cizinec byl propuštěn na svobodu s tím, aby území ČR opustil sám (§ 350b trestního řádu).

⁸⁸ Negativní zkušenosti při ověřování totožnosti a vydávání náhradních cestovních dokladů má Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie PČR se zastupitelským úřadem Indie, který v této oblasti nespolupracuje. Problematický přístup je též ze strany ZÚ Vietnamu, Číny, Iráku a Arménie. V zájmu zlepšení spolupráce se zastupitelskými úřady byla v gesci I. náměstka ministra vnitra Mgr. Miloslava Koudelného uskutečněna jednání s velvyslanci Čínské lidové republiky a Indie a představitelem zastupitelského úřadu Vietnamu. Při těchto jednáních byl představiteli zastupitelských úřadů přislíben vstřícný a individuální přístup k vyřizování žádostí o vystavení náhradních cestovních dokladů při dodržení dohodnutých podmínek.

⁸⁹ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších změn a doplňků.

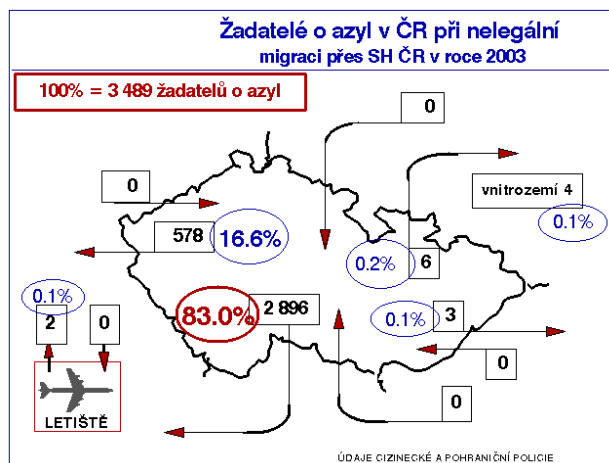
⁹⁰ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších změn a doplňků.

III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI

V roce 2003 orgány ochrany státních hranic zjistily v souvislosti s nelegální migrací 3 489 žadatelů o azyl. Pokud hodnotíme podíl žadatelů o azyl zjištěných při nelegální migraci přes státní hranice ČR k celkovému počtu cizinců, kteří v ČR požádali o azyl, zvýšil se z hodnoty 24,4% v roce 2002 na 30,6% v roce 2003. Pokud hodnotíme podíl žadatelů o azyl v celkovém počtu cizinců zjištěných při nelegální migraci přes státní hranice ČR, meziročně se výrazně zvýšil z hodnoty 16,4% v roce 2002 na 31,4% v roce 2003.

Na prvním místě ve statistice nelegální migrace žadatelů o azyl přes státní hranice ČR byli občané Ruska (2 339 osob, +2 245, +2 388,3%), a to zejména z čečenské oblasti, o další místa se pak s obrovským odstupem dělili žadatelé z Gruzie (258 osob, tj. -301 osob, -53,8%) a Číny (202 osob, +114, +129,5%), před žadateli z Ukrajiny (90 osob, -9, -9,1) a Vietnamu (89 osob, -43, -32,6).

Na celkovém počtu osob registrovaných orgány ochrany hranic v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR se podíleli nejvyšším procentem u dané státní příslušnosti žadatelé o azyl z Ruska (80,3%) a Gruzie (47,3 %). U ostatních nepřevýšil podíl žadatelů u dané státní příslušnosti 20 %.

Na úseku státních hranic ČR se SRN byl zaznamenán meziroční pokles výskytu žadatelů o azyl mezi zjištěnými nelegálními migranty. V souvislosti s nelegální migrací zde bylo registrováno 578 žadatelů (-168, -22,5 %), což je 16,5 % republikové hodnoty. Většina z těchto osob směřovala z ČR na území Spolkové republiky Sasko.

Využívání azylové procedury na území ČR v roce 2003 se týká zejména občanů Ruské federace, jejichž cílem bylo dostat se přes území ČR do Rakouska, proto i zjištěná nelegální migrace žadatelů o azyl meziročně posílila ve prospěch směru do Rakouska. V tomto směru policejní orgány během roku 2003 registrovaly 2 896 žadatelů (+1 607, +124,7 %), což je 83 % z celkového počtu žadatelů o azyl zjištěných v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR.

Od dubna roku 2003 docházelo k mimořádnému zvýšení počtu žadatelů o azyl na úseku státních hranic s Polskou republikou⁹¹, zejména přes hraniční přechody Český Těšín, Petrovice u Karviné, Chotěbuz a Dolní Lištná. Jak již bylo uvedeno, jednalo se o žadatele o azyl z řad občanů Ruska hlásících se k čečenskému etniku⁹². V 95 % se jednalo o osoby, které v předchozím období žádaly o azyl v Polsku; řízení o udělení azylu bylo zamítnuto nebo zastaveno na základě zpětvzetí žádosti. Z větší části azylovou proceduru porušily a v krátké době se různým způsobem dopravily na česko – rakouské státní hranice, které se pokoušely nedovoleně překročit. Na rakouské straně pak opětovně požádali o azyl. Objevily se i případy, kdy cizinci, kteří učinili prohlášení o azylu na česko-polské státní hranici se nedostavili do azylového zařízení Vyšní Lhoty, a cestovali přímo z polských hranic do blízkosti státních hranic s Rakouskem.

V případech, že jsou cizinci vraceni po překročení státní hranice rakouskými orgány na základě readmisní dohody zpět, je jim z důvodu překročení státní hranice mimo hraniční přechod ukládáno správní vyhoštění. Rozhodnutí o něm však není podle § 119 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. vykonatelné až do ukončení řízení o azylu.

V roce 2003 se výrazně zvýšil počet žadatelů o azyl ze Slovenské republiky⁹³, přičemž jde zejména o romskou populaci. Podle informací z ObŘ SCPP dochází ke zneužívání azylové procedury tak, že žadatel o azyl vycestuje během řízení zpět na Slovensko, kde si pak vybírá dávky sociální podpory.

Dalším problémem jsou cizinci, kteří po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění nevycestují z ČR, ale legalizují si další pobyt žádostí o azyl. Vedle sociální podpory od státu si dále přivydělávají nelegální prací převážně u svých spoluobčanů, kterým odvádějí část mzdy. Tímto podporují organizované skupiny osob, které se na území ČR dopouštějí trestné činnosti. Občané Ukrajiny jsou vedeni snahou využít doby, kdy probíhá azylové řízení, k pracovní činnosti, občané Vietnamu se zapojují do komunity svých krajanů k provádění stánkového prodeje a následně se snaží získat povolení k pobytu, k čemuž využívají fiktivních sňatků s občany České republiky.

Positivní dopad na snížení počtu žadatelů o udělení azylu (zejména držitelů libanonských cestovních dokladů) na RCPP Praha-Ruzyně má vyhláška Ministerstva vnitra č. 45/2003., jež nabyla účinnosti dne 17. 2. 2003⁹⁴.

Změna ustanovení § 118 odst. 2 zákona o pobytu cizinců umožnila souběžné vedení řízení o správním vyhoštění s řízením o udělení azylu na území České republiky. Tato úprava umožnila postihnout žadatelů o azyl, kteří se dopustili některého z jednání, za něž lze uložit správní vyhoštění, především překračování státní hranice mimo hraniční přechod či v úkrytu. Na druhou stranu došlo k prohloubení problému souvisejícího s výkonem těchto rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť

⁹¹ Na základě ustanovení § 3a zákona o azylu je cizinec oprávněn učinit prohlášení o azylu policii na hraničním přechodu.

⁹² Bylo již hovořeno v kapitole II.6.2.1. *Migrační tok čečenských žadatelů o azyl*

⁹³ Situace je zmíněna v kapitole II.4.4.1. *Migrace a usazování příslušníků romských komunit ze SR na území ČR* a kapitole II.6.2. *Žadatelé o azyl*

⁹⁴ Viz kapitola I.2. *LGISLATIVNÍ RÁMEC*

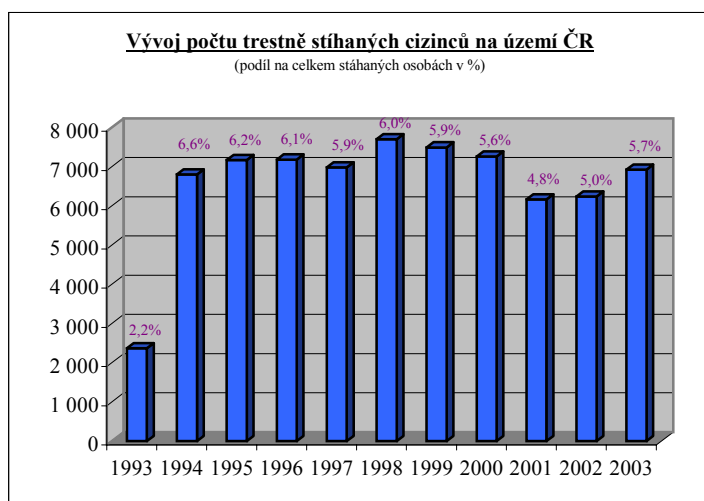
roste počet rozhodnutí, jež nejsou vykonatelná z důvodu probíhajícího řízení o udělení azylu (včetně řízení o žalobě).

Skutečnost, že se důvodem pro uložení správního vyhoštění stal pobyt na území bez platného víza udělovaného žadatelům o azyl podle § 72 zákona o azylu, vedla ke zlepšení disciplíny žadatelů o azyl při prodlužování těchto víz.

V oblasti výkonu trestu vyhoštění podle § 350b trestního řádu došlo k podstatné změně spočívající ve vykonávání tohoto trestu bez ohledu na skutečnost, že cizinec na území podal žádost o udělení azylu. Tento postup se opírá o stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 310/2001 ze dne 17.04.2003.

III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR

III.6.1. Trestně stíhaní cizinci

Podíl trestně stíhaných cizinců mezi trestně stíhanými osobami celkem za posledních deset let se udržuje v mezích 5-7 % s výjimkou roku 2001, kdy tento podíl klesl pod hodnotu 5 %, což bylo poprvé od roku 1994⁹⁵.

V průběhu roku 2003 bylo v ČR trestně stíháno 121 393 osob, z toho 6 923 cizinců, což oproti roku 2002 znamená nárůst o 11 %. Došlo také k nárůstu podílu cizinců na celkovém počtu trestně stíhaných osob v ČR, který v roce 2003 činil 5,7 % a v roce 2002 byl 5 %.

Cizinci v roce 2003 spáchali 8 618 trestných činů (nárůst o 7,5 %), což činí 6 % z celkového počtu objasněných trestných činů. Stoupl počet cizinci spáchaných trestných činů úmyslného ublížení na zdraví (o 8,7 %), maření výkonu úředního rozhodnutí (o 37,7 %) a majetkové kriminality (o 16,9 %), zejména krádeží prostých. Naopak poklesl počet cizinci spáchaných vražd a loupeží. Největší podíl stíhaných cizinců k osobám stíhaným celkem byl v roce 2003 zaznamenán u kapesních krádeží (podíl 19,2 %) maření výkonu úředního rozhodnutí (17,9 %), vražd (12,9 %) a loupeží (10,5 %).

Trestně stíhané osoby

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
trestně stíhané osoby celkem	106 874	103 094	114 791	118 456	118 395	129 271	127 887	130 234	127 856	123 964	121 393
z toho trestně stíhaní cizinci na území ČR	2 366	6 801	7 167	7 181	6 981	7 698	7 491	7 261	6 166	6 238	6 923
tj. % z celkové kriminality	2,2	6,6	6,2	6,1	5,9	6,0	5,9	5,6	4,8	5,0	5,7

Mezi trestně stíhanými cizinci měli v roce 2003 největší zastoupení občané Slovenské republiky, kterých bylo stíháno 2 143 (+161 osob, +8,1 %) a jejichž podíl mezi stíhanými cizinci tvořil 31 %. Na dalších místech statistik v roce 2003 pak byli občané Ukrajiny, kterých bylo stíháno 1 710 (+ 377 osob, + 28,3 %, jejich podíl činil 24,7 %; jedná se o nejvyšší hodnotu od roku 1993),

⁹⁵ Kdy občané Slovenské republiky začali být vykazováni ve statistikách ESSK mezi cizinci.

dále občané Vietnamu (638 osob, +88, + 16 %), Polska (315 osob, -68, -17,8 %) a Bulharska (225 osob, +90, +66,7 %), kteří z uvedených státních příslušností vykazují největší meziroční procentuální nárůst. S odstupem pak následovali občané SRN, Moldávie, Ruska, Srbska a Černé Hory a Rumunska.

Z pohledu **ObŘ SCPP** došlo meziročně k nárůstu na teritoriu všech ObŘ SCPP kromě ObŘ České Budějovice a ObŘ Ostrava. V průběhu roku 2003 bylo nejvíce cizinců stíháno na území ObŘ SCPP Praha (2 677 osob, +299, + 12,2 %), z toho cca 81 % cizinců přímo na území hl. m. Prahy (2 165 osob, +307, +16,5 %), dále pak v teritoriu ObŘ SCPP Brno (929 osob, +125, +13,3 %) a ObŘ SCPP Ostrava (884 osob, -55, -5,9 %), které vykázalo zhruba šestiprocentní pokles. Nejméně stíhaných cizinců bylo v roce 2003 v teritoriu ObŘ SCPP České Budějovice (361 osob, -8, -2,6 %).

V roce 2003 útvary SCPP zjistily 1 634 trestných činů, z toho spadalo do jejich působnosti 1 412 trestných činů. Z uvedeného počtu řešily nejčastěji trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí (v 66,4%), dále padělání a pozměňování veřejné listiny (v 21,5%) a nedovolené překročení státních (v 9,1%).

Z pohledu **správního členění ČR** bylo mimo hlavního města Prahy nejvíce cizinců trestně stíháno v teritoriu kraje Jihomoravského (697 osob, +82+13,3 %), Moravskoslezského (673 osob, -38, -5,3 %) a Středočeského (512 osob, -8, -1,5 %). Nejméně pak v kraji Vysočina (108 osob, +2, +1,9 %) a kraji Olomouckém (164 osob, -30, -15,5 %).

Neuvažujeme-li hl.město Prahu (31,3 % stíhaných cizinců), pak příhraniční okresy ČR vykazují vyšší počet trestně stíhaných cizinců (2 733 osob, tj. 39,5%) než okresy vnitrozemské (2 025 osob, tj. 29,3 %). Převaha příhraničních okresů se meziročně prohloubila.

Z příhraničních okresů bylo nejvíce cizinců trestně stíháno v okresech Cheb (213 osob, +90, +73,2%), Frýdek-Místek (205, -11, -5,1%) a Náchod (187, +97, +107,8%). Mezi vnitrozemskými okresy dominovalo Brno (314, +37, +13,4%), následovala Ostrava (211, +7, +3,4%) a Mladá Boleslav (132, +35, +36,1%).

Obecně lze konstatovat, že platí určitá souvislost mezi oblastmi nejčastěji využívanými cizinci při nelegální migraci přes Českou republiku, oblastmi s vyšší koncentrací cizinců s povoleným pobytem a regiony s vysokým podílem trestně stíhaných cizinců.

Z hlediska druhu pobytu stíhaných cizinců zůstávají na prvním místě cizinci pobývající v České republice neoprávněně, kterých bylo v roce 2003 stíháno 1 915 (nárůst o 34,2 % oproti roku 2002) a jejich podíl na celkem stíhaným cizincích činil 27,7 %. Cizinců pobývajících v ČR na vízum k pobytu do 90 dnů bylo stíháno 982 (pokles o 14,2 %, jejich podíl činil 14,2 %), 844 cizinců mělo v ČR povolen trvalý pobyt (nárůst o 1,1 %, podíl 12,2 %) a 815 cizinců pobývalo v ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů (nárůst o 7,2 %; podíl 11,8 %).

Z hlediska struktury trestné činnosti páchané cizinci je důležité upozornit na významný podíl cizinců na aktivitách organizovaného zločinu v ČR. Vedle dobrého finančního a materiálního zázemí organizovaného zločinu, jeho mezinárodního propojení a vysoké organizovanosti a flexibility je vesměs etnický základ jednotlivých skupin organizovaného zločinu velkou hrozbou pro bezpečnostní, ale i politickou, ekonomickou a sociální stabilitu státu. Podle informací Policie ČR jsou v přibližně 75 – 80 % zločineckých organizací působících v ČR významným způsobem zapojeni cizinci. Z hlediska státní příslušnosti mají největší podíl občané Ukrajiny a Ruska, s odstupem následují občané Vietnamu a Číny, dále Albánie, početnější zastoupení mají ještě občané arabských států, bývalé Jugoslávie, Moldávie a Bulharska.

III.6.2. Odsouzení cizinci

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo v průběhu roku 2003 pravomocně odsouzeno celkem 3 676 cizinců, což činí 5,6 % z celkového počtu odsouzených (66 131 osob). Jedná se o nárůst počtu odsouzených cizinců o 287 oproti roku 2002.

Nejvíce odsouzených bylo občanů Ukrajiny (1 053), Slovenské republiky (1 013), Vietnamu (327), Polské republiky (157) a Moldavské republiky (109). Nejčastěji byli cizí státní příslušníci odsouzeni za majetkové trestné činy (§§ 247 – 250 trestního zákona).

Odsouzené osoby - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku	2002	tj. %	2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období
Odsouzené osoby celkem	65 099	100,0	66 131	100,0	+1 032
z toho v ČR odsouzení cizinci	3 389	5,2	3 676	5,5	+287

Z celkové počtu odsouzených cizinců byly nepodmíněné tresty odnětí svobody uloženy 213 osobám (5,8 %) a 2 048 osobám (55,7 %) tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem. Zbytek pak představují tresty spojené s majetkovou újmou a samostatně uložené tresty vyhoštění. Ve srovnání s rokem 2002 došlo k výraznému snížení podílu cizinců, kterým byly uloženy nepodmíněné tresty odnětí svobody (v roce 2002 činil podíl těchto osob 26, 1 %) a naopak k nárůstu cizinců s uloženým trestem odnětí svobody s podmíněným odkladem (v roce 2002 činil podíl 34, 6 %).

Ke dni 31. 12. 2003 se ve vyhošťovací vazbě nacházelo celkem 23 cizinců. Z uvedeného počtu bylo ke dni 30. 1. 2004 vyhoštěno 21 cizinců a realizováno vyhoštění nebylo u 2 cizinců.

Ve vydávací vazbě se pak nacházelo celkem 59 cizinců, vydáno bylo 37 cizinců a vydání nebylo realizováno u 22 cizinců..

Nejvíce cizinců odsoudily obvodní soudy hl. m. Prahy (1 475 osob) a dále soudy Severomoravského kraje⁹⁶ (508 osob).

III.7. READMISNÍ DOHODY⁹⁷

Existence readmisních dohod je jedním z předpokladů úspěšného boje s nelegální migrací. Česká republika proto této oblasti věnuje stálou pozornost, a to zejména ve vztahu k zemím, jejichž občané významnou měrou ovlivňují úroveň nelegální migrace na území České republiky. V průběhu roku 2003 se podařilo v relaci s některými státy pokročit kupředu, nicméně většina států, které byly osloveny nabídkou na sjednání readmisní dohody, se k této otázce staví odmítavě, resp. nereagují vůbec nebo si kladou nereálné požadavky. Jsou to zejména státy, jejichž občané se na nelegální migraci podílejí nejvýrazněji (např. Indie, Čína, Vietnam).

Cizince, který je na území České republiky v nelegálním postavení - neoprávněně na území vstoupil nebo se na něm neoprávněně zdržuje - lze vyhostit jen do státu, jehož je občanem nebo na jehož území měl stálý pobyt. Výjimkou z uvedené zásady, která však v praxi je zcela ojedinělá, je ochota jiného státu přijmout vyhošťovanou osobu na své území.

⁹⁶ Ve smyslu soudního uspořádání.

⁹⁷ Tyto dohody zavazují smluvní strany přebírat na své území zpět vlastní občany a občany třetích států, kteří na území smluvního státu vstoupili neoprávněně z území druhého smluvního státu. V případě vlastních občanů a smluvně určeného okruhu občanů třetích států se readmisní dohody vztahují i na případy, kdy tyto osoby pobývající oprávněně na území druhého smluvního státu přestaly splňovat pobytové podmínky (zanikla platnost oprávnění k pobytu). Readmisní dohody zpravidla obsahují i ustanovení upravující policejní průvozy občanů třetích zemí.

V souladu s readmisní dohodou lze cizince vrátit na území smluvního státu na základě důvodné domněnky, že je jeho občanem. Odpadá tedy zdlouhavý a ve vztahu k některým státům z více než 90% neúspěšný, proces ověřování totožnosti cizince prostřednictvím zastupitelského úřadu státu, jehož občanem se prohlašuje, v rámci řízení o správním vyhoštění nebo po jeho pravomocném ukončení. Přitom neověření totožnosti způsobuje nemožnost realizace správního vyhoštění.

Vracení nelegálních migrantů považuje jak Česká republika, tak i Evropská unie za jeden z prvořadých zájmů. Proto s rámci unie sílí snahy o sjednávání readmisních dohod ne na mezivládní úrovni - dvoustranných, ale dohod sjednávaných s konkrétními zeměmi jménem všech států Evropské unie, tedy unie je jednou ze smluvních stran, přičemž sjednaný dokument je bez dalšího aplikovatelný všemi členskými státy.

Česká republika za dobu své existence sjednala readmisní dohody vztahující se jak na občany smluvních stran, tak i na občany „třetích“ států se státy Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Bulharsko, Francie, Slovinsko, Chorvatsko a Moldávie - čtyři posledně uvedené dohody dosud nevstoupily v platnost. Readmisní dohodu, vztahující se jen na občany smluvních států, má Česká republika sjednanu s Kanadou.

Vývoj v oblasti sjednávání readmisních dohod, tak jak je dále uvedeno, zaznamenal v průběhu roku 2003 následující vývoj.

V relaci s Chorvatskem byla readmisní dohoda podepsána 30. 11. 1999. K její ratifikaci se souhlasně vyjádřila vláda České republiky svým usnesením č. 1177/2002. Následně, dne 14. 2. 2003 byl smluvní dokument předložen ke schválení Parlamentu ČR. Souhlas s ratifikací byl vysloven Poslaneckou sněmovnou usnesením č. 712 ze dne 29. 10. 2003. Senát dal souhlas k ratifikaci usnesením č. 303 ze dne 22. 1. 2004. Prezident republiky podepsal ratifikační listinu k dohodě dne 10. března 2004.

S Moldávií byla readmisní dohoda včetně prováděcího protokolu podepsána dne 7. 8. 2003 poté, kdy v rámci jednání expertů konaného ve dnech 24. - 25. 6. 2002 bylo dosaženo shody ohledně textu dohody a následně byl vypracován a korespondenční cestou projednán návrh prováděcího ujednání. Sjednání dohody bylo schváleno usnesením vlády č. 371 ze dne 14. 4. 2003 a následně byl smluvní dokument předložen k projednání v Parlamentu České republiky. Souhlas k ratifikaci byl Senátem vysloven usnesením č. 306 ze dne 22. 1. 2004.

V relaci s Rakouskem byly v roce 2002 z podnětu rakouské strany zahájeny rozhovory o sjednání nové readmisní dohody. Ve věci se uskutečnilo několik kol expertních jednání - 1. kolo jednání se uskutečnilo ve Vídni ve dnech 18. - 20. 12. 2002, následovalo jednání v Praze ve dnech 24. - 25. 3. 2003 a oboustranné shody se zněním smluvního dokumentu bylo dosaženo na posledním jednání konaném ve dnech 21. - 23. 1. 2004. V průběhu projednávání tohoto dokumentu obě strany jen ztěží hledaly souhlasný postoj k jednotlivým sporným otázkám, zejména návrhy rakouské strany byly pro jejich nevýhodnost pro českou stranu neakceptovatelné. Vývoj jednání byl ovlivněn i ingerencí ministrů vnitra obou zemí, kdy v průběhu setkání ministrů vnitra v rámci Fóra Salzburg 2003 se uskutečnila i separátní jednání zástupců české a rakouské delegace. V rámci tohoto jednání rakouská strana předala jimi navrhované znění sporného ustanovení dohody a na základě dopisu ministra vnitra pak rakouská strana akceptovala v něm obsažený názor na konečné řešení. V rámci posledního kola jednání pak byl projednán i text prováděcího ujednání. Po kompilaci textu dohody a komparaci jazykových mutací bude připravena k podpisu oběma smluvními stranami a následně ratifikaci.

Ve vztahu Česká republika a Arménie bylo dosaženo shodného stanoviska k potřebnosti sjednání readmisní dohody v roce 2002, kdy se dne 25. 9. uskutečnilo prvé jednání o návrhu na sjednání readmisní dohody v Jerevanu. Druhé kolo expertních jednání se pak uskutečnilo v Praze ve dnech 20. - 22. 5. 2003. V rámci tohoto jednání došlo ke shodě v otázce textu smluvního

dokumentu a současně bylo dohodnuto, že text prováděcího ujednání bude následně sjednán korespondenční cestou. Tato jednání dosud nebyla uzavřena, budou pokračovat v roce 2004.

V relaci s Gruzii bylo rovněž v roce 2002 dosaženo shody o potřebnosti sjednání readmisní dohody mezi oběma státy. První kolo jednání, na požadavek gruzínské strany označené jako konzultativní, se uskutečnilo dne 23. 9. 2002 ve Tbilisi. Následně pak druhé kolo jednání se uskutečnilo v Praze ve dnech 11. - 13. 6. 2003 a v rámci tohoto expertního projednání návrhu textu dohody bylo dosaženo shody obou delegací. Současně bylo dohodnuto sjednat prováděcí ujednání k dohodě korespondenční cestou. Jednání budou pokračovat v roce 2004, přičemž nelze vyloučit, v důsledku vnitropolitických změn v Gruzii, otevření jednání o textu dohody.

Se Slovinskem byla readmisní dohoda podepsána 22. 5. 1998, ale z důvodu absence prováděcího smluvního dokumentu nevstoupila v platnost. Proto ve dnech 29.- 30. 5. 2003 se v Praze uskutečnilo expertní jednání, v jehož rámci došlo ke shodě o návrhu „Protokolu mezi Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem vnitra Republiky Slovinsko k provádění Dohody mezi vládou ČR a vládou Republiky Slovinsko o přebírání osob na státních hranicích“, který byl ministry vnitra podepsán 9. 9. 2003. Vzhledem k tomu, že dohoda byla v roce 1998 podepsána na vládní úrovni, bude její vstup v platnost na české straně vyžadovat souhlas Parlamentu, s čímž vláda vylovila souhlas svým usnesením č. 862/2003.

Readmisní dohoda sjednaná s Bulharskem dne 9. 4. 1998 se vztahovala pouze na předávání a přebírání občanů států smluvních stran a předávání a přebírání občanů třetích států. Vzhledem k tomu, že postrádala ustanovení o provádění průvozů, bylo korespondenční cestou sjednáno doplnění readmisní dohody o chybějící ustanovení. Změna dohody a návrh na projednání Parlamentem odsouhlasila vláda České republiky usnesením č. 29 ze dne 7. 1. 2004.

V relaci se Slovenskou republikou byla dne 2. 7. 2002 podepsána nová smluvní úprava readmise. Sjednáním této nové smluvní úpravy byly nejen odstraněny nežádoucí rozdílnosti ve výkladu a provádění stávající smluvní úpravy (např. výklad pojmu „protiprávní překročení státních hranic“), ale nová dohoda odpovídá standardům obsaženým v předpisech Evropské unie ke sjednávání readmisních dohod. Z hlediska předávaných osob řeší otázky spojené s předáváním a přebíráním občanů států smluvních stran a občanů třetích států, a provádění průvozů. Po schválení nové smluvní úpravy Parlamentem byla provedena výměna nót, na jejímž základě Dohoda (včetně prováděcího protokolu) vstoupila v platnost dnem 1. 1. 2004; publikováno ve sdělení MZV č.1/2004 Sb.m.s. (Dohoda) a č.2/2004 Sb.m.s. (Protokol).

Pro rok 2004 předpokládá Ministerstvo vnitra, jako gestor za sjednávání tohoto typu mezistátních smluv, pokračování aktivit ve vztahu k dalším státům, zejména zahájení jednání o návrhu readmisní dohody s Makedonií a se Srbskem a Černou Horou. I v roce 2004 bude pokračováno v iniciaci sjednání readmisních dohod s Vietnamem a Íránem.

Makedonské straně byl návrh na sjednání readmisní dohody redukován na předávání a přebírání občanů států smluvních stran předán v květnu 2000; makedonská strana předala svůj protinávrh v dubnu 2001. Následně, s ohledem na příznivý vývoj vnitropolitické situace na území Makedonie, byl vypracován návrh komplexní readmisní dohody, který byl předán makedonské straně v červenci 2002. Makedonská strana na návrh reagovala v srpnu 2003. V současné době jsou vyjasňovány některé dílčí otázky související se souladem navrženého textu s platnou právní úpravou a je připravována směrnice pro expertní jednání.

O sjednání readmisní dohody se Srbskem a Černou Horou je z české strany usilováno již delší dobu, v závěru roku se ministerstvo vnitra dočkalo reakce na svůj dříve zaslaný návrh. Srbsko-černohorská strana zaslala svůj protinávrh v závěru roku 2002. Po jeho expertním posouzení, se zřetelem k poměrně značné rozdílnosti návrhů obou stran a jejich rozdílnému přístupu k některým institutům, došla česká strana k závěru, aby 1. kolo jednání o návrhu readmisní dohody bylo uskutečněno formou tzv. sondážního jednání. Následně, v listopadu 2003 srbsko-černohorská

strana sdělila, že návrh posuzuje a následně sdělí své vyjádření. Věc byla rovněž diskutována v rámci jednání ministra vnitra ČR se srbským ministrem vnitra a černohorským ministrem vnitra. Na základě uvedených konzultací bylo konstatováno, že k mezistátním jednáním o návrhu readmisní dohody bude možno přikročit až po vyjasnění subjektu, který bude reprezentovat srbsko-černohorskou stranu (problematika je dosud v gesci republikových ministerstev).

Česká republika byla ze strany Beneluxu (v roce 1999), Itálie (v roce 1998) a Švédska (v roce 2003) oslovena nabídkou na sjednání readmisních dohod. Poté, kdy byly návrhy uvedených zemí vnitrostátně expertně posouzeny a navrhovatelům zaslána stanoviska, nebyla ze strany navrhovatelů další iniciativa vyvíjena. Ministerstvo vnitra je však připraveno zareagovat na jakýkoliv podnět, který by znamenal posun ve směru projednání readmisních dohod s uvedenými zeměmi.

Koncepce sjednávání mezinárodních smluv v gesci Ministerstva vnitra na rok 2004 již nezahrnuje státy, se kterými již bylo nebo bude zahájeno jednání o readmisní dohodě ze strany Evropské unie. Rada podle článku 63 odst.3 písm.b/ Smlouvy o ES pověřila Komisi ke sjednání readmisních dohod ES s 11 třetími zeměmi, konkrétně se jedná o Maroko, Srí Lanku, Rusko, Pákistán, Hong Kong, Macao, Ukrajinu, Albánii, Alžírsko, Čínu a Turecko.

Rozsah států, které jsou z pohledu sjednání readmisní dohody zařazeny na seznam Rady Evropské unie, se z větší části kryje se seznamem států, které byly Českou republikou již v minulosti osloveny nabídkou na sjednání dohody a zůstávají i nadále v průsečíku zájmu České republiky.

V roce 2003 bylo podle readmisních dohod se sousedními státy na všech úsecích státních hranic **vyžádáno** převzetí celkem 5 773 osob (-1 581, -21,5%). Převládaly osoby, jejichž převzetí si vyžádaly sousední státy, výraznější pokles byl zaznamenán u osob, které nabízela k převzetí česká strana. V tomto poklesu se odráží výrazně nižší zjištěná nelegální migrace ve směru ze Slovenské republiky. Sousední státy požadovaly na české straně převzít 4 141 osob (-493, -10,6%) a strana ČR od orgánů sousedních států požadovala převzít 1 632 osob (-1 088, -40%).

Převzato bylo 5 445 osob, tedy přibližně 94 % z celkového počtu vyžádaných. Českou stranou bylo převzato 3 813 osob (-308, -6,9%), sousedními státy 1 632 osob (-1 052, -23,6%). Podíl převzatých osob na celkovém počtu vyžádaných převzetí je vyšší než v roce 2002. Na rozdíl od roku 2002 převzaly sousední státy všechny osoby, jejichž převzetí strana ČR vyžádala.

Strana ČR **odmítla** 328 osob, téměř 8 % z těch, které jí orgány sousedních států nabídly k převzetí. Oproti roku 2002 se podíl odmítnutých snížil.

Předávání a přebírání osob v rámci readmisních dohod se sousedními státy v celkovém měřítku vždy odpovídalo situaci v nelegální migraci přes státní hranice ČR, kdy nejvíce osob bylo přebíráno ze SRN, předáváno do Slovenské republiky. V loňském roce tomu tak nebylo. Nejvíce osob (57,9%) bylo stranou ČR znovu převzato v rámci readmisních dohod od orgánů ochrany státních hranic SRN, ovšem v oblasti nelegální migrace přes státní hranice ČR bylo nejvíce osob řešeno na česko-rakouských hranicích. Tento rozpor způsobila již zmiňovaná snaha osob pocházejících z Čečenska o nelegální vstup z ČR do Rakouska.

Nejvíce osob bylo stranou ČR převzato v rámci readmisních dohod od orgánů ochrany státních hranic SRN (2 208 osob, -476, -17,7%), většinou na úseku se Spolkovou zemí Sasko.

V kategorii předávaných osob v rámci readmise došlo na všech úsecích k poklesu počtu. Téměř 66% z celkového počtu předaných bylo vykázáno na hraničních přechodech do Slovenské republiky, tedy na úseku, který je nejčastějším místem nedovoleného vstupu cizinců do ČR. Početně zde byl zaznamenán největší meziroční pokles (1 076 osob, -723, -40,2%).

Na hranicích se SRN přebírala česká strana většinou osoby třetích států (88 %), největší počet byl vykázán u občanů Číny (871 osob, tj. 39,5 %). Do SRN předávala především občany SRN (81 %).

Na hranicích s Rakouskem se přebírání osob v rámci readmisních dohod týkalo především osob z nesmluvních států (v 87 %). Od rakouských orgánů převzala česká strana nejvíce státních příslušníků Ruska (256 osob, tj. 25,5 %) a Číny (235 osob, tj. 23 %). V případě ruských státních příslušníků jde v porovnání s celkovým počtem osob, které byly řešeny při nelegálním přechodu nebo pokusu o něj ve směru do Rakouska, zhruba o desetinu. Z České republiky rakouská strana přebírala zejména své vlastní občany a občany SRN.

Výrazné zvýšení počtu převzatých osob bylo zaznamenáno **na hranicích s Polskem** (572 převzatých osob, +136, +31,2%). Na tomto úseku hranic se v rámci readmisních dohod předávali především občané smluvních stran, tj. České republiky (85 % osob převzatých z Polska) a Polska (79 % převzatých z ČR), kteří překračovali státní hranice za účelem turistiky, nákupů, návštěv apod.

Většina osob, které byly v roce 2003 v rámci readmise **převzaty ze Slovenska**, měla českou státní příslušnost (89 %). Naproti tomu občané Slovenska tvořili zhruba deset procent z celkového počtu osob, které česká strana předala na Slovensko. S ostatních státních příslušností, které byly slovenské straně předány, tvořili více jak jednu třetinu občané Číny.

Jak již bylo konstatováno, readmisní dohody významně přispívají k zajišťování vycestování cizinců, kteří neoprávněně vstoupili nebo pobývají na území ČR. I v roce 2003 však přetrvávaly problémy při prokazování protiprávního překročení společných státních hranic. Rozšířené využívání systému AFIS přispělo ke zefektivnění provádění readmisních dohod, neboť poskytlo podklady umožňující vracet cizince, kteří k nám nelegálně vstoupili ze sousedních států, zejména ze Slovenské republiky.

Významným způsobem (o 140%) v roce 2003 vzrostl počet policejních průvozů realizovaných přes RCPP Praha Ruzyně na základě žádostí německé strany podle readmisní dohody se SRN.

IV. Integrace a státní občanství

IV.1. INTEGRACE CIZINCŮ

Podpora integrace dlouhodobě legálně usazených cizinců představuje jeden z významných fenoménů řešení migrační (imigrační) situace České republiky.

Mezi stěžejní úkoly *Koncepce integrace cizinců na území České republiky (Koncepce)* v roce 2003 patřilo, v souladu s usnesením vlády č. 55/2003, přijetí koncepčních a praktických opatření směřujících k dalšímu přiblížení právního postavení dlouhodobě a legálně žijících cizinců na území České republiky právnímu postavení občanů a k systematické ochraně přístupu cizinců k základním právům a svobodám a k uplatňování principu rovného přístupu a rovné příležitosti dlouhodobě žijících cizinců v jednotlivých oblastech jejich života v České republice.⁹⁸

Do realizace *Koncepce* byla aktivně zapojena ministerstva vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, průmyslu a obchodu, kultury, pro místní rozvoj, zdravotnictví a financí a další orgány a instituce (např. Český statistický úřad, sociální partneři Rady hospodářské a sociální dohody a nestátní neziskové organizace).

Pozornost ministerstev byla věnována zejména zpracování *Analýzy situace a postavení cizinců dlouhodobě žijících na území ČR*⁹⁹ a přípravě dlouhodobých koncepčních opatření: *Návrhy legislativních a praktických opatření ministerstev v rámci Koncepce v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie (Návrhy legislativních opatření ministerstev)*¹⁰⁰ a *Plány integrační politiky ministerstev v letech 2004 až 2006*.¹⁰¹

Významná pozornost ministerstev byla věnována projektům na podporu integrace cizinců. Projekty byly realizovány nestátními neziskovými organizacemi zejména v oblastech, v nichž nelze uplatnit přímý vliv orgánů státní správy a orgánů samosprávy. Byly účinně zaměřeny zejména na zlepšení informovanosti cizinců a občanů (včetně vzniku informačních systémů a mediální prezentace), pokračování a rozvoj sociálního a právního poradenství pro cizince (včetně asistence při komunikaci cizinců s úřady), podporu vzdělávání, jazykové vybavenosti a další kvalifikace cizinců, podporu uplatnění cizinců na trhu práce, rozvoj kulturního a náboženského života cizinců, rozvoj dalšího vzdělávání občanů a úředníků v oblasti integrace cizinců, rozvoj vztahů cizinců a jejich komunit s občany, vznik a činnost nestátních neziskových organizací a sdružení cizinců, budování a činnost komunitních a multikulturních center, podporu prevence intolerance, rasismu a diskriminace cizinců. Na realizaci projektů bylo v roce 2003 ze státního rozpočtu uvolněno více jak 19 mil. Kč.¹⁰²

⁹⁸ Včetně ochrany politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv cizinců na území České republiky.

⁹⁹ Sledování situace a postavení cizinců je klíčovým aspektem systematického zjišťování a cíleného odstraňování problémů a překážek, které brání dlouhodobě legálně usazeným cizincům v integraci na území České republiky. Analýza v obecné rovině potvrdila, že v letech 1999 - 2003 byl vytvořen základní rámec integrační politiky, na jehož základě přijala ministerstva řadu dílčích opatření. Současně ukázala, že pouze ve výjimečných případech se podařilo vytvořit ucelenou ministerskou strategii integrace cizinců s tím, že některá aplikovaná opatření dosud nedosahují na místní úroveň, kterou je třeba z hlediska integrace cizinců považovat za stěžejní.

¹⁰⁰ Při zpracování *Návrhů legislativních opatření ministerstev* měly být zohledněny výstupy *Analýzy situace cizinců* a materiály měly být následně využity Ministerstvem vnitra při zpracování *Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření ministerstev v rámci Koncepce v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie (Komplexní návrh legislativních opatření)*.

¹⁰¹ Záměrem požadavku zpracovat *Plány integračních politik* bylo prohloubení činnosti a účinnosti opatření ministerstev na podporu integrace cizinců a zajištění potřebné účinnosti jejich plánovaných aktivit na podporu integrace cizinců ve tříletém časovém horizontu.

¹⁰² Bližší specifikace projektů jednotlivých ministerstev za rok 2003 je spolu s hodnocením jejich účinnosti a účelnosti vynaložených finančních prostředků součástí materiálu, který projednala vláda ČR a schválila svým usnesením č. 126/2004 k realizaci *Koncepce integrace cizinců v roce 2003 a její další rozvoj v souvislosti se vstupem ČR do EU*.

Koordinaci aktivit ministerstev v rámci *Koncepce* zajišťovalo Ministerstvo vnitra prostřednictvím *Komise ministra vnitra pro přípravu a realizaci politiky vlády České republiky v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami*.¹⁰³

Splnění úkolů usnesení vlády č. 55/2003 mělo vytvořit teoretický základ pro další rozvoj *Koncepce* a směřovat k zajištění podmínek pro implementaci požadavků a doporučení v oblasti integrace cizinců v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a k zajištění podmínek pro postupnou *decentralizaci realizace Koncepce* v praxi.

Rozdílná úroveň *Návrhů legislativních opatření ministerstev* však neumožnila zpracovat *Komplexní návrh legislativních opatření*.¹⁰⁴ Vzhledem k uvedeným okolnostem muselo být dořešení některých nesplněných úkolů posunuto do roku 2004.

Významný mezník pro další rozvoj *Koncepce* a její organizační zajištění od roku 2004 představuje převod agendy spojené s koordinací realizace této koncepce z Ministerstva vnitra na Ministerstvo práce a sociálních věcí, který byl schválen usnesením vlády č. 1252/2003.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) vyhlásilo pro rok 2003 v souladu s *Koncepcí integrace cizinců* na území České republiky programy na podporu aktivity v oblasti integrace cizinců. Celkem bylo přijato 12 projektů v celkové výši 1 813 000,- Kč. Tématické zaměření projektů bylo směřováno k podpoře multikulturní výchovy dětí a mládeže, na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, na studie zaměřené k problematice vzdělávání migrujících cizinců a na pořádání seminářů k vzdělávání cizinců.

Vzhledem k tomu, že připravenost školského systému a jeho schopnost pohotově reagovat na měnící se podmínky patří bezesporu mezi hlavní předpoklady úspěšné integrace cizinců schválilo dne 19. 8. 2003 vedení ministerstva *Plán integrační politiky MŠMT na období 2004 - 2006*.

V období od února do května školního roku 2003 Česká školní inspekce (ČŠI) provedla inspekce v 612 školách. Z uvedeného počtu 156 (tj. 25,49%) poskytovalo vzdělávání cizincům.

Do těchto škol chodilo 59 966 žáků, z toho počtu bylo 716 (1,19%) cizinců.¹⁰⁵ Zařazování a přijímání žáků-cizinců do českých škol probíhalo v souladu s pokynem MŠMT¹⁰⁶ ke vzdělávání cizinců.¹⁰⁷ Ředitelé škol při začleňování cizinců do jednotlivých ročníků ZŠ přihlíželi ke znalostem českého jazyka a k úrovni předchozího dosaženého vzdělání. V některých případech byli nuceni vzít v úvahu i věk cizinců. Dokumenty o předchozím vzdělání předložilo 71, 26 % žáků cizinců zařazených do ZŠ a všichni žáci přijatí do SŠ. O průběhu vzdělávání cizinců a o jejich integraci do školních kolektivů zásadním způsobem rozhodovala úroveň znalostí českého jazyka. Tyto znalosti souvisely především s délkou pobytu v České republice, předchozím vzděláváním, jazykovou

¹⁰³ Činnost *Komise* byla zaměřena zejména na projednávání projektů na podporu integrace cizinců a návrhů koncepčních materiálů ministerstev a dalších orgánů a institucí vyplývajících z usnesení vlády č. 55/2003.

¹⁰⁴ *Komplexní návrh legislativních opatření* měl být vyvrcholením dosavadní koncepční činnosti ministerstev na podporu integrace cizinců v rámci *Koncepce* a měl v dlouhodobém časovém horizontu navrhnout potřebná legislativní a další opatření na podporu integrace cizinců v souladu s cíly *Koncepce*.

¹⁰⁵ Zastoupení cizinců v jednotlivých školách se pohybovalo zpravidla mezi několika desetinami procenta až 4 procenty. Ve 14 školách tvořili cizinci 4 % až 7 % žáků, ve třech základních školách bylo zastoupení cizinců ještě vyšší.

¹⁰⁶ Pokyn MŠMT č. j. 21 836/2000-11

¹⁰⁷ Cizinci v České republice mají v oblasti vzdělávání zásadně stejná práva a povinnosti jako státní občané České republiky, pokud není zvláštními předpisy stanoveno jinak. Podle Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky, mají všichni cizinci, tak jako občané ČR, právo na vzdělání (čl. 33 odst. 1). Dle článku 42 Listiny základních práv a svobod se právo na vzdělání ve smyslu citovaného článku Listiny vztahuje i na cizince.

Pokud jde o studium na vysoké škole, podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, se cizincům umožňuje studovat na veřejných vysokých školách za stejných podmínek jako občanům České republiky.

přípravou před přijetím do české školy, věkem, schopnostmi, jazykovou skupinou rodného jazyka cizince, sociokulturním prostředím apod.

Většina žáků cizinců docházejících do ZŠ pobývala v České republice dlouhodobě, ovládala český jazyk velmi dobře a neměla při vzdělávání výraznější problémy. Tito žáci byli zpravidla dobře adaptováni na české prostředí, byli rovnocennými členy žákovských kolektivů, někteří z nich měli vynikající prospěch. Necelých 20 % žáků cizinců (135) zahajovalo pobyt v České republice a bylo poprvé začleněno do české školy. Uvedení žáci měli zpravidla vzdělávací potíže, které většinou přetrvávaly několik měsíců po nástupu do ZŠ. K překonání zmíněných potíží přispíval zejména individuální přístup učitelů při vyučování, který uplatňovalo v různé míře 85,9 % pedagogů.¹⁰⁸

Významnou roli při adaptaci cizinců měl i přístup škol k cizincům v době mimo vyučování. Školy se v prvních týdnech a měsících snažily cizince zařazovat do školních družin a do zájmových kroužků, pokoušely se zajistit účast cizinců ve školách v přírodě, na výletech, zájezdech a na dalších akcích škol.¹⁰⁹ Pobytu cizinců v kolektivech českých dětí v době mimo vyučování urychlovaly zvládnutí českého jazyka a výrazně přispívaly k adaptaci cizinců. Je však škoda, že rodiče některých cizinců nedoceňovali význam mimoškolních aktivit a z různých důvodů účast svým dětem na těchto aktivitách neumožňovali.

Specifickou skupinu mezi cizinci tvoří děti žadatelů o azyl, z nichž většina žije v pobytových střediscích zřizovaných Ministerstvem vnitra. Pro zabezpečení speciálních potřeb těchto žáků vydalo MŠMT dne 11. dubna 2000 *Pokyn k zajištění povinné školní docházky dětí žadatelů o azyl z azylových zařízení*, který v červnu 2002 nahradilo novým *metodickým pokynem*. Tento pokyn má zajistit lepší podmínky pro vzdělávání dětí žadatelů o azyl i pro kvalitní práci pedagogů ve všech základních školách s vyšším počtem dětí žadatelů o azyl.¹¹⁰

Ve školním roce 2002/2003 byla realizována inspekce ČŠI v ZŠ Kostelec na Orlicí, Komenského 80. Spolupráce s pracovníky azylového zařízení je velmi dobrá. Žáci se učí nejprve česky ve dvou třídách v pobytovém středisku, po zvládnutí základů jazyka jsou zařazeni do odpovídajícího ročníku základní školy. Tímto způsobem se daří dětem žadatelů o azyl celkem úspěšně začleňovat do kolektivů českých žáků. Negativem je vyšší absence dětí žadatelů o azyl a často i předčasné ukončení školní docházky.

V souladu s ustanovením § 70 zákona o azylu zajišťuje MŠTM bezplatné kurzy pro osoby, jimž byl udělen azyl.¹¹¹ Rozsah kurzů je u skupinové výuky 150 hodin a u individuální výuky 100 hodin. Tyto kurzy jsou hrazeny z finančních prostředků vyčleněných pouze k tomuto účelu z kapitoly Všeobecná podkladní správa. V letech 2002 a 2003 byla výuka českého jazyka zajišťována Sdružením občanů zabývajícím se emigranty (SOZE) Brno, vybraného na základě výsledků výběrového řízení a následné Smlouvy o poskytování kurzů českého jazyka pro azylanty s vybranou vzdělávací institucí.

¹⁰⁸ Vyučující preferovali mluvený projev žáků před písemným vyjadřováním, kladli na cizince přiměřené nároky při hodinách i domácí přípravě, poskytovali jim dostatečný časový prostor pro zvládnutí učiva v českém jazyce i v dalších předmětech a vhodným způsobem se snažili cizince hodnotit a motivovat, např. využíváním národních specifíků při výuce.

¹⁰⁹ Tyto formy pomoci cizincům volilo přes 40 % ZŠ.

¹¹⁰ Škol, které se nacházejí v okolí pobytových středisek a do kterých docházejí děti z azylových zařízení, je v ČR deset.

¹¹¹ Bezplatný kurz českého jazyka je v souladu se zmíněným zákonem nabídnut azylantům do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu, přičemž Ministerstvo vnitra informuje MŠMT o osobách, kterým byl udělen azyl, do tří dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu.

IV.2. INTEGRACE AZYLANTŮ

V roce 2003 probíhal státní integrační program pro azylanty dle vládou schválené nové koncepce v souladu s příslušným usnesením vlády a prováděcím pokynem.

Zabezpečení integrace azylantů v oblasti zajištění bydlení bylo realizováno podle *Oznámení ministra vnitra*. Celkem byly uvolněny obcím prostřednictvím krajských úřadů rozpočtové prostředky v celkové výši 6 600 tis. korun na realizaci 18 nabídek integračních bytů pro 39 azylantů.

Usnesením vlády bylo uloženo hejtmanům zabezpečit bydlení pro azylanty podle procentních kvót pro jednotlivé kraje. Tuto kvótu splnily pouze Jihomoravský a Moravskoslezský kraj a přesáhlo ji hlavní město Praha, které poskytlo 12 bytů pro 25 azylantů. Dále byla realizována jedna nabídka Ústeckého, Pardubického a Středočeského kraje.

Přehled o počtu uzavřených smluv, integrovaných azylantů a výši uvolněných finančních prostředků v letech 1994 - 2003

Rok	Počet smluv	Částka na bydlení v tis. Kč	Částka na rozvoj obce v tis. Kč	Počet integrovaných osob
1994	22	4 798	1 480	84
1995	48	8802	3 340	120
1996	15	2 700	930	44
1997	19	4 000	1 430	56
1998	28	6 050	3 070	65
1999	44	9 900	5 160	110
2000	30	6 600	3 090	78
2001	23	4 950	2 730	47
2002	18	3 750	2 210	41
2003	18	3 750	2 910	39
Celkem	265	55 300	26 350	684

Mezi priority úspěšné integrace azylantů v České republice rovněž patří i výuka českého jazyka (viz předchozí kapitola).

IV.3. PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ ZE VZDÁLENÝCH A OHROŽENÝCH TERITORIÍ

Program návratu krajanů ze vzdálených a ohrožených teritorií se uskutečňoval na základě usnesení vlády České republiky ze dne 17. ledna 1996 č. 72, *o zásadách politiky vlády České republiky ve vztahu k přesídlování cizinců s prokázaným českým původem (krajanů), žijících v zahraničí*. V rámci tohoto programu se do České republiky přestěhovalo 818 osob (tj. 201 rodin) především z Kazachstánu, Ruska, Uzbekistánu, Kyrgyzstánu a Moldavska. Usnesením vlády České republiky ze dne 7. února 2001 č. 120, *o uvolnění finančních prostředků pro rok 2001 na pomoc při zajištění prostředků k trvalému pobytu pro cizince s prokázaným českým původem (krajany) přesídlené do České republiky v letech 1995–2000*, bylo ministrům zahraničních věcí, vnitra, práce a sociálních věcí, pro místní rozvoj a financí uloženo přepracovat a vládě do 31. prosince 2001 předložit zásady politiky vlády ve vztahu k přesídlování cizinců českého původu (krajanů), žijících v zahraničí.

V prvním čtvrtletí roku 2003 se Ministerstvo vnitra snažilo přesvědčit Ministerstvo zahraničních věcí o nutnosti přijetí nových Zásad politiky vlády ve vztahu k přesídlování cizinců s prokázaným českým původem žijících v zahraničí (krajanů) (dále jen Zásady). Tato snaha směřovala k revokaci existence Ministerstva zahraničních věcí, které v listopadu 2002 návrh Zásad vládě předložilo a následně jej stáhlo z jednání, v důsledku čehož zůstaly v platnosti Zásady z roku 1996, které nereflktují změnu zákona o pobytu cizinců. Ve své snaze Ministerstvo vnitra neuspělo a nové Zásady nebyly přijaty. V praxi je tudíž přesídlování realizováno na striktně individuálním principu, za splnění všech zákonných podmínek pro získání trvalého pobytu na území ČR.

Ve třetím a čtvrtém čtvrtletí roku 2003 byly dopisem ředitele odboru azylové a migrační politiky obeslány všechny obce a města, které v předchozích letech přijaly krajanů v rámci programu přesídlování krajanů ze vzdálených nebo ohrožených teritorií. V dopise byli všichni starostové a starostky požádáni o stručné informace o průběhu integrace přesídlených krajanů. Výsledkem tohoto kroku je cca 80 dopisů, které hodnotí integraci krajanů velmi kladným způsobem. Dále bylo touto cestou zjištěno, že řada rodin přesídlenců již opustila integrační byty a plně se ve svém životě osamostatnila. Všechny dopisy jsou archivovány na odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra.

V průběhu roku 2003 byl zaznamenán nárůst počtu krajanů, kteří vstoupili jako žadatelé do azylové procedury.

V průběhu roku byly řešeny jednotlivé dotazy a žádosti, se kterými se krajané obrátili na Ministerstvo vnitra, resp. odbor azylové a migrační politiky.

Vzhledem k tomu, že organizované přesídlování krajanů bylo v roce 2002 zrušeno, nepřijela v průběhu roku 2003 do České republiky žádná krajanská rodina a rovněž nebyly vyplaceny žádné příspěvky na zajištění odpovídajícího bydlení pro krajanů.

IV.4. STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Udělování státního občanství České republiky upravuje zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Speciální úprava je obsažena v zákoně č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo vnitra může státní občanství České republiky udělit cizinci, který splňuje podmínky stanovené v § 7 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Státní občanství lze podle uvedeného ustanovení udělit cizinci, který

- má na území České republiky ke dni podání žádosti povolen trvalý pobyt po dobu alespoň pěti let a po tuto dobu se zde převážně zdržuje;
- prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbude dosavadní státní občanství, nebo prokáže, že pozbyl dosavadního státní občanství; nejde-li o osobu, které byl na území České republiky udělen azyl nebo o bezdomovce, tj. osobu bez státního občanství;
- nebyl v posledních pěti letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin;
- prokáže znalost českého jazyka;
- plní povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území České republiky, povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně, odvody a poplatky.

Integrace – udělení státního občanství ČR

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Cizincům uděleno státní občanství ČR	837	1 128	1 031	1 059	1 122	1 152	1 267

V roce 2003 Ministerstvo vnitra udělilo státní občanství České republiky 1 267 cizincům, což je o 115 osob více než v roce 2002 (celkový údaj nezahrnuje státní občany Slovenské republiky). Z celkového počtu bylo státní občanství České republiky uděleno 34 osobám, jimž byl na území České republiky udělen azyl.

Největším počtem byli zastoupeni státní občané Ukrajiny (419), z toho ve 28 případech se

jednalo o osoby přesídlené do České republiky v rámci pomoci poskytnuté krajanům z oblasti Černobylu, dále stání občané Polska jako trvale usdlí cizinci (170), Kazachstánu (156), kdy jde zejména o osoby z prokázaným českým původem a Rumunska (116).

Ve sledovaném roce Ministerstvo vnitra vydalo 1 001 zamítavých rozhodnutí ve věci udělení státního občanství České republiky a 1 235 rozhodnutí o přerušení správního řízení, tj. příslibů udělení státního občanství České republiky či klasických rozhodnutí o přerušení řízení (kdy je s odkazem na ustanovení § 29 zákona č. 71/1967 Sb.¹¹² řešena předběžná otázka, žadatel je vyzván k doložení chybějících dokladů).

Nadále má Ministerstvo vnitra dobré zkušenosti se žadateli trvale žijícími v České republice po velmi dlouhou dobu, jakými jsou zejména občané Polské republiky a Řecka, ale i s osobami s prokázaným českým původem (krajany), přesídlenými do České republiky z Ukrajiny a Kazachstánu. Jejich integrace do společnosti je až na výjimky bezproblémová a rovněž u nich nedochází k porušování právního řádu České republiky.

V. Rozvojové projekty

Zahraniční rozvojová pomoc České republiky

Česká republika obnovila vládní program zahraniční rozvojové pomoci v roce 1995. Rámec poskytování zahraniční rozvojové pomoci (ZRP) je dán *Koncepcí ZRP ČR na období let 2002 až 2007*, kterou vláda vzala na vědomí svým usnesením č. 91 ze dne 23. ledna 2002.

Vrcholným koordinačním orgánem je Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Pro posuzování návrhů, monitorování a hodnocení projektů (od roku 2003 rovněž prostřednictvím evaluačních misí ve vybraných přijímatelských zemích) využívá MZV síť svých zastupitelských úřadů v zahraničí. Poradním orgánem v otázkách rozvojové pomoci je Rozvojové středisko (RS) při Ústavu mezinárodních vztahů.

Zahraniční rozvojová pomoc v gesci Ministerstva vnitra ČR

Ministerstvo vnitra ČR se zapojilo do programu ZRP ČR v roce 1996. Ministerstvo, resp. odbor azylové a migrační politiky koordinuje realizaci projektů zaměřených zejména na prevenci nelegální migrace, stabilizaci uprchlíků v krizových oblastech a pomoc při vytváření azylové infrastruktury. Na podzim 2003 se uskutečnily dvě první evaluační mise - složené ze zástupců gestora, realizátora, MZV a RS - které se týkaly hodnocení projektů v působnosti MV. Evaluační mise se týkaly jednoho projektu Sdružení Česká katolická charita (SČKCH) a jednoho projektu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM).

V roce 2003 bylo v působnosti MV ČR realizováno celkem osm projektů:

1. Projekt *Prevence nelegální migrace z Ukrajiny do České republiky a pomoc při vytváření azylové infrastruktury*, jehož realizátorem je SČKCH, je naplánován na roky 2000 až 2003. Cílem projektu je zlepšení informovanosti o migrační realitě v ČR a legálních možnostech, stabilizace migrace na Ukrajině a vytváření podmínek pro vznik azylové infrastruktury na Ukrajině prostřednictvím poradenských center a organizací kurzů. Závěry Zprávy z evaluační mise na Ukrajinu konstatovaly, že projekt odpovídá prioritám Ukrajiny a cíle projektu jsou úspěšně dosahovány.

¹¹² Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád).

2. Obdobným projektem rovněž v realizaci SČKCH je *Prevence nelegální migrace z Moldavska do České republiky a pomoc při vytváření azylové infrastruktury*, jehož realizace je naplánována na roky 2001 až 2003. Projekt je zaměřen na stabilizaci migrační situace v Moldavsku. Ve spolupráci s IOM jsou občané informováni o migrační realitě v ČR (o legálních možnostech pobytu a rizicích nelegálního pobytu). Bylo zřízeno poradenské centrum a anonymní telefonní linka včetně informačních webových stránek. Projekt zahrnuje i potravinovou humanitární pomoc.
3. Záměrem projektu, který realizovala IOM v letech 2002 až 2003, *Prevence neregulérní migrace nezletilých a pokračující podpora dětského centra v Bukurešti, Rumunsku* byla prevence nelegální migrace a obchodu s dětmi prostřednictvím stabilizace dětí, které žijí na ulicích Bukurešti. Hlavní aktivitou projektu byla podpora dětského centra v Bukurešti, které poskytuje pomoc dětem bez domova. Děti jsou informovány o nebezpečí, které v sobě ukrývá život na ulici, zejména pak nebezpečí obchodování s lidmi, sexuální zneužívání apod. Kromě toho je jim zde poskytována také materiální pomoc. Závěry Zprávy z evaluační mise konstatovaly, že projekt naplnil své cíle, tj. přispěl k prevenci nelegální migrace, stabilizaci cílové skupiny nezletilých v zemi původu a ke zlepšení jejich životní situace.
4. Hlavním záměrem projektu IOM realizovaného v roce 2003 *Pomoc při stabilizaci potenciálních migrantů a prevence neregulérní migrace prostřednictvím rekvalifikačních kurzů - Moldavsko* byla prevence nelegální migrace moldavských občanů (zejména žen a nezletilých) do České republiky pomocí poskytování odborných dovedností pro nezletilé v internátních školách. Cílem projektu byla úspěšná a udržitelná stabilizace potenciálních migrantů a podpora ekonomické soběstačnosti bezbranných skupin a jejich ochrana před nelegální migrací.
5. Projekt IOM naplánovaný na období 2003 až 2005 *Reintegrace odmítnutých žadatelů o azyl vracejících se dobrovolně do Gruzie - prevence opětovné neregulérní migrace a stabilizace potenciálních migrantů* má za cíl přispět ke snahám české a gruzínské vlády řešit problematiku nelegální migrace z Gruzie prostřednictvím rozvoje udržitelných návratů a reintegrace odmítnutých žadatelů o azyl a nelegálních migrantů vracejících se dobrovolně z ČR do Gruzie. Záměrem je rovněž zprostředkování informací o možnostech legální migrace, nebezpečích plynoucích z využívání falešných zprostředkovatelských agentur a informace o imigrační realitě v zahraničí.
6. Záměrem projektu společnosti Člověk v tísni při České televizi *Prevence nelegální migrace z Arménie do ČR - podpora infrastruktury a rozvoje ve vybrané oblasti Arménie postižené silnou recesí*, jehož doba realizace je naplánována na období 2003 až 2005, je přispění k prevenci nelegální migrace z Arménie a podporou infrastruktury ve vybrané oblasti přispět ke stabilizaci a rozvoji oblasti. Cílem je rovněž posílení tamních nevládních organizací, které jsou schopny v mnoha případech účinněji komunikovat s potenciálními migranty ve své zemi než vládní instituce, a také obecné zvýšení informovanosti o migrační politice v ČR.
7. Cílem projektu společnosti Člověk v tísni *Pomoc sociálně ohroženým a repatriovaným osobám - podpora základní zdravotní péče v Afghánistánu* naplánovaného na období 2000 - 2003 je zajištění základní zdravotní péče pro sociálně potřebné v oblasti severního a centrálního Afghánistánu. V rámci projektu jsou rekonstruována, příp. nově budována zdravotnická zařízení a vybavena základním nábytkem a zdravotnickým zařízením, která budou začleněna do celkového zdravotnického systému Afghánistánu.
8. Záměrem projektu občanského sdružení Berkat *Individuální pomoc civilnímu obyvatelstvu v Grozném, Čečensku, Ruské federaci*, který byl realizován v roce 2003, bylo vytvoření podmínek pro pomoc sociálně ohroženým osobám na území Čečenska, zvláště v Grozném, hlavním městě Čečenska. Pomoc spočívala v individuální pomoci vytipovaným osobám (sirotkům, neúplným rodinám v zoufalé situaci, starým lidem) a ve vybudování Ženského centra

IMAN poskytující různé bezplatné kurzy. Centrum otevřelo osamělým ženám, matkám rodin a mladým dívkám možnost sebevzdělání vedoucí k budoucímu osamostatnění a pracovnímu uplatnění.

Humanitární pomoc České republiky

Humanitární pomoc je poskytována podle naléhavosti situace, potřeb postiženého státu a možností české ekonomiky. Česká republika zohledňuje při poskytování humanitární pomoci zásady OSN, Červeného kříže apod.

Humanitární pomoc v gesci Ministerstva vnitra ČR

a) Realizace projektu humanitární pomoci MEDEVAC

Na základě usnesení vlády č. 754 ze dne 21. července 2003 o programu humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel Irácké republiky a poskytnutí okamžité humanitární pomoci obyvatelům Irácké republiky bylo na realizaci tohoto programu vyčleněno 7 milionů Kč. Jeho smyslem je přepravit na operace do České republiky ty irácké dětské pacienty, kteří se dostali do péče lékařů 7. polní nemocnice Armády ČR v Basře, ale jejichž zdravotní stav je natolik závažný, že jim není možné pomoci v podmínkách polní nemocnice. Většinou jde o děti s těžkou srdeční vadou¹¹³. Pacienti a jejich doprovod jsou na území ČR v postavení žadatelů o udělení azylu dle zákona o azylu. Na území ČR jsou irácké děti i jejich doprovod v péči Správy uprchlických zařízení MV ČR.

b) Realizace projektů humanitární pomoci prostřednictvím společnosti Člověk v tísni

V rámci uvedeného usnesení byly vládou schváleny celkem dva projekty humanitární pomoci Iráku, jejichž realizaci v souladu s usnesením zajišťuje MV ČR prostřednictvím společnosti Člověk v tísni při České televizi:

Projekt *Humanitární pomoc Irácké republice – dodávka a distribuce léků a zdravotnického materiálu pro nemocnice a zdravotnická střediska* s rozpočtem 3 mil. Kč je zaměřen na prvotní podporu zdravotnického systému v Iráku formou dodávek nejpotřebnějších léků a zdravotnického materiálu do zdravotnických středisek především v oblastech jižního Iráku, kde je situace nejhorší. Příprava projektu probíhala ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a vznikajícím Ministerstvem zdravotnictví Iráku.

Projekt *Humanitární pomoc Irácké republice – intervence pro zprovoznění zdravotnických zařízení* s rozpočtem 3 mil. Kč má za cíl přispět ke zprovoznění vybrané skupiny 16 zdravotnických zařízení, především na jihu Iráku. Jedná se zejména o základní intervenci; odborné vybavení zdravotnických zařízení bude zajištěno z fondů mezinárodních organizací.

¹¹³ K 1. únoru 2004 bylo přepraveno do ČR na léčení celkem 18 dětí a stejný počet doprovodných osob. 16 dětí trpělo těžkou srdeční vadou, 2 děti měly těžké popáleniny.

VI. Závěr

Hodnocený rok byl pro Českou republiku rokem vrcholících příprav na plné začlenění do Evropské unie a jejích struktur. Zejména v oblasti tvorby právních předpisů probíhaly intenzivní práce zaměřené na docílení plné kompatibility vnitrostátní legislativy s právem ES, diplomatické aktivity na bilaterální úrovni směřovaly do oblasti harmonizace vízové politiky. Stála pozornost byla věnována i oblasti sjednávání readmisních dohod, vízového procesu a ochrany státních hranic. Česká republika rovněž navázala úzkou spolupráci s mezinárodními organizacemi a podílela se na řadě mezinárodních aktivit souvisejících s jednotlivými aspekty migrace. Významná angažovanost České republiky na zahraničním poli je výrazem ochoty vlády České republiky podílet se na harmonizaci migračních politik jednotlivých států v rámci unie a efektivním řízení migrace v Evropě.

Předložená *Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2003* bilancuje z nejrůznějších úhlů pohledu úroveň migrace v České republice v roce 2003 s porovnáním některých profilových ukazatelů s úrovní roku 2002, případně let předcházejících, a jako taková by měla sloužit jako výchozí podkladový materiál pro další specifikaci migrační politiky České republiky a její koordinaci na úrovni vymezených ministerstev a policie, zvláště v oblasti aktivní imigrační politiky a dalších otázek souvisejících s nelegální migrací, monitorováním migračních pohybů a obecně kontrolní činnosti příslušných orgánů státní správy v oblasti migrace.

Přílohy

II.2. VÍZA

Legální migrace –přehled o počtu podaných žádostí o udělení víza podle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet
Ruská federace	149 673
Ukrajina	94 598
Austrálie	34 493
Kanada	33 108
Bělorusko	25 295
Turecko	24 726
Srbsko a Černá Hora	14 327
Tchaj-wan	13 028
Brazílie	10 786
Thajsko	6 938
Jihoafrická republika	6 212
Indie	5 083
Čína	4 774
Kuvajt	4 044
Moldavsko	3 873
Vietnam	3 812
Bosna a Hercegovina	3 274
Libanon	3 215
Kolumbie	3 170
Egypt	3 086
Bez státní příslušnosti	2 714
Makedonie	2 548
Gruzie	2 319
Polsko	2 290
USA	1 751
Albánie	1 569
Filipíny	1 472
Ekvádor	1 328
Írán	1 283
Německo	1 257
Uzbekistán	1 248
Mongolsko	1 192
Maroko	1 069
Peru	1 030
Libye	1 011
Arménie	1 009
Tunisko	1 009

Poznámka: U ostatních státních příslušností počty podaných žádostí o vízum vykazovaly minimálně o řád nižší hodnoty.

II.3. PŘESHRANIČNÍ POHYB

Legální migrace -Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Odbaveno osob na SH ČR (příjezd+odjezd=miliony)	211	290	282	310	304	290	278	281	277	264	260
z toho cizinců (miliony)	146	199	192	214	213	204	199	205	204	196	189
Cizinci vrácení z HP na příjezdu do ČR (tisíce)	N	N	65	92	98	97	102	111	95	85	80

Vysvětlivky: N -nesledováno

Legální migrace - **Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR** – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.-31.12. 2002	1.1.-31.12. 2003	Změna oproti předchozímu období	
			v [%]	absolutní číslo
Odbaveno osob na HP ČR (příjezd+odjezd=v milionech)	264	260	-1,5	-4
Z toho cizinců (miliony)	196	189	-3,6	-7
Odbaveno dopravních prostředků na HP ČR (příjezd+odjezd=v milionech)	76	76	0,1	0,08
Kontrolováno osob na TS a HP MPS (v milionech) (vstup+výstup=v milionech)	2,8	2,3	-20,8	-0,6
Cizinci vrácení z HP na příjezdu do ČR (v tisících)	85	80	-5,9	-5
z toho nejvíce občané *:				
SRN	42 323	38 003	-10,2	-4 320
Polska	10 684	7 718	-27,8	-2 966
Slovenska	2 617	3 860	47,5	1 243
Itálie	2 077	2 801	34,9	724
Rakouska	2 276	2 602	14,3	326
Kanady	2 684	2 271	-15,4	-413
Francie	1 450	2 082	43,6	632
Švýcarska	1 329	1 917	44,2	588
Turecka	1 839	1 723	-6,3	-116
Srbsko a Č. Hory	1 530	1 472	-3,8	-58
Ukrajiny	1 609	1 401	-12,9	-208
Nizozemska	1 038	1 265	21,9	227
Ruska	1 448	1 155	-15,9	-293
Belgie	771	986	27,9	215

Vysvětlivky: HP – hraniční přechod

TS – turistická stezka

HP MPS – hraniční přechod malého pohraničního styku

II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Legální migrace - **cizinci s povoleným pobytem na území ČR**

Stav k 31.12. roku	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
účinnost zákona	č.123/1992 Sb								č.326/1999 Sb.			
v ČR celkem cizinců s povoleným pobytem *	49 957	77 668	104 343	159 207	199 152	210 311	220 187	228 862	200 951	210 794	231 608	240 421
tj. %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
meziroční změna		+27 711	+26 675	+54 864	+39 945	+11 159	+9 876	+8 675	-27 911	+9 843	+20 814	+8 813
z toho pobyt												
trvalý	29 145	31 072	32 468	38 557	45 837	56 281	63 919	66 754	66 891	69 816	75 249	80 844
tj. %	58,3	40,0	31,1	24,2	23,0	26,8	29,0	29,2	33,3	33,1	32,5	33,6
meziroční změna		+1 927	+1 396	+6 089	+7 280	+10 444	+7 638	+2 835	+137	+2 925	+5 433	+5 595
na vízum nad 90 dní **	20 428	46 070	71 230	120 060	152 767	153 516	155 836	162 108	134 060	140 978	156 359	159 577
tj. %	40,9	59,3	68,3	75,4	76,7	73,0	70,8	70,8	66,7	66,9	67,5	66,4
meziroční změna		+25 642	+25 160	+48 830	+32 707	+749	+2 320	+6 272	-28 048	+6 918	+15 381	+3 218
bez státní příslušnosti ***	384	526	645	590	548	514	432	***	***	***	***	***
	0,8	0,7	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	***	***	***	***	***
cizinci s trvalým pobytem v ČR – z toho nejvíce občanů *												
Vietnamu	712	1 004	1 083	1 469	2 519	5 121	6 785	7 954	8 238	9 901	13 372	16 856
Slovenska		631	2 960	6 540	9 921	12 689	14 127	13 018	11 129	10 850	10 996	11 499
Ukrajiny	528	1 208	1 563	2 120	2 769	4 632	6 240	7 790	8 774	9 909	10 704	11 294
Polska	11 955	12 580	11 910	12 071	12 086	11 940	12 034	11 598	11 769	11 592	11 326	11 135

Ruska	881	663	1 734	1 670	1 971	2 475	2 874	3 486	3 806	4 097	4 459	4 722
SRN	835	966	1 272	1 696	2 013	2 261	2 536	2 517	2 536	2 535	2 608	2 670
Bulharska	2 931	2 877	2 632	2 686	2 457	2 352	2 334	2 331	2 302	2 166	2 164	2 118
Srbska a Č. Hory	1	4	91	107	1 445	1 620	1 831	1 747	1 691	1 658	1 720	1 830
Rumunská	542	550	619	804	1 138	1 384	1 621	1 714	1 726	1 737	1 715	1 766
USA	759	1 015	1 234	1 427	1 718	1 880	1 938	1 826	1 647	1 506	1 467	1 403
pobyt na vízum nad 90 dní ** - z toho nejvíce občanů *												
Slovenska	2	1 795	13 818	33 185	40 334	39 489	35 494	27 344	33 136	42 444	50 106	53 380
Ukrajiny	320	4 809	12 667	26 038	43 534	38 770	46 444	58 093	41 438	41 916	48 441	50 988
Vietnamu	2 838	6 785	8 550	12 744	15 101	15 829	16 090	16 870	15 318	14 023	13 771	12 190
Ruska	80	525	1 877	2 717	4 726	6 463	7 155	13 420	9 158	8 326	8 354	7 883
Polska	4 193	8 655	8 111	10 982	12 405	13 079	10 132	6 680	5 281	4 897	4 670	4 631
Moldavská	14	38	87	161	296	2 093	3 038	2 757	1 909	2 160	2 366	2 816
SRN	934	1 976	2 923	3 857	2 862	3 666	3 712	3 595	2 432	2 402	2 575	2 518
Číny	1 365	2 543	2 872	4 186	4 731	4 433	4 106	4 211	3 410	3 138	2 821	2 329
Běloruska		74	95	236	977	3 094	3 454	3 526	2 134	1 949	2 066	1 915
Bulharska	617	1 172	1 140	1 596	1 845	4 232	3 625	2 699	1 716	1 935	2 019	1 912

Vysvětlivky: * cizinci s povoleným pobytem v ČR - tj. s pobytem trvalým a pobytem na vízum nad 90 dnů

** pobyt na vízum nad 90 dní (do 31.12.1999 odpovídal pobytu dlouhodobému)

*** od roku 1999 osoby bez státní příslušnosti zařazeny dle druhu pobytu na území ČR

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2002/2003

Stav Roku	k 31.12. 2002	tj.%	k 31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	231 608	100,0	240 421	100,0	3,8	8 813
Z toho: trvalý pobyt v ČR	75 249	32,5	80 844	33,6	7,4	5 595
pobyt na vízum nad 90 dní	156 359	67,5	159 577	66,4	2,1	3 218
z toho nejvíce občanů: *						
Slovenska	61 102	26,4	64 879	27,0	6,2	3 777
Ukrajiny	59 145	25,5	62 282	25,9	5,3	3 137
Vietnamu	27143	11,7	29 046	12,1	7,0	1 903
Polska	15 996	6,9	15 766	6,6	-1,4	-230
Ruska	12 813	5,5	12 605	5,2	-1,6	-208
SRN	5 183	2,2	5 188	2,2	0,1	5
Bulharska	4 183	1,8	4 030	1,7	-3,7	-153
USA	3 362	1,5	3 264	1,4	-2,9	-98
Moldavska	2 760	1,2	3 261	1,4	18,2	501
Srbska a Č. Hory	3 204	1,4	3 123	1,3	-2,5	-81
Číny	3 196	1,4	3 031	1,3	-5,2	-165
Běloruska	2 728	1,2	2 655	1,1	-2,7	-73
Rumunská	2 302	1,0	2 273	0,9	-1,3	-29
Kazachstánu	2 159	0,9	2 004	0,8	-7,2	-155

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2002/2003

Stav roku	k 31.12. 2002		k 31.12. 2003		Změna oproti předchozímu období			
					v %		absolutní čísla	
Druh pobytu	trvalý	vízum nad 90 dní	trvalý	vízum nad 90 dní	trvalý	vízum nad 90 dní	trvalý	vízum nad 90 dní
Cizinců s povoleným pobytem	75 249	156 359	80 844	159 577	7,4	2,1	5 595	3 218
z toho nejvíce občanů *:								
Vietnamu	13 372	13 771	16 856	12 190	26,1	-11,5	3 484	-1 581
Ukrajiny	10 704	48 441	11 294	50 988	5,5	5,3	590	2 547
Slovenska	10 996	50 106	11 499	53 380	4,6	6,5	503	3 274
Číny	375	2 821	702	2 329	87,2	-17,4	327	-492

Ruska	4 459	8 354	4 722	7 883	5,9	-5,6	263	-471
Srbska a Č. Hory	1 720	1 484	1 830	1 293	6,4	-12,9	110	-191
Běloruska	662	2 066	740	1 915	11,8	-7,3	78	-151
SRN	2 608	2 575	2 670	2 518	2,4	-2,2	62	-57
Mongolska	157	1 315	211	1 331	34,4	1,2	54	16
Moldavska	394	2 366	445	2 816	12,9	19,0	51	450
Rumunska	1 715	587	1 766	507	3,0	-13,6	51	-80
Velká Británie	464	1 360	505	1 204	8,8	-11,5	41	-156
Chorvatska	1 188	640	1 228	569	3,4	-11,1	40	-71
Itálie	657	650	694	639	5,6	-1,7	37	-11
Arménie	593	412	628	384	5,9	-6,8	35	-28

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty meziročního nárůstu cizinců s trvalým pobytem na území ČR

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR, účel povolení k pobytu - porovnání shodného období 2002/2003

Stav Roku	k 31.12. 2002	tj. %	k 31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	231 608		240 421		3,8	8 813
z toho						
Cizinců s trvalým pobytem v ČR	75 249	100,0	80 844	100,0	7,4	5 595
z toho účel povolení k pobytu						
sloučení rodiny s občanem ČR	42 779	56,8	44 324	54,8	3,6	1 545
sloučení rodiny s cizincem	24 737	32,9	26 550	32,8	7,3	1 813
povolení pobytu po 10 letech (§67)	1 151	1,5	2 864	3,5	148,8	1 713
český původ	1 975	2,6	2 015	2,5	2,0	40
humanitární důvod	1 938	2,6	2 016	2,5	4,0	78
občané SR z doby Federace	680	0,9	574	0,7	-15,6	-106
Cizinců s pobytem na vízum nad 90 dní						
	156 359	100,0	159 577	100,0	2,1	3 218
z toho účel povolení k pobytu						
zaměstnání	69 119	44,2	71 918	45,1	4,0	2 799
účast v právnické osobě	34 052	21,8	35 969	22,5	5,6	1 917
podnikání	27 648	17,7	25 680	16,1	-7,1	-1 968
sloučení rodiny s cizincem	16 830	10,8	17 013	10,7	1,1	183
studium	7 342	4,7	7 430	4,7	1,2	88
sloučení rodiny s občanem ČR	368	0,2	470	0,3	27,7	102

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria Obř SCPP – porovnání shodného období 2002/2003

Stav Roku	k 31.12. 2002	tj. %	k 31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	231 608	100,0	240 421	100,0	3,8	8 813
z toho v teritoriu Obř S CPP						
Praha	98 016	42,3	98 962	41,2	1,0	946
z toho: území hl.m. Prahy	70 978	30,6	69 115	28,7	-2,6	-1 863
území PČR správy Středočes. kraje	27 038	11,7	29 847	12,4	10,4	2 809
Brno	30 347	13,1	33 390	13,9	10,0	3 043
Ostrava	27 496	11,9	28 355	11,8	3,1	859
Plzeň	24 013	10,4	26 250	10,9	9,3	2 237
Ústí nad Labem	23 954	10,3	25 374	10,6	5,9	1 420
Hradec Králové	18 051	7,8	17 310	7,2	-4,1	-741
České Budějovice	9 731	4,2	10 780	4,5	10,8	1 049

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR (správní členění)

Stav k 31.12.2003 Kraj ČR	pobyt				Celkem	tj. %
	trvalý	tj. %	na vízum nad 90 dnů	tj. %		
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	80 844	100,0	159 577	100,0	240 421	100,0
z toho v teritoriu kraje ČR						
Praha	15 969	19,8	53 146	33,3	69 115	28,7
Středočeského	7 972	9,9	21 875	13,7	29 847	12,4
Jihomoravského	6 610	8,2	16 058	10,1	22 668	9,4
Moravskoslezského	9 356	11,6	10 603	6,6	19 959	8,3
Ústeckého	8 970	11,1	7 913	5,0	16 883	7,0
Karlovarského	7 266	9,0	6 297	3,9	13 563	5,6
Plzeňského	4 156	5,1	8 531	5,3	12 687	5,3
Libereckého	4 243	5,2	5 606	3,5	9 849	4,1
Jihočeského	3 152	3,9	6 508	4,1	9 660	4,0
Královéhradeckého	3 921	4,9	5 348	3,4	9 269	3,9
Zlínského	2 535	3,1	5 580	3,5	8 115	3,4
Olomouckého	3 104	3,8	3 934	2,5	7 038	2,9
Vysočina	1 471	1,8	4 490	2,8	5 961	2,5
Pardubického	2 119	2,6	3 688	2,3	5 807	2,4

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty celkového počtu cizinců s povoleným pobytem na teritoriu

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR – porovnání shodného období 2002/2003

Stav Roku	k 31.12. 2002	tj. %	k 31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	231 608	100,0	240 421	100,0	3,8	8 813
z toho v teritoriu kraje ČR						
Praha	70 978	30,6	69 115	28,7	-2,6	-1 863
Středočeského	27 038	11,7	29 847	12,4	10,4	2 809
Jihomoravského	20 039	8,7	22 668	9,4	13,1	2 629
Moravskoslezského	19 166	8,3	19 959	8,3	4,1	793
Ústeckého	16 180	7,0	16 883	7,0	4,3	703
Karlovarského	13 198	5,7	13 563	5,6	2,8	365
Plzeňského	10 815	4,7	12 687	5,3	17,3	1 872
Libereckého	9 069	3,9	9 849	4,1	8,6	780
Jihočeského	8 698	3,8	9 660	4,0	11,1	962
Královéhradeckého	9 386	4,1	9 269	3,9	-1,2	-117
Zlínského	8 262	3,6	8 115	3,4	-1,8	-147
Olomouckého	6 910	3,0	7 038	2,9	1,9	128
Vysočina	5 246	2,3	5 961	2,5	13,6	715
Pardubického	6 623	2,9	5 807	2,4	-12,3	-816

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání stavu k uvedenému datu roku 2002/2003

Stav Roku	k 31.12. 2002	tj. %	k 31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	231 608	100,0	240 421	100,0	3,8	8 813
z toho na území hl.m. Prahy	70 978	30,6	69 115	28,7	-2,6	-1 863
vnitrozemské okresy (mimo Prahu)	81 932	35,4	90 524	37,7	10,5	8 592
příhraniční okresy	78 698	34,0	80 782	33,6	2,6	2 084
příhraniční okresy	78 698	100,0	80 782	100,0	2,6	2 084
z toho cizinců s povoleným pobytem v teritoriu příhraničního okresu:						
Karlovy Vary	6 600	8,4	6 612	8,2	0,2	12
Karviná	6 297	8,0	6 460	8,0	2,6	163
Cheb	4 855	6,2	5 376	6,7	10,7	521
Liberec	3 796	4,8	4 412	5,5	16,2	616

Ústí n.Labem	3 460	4,4	3 423	4,2	-1,1	-37
Teplice	3 229	4,1	3 271	4,0	1,3	42
České Budějovice	2 954	3,8	3 243	4,0	9,8	289
Zlín	3 472	4,4	2 995	3,7	-13,7	-477
Frýdek Místek	2 916	3,7	2 974	3,7	2,0	58
Děčín	2 692	3,4	2 814	3,5	4,5	122
Chomutov	2 729	3,5	2 633	3,3	-3,5	-96
Tachov	2 284	2,9	2 626	3,3	15,0	342
Vsetín	2 536	3,2	2 551	3,2	0,6	15
Jablonec n.N.	2 330	3,0	2 362	2,9	1,4	32
Náchod	2 202	2,8	2 246	2,8	2,0	44
Trutnov	2 138	2,7	2 121	2,6	-0,8	-17
Hodonín	2 099	2,7	2 065	2,6	-1,6	-34
Ústí n.Orl.	2 108	2,7	1 877	2,3	-11,0	-231
Břeclav	1 666	2,1	1 763	2,2	5,8	97
Uherské Hradiště	1 485	1,9	1 722	2,1	16,0	237
Česká Lípa	1 648	2,1	1 717	2,1	4,2	69
Český Krumlov	1 618	2,1	1 717	2,1	6,1	99
Most	1 697	2,2	1 686	2,1	-0,6	-11
Sokolov	1 743	2,2	1 575	1,9	-9,6	-168
Semily	1 295	1,6	1 358	1,7	4,9	63
Klatovy	1 161	1,5	1 258	1,6	8,4	97
Znojmo	1 048	1,3	1 154	1,4	10,1	106
Jindřichův Hradec	919	1,2	1 084	1,3	18,0	165
Šumperk	1 048	1,3	972	1,2	-7,3	-76
Domažlice	904	1,1	932	1,2	3,1	28
Opava	941	1,2	917	1,1	-2,6	-24
Rychnov n.Kněžnou	968	1,2	859	1,1	-11,3	-109
Prachatice	750	1,0	830	1,0	10,7	80
Bruntál	688	0,9	730	0,9	6,1	42
Jeseník	422	0,5	447	0,6	5,9	25
vnitrozemské okresy (mimo Prahu)	81 932	100,0	90 524	100,0	10,5	8 592
z toho cizinců s povoleným pobytem v teritoriu vnitrozemského okresu:						
Brno	10 673	7,0	11 773	7,4	10,3	1 100
Ostrava	6 894	4,5	7 399	4,6	7,3	505
Mladá Boleslav	5 073	3,3	5 594	3,5	10,3	521
Plzeň	3 900	2,6	4 947	3,1	26,8	1 047
Kladno	3 415	2,2	3 843	2,4	12,5	428
Praha - východ	3 433	2,2	3 657	2,3	6,5	224
Brno venkov	2 429	1,6	3 371	2,1	38,8	942
Praha - západ	3 047	2,0	3 251	2,0	6,7	204
Olomouc	3 046	2,0	3 150	2,0	3,4	104
Hradec Králové	3 093	2,0	3 032	1,9	-2,0	-61
Mělník	2 761	1,8	3 022	1,9	9,5	261
Nymburk	1 853	1,2	2 170	1,4	17,1	317
Litoměřice	1 341	0,9	1 899	1,2	41,6	558
Pardubice	2 344	1,5	1 759	1,1	-25,0	-585
Jihlava	1 472	1,0	1 689	1,1	14,7	217
Příbram	1 664	1,1	1 634	1,0	-1,8	-30
Kolín	1 324	0,9	1 599	1,0	20,8	275
Beroun	1 291	0,8	1 598	1,0	23,8	307
Nový Jičín	1 430	0,9	1 479	0,9	3,4	49
Strakonice	1 215	0,8	1 450	0,9	19,3	235
Blansko	1 151	0,8	1 404	0,9	22,0	253
Benešov	1 297	0,8	1 359	0,9	4,8	62
Přerov	1 278	0,8	1 276	0,8	-0,2	-2
Třebíč	1 085	0,7	1 251	0,8	15,3	166
Chrudim	1 086	0,7	1 204	0,8	10,9	118

Prostějov	1 116	0,7	1 193	0,7	6,9	77
Louny	1 032	0,7	1 157	0,7	12,1	125
Kutná Hora	1 016	0,7	1 146	0,7	12,8	130
Vyškov	973	0,6	1 138	0,7	17,0	165
Plzeň - sever	851	0,6	1 121	0,7	31,7	270
Pelhřimov	1 033	0,7	1 120	0,7	8,4	87
Plzeň - jih	952	0,6	1 044	0,7	9,7	92
Žďár nad Sázavou	909	0,6	1 025	0,6	12,8	116
Jičín	985	0,6	1 011	0,6	2,6	26
Rakovník	864	0,6	974	0,6	12,7	110
Svitavy	1 085	0,7	967	0,6	-10,9	-118
Havlíčkův Brod	747	0,5	876	0,5	17,3	129
Kroměříž	769	0,5	847	0,5	10,1	78
Rokycany	763	0,5	759	0,5	-0,5	-4
Tábor	652	0,4	705	0,4	8,1	53
Písek	590	0,4	631	0,4	6,9	41

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace – vyřízení žádostí

V průběhu roku	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Účinnost zákona	č.123/1992 Sb.							č.326/1999 Sb.			
Povoleno TUC	3 051	5 673	6 674	8 857	13 559	9 867	8 191	5 451	6 425	8 019	8 435
<i>meziroční změna</i>		2 622	1 001	2 183	4 702	-3 692	-1 676	-2 740	974	1 594	416
<i>v %</i>		85,9	17,6	32,7	53,1	-27,2	-17,0	-33,5	17,9	24,8	5,2
Zamítnuto TUC	97	240	384	380	1 284	1 917	1 646	554	769	744	603
<i>meziroční změna</i>		143	144	-4	904	633	-271	-1 092	215	-25	-141
<i>v %</i>		147,4	60,0	-1,0	237,9	49,3	-14,1	-66,3	38,8	-3,3	-19,0
Povoleno DUC /víz k pobytu nad 90 dnů	40 004	52 174	75 493	85 346	85 299	87 628	84 645	20 863	25 708	30 954	30 745
<i>meziroční změna</i>		12 170	23 319	9 853	-47	2 329	-2 983	-63 782	4 845	5 246	-209
<i>v %</i>		30,4	44,7	13,1	-0,1	2,7	-3,4	-75,4	23,2	20,4	-0,7
Zamítnuto DUC/víz k pobytu nad 90 dnů	882	1 147	1 835	1 992	1 756	2 209	3 648	2 850	3 438	6 055	10 391
<i>meziroční změna</i>		265	688	157	-236	453	1 439	-798	588	2 617	4 336
<i>v %</i>		30,0	60,0	8,6	-11,8	25,8	65,1	-21,9	20,6	76,1	71,6

Vysvětlivky: TUC – trvalý pobyt, DUC – dlouhodobý pobyt (forma pobytu do 31.12.1999)

Legální migrace – vyřízení žádostí - situace roku 2002/2003

Období roku	1.1.-31.12. 2002	tj.%	1.1.-31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
přijato žádostí o povolení TUC	9 658	100,0	10 196	100,0	5,6	538
Z toho přijato na ZÚ	507	5,2	679	6,7	33,9	172
Přijato v ČR	9 151	94,8	9 517	93,3	4,0	366
vyřízeno žádostí k trvalému pobytu	8 763	100,0	9 038	100,0	3,1	275
povoleno	8 019	91,5	8 435	93,3	5,2	416
zamítnuto	744	8,5	603	6,7	-19,0	-141
prodlouženo platností PKP pro cizince s trvalým pobytem	11 914		10 239		-14,1	-1 675
přijato žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů	41 797	100,0	42 610	100,0	1,9	813
Z toho přijato na ZÚ	35 756	85,5	38 720	90,9	8,3	2 964
Přijato v ČR	6 041	14,5	3 890	9,1	-35,6	-2 151
vyřízeno žádostí k pobytu na vízum nad 90 dnů	37 009	100,0	41 144	100,0	11,2	4 135
uděleno víz k pobytu nad 90 dnů	30 954	83,6	30 753	74,7	-0,6	-201

neuděleno víz k pobytu nad 90 dnů	6 055	16,4	10 391	25,3	71,6	4 336
prodlouženo pobytů na vízum nad 90 dnů	103 268		111 467		7,9	8 199
z počtu vyřízených žádostí:	45 772	100,0	50 182	100,0	9,6	4 410
vyřízeno KLADNĚ	38 973	85,1	39 188	78,1	0,6	215
ZÁPORNĚ	6 799	14,9	10 994	21,9	61,7	4 195

II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ

Legální migrace – vývoj počtu platných povolení k zaměstnání vydaných cizincům v roce 2003

Pořadí	Stát	12/2002	3/2003	6/2003	9/2003	12/2003
1.	Ukrajina	19 958	20 506	21 107	21 246	22 489
2.	Polsko	7 338	6 419	6 764	7 072	7 403
3.	Bulharsko	1 985	1 692	1 645	1 661	1 762
4.	Moldavsko	1 412	1 394	1 384	1 431	1 509
5.	Německo	1 306	1 232	1 328	1 341	1 412
6.	USA	1 435	1 373	1 557	1 269	1 408
7.	Mongolsko	1 185	1 186	1 127	1 245	1 388
8.	Velká Británie	1 005	1 049	1 178	965	1 018
9.	Bělorusko	1 191	1 169	1 149	1 079	967
10.	Rusko	930	885	818	833	867
11.	Francie	702	664	724	686	727
12.	Rumunsko	724	666	669	626	689
13.	Rakousko	432	454	493	457	502
14.	Japonsko	315	350	402	430	509
15.	Makedonie	395	323	316	318	406
Zaregistrováno občanů Slovenska pracujících v ČR						
	Slovensko	56 558	54 167	56 839	64 164	58 034

Vysvětlivky: Údaje zpracovalo MPSV ČR

Legální migrace – počet podnikatelů k 31. 12. 2003

KRAJ	Česko	Cizinci	Součet
Hl. m. Praha	269 300	21 505	290 805
Středočeský	191 022	6 913	197 935
Jihočeský	102 688	2 606	105 294
Plzeňský	88 594	3 912	92 506
Karlovarský	49 845	5 027	54 872
Ústecký	113 907	4 845	118 752
Liberecký	77 641	1 954	79 595
Královéhradecký	88 877	1 864	90 741
Pardubický	74 459	1 406	75 865
Vysočina	68 707	976	69 683
Jihomoravský	178 586	4 792	183 378
Olomoucký	93 697	1 377	95 074
Zlínský	95 874	1 547	97 421
Moravskoslezský	171 193	3 569	174 762
ČR celkem	1 664 390	62 293	1 726 683

Vysvětlivka: Údaje zpracoval odbor živností MPO ČR

Legální migrace – počet podnikatelů a živností k 31. 12. 2003

Občanství	Podnikatelé	Živnosti
Afgánistán	71	99
Albánie	35	43
Alžírsko	314	372

Americké Panenské ostrovy	1	1
Angola	58	82
Argentina	16	19
Arménie	333	508
Austrálie	61	77
Azerbájdžán	20	25
Bahrajn	4	4
Bangladéš	12	18
Belgie	49	68
Belize	4	7
Bělorusko	362	488
Benin	18	37
Bolívie	14	20
Bosna a Hercegovina	370	511
Brazílie	12	17
Britské indickoooc. území	2	2
Britské Panenské ostr.	9	12
Bulharsko	1 092	1 476
Burkina Faso	1	1
Burundi	1	1
Čad	4	5
Česko	1 664 390	2 614 759
Čína	233	275
Dánsko	16	31
Dominika	2	2
Dominikánská republika	1	1
Egypt	46	73
Ekvádor	13	16
Estonsko	8	10
Etiopie	16	26
Filipíny	5	6
Finsko	13	19
Francie	143	204
Gambie	1	1
Ghana	48	57
Gruzie	67	95
Guam	1	1
Guatemala	2	7
Guernsey (Velká Británie)	2	2
Guinea-Bissau	1	1
Guinea	16	17
Guyana	1	1
Honduras	1	1
Hongkong	1	4
Chile	8	14
Chorvatsko	441	618
Indie	85	112
Indonésie	3	3
Irák	64	103
Írán	15	19
Irsko	25	35
Itálie	334	522
Izrael	43	62
Jamajka	2	2
Japonsko	18	28
Jemen	29	38
Jihoafrická republika	21	29
Jordánsko	45	65
Jugoslávie	1 345	1 763

Kajmanské ostrovy	1	2
Kambodža	3	3
Kamerun	4	7
Kanada	110	144
Katar	1	2
Kazachstán	321	420
Keňa	1	1
Kokosové ostrovy	3	4
Kolumbie	12	20
Kongo	24	40
Kongo, demokrat. republika	8	10
Korea	6	7
Korea, lid. dem. republika	10	10
Kostarika	10	22
Kuba	65	95
Kuvajt	3	3
Kypr	10	23
Kyrgyzstán	30	36
Laos	5	5
Libanon	46	70
Libérie	2	2
Libye	28	42
Lichtenštejnsko	2	3
Litva	18	21
Lotyšsko	12	21
Lucembursko	2	2
Macao	3	4
Madagaskar	11	15
Maďarsko	104	165
Makedonie	284	377
Mali	5	6
Malta	2	2
Maroko	86	96
Mauritánie	1	1
Mexiko	8	11
Moldavsko	399	467
Mongolsko	206	238
Mosambik		
Německo	1 005	1 420
Nepál	1	1
Niger	16	19
Nigérie	156	181
Nikaragua	1	1
Nizozemsko	123	177
Nizozemské Antily	2	3
Norfolk	1	1
Norsko	5	6
Nový Zéland	9	10
Omán	1	1
Pákistán	126	140
Palestina	7	12
Panama	3	5
Peru	52	75
Pobřeží slonoviny	4	4
Polsko	1 126	1 570
Portoriko	1	1
Portugalsko	1	1
Rakousko	258	406
Rovníková Guinea		

Rumunsko	188	247
Rusko	1 622	2 144
Rwanda	1	3
Řecko	131	226
Saúdská Arábie	2	3
Senegal	18	23
Seychely	1	5
Sierra Leone	11	12
Slovensko	8 123	10 677
Slovinsko	30	46
Somálsko	1	1
Spojené arabské emiráty	4	6
Spojené království	434	609
Spojené státy americké	618	832
Společenství nezávislých států	2	2
Srbsko a Černá Hora	4	6
Srí Lanka	9	14
Súdán	14	18
Surinam	67	84
Sv. Vincenc a Grenadiny	3	3
Svatý Tomáš	1	1
Sýrie	173	250
Španělsko	28	35
Švédsko	44	63
Švýcarsko	45	62
Tanzanie	3	3
Thajsko	5	5
Togo	1	1
Tunisko	115	136
Turecko	79	104
Turkmenistán	2	3
Ukrajina	18 752	22 139
Uruguay	4	5
Uzbekistán	14	18
Venezuela	9	10
Vietnam	20 964	23 617
Východní Timor	1	1
Zambie	6	9
Zimbabwe	4	5
Zahraničí, neuveden	32	39
Součet	1 726 683	2 690 816
z toho cizinci	62 293	76 057

Vysvětlivky: Údaje zpracoval odbor živností MPO ČR

II.6. AZYL

Legální migrace - počet žadatelů o azyl a udělených azylů v České republice v jednotlivých letech

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkový počet žadatelů o azyl	2 207	1 187	1 417	2 211	2 109	4 085	7 220	8 788	18 094	8 484	11 396
Azyl udělen	251	116	59	162	96	78	79	133	83	103	208

Legální migrace – přehled o počtu osob, kterým byl azyl udělen - podle let a státních příslušností

Státní příslušnost	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Celkem
Afghánistán	-	31	16	27	24	15	23	14	15	20	22	9	17	30	263
Albánie	-	31	5	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	46

Alžírsko	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Angola	-	21	7	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	32
Arménie	-	-	7	32	36	8	22	4	-	3	16	1	6	26	161
Ázerbajdžán	-	4	1	6	1	-	1	3	7	-	6	-	3	-	32
Bělorusko	-	3	2	-	-	-	-	5	7	11	24	25	26	20	123
bez státní příslušnosti	-	-	1	8	-	-	2	6	5	3	3	1	1	-	30
Bosna a Hercegovina	-	-	-	14	-	1	5	16	3	4	1	-	-	1	45
Bulharsko	-	39	15	3	3	-	1	1	-	7	4	-	-	-	73
Burundi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Čad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Čína	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Džibutsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Etiopie	-	3	4	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	11
Gambie	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Ghana	-	1	2	1	3	-	7	3	5	1	-	-	-	-	23
Gruzie	-	-	4	5	3	-	8	1	5	-	-	3	-	8	37
Guinea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Chorvatsko	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4
Indie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Irák	1	16	18	1	2	9	9	9	6	2	7	4	8	7	99
Írán	-	13	-	2	6	1	1	-	-	2	1	10	-	3	39
Jihoafrická republika	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Jordánsko	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Jugoslávie	-	-	-	-	-	-	2	-	-	9	9	9	1	4	34
Jugoslávie (bývalá)	-	12	24	12	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	53
Kambodža	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Kazachstán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	11	17
Kongo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Konžská dem. rep.	-	-	-	-	-	-	-	-	9	5	4	4	-	-	22
Kuba	-	16	5	1	2	1	4	2	-	-	1	-	4	5	41
Kypr	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kyrgyzstán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Libanon	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Libérie	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4
Libye	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Makedonie	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5
Maroko	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Moldavsko	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
nezjištěna	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Nigérie	-	10	1	2	1	-	2	6	1	1	1	1	-	-	26
Nikaragua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Pákistán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5	6
Palestina	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Rumunsko	23	325	26	54	11	1	28	5	-	1	-	-	-	-	474
Rusko	-	20	26	12	4	-	2	1	4	1	8	3	28	62	171
Rwanda	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Senegal	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2
Somálsko	-	-	-	1	-	4	-	2	-	-	1	-	-	-	8
Sovětský svaz (bývalý)	5	150	12	3	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	175
Srí Lanka	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	1	9
Súdán	-	-	-	1	-	4	-	1	1	-	1	-	-	1	9
Sýrie	-	1	-	2	-	3	1	-	-	-	1	-	4	4	16
Tádžikistán	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	5
Togo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Tunisko	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Turecko	-	13	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	16
Turkmenistán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	6
Ukrajina	-	26	10	7	3	1	5	-	-	1	7	3	2	6	71
Uzbekistán	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	3
Vietnam	-	30	52	34	7	2	10	13	3	2	1	2	1	3	160
Zair (bývalý)	-	6	5	5	-	6	9	2	-	-	-	-	-	-	33
Celkem	30	776	251	251	116	59	162	96	78	79	133	83	103	208	2 425

Legální migrace - meritorní rozhodnutí v azylovém řízení v letech 2002 a 2003

	2002			2003		
	I. instance	II. instance	Celkem	I. instance	II. instance	Celkem
Pozitivní rozhodnutí	101	2	103	187	21	208
Negativní rozhodnutí	5 139	1 376	6 515	7 796	1 307	9 103
Překážka vycestování	16	11	27	42	9	51

Legální migrace - rozhodnutí o neudělení azylu v I. instanci podle státní příslušnosti v roce 2003

Státní příslušnost	Azyl neudělen			Celkový počet rozhodnutí
	Žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná	Azyl neudělen	Azyl neudělen - překážka vycestování	
Afgánistán		23	3	26
Alžírsko	5	37		42
Angola		12		12
Arménie	4	238		242
Bangladéš		1		1
Bělorusko	5	208		213
Benin		1		1
bez státní příslušnosti	6	34		40
Bolívie		2		2
Bosna a Hercegovina		3		3
Bulharsko	50	35		85
Burkina Faso		3		3
Čad			1	1
Čína	219	387		606
Ekvádor		1		1
Etiopie	1	3		4
Gambie		2		2
Ghana	1	5		6
Gruzie	29	174		203
Guinea		1	4	5
Honduras	1			1
Chile	1			1
Chorvatsko		1		1
Indie	31	108		139
Irák	15	8	1	24
Írán		1		1
Izrael		2		2
Jemen		1		1
Jihoafrická republika		1		1
Jugoslávie	2	7		9
Kamerun		1		1
Kazachstán		110		110
Kongo		2		2
Konžská dem. rep.		9		9
Kuba			3	3
Kyrgyzstán		52		52
Libanon	1	1		2
Libérie			1	1
Litva	8	13		21
Lotyšsko		2		2
Makedonie		20		20
Maroko	1	5		6
Moldavsko	21	331		352
Mongolsko	17	81		98
Německo	1			1
nezjištěna		11		11
Nigérie	1	8		9
Pákistán		7		7
Pobřeží slonoviny		20		20
Polsko	4	4		8
Rumunsko	52	30		82
Rusko	43	1029	24	1096
Senegal		7		7
Sierra Leone		1		1
Slovensko	773	235		1008
Somálsko		8		8
Srbsko a Černá hora		12		12

Srí Lanka	1	4		5
Súdán		4		4
Sýrie		1		1
Tádžikistán		2		2
Tunisko	3	3		6
Turecko	2	3		5
Ukrajina	1064	1294		2358
Uzbekistán	3	67	4	74
Venezuela		1		1
Vietnam	161	595	1	757
Celkem	2526	5272	42	7840

Legální migrace – místo podání žádosti o azyl podle státní příslušnosti v roce 2003

Státní příslušnost	PřS	ZZC	ostatní	Celkem	PřS	ZZC	ostatní
Rusko	4768	54	29	4851	98%	1%	1%
Ukrajina	1835	107	103	2045	90%	5%	5%
Slovensko	1035	0	20	1055	98%	0%	2%
Čína	138	711	5	854	16%	83%	1%
Vietnam	476	77	13	566	84%	14%	2%
Gruzie	280	37	1	318	88%	12%	0%
Bělorusko	267	5	9	281	95%	2%	3%
Moldavsko	167	11	14	192	87%	6%	7%
Indie	26	139	2	167	16%	83%	1%
Irák	41	28	33	102	40%	27%	32%
Mongolsko	64	11	6	81	79%	14%	7%
Kyrgyzstán	76	2	2	80	95%	3%	3%
Uzbekistán	74	1	0	75	99%	1%	0%
Bulharsko	62	3	5	70	89%	4%	7%
Alžírsko	62	4	1	67	93%	6%	1%
bez státní příslušnosti	47	9	1	57	82%	16%	2%
Rumunsko	43	1	8	52	83%	2%	15%
Afghánistán	40	1	9	50	80%	2%	18%
Arménie	34	3	12	49	69%	6%	24%
Kazachstán	41	3	3	47	87%	6%	6%
Nigérie	36	0	1	37	97%	0%	3%
Pobřeží slonoviny	23	2	0	25	92%	8%	0%
Litva	16	5	1	22	73%	23%	5%
Somálsko	17	0	0	17	100%	0%	0%
Srí Lanka	1	13	0	14	7%	93%	0%
Libanon	13	0	0	13	100%	0%	0%
Makedonie	8	3	1	12	67%	25%	8%
Maroko	12	0	0	12	100%	0%	0%
nezjištěna	10	1	0	11	91%	9%	0%
Pákistán	6	4	1	11	55%	36%	9%
Turecko	3	8	0	11	27%	73%	0%
Ázerbajdžán	9	0	0	9	100%	0%	0%
Srbsko a Černá hora	9	0	0	9	100%	0%	0%
Tunisko	7	2	0	9	78%	22%	0%
ostatní	90	31	4	125	72%	25%	3%
Celkem	9836	1276	284	11396	87%	11%	2%

Legální migrace – srovnání počtu žadatelů o azyl v Evropě v období 2002 - 2003

Cílová země	Počet podaných žádostí o azyl		Meziroční změna v %	Podíl na celk. počtu podaných žádostí v Evropě		Pořadí	
	2002	2003		2002	2003	2002	2003
Belgie	18 810	16 940	-9,9	4,0	4,5	7	7
Bulharsko	2 890	1 550	-46,4	0,6	0,4	19	20
Česká republika	8 480	11 390	34,3	1,8	3,0	12	10
Dánsko	6 070	4 560	-24,9	1,3	1,2	15	16
Estonsko	10	10	0,0	0,0	0,0	29	29
Finsko	3 440	3 080	-10,5	0,7	0,8	18	18

Francie	51 090	51 360	0,5	11,0	13,7	3	2
Irsko	11 630	7 900	-32,1	2,5	2,1	10	13
Kypr	950	4 410	364,2	0,2	1,2	22	17
Lichtenštejsko	90	100	11,1	0,0	0,0	27	27
Litva	290	180	-37,9	0,1	0,0	25	25
Lotyšsko	30	10	-66,7	0,0	0,0	28	28
Lucembursko	1 040	1 550	49,0	0,2	0,4	21	21
Maďarsko	6 410	2 400	-62,6	1,4	0,6	13	19
Malta	350	570	62,9	0,1	0,2	24	24
Německo	71 130	50 450	-29,1	15,3	13,5	2	3
Nizozemsko	18 670	13 400	-28,2	4,0	3,6	8	9
Norsko	17 480	15 960	-8,7	3,8	4,3	9	8
Polsko	5 150	6 920	34,4	1,1	1,9	17	14
Portugalsko	250	110	-56,0	0,1	0,0	26	26
Rakousko	39 350	32 340	-17,8	8,5	8,7	4	4
Rumunsko	1 150	1 080	-6,1	0,2	0,3	20	23
Řecko	5 660	8 180	44,5	1,2	2,2	16	12
Slovensko	9 700	10 320	6,4	2,1	2,8	11	11
Slovinsko	700	1 100	57,1	0,2	0,3	23	22
Španělsko	6 310	5 770	-8,6	1,4	1,5	14	15
Švédsko	33 020	31 360	-5,0	7,1	8,4	5	5
Švýcarsko	26 130	21 050	-19,4	5,6	5,6	6	6
Velká Británie	103 080	61 050	-40,8	22,2	16,3	1	1
EU-14	369 550	288 050	-22,1	79,5	77,1		
Přistupující země	32 070	37 310	16,3	6,9	10,0		
EU-24	401 620	325 360	-19,0	86,4	87,1		
Evropa - celkem	465 060	373 570	-19,7	100,0	100,0		

Zdroj : UNHCR: Asylum Levels and Trends: Europe and non-European Industrialized Countries, 2003

Vysvětlivky:

EU-14: členské země Evropské unie kromě Itálie.

Přistupující země: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko.

EU-24: členské země EU bez Itálie a přistupující země

Evropa – celkem: údaj není prostým součtem dat v tabulce, ale zahrnuje počty žadatelů ve 44 evropských zemích.

III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky od roku 1993 do roku 2003

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace přes státní hranice ČR											
Celkem zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
z toho											
cizinců	41 765	18 832	17 132	21 179	27 325	42 957	30 377	30 761	21 090	12 632	11 125
občanů ČR	1 537	1 648	2 040	2 526	2 014	1 715	1 948	1 959	2 744	2 109	2 081
z toho ve směru											
z ČR	41 327	17 030	15 374	18 680	22 011	37 142	26 951	27 586	16 978	9 232	9 406
do ČR	1 975	3 450	3 798	5 025	7 328	7 530	5 374	5 134	6 856	5 509	3 800
z toho na hranicích ČR											
s Polskem	1 245	1 679	1 978	3 036	2 954	2 603	3 142	4 726	3 976	3 412	2 950
se SRN	40 133	16 047	14 407	16 654	20 860	32 859	20 170	20 745	11 510	4 941	3 371
s Rakouskem	1 663	1 320	1 114	1 762	2 251	3 480	5 146	4 126	4 538	3 463	4 876
se SR	243	1 302	1 189	1 759	2 544	3 923	2 737	1 875	2 661	1 884	1 145
letišť ČR	18	105	396	385	560	677	404	342	222	144	153
vnitrozemí		27	88	109	170	1 130	726	906	927	897	711

z toho v teritoriu ObŘ S CPP											
Ostrava	541	862	990	1 367	1 208	1 111	1 371	2 051	2 764	1 931	1 442
Hradec Králové	397	670	740	1 228	1 039	820	908	1 146	1 727	1 784	1 610
Ústí nad Labem	23 803	10 654	11 716	13 696	16 274	25 850	17 661	19 274	9 417	4 401	2 882
Plzeň	16 274	5 556	3 121	3 649	5 608	8 319	3 929	3 901	3 109	1 137	1 077
České Budějovice	1 408	1 124	876	1 338	1 374	1 814	2 338	1 903	2 480	2 419	4 052
Brno	867	1 507	1 333	2 030	3 186	5 575	5 137	3 889	3 816	2 424	1 639
Praha	12	107	396	397	650	1 183	981	556	521	645	504
všechny údaje vyjádřené v %											
z toho											
cizinců	96,5	92	89,4	89,3	93,1	96,2	94,0	94,0	88,5	85,7	84,2
občanů ČR	3,5	8	10,6	10,7	6,9	3,8	6,0	6,0	11,5	14,3	15,8
z toho ve směru											
z ČR	95,4	83,2	80,2	78,8	75,0	83,1	83,4	84,3	71,2	62,6	71,2
do ČR	4,6	16,8	19,8	21,2	25,0	16,9	16,6	15,7	28,8	37,4	28,8
z toho na hranicích ČR											
s Polskem	2,9	8,2	10,3	12,8	10,1	5,8	9,7	14,4	16,7	23,1	22,3
se SRN	92,7	78,4	75,2	70,3	71,1	73,6	62,4	63,4	48,3	33,5	25,5
s Rakouskem	3,8	6,5	5,8	7,4	7,7	7,8	15,9	12,6	19,0	23,5	36,9
se SR	0,6	6,4	6,2	7,4	8,7	8,8	8,5	5,7	11,2	12,8	8,7
letišť ČR	0	0,5	2,1	1,6	1,9	1,5	1,2	1,0	0,9	1,0	1,2
vnitrozemí		0,1	0,5	0,6	0,6	2,5	2,2	2,8	3,9	6,1	5,4
z toho v teritoriu ObŘ S CPP											
Ostrava	1,3	4,2	5,2	5,8	4,1	2,5	4,2	6,3	11,6	13,1	10,9
Hradec Králové	0,9	3,3	3,9	5,2	3,5	1,8	2,8	3,5	7,2	12,1	12,2
Ústí nad Labem	55	52	61,1	57,8	55,5	57,9	54,6	58,9	39,5	29,9	21,8
Plzeň	37,6	27,1	16,3	15,4	19,1	18,6	12,1	11,9	13,0	7,7	8,2
České Budějovice	3,3	5,5	4,6	5,6	4,7	4,1	7,2	5,8	10,4	16,4	30,7
Brno	2	7,4	7	8,6	10,9	12,5	15,9	11,9	16,0	16,4	12,4
Praha	0	0,5	2,1	1,7	2,2	2,7	3	1,7	2,2	4,4	3,8
počet zjištěných osob přepočtený na 1km státních hranic											
nelegální migrace přes 2 290,4 km SH ČR zjištěno osob na 1 km SH	18,9	8,9	8,4	10,3	12,8	19,5	14,1	14,3	10,4	6,4	5,8
z toho osob na 1km SH na hranicích ČR											
s Polskem	1,6	2,2	2,6	4,0	3,9	3,4	4,1	6,2	5,2	4,5	3,9
se SRN	49,5	19,8	17,8	20,6	25,7	40,6	24,9	25,6	14,2	6,1	4,2
s Rakouskem	3,6	2,8	2,4	3,8	4,8	7,4	11,0	8,8	9,7	7,4	10,4
se SR	1,0	5,2	4,7	7,0	10,1	15,6	10,9	7,4	10,6	7,5	4,5
z toho osob na 1km SH v teritoriu ObŘ S CPP											
Ostrava	1,1	1,7	2,0	2,7	2,4	2,2	2,7	4,0	5,5	3,8	2,8
Hradec Králové	1,5	2,6	2,9	4,8	4,0	3,2	3,5	4,4	6,7	6,9	6,2
Ústí nad Labem	55,3	24,8	27,2	31,8	37,8	60,1	41,0	44,8	21,9	10,2	6,7
Plzeň	36,3	12,4	7,0	8,1	12,5	18,5	8,8	8,7	6,9	2,5	2,4
České Budějovice	4,4	3,5	2,8	4,2	4,3	5,7	7,3	6,0	7,8	7,6	12,7
Brno	2,6	4,6	4,1	6,2	9,7	17,0	15,7	11,8	11,6	7,4	5,0

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2002/2003 –osoby celkem

Období roku	Km	1.1.-31.12. 2002	tj. %	1.1.-31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR							
zjištěno událostí		5 266		4 588		-12,9	-678
zjištěno osob		14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
z toho cizinců		12 632	85,7	11 125	84,2	-11,9	-1 507
občanů ČR		2 109	14,3	2 081	15,8	-1,3	-28

z toho ve směru z ČR			9 232	62,6	9 406	71,2	1,9	174
ve směru do ČR			5 509	37,4	3 800	28,8	-31,0	-1 709
z toho na SH ČR								
s Polskem		761,0	3 412	23,1	2 950	22,3	-13,5	-462
se SRN		810,3	4 941	33,5	3 371	25,5	-31,8	-1 570
s Rakouskem		467,3	3 463	23,5	4 876	36,9	40,8	1 413
se SR		251,8	1 884	12,8	1 145	8,7	-39,2	-739
letišť ČR			144	1,0	153	1,2	6,3	9
Vnitrozemí			897	6,1	711	5,4	-20,7	-186
z toho v teritoriu ObŘ SCPP								
Ostrava		506,5	1 931	13,1	1 442	10,9	-25,3	-489
Hradec Králové		258,4	1 784	12,1	1 610	12,2	-9,8	-174
Ústí nad Labem		430,3	4 401	29,9	2 882	21,8	-34,5	-1 519
Plzeň		448,5	1 137	7,7	1 077	8,2	-5,3	-60
České Budějovice		318,5	2 419	16,4	4 052	30,7	67,5	1 633
Brno		328,2	2 424	16,4	1 639	12,4	-32,4	-785
Praha			645	4,4	504	3,82	-21,9	-141
V teritoriu ObŘ SCPP na SH ČR				tj.% v ObŘ		tj.% v ObŘ		
Ostrava	se Slovenskem		619	32,1	445	30,9	-28,1	-174
	s Polskem		1 049	54,3	809	56,1	-22,9	-240
	Vnitrozemí		263	13,6	188	13,0	-28,5	-75
Hradec Králové	s Polskem		1 770	99,2	1 584	98,4	-10,5	-186
	Vnitrozemí		14	0,8	26	1,6	85,7	12
Ústí nad Labem	s Polskem		593	13,5	557	19,3	-6,1	-36
	se SRN		3 763	85,5	2 283	79,2	-39,3	-1 480
	Vnitrozemí		45	1,0	42	1,5	-6,7	-3
Plzeň	se SRN		1 123	98,8	1 041	96,7	-7,3	-82
	Vnitrozemí		14	1,2	36	3,3	157,1	22
České Budějovice	se SRN		55	2,3	47	1,2	-14,5	-8
	s Rakouskem		2 343	96,9	3 992	98,5	70,4	1 649
	Vnitrozemí		21	0,9	13	0,3	-38,1	-8
Brno	s Rakouskem		1 120	46,2	884	53,9	-21,1	-236
	se Slovenskem		1 265	52,2	700	42,7	-44,7	-565
	Vnitrozemí		39	1,6	55	3,4	41,0	16
Praha	Vnitrozemí		502	77,8	351	69,6	-30,1	-151
	letišť Ruzyně		143	22,2	153	30,4	7,0	10

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky–porovnání shodného období roku 2002/2003– **osoby celkem** (okresy)

Období roku	Km	1.1.– 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období		
						v [%]	absolutní číslo	
Nelegální migrace přes státní hranice								
ČR								
zjištěno osob		2 290	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
z toho v příhraničním okrese								
Jindřichův Hradec	111,4	1 605	10,9	3 522	26,7	119,4	1 917	
Děčín	134,6	1 962	13,3	1 244	9,4	-36,6	-718	
Trutnov	61,2	877	5,9	836	6,3	-4,7	-41	
Břeclav	91,7	927	6,3	610	4,6	-34,2	-317	
Teplice	29,1	871	5,9	535	4,1	-38,6	-336	
Liberec	103,6	581	3,9	505	3,8	-13,1	-76	
Český Krumlov	126,3	554	3,8	447	3,4	-19,3	-107	
Znojmo	109,7	486	3,3	421	3,2	-13,4	-65	
Náchod	102,0	347	2,4	405	3,1	16,7	58	
Vsetín	49,0	498	3,4	390	3,0	-21,7	-108	
Cheb	172,2	468	3,2	358	2,7	-23,5	-110	

Tachov	59,2	288	2,0	355	2,7	23,3	67
Hodonín	66,5	659	4,5	327	2,5	-50,4	-332
Jeseník	99,4	244	1,7	265	2,0	8,6	21
Frýdek Místek	89,5	580	3,9	255	1,9	-56,0	-325
Chomutov	64,1	508	3,4	237	1,8	-53,3	-271
Karviná	66,8	257	1,7	206	1,6	-19,8	-51
Uherské Hradiště	34,4	322	2,2	194	1,5	-39,8	-128
Opava	84,4	177	1,2	189	1,4	6,8	12
Ústí nad Orlicí	32,3	152	1,0	158	1,2	3,9	6
Domažlice	74,1	156	1,1	153	1,2	-1,9	-3
letišťe Praha-Ruzyně		143	1,0	153	1,2	7,0	10
Rychnov n/Kněžnou	47,5	309	2,1	153	1,2	-50,5	-156
Ústí nad Labem	22,4	174	1,2	136	1,0	-21,8	-38
Bruntál	94,5	137	0,9	111	0,8	-19,0	-26
Most	43,1	232	1,6	103	0,8	-55,6	-129
Klatovy	73,1	75	0,5	86	0,7	14,7	11
Sokolov	32,5	102	0,7	74	0,6	-27,5	-28
Česká Lípa	17,0	46	0,3	68	0,5	47,8	22
Jablonec nad Nisou	15,0	27	0,2	53	0,4	96,3	26
Prachatice	52,8	60	0,4	49	0,4	-18,3	-11
Karlovy Vary	36,6	46	0,3	48	0,4	4,3	2
Zlín	29,5	6	0,0	47	0,4	683,3	41
Semily	13,9	86	0,6	45	0,3	-47,7	-41
České Budějovice	26,5	198	1,3	31	0,2	-84,3	-167
Šumperk	18,0	26	0,2	4	0,0	-84,6	-22
vnitrozemské okresy		555	3,8	433	3,3	-22,0	-122

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky v krajích dle správního členění – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
z toho v teritoriu kraje ČR						
Jihočeského	2 418	16,4	4 051	30,7	67,5	1 633
Ústeckého	3 747	25,4	2 256	17,1	-39,8	-1 491
Královéhradeckého	1 630	11,1	1 403	10,6	-13,9	-227
Jihomoravského	2 096	14,2	1 397	10,6	-33,3	-699
Moravskoslezského	1 162	7,9	778	5,9	-33,0	-384
Libereckého	654	4,4	671	5,1	2,6	17
Zlínského	826	5,6	631	4,8	-23,6	-195
Plzeňského	521	3,5	597	4,5	14,6	76
Karlovarského	616	4,2	480	3,6	-22,1	-136
Praha	635	4,3	445	3,4	-29,9	-190
Olomouckého	271	1,8	274	2,1	1,1	3
Pardubického	154	1,0	162	1,2	5,2	8
Středočeského	10	0,1	59	0,4	490,0	49
Vysočina	1	0,01	2	0,02	100,0	1

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - **podíl orgánů ochrany státních hranic na odhalení nelegálních přechodů**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace přes SH ČR zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
z toho											
orgány ČR	23 392	10 548	11 051	14 281	17 734	25 790	18 867	19 893	14 523	9 938	8 973
orgány jiných států	19 873	9 841	7 951	9 165	11 346	18 690	13 269	12 684	8 879	4 425	3 958
z toho orgány SRN	18 904	8 855	6 984	7 712	9 519	15 684	8 935	9 288	5 540	2 547	2 045
Rakouska	609	424	247	353	967	1 902	2 954	2 016	1 995	890	944
Polska	352	545	684	1 068	845	1 080	1 350	1 342	1 312	980	946
Slovenska	7	16	35	15	11	21	25	22	13	4	9
ostatní	1	1	1	17	4	3	5	16	19	4	14
bez zadržení	37	91	170	259	259	192	189	143	432	378	275
všechny údaje vyjádřeny v %											
Nelegální migrace přes SH ČR zjištěno osob	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho											
orgány ČR	54,0	51,5	57,6	60,2	60,4	57,7	58,4	60,8	60,9	67,4	67,9
orgány jiných států	45,9	48,1	41,5	38,7	38,7	41,8	41,0	38,8	37,3	30,0	30,0
z toho orgány SRN	43,7	43,2	36,4	32,5	32,4	35,1	27,6	28,4	23,2	17,3	15,5
Rakouska	1,4	2,1	1,3	1,5	3,3	4,3	9,1	6,2	8,4	6,0	7,1
Polska	0,8	2,7	3,6	4,5	2,9	2,4	4,2	4,1	5,5	6,6	7,2
Slovenska	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
ostatní	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
bez zadržení	0,1	0,4	0,9	1,1	0,9	0,4	0,6	0,4	1,8	2,6	2,1

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – **rozdělení podle světadílů**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace přes SH ČR- zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
z toho: Afrika	1 616	785	552	1 122	1 110	680	426	366	186	186	171
Amerika	25	43	19	50	126	167	40	29	18	21	58
Asie	4 095	2 328	6 358	6 211	8 858	13 109	13 130	13 157	9 337	7 063	4 382
Evropa	37 472	17 230	11 959	15 866	18 766	30 334	18 513	18 867	14 118	7 257	8 422
Austrálie a Oceánie	2	2	2		1	1		5	1		
Neurčeno	92	92	282	456	478	381	216	296	174	214	173
všechny údaje vyjádřeny v %											
Nelegální migrace přes SH ČR- zjištěno osob	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho: Afrika	3,7	3,8	2,9	4,7	3,8	1,5	1,3	1,1	0,8	1,3	1,3
Amerika	0,1	0,2	0,1	0,2	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
Asie	9,5	11,4	33,2	26,2	30,2	29,3	40,6	40,2	39,2	47,9	33,2
Evropa	86,5	84,1	62,4	66,9	64,0	67,9	57,3	57,7	59,2	49,2	63,8
Austrálie a Oceánie	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,02	0,004		
Neurčeno	0,2	0,4	1,5	1,9	1,6	0,9	0,7	0,9	0,7	1,5	1,3

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky- **rozdělení podle světadílů** – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.-31.12. 2002	tj.%	1.1.-31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes SH ČR - zjištěno osob	14 741	100	13 206	100	-10,4	-1 535
z toho z Afriky	186	1,3	171	1,3	-8,1	-15
Ameriky jižní	16	0,1	38	0,3	137,5	22
Ameriky severní	5	0,0	20	0,2	300,0	15
Asie	7 063	47,9	4 382	33,2	-38,0	-2 681
Evropy	7 257	49,2	8 422	63,8	16,1	1 165
Neurčeno	214	1,5	173	1,3	-19,2	-41

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – občané ČR- porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku		1.1.–31.12.		1.1.–31.12.		Změna oproti předchozímu období		
		2002	tj.%	2003	tj.%	V [%]	absolutní číslo	
Nelegální migrace přes SH ČR -zjištěno osob		14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535	
z toho občanů ČR		2 109	14,3	2 081	15,8	-1,3	-28	
občanů ČR		2 109	100,0	2 081	100,0	-1,3	-28	
občanů ČR na SH ČR s PR		1 282	60,8	1 248	60,0	-2,7	-34	
se SRN		208	9,9	221	10,6	6,3	13	
s Rakouskem		323	15,3	367	17,6	13,6	44	
se Slovenskem		294	13,9	245	11,8	-16,7	-49	
letišť ČR		1	0,0	0	0,0	-100,0	-1	
Vnitrozemí		1	0,0	0	0,0	-100,0	-1	
občanů ČR v teritoriu			tj.%	tj.%	tj.%			
ObŘ S CPP na SH ČR			v ObŘ	v ČR	v ObŘ	v ČR		
Ostrava	se SR	290	41,7		242	39,2	-16,6	-48
	s PR	405	58,2		376	60,8	-7,2	-29
	Vnitrozemí	1	0,1		0	0,0	-100,0	-1
	Celkem	696	100,0	33,0	618	100,0	29,7	-11,2
Hradec Králové	s PR	824	100,0		802	100,0	-2,7	-22
	Celkem	824	100,0	39,1	802	100,0	38,5	-2,7
Ústí nad Labem	s PR	53	27,6		70	28,9	32,1	17
	se SRN	139	72,4		172	71,1	23,7	33
	Celkem	192	100,0	9,1	242	100,0	11,6	26,0
Plzeň	se SRN	59	100,0		42	100,0	-28,8	-17
	Celkem	59	100,0	2,8	42	100,0	2,0	-28,8
České Budějovice	se SRN	10	3,9		7	2,3	-30,0	-3
	s Rakouskem	249	96,1		294	97,7	18,1	45
	Celkem	259	100,0	12,3	301	100,0	14,5	16,2
Brno	s Rakouskem	74	94,9		73	96,1	-1,4	-1
	se SR	4	5,1		3	3,9	-25,0	-1
	Celkem	78	100,0	3,7	76	100,0	3,7	-2,6
Praha – teritorium PČR správy Stř.kraje	Celkem -vnitro	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0
Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	Letiště	1	100,0		0	0,0	-100,0	-1
	Celkem	1	100,0	0,0	0	0,0	0,0	-100,0

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes SH ČR -zjištěno osob	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
z toho cizinců	12 632	85,7	11 125	84,2	-11,9	-1 507
cizinců	12 632	100,0	11 125	100,0	-11,9	-1 507
cizinců na SH ČR s PR	2 130	16,9	1 702	15,3	-20,1	-428
se SRN	4 733	37,5	3 150	28,3	-33,4	-1 583
s Rakouskem	3 140	24,9	4 509	40,5	43,6	1 369
se Slovenskem	1 590	12,6	900	8,1	-43,4	-690
letišť ČR	144	1,1	153	1,4	6,3	9
vnitrozemí	895	7,1	711	6,4	-20,6	-184

cizinců v teritoriu ObŘ SCPP na SH ČR			tj.% v ObŘ	tj.% v ČR		tj.% v ObŘ	tj.% v ČR		
Ostrava	se SR	329	26,6		203	24,6		-38,3	-126
	s PR	644	52,1		433	52,5		-32,8	-211
	vnitrozemí	262	21,2		188	22,8		-28,2	-74
	Celkem	1 235	100,0	9,8	824	100,0	7,4	-33,3	-411
Hradec Králové	s PR	946	98,5		782	96,8		-17,3	-164
	vnitrozemí	14	1,5		26	3,2		85,7	12
	Celkem	960	100,0	7,6	808	100,0	7,3	-15,8	-152
Ústí nad Labem	s PR	540	12,8		487	18,4		-9,8	-53
	se SRN	3 624	86,1		2 111	80,0		-41,7	-1 513
	vnitrozemí	45	1,1		42	1,6		-6,7	-3
	Celkem	4 209	100,0	33,3	2 640	100,0	23,7	-37,3	-1 569
Plzeň	se SRN	1 064	98,7		999	96,5		-6,1	-65
	vnitrozemí	14	1,3		36	3,5		157,1	22
	Celkem	1 078	100,0	8,5	1 035	100,0	9,3	-4,0	-43
České Budějovice	se SRN	45	2,1		40	1,1		-11,1	-5
	s Rakouskem	2 094	96,9		3 698	98,6		76,6	1 604
	vnitrozemí	21	1,0		13	0,3		-38,1	-8
	Celkem	2 160	100,0	17,1	3 751	100,0	33,7	73,7	1 591
Brno	s Rakouskem	1 046	44,6		811	51,9		-22,5	-235
	se SR	1 261	53,8		697	44,6		-44,7	-564
	letišť	1	0,0		0	0,0		-100,0	-1
	vnitrozemí	38	1,6		55	3,5		44,7	17
	Celkem	2 346	100,0	18,6	1 563	100,0	14,0	-33,4	-783
Praha – teritorium PČR správy Stř.kraje	Celkem -vnitro	10	100,0	0,1	59	100,0	0,5	490,0	49
Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	letišť	143	22,6		153	34,4		7,0	10
	vnitrozemí	491	77,4		292	65,6		-40,5	-199
	Celkem	634	100,0	5,0	445	100,0	4,0	-29,8	-189

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci bez vízové povinnosti pro vstup a pobyt v ČR- porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes st.hranice ČR -zjištěno osob	14 741		13 206		-10,4	-1 535
z toho cizinců	12 632	100,0	11 125	100,0	-11,9	-1 507
bez vízových cizinců	3 105	24,6	2 278	20,5	-26,6	-827
bez vízových cizinců	3 105	100,0	2 278	100,0	-26,6	-827
bezvízových cizinců na SH ČR s PR	1 724	55,5	1 395	61,2	-19,1	-329
se SRN	879	28,3	369	16,2	-58,0	-510
s Rakouskem	237	7,6	254	11,2	7,2	17
se Slovenskem	240	7,7	205	9,0	-14,6	-35
letišť ČR	11	0,4	9	0,4	-18,2	-2
vnitrozemí	14	0,5	46	2,0	228,6	32
bezvízových cizinců v teritoriu		tj.%	tj.%		tj.%	
ObŘ SCPP na SH ČR		v ObŘ	v ČR		v ObŘ	v ČR
se SR	146	23,5		118	24,6	
Ostrava s PR	471	76,0		354	73,9	
vnitrozemí	3	0,5		7	1,5	
Celkem	620	100,0	20,0	479	100,0	21,0
s PR	888	99,9		710	98,3	
Hradec Králové vnitrozemí	1	0,1		12	1,7	
Celkem	889	100,0	28,6	722	100,0	31,7

	s PR	365	34,4		331	55,5		-9,3	-34
Ústí nad Labem	se SRN	696	65,6		261	43,8		-62,5	-435
	Celkem	1 061	100,0	34,2	596	100,0	26,2	-43,8	-465
	se SRN	164	100,0		95	96,0		-42,1	-69
Plzeň	vnitrozemí	0	0,0		4	4,0			4
	Celkem	164	100,0	5,3	99	100,0	4,3	-39,6	-65
	se SRN	19	11,0		13	8,8		-31,6	-6
České Budějovice	s Rakouskem	149	86,6		130	88,4		-12,8	-19
	vnitrozemí	4	2,3		4	2,7		0,0	0
	Celkem	172	100,0	5,5	147	100,0	6,5	-14,5	-25
	s Rakouskem	88	47,8		124	56,1		40,9	36
Brno	se SR	94	51,1		87	39,4		-7,4	-7
	vnitrozemí	2	1,1		10	4,5		400,0	8
	Celkem	184	100,0	5,9	221	100,0	9,7	20,1	37
Praha – ter.PČR správy Stř.kraje	Celkem -vnitro	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0		0
	letišť	11	73,3		9	64,3		-18,2	-2
Praha – ter.PČR správy hl.m.Phy	vnitrozemí	4	26,7		5	35,7		25,0	1
	Celkem	15	100,0	0,5	14	100,0	0,6	-6,7	-1

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci s vízovou povinností pro vstup a pobyt – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku		1.1.–31.12. 2002	tj. %	1.1.–31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
						V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes st.hranice ČR - zjištěno osob		14 741		13 206		-10,4	-1 535
z toho cizinců		12 632	100,0	11 125	100,0	-11,9	-1 507
vízových cizinců		9 527	75,4	8 847	79,5	-7,1	-680
vízových cizinců		9 527	100,0	8 847	100,0	-7,1	-680
vízových cizinců na SH ČR s PR		406	4,3	307	3,5	-24,4	-99
se SRN		3 854	40,5	2 776	31,4	-28,0	-1 078
s Rakouskem		2 903	30,5	4 255	48,1	46,6	1 352
se Slovenskem		1 350	14,2	695	7,9	-48,5	-655
letišť ČR		133	1,4	144	1,6	8,3	11
vnitrozemí		881	9,2	670	7,6	-24,0	-211
vízových cizinců v teritoriu ObŘ SCPP na SH ČR			tj. % V ObŘ		tj. % v ČR		
se SR		183	29,8	85	24,6		
Ostrava	s PR	173	28,1	79	22,9		
	vnitrozemí	259	42,1	181	52,5		
	Celkem	615	100,0	345	100,0	3,9	-270
s PR		58	81,7	72	83,7		
Hradec Králové	vnitrozemí	13	18,3	14	16,3		
	Celkem	71	100,0	86	100,0	1,0	15
s PR		175	5,6	156	7,6		
Ústí nad Labem	se SRN	2 928	93,0	1 851	90,6		
	vnitrozemí	45	1,4	37	1,8		
	Celkem	3 148	100,0	2 044	100,0	23,1	-1 104
se SRN		900	98,5	904	96,6		
Plzeň	vnitrozemí	14	1,5	32	3,4		
	Celkem	914	100,0	936	100,0	10,6	22
se SRN		26	1,3	21	0,6		
České Budějovice	s Rakouskem	1 945	97,8	3 568	99,0		
	vnitrozemí	17	0,9	15	0,4		
	Celkem	1 988	100,0	3 604	100,0	40,7	1 616

	s Rakouskem	958	44,3		687	51,2		-28,3	-271
Brno	se SR	1 167	54,0		610	45,5		-47,7	-557
	letišť	1	0,0		0	0,0		-100,0	-1
	vnitrozemí	36	1,7		45	3,4		25,0	9
	Celkem	2 162	100,0	22,7	1 342	100,0	15,2	-37,9	-820
Praha – ter. PČR správy Stř.kraje	Celkem -vnitro	10	100,0	0,1	59	100,0	0,7	490,0	49
	letišť	132	21,3		144	33,4		9,1	12
Praha – ter.PČR správy hl.m.Phy	vnitrozemí	487	78,7		287	66,6		-41,1	-200
	Celkem	619	100,0	6,5	431	100,0	4,9	-30,4	-188

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace přes SH ČR-zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
z toho občané ČR	1 537	1 648	2 040	2 526	2 014	1 715	1 948	1 959	2 744	2 109	2 081
cizinci	41 765	18 832	17 132	21 179	27 325	42 957	30 377	30 761	21 090	12 632	11 126
*nejvíce zastoupení občané											
Ruska **		126	144	165	162	300	431	545	335	368	2 912
Číny	984	121	251	677	784	1 055	984	926	512	2 301	2 152
Polska	540	795	746	1 227	1 514	1 011	1 051	1 604	1 193	1 019	793
SRN	419	534	701	652	1 780	716	502	1 052	1 764	1 022	602
Ukrajiny	191	382	574	746	842	985	1 592	2 265	758	559	575
Vietnamu	902	323	644	256	477	1 264	893	1 826	1 300	1 074	550
Gruzie	17	18	6	8	5	4	25	148	1 118	895	546
Indie	412	163	612	362	550	1 204	1 613	2 574	2 706	1 190	442
Moldavska	14	35	33	162	517	1 105	1 118	3 010	1 742	875	393
Slovenska	76	128	153	214	213	168	108	212	280	262	263
Bulharska	4 723	2 380	2 079	1 936	1 929	1 691	1 967	2 323	669	294	206
Rumunska	4 096	1 299	1 488	2 378	3 879	4 372	5 796	4 281	3 911	255	158
Srbsko a Černá Hora ***		4529	1766	3202	3569	16052	2778	303	156	132	107
Iráku	346	169	632	1 372	2 326	1 587	829	327	418	228	105
Turecka	576	417	1 740	1 690	873	602	475	350	204	88	92
Všechny údaje vyjádřeny v %											
Cizinci	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
*nejvíce zastoupení občané											
Ruska **		0,7	0,8	0,8	0,6	0,7	1,4	1,8	1,6	2,9	26,2
Číny	2,4	0,6	1,5	3,2	2,9	2,5	3,2	3,0	2,4	18,2	19,3
Polska	1,3	4,2	4,4	5,8	5,5	2,4	3,5	5,2	5,7	8,1	7,1
SRN	1,0	2,8	4,1	3,1	6,5	1,7	1,7	3,4	8,4	8,1	5,4
Ukrajiny	0,5	2,0	3,4	3,5	3,1	2,3	5,2	7,4	3,6	4,4	5,2
Vietnamu	2,2	1,7	3,8	1,2	1,7	2,9	2,9	5,9	6,2	8,5	4,9
Gruzie	0,04	0,10	0,04	0,04	0,02	0,01	0,08	0,48	5,3	7,1	4,9
Indie	1,0	0,9	3,6	1,7	2,0	2,8	5,3	8,4	12,8	9,4	4,0
Moldavska	0,03	0,2	0,2	0,8	1,9	2,6	3,7	9,8	8,3	6,9	3,5
Slovenska	0,18	0,7	0,9	1,0	0,8	0,4	0,4	0,7	1,3	2,1	2,4
Bulharska	11,3	12,6	12,1	9,1	7,1	3,9	6,5	7,6	3,2	2,3	1,9
Rumunska	9,8	6,9	8,7	11,2	14,2	10,2	19,1	13,9	18,5	2,0	1,4
Srbsko a Černá Hora **		24,0	10,3	15,1	13,1	37,4	9,1	1,0	0,7	1,0	1,0
Iráku	0,8	0,9	3,7	6,5	8,5	3,7	2,7	1,1	2,0	1,8	0,9
Turecka	1,4	2,2	10,2	8,0	3,2	1,4	1,6	1,1	1,0	0,7	0,8

Vysvětlivka : * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období)

** v roce 1993 nerozlišovány nástupnické státy SNS

*** státy SFRJ

Nelegální migrace přes SH ČR– 15 nejčtetnějších státních příslušností nesousedních zemí – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku	1.1.–31.12.			1.1.–31.12.			Změna oproti předchozímu období	
	2002	tj. %	tj. %	2003	tj. %	tj. %	v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes SH ČR								
zjištěno osob	14 741	100,0		13 206	100,0		-10,4	-1 535
z toho občané ČR	2 109	14,3		2 081	15,8		-1,3	-28
cizinci	12 632	85,7	100,0	11 125	84,2	100,0	-11,9	-1 507
* mezi cizinci nesousedních zemí nejvíce zastoupeni občané								
Rusko	368	2,5	2,9	2 912	22,1	26,2	691,3	2544
Čína	2 301	15,6	18,2	2 152	16,3	19,3	-6,5	-149
Ukrajina	559	3,8	4,4	575	4,4	5,2	2,9	16
Vietnam	1 074	7,3	8,5	550	4,2	4,9	-48,8	-524
Gruzie	895	6,1	7,1	546	4,1	4,9	-39,0	-349
Indie	1 190	8,1	9,4	442	3,3	4,0	-62,9	-748
Moldavsko	875	5,9	6,9	393	3,0	3,5	-55,1	-482
Bulharsko	294	2,0	2,3	206	1,6	1,9	-29,9	-88
Rumunsko	255	1,7	2,0	158	1,2	1,4	-38,0	-97
nezjištěno	163	1,1	1,3	153	1,2	1,4	-6,1	-10
Srbsko a Černá Hora	132	0,9	1,0	107	0,8	1,0	-18,9	-25
Irák	228	1,5	1,8	105	0,8	0,9	-53,9	-123
Turecko	88	0,6	0,7	92	0,7	0,8	4,5	4
Arménie	804	5,5	6,4	82	0,6	0,7	-89,8	-722
Litva	53	0,4	0,4	71	0,5	0,6	34,0	18

Vysvětlivka: řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – způsob vstupu migrantů na území ČR před nelegálním překročením státních hranic ČR ve směru z ČR – porovnání shodného období 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12.			1.1.–31.12.			Změna oproti předchozímu období	
	2002	tj. %	tj. %	2003	tj. %	tj. %	v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	14 741			13 206			-10,4	-1 535
z toho cizinců	12 632	100,0		11 125	100,0		-11,9	-1 507
cizinci ve směru z ČR	8 496	67,3		8 529	76,7		0,4	33
z toho pouze cizinci ve směru z ČR (mínus cizinci s pobytem na vízum nad 90 dní, s trvalým pobytem v ČR a žadatelé o azyl v ČR)	5 732	45,4	100,0	4 631	41,6	100,0	-19,2	-1 101
z toho A. vstup nelegální	1 165	100,0	20,3	864	100,0	18,7	-25,8	-301
ve směru z Polska	347	29,8		325	37,6		-6,3	-22
ze SRN	22	1,9		13	1,5		-40,9	-9
z Rakouska	12	1,0		5	0,6		-58,3	-7
ze Slovenska	221	19,0		107	12,4		-51,6	-114
letecky	10	0,9		11	1,3		10,0	1
neurčen	553	47,5		403	46,6		-27,1	-150
B. vstup legální	1 618	100,0	28,2	1 213	100,0	26,2	-25,0	-405
ve směru z Polska	354	21,9		572	47,2		61,6	218
ze SRN	19	1,2		12	1,0		-36,8	-7
z Rakouska	37	2,3		37	3,1		0,0	0
ze Slovenska	367	22,7		137	11,3		-62,7	-230
letecky	659	40,7		342	28,2		-48,1	-317
neurčen	182	11,2		113	9,3		-37,9	-69
C. vstup nezjištěn, neuveden	2 949	100,0	51,4	2 554	100,0	55,2	-13,4	-395

ve směru z Polska	2	0,1		7	0,3		250,0	5
ze SRN		0,0			0,0			0
z Rakouska		0,0		1	0,04			1
ze Slovenska	20	0,7		15	0,6		-25,0	-5
letecky	2	0,1		3	0,1		50,0	1
neurčen	2 925	99,2		2528	99,0		-13,6	-397
A+B (způsob vstupu nelegálních migrantů zjištěn)	2 783	100,0	48,6	2 077	100,0	44,8	-25,4	-706
z toho: vstup nelegální	1 165	41,9		864	41,6		-25,8	-301
legální	1 618	58,1		1 213	58,4		-25,0	-405
C. vstup nezjištěn, neuveden	2 949	100,0	51,4	2 554	100,0	55,2	-13,4	-395
z toho: vstup nezjištěn	607	20,6		350	13,7		-42,3	-257
v hlášení ZÚ S CPP způsob vstupu do ČR neuveden	2 342	79,4		2 204	86,3		-5,9	-138

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku		Km	1.1.–31.12. 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období v [%]		absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		2290,4	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4		-1 535
z toho VE SMĚRU z ČR			9 232	62,6	9 406	71,2	1,9		174
z toho VE SMĚRU z ČR			9 232	100,0	9 406	100,0			
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR		736	8,0	877	9,3	19,2		141
	Cizinec TUC v ČR		34	0,4	60	0,6	76,5		26
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní		663	7,2	349	3,7	-47,4		-314
	Cizinec z UT v ČR		2 067	22,4	3 489	37,1	68,8		1 422
Ostatní cizinci			5 732	62,1	4 631	49,2	-19,2		-1 101
Ostatní cizinci			5 732	100,0	4 631	100,0	-19,2		-1 101
z toho způsob vstupu do ČR před NP SH z ČR	Nelegální		1 165	20,3	864	18,7	-25,8		-301
	Legální		1 618	28,2	1 213	26,2	-25,0		-405
	Nezjištěno		607	10,6	350	7,6	-42,3		-257
	V hlášení neuvedeno		2 342	40,9	2 204	47,6	-5,9		-138

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do SRN a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku		Km	1.1.–31.12. 2002	Tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období v [%]		absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		2290,4	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4		-1 535
z toho na hranicích se SRN		810,3	4 941	33,5	3 371	25,5	-31,8		-1 570
z toho na hranicích se SRN		810,3	4 941	100,0	3 371	100,0	-31,8		-1 570
z toho VE SMĚRU DO SRN			4 461	90,3	3 114	92,4	-30,2		-1 347
z toho VE SMĚRU DO SRN			4 461	100,0	3 114	100,0	-30,2		-1 347
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR		184	4,1	190	6,1	3,3		6
	Cizinec TUC v ČR		23	0,5	42	1,3	82,6		19
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní		554	12,4	238	7,6	-57,0		-316
	Cizinec z UT v ČR		746	16,7	578	18,6	-22,5		-168
Ostatní cizinci			2 954	66,2	2 066	66,3	-30,1		-888
Ostatní cizinci			2 954	100,0	2 066	100,0	-30,1		-888
z toho Nelegální			467	15,8	315	15,2	-32,5		-152

způsob vstupu do ČR před NP SH do SRN	Legální	690	23,4	292	14,1	-57,7	-398
	Nezjištěno	566	19,2	317	15,3	-44,0	-249
	V hlášení neuvedeno	1 231	41,7	1 142	55,3	-7,2	-89

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Rakouska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku		Km	1.1.–31.12. 2002	tj. %	1.1.–31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
							V [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		2290,4	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
z toho na hranicích s RAKOUSKEM		467,3	3 463	23,5	4 876	36,9	40,8	1 413
z toho na hranicích s RAKOUSKEM		467,3	3 463	100,0	4 876	100,0	40,8	1 413
z toho VE SMĚRU DO RAKOUSKA			2 896	83,6	4 425	90,8	52,8	1 529
z toho VE SMĚRU DO RAKOUSKA			2 896	100,0	4 425	100,0		
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR		63	2,2	70	1,6	11,1	7
	Cizinec TUC v ČR		8	0,3	9	0,2	12,5	1
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní		72	2,5	37	0,8	-48,6	-35
	Cizinec z UT v ČR		1289	44,5	2 896	65,4	124,7	1607
Ostatní cizinci			1 464	50,6	1 413	31,9	-3,5	-51
Ostatní cizinci			1 464	100,0	1 413	100,0	-3,5	-51
Z toho způsob vstupu do ČR před NP SH do Rakouska	Nelegální		330	22,5	199	14,1	-39,7	-131
	Legální		588	40,2	667	47,2	13,4	79
	Nezjištěno		29	2,0	22	1,6	-24,1	-7
	V hlášení neuvedeno		517	35,3	525	37,2	1,5	8

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Polska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku		Km	1.1.–31.12. 2002	tj. %	1.1.–31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
							v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		2290,4	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
Z toho na hranicích s POLSKEM		761	3 412	23,1	2 950	22,3	-13,5	-462
Z toho na hranicích s POLSKEM		761	3 412	100,0	2 950	100,0	-13,5	-462
z toho VE SMĚRU DO POLSKA			1 563	45,8	1 539	52,2	-1,5	-24
z toho VE SMĚRU DO POLSKA			1 563	100,0	1 539	100,0		
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR		486	31,1	603	39,2	24,1	117
	Cizinec TUC v ČR		3	0,2	9	0,6	200,0	6
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní		35	2,2	74	4,8	111,4	39
	Cizinec z UT v ČR		12	0,8	6	0,4	-50,0	-6
Ostatní cizinci			1 027	65,7	847	55,0	-17,5	-180
Ostatní cizinci			1 027	100,0	847	100,0	-17,5	-180
z toho způsob vstupu do ČR před NP SH do POLSKA	Nelegální		331	32,2	280	33,1	-15,4	-51
	Legální		338	32,9	252	29,8	-25,4	-86
	Nezjištěno		11	1,1	9	1,1	-18,2	-2
	V hlášení neuvedeno		347	33,8	306	36,1	-11,8	-41

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – využití neregulérních cestovních dokladů – porovnání jednotlivých let

Státní příslušnost	Roky									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Afghánistán	29	43	28	10	105	47	6	3	6	5
Albánie	1	3	4	7	12	5	2	3	2	7
Alžírsko	2	8	18	6	12	6	9	1		1
Angola	5	4	3	2	4	2	4			
Argentina	1									
Arménie	6	1			2		7	4	3	
Bangladéš	3	5			1	2		1		1
Barbados	1									
Belgie	5			4		2				
Bělorusko	2	2	1	2	5	10	4	2	3	5
bez st.příslušnosti	5	5	6	15	5	1	3	1	2	
Bosna a Hercegovina	5	4	1	4	1	8	6	3	1	1
Brazílie			1							
Bulharsko	95	29	78	88	96	82	54	25	10	6
Burundi									2	
býv.SFRJ nespecif.	13	12								
býv.SSSR nespecif.	30									
Cote d'Ivoire (Pobřeží Slonoviny)	1	1				1	2			1
Česká republika	256	283	531	222	107	160	120	72	50	41
Čína	21	49	55	18	49	21	23	10	29	50
Dánsko				2						
Dominikánská rep.			5	3	15					
Egypt			2	1	3	5	1	1		
Ekvádor							2	2		
Eritrea							2	1		
Etiopie	1	5	1	1	1	1				
Francie			2	5			1	2		1
Ghana	9		5	1	3	1	3		3	
Gruzie						1	2	8	2	4
Guatemala							1			
Guinea	2	4			3		1	2		
Chile										4
Chorvatsko	4	4		5	3	4			5	
Indie		6	3	2	6	14			1	
Indonésie						2				
Irák	4	36	24	89	126	45	11	8	11	1
Írán	3	7	8	10	18	3	15	3	3	3
Itálie	1	1	5	6	2	1	1	1		3
Izrael			2			1				
Jemen							1			
Jihoafrická rep.			2	1			1			
Jordánsko				2					6	
Kamerun				1			2		1	
Kanada								1		
Kazachstán			1	10	2		2	3	1	
Keňa						1	1			

KLDR				1						
Kolumbie	1					1				
Kongo	1	2			2	2	3	1	3	1
Konžská dem. r.-Zair	2	1	4	3	1	3	3	1		1
Kostarika										1
Kuba				3		2	3	1	1	2
Kuvajt			1							
Kyrgyzstán										1
Libanon		11	2	8		4	4			1
Libérie		2	3	1	1	4	1		1	
Libye					1					
Litva			1	3	6	2	2	6	16	10
Lotyšsko			1	2		1	1		2	1
Maďarsko		1	10	13		1	3	1		1
Makedonie	8	44	40	63	50	16	25	21	3	4
Malajsie	2			1		1				
Maroko	1	1	4		2	3	1		1	
Mauretánie		3								
Mauricius						4				
Moldávie	2		6	4	10	19	205	149	28	59
Monako			1							
Mongolsko		2		1			2	1		2
Mosambik	1									
Nepál	2									
nezjištěno	11	78	104	98	92	62	51	18	28	27
Niger								1		
Nigérie	3	6	2	14	2	8	3	5	13	5
Nizozemí	1	4	3	12				1		
Pákistán		4	4	7	6	3	2	2	3	3
Palestina			2	1	23	3	7	1		3
Peru				3		2	1	4	3	8
Polsko	36	42	43	434	74	69	56	66	50	40
Portugalsko	1	1		2	1					
Rakousko	3	1	4	3	3			3		1
Rumunsko	15	68	79	114	47	126	133	122	11	7
Rusko	2	5	11	7	7	23	26	24	10	22
Rwanda							1	1		
Řecko			1	3					1	
Salvador						1				
Senegal	1		2	2	2	2	1		3	2
Sierra Leone				1	4	12	2	2	3	
Singapur		5		1						
Slovensko	35	22	29	22	25	19	57	33	24	29
Slovinsko			2	4						1
Somálsko	3	15	18	5	3	6	3	1	3	4
Spojené arabské emiráty								1		
Srbsko a Černá Hora*	54	40	70	83	417	150	32	25	41	32
Srí Lanka	1	5	3	3	6	8	2	7	4	
SRN	8	8	13	729	12	5	3		3	3
Súdán	2		1				4		2	

Svazijsko							1			
Sýrie	1	11	2		15	3	9			1
Španělsko	1	1		2		1				
Švédsko				1						
Švýcarsko				5						
Tádžikistán	2		2					1		
Tanzánie			1							
Thajsko		1	2		1	4				
Tchajwan			1							
Togo							1			
Tunisko		1	1	1	1			1		
Turecko	8	21	4	6	10	28	2	2	2	12
Ukrajina	21	20	55	101	109	93	129	120	63	130
Uruguay				2						
USA	1			1	1					
Velká Británie			1	1	1				1	
Vietnam	19	97	73	34	101	36	25	20	21	32
Zimbabwe			1							
Celkem	754	1 035	1 393	2 322	1 617	1 153	1 091	799	485	580

Vysvětlivka: *do února 2003 Svazová republika Jugoslávie

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – využití neregulérních cestovních dokladů – srovnání osob, které použily neregulérní doklad při přechodu SH ČR v roce 2003

Státní příslušnost	celkový počet osob zadržených při neleg.přechodu	z toho s neregulérním cest.dokladem	tj. v %
Afghánistán	30	5	16,7%
Albánie	29	7	24,1%
Alžírsko	27	1	3,7%
Bangladéš	31	1	3,2%
Bělorusko	48	5	10,4%
Bosna a Hercegovina	13	1	7,7%
Bulharsko	206	6	2,9%
Cote d'ivoire (Pobřeží Slonoviny)	22	1	4,5%
Česká republika	2 081	41	2,0%
Čína	2 152	50	2,3%
Francie	7	1	14,3%
Gruzie	546	4	0,7%
Chile	5	4	80,0%
Irák	105	1	1,0%
Írán	11	3	27,3%
Itálie	6	3	50,0%
Kongo	1	1	100,0%
Konžská dem.rep.- Zair	3	1	33,3%
Kostarika	1	1	100,0%
Kuba	10	2	20,0%
Kyrgyzstán	50	1	2,0%
Libanon	17	1	5,9%
Litva	71	10	14,1%
Lotyšsko	4	1	25,0%
Maďarsko	4	1	25,0%
Makedonie	26	4	15,4%
Moldavsko	393	59	15,0%
Mongolsko	51	2	3,9%
nezjištěno	153	27	17,6%

Nigérie	9	5	55,6%
Pákistán	23	3	13,0%
Palestina	39	3	7,7%
Peru	8	8	100,0%
Polsko	793	40	5,0%
Rakousko	40	1	2,5%
Rumunsko	158	7	4,4%
Rusko	2 912	22	0,8%
Senegal	7	2	28,6%
Slovensko	263	29	11,0%
Slovinsko	2	1	50,0%
Somálsko	28	4	14,3%
Srbsko a Černá Hora*	107	32	29,9%
SRN	602	3	0,5%
Sýrie	6	1	16,7%
Turecko	92	12	13,0%
Ukrajina	575	130	22,6%
Vietnam	550	32	5,8%
ostatní	889		
Celkem	13 206	580	4,4%

Vysvětlivka: *do února 2003 Svazová republika Jugoslávie

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – **osoby zadržené s neplatným cestovním dokladem, převáděné, v úkrytu DP, opakovaně**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nelegální migrace přes SH ČR zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741	13 206
z toho zadrženo											
s neregulérním CD	N	754	1 035	1 393	2 322	1 617	1 153	1 091	799	485	580
tj. %		3,7	5,4	5,9	7,9	3,6	3,6	3,3	3,4	3,3	4,4
převáděných	N	4 587	4 604	4 830	6 627	9 884	7 680	6 963	4 783	2 489	2 136
tj. %		22,4	24	20,4	22,6	22,1	23,8	21,3	20,1	16,9	16,2
v úkrytu dopravního prostředku	N	N	N	N	456	1 093	965	1 208	731	417	312
tj. %					1,6	2,4	3,0	3,7	3,1	2,8	2,4
opakovaně		1 724	1 980	3 259	3 137	7 500	3 936	6 010	4 023	1 804	1 520
tj. %		8,4	10,3	13,7	10,7	16,8	12,2	18,4	16,9	12,2	11,5

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – **osoby zadržené s neplatným cestovním dokladem, převáděné, v úkrytu DP, opakovaně** - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj. %	1.1.–31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR zjištěno osob	14 741	100,0	13 206	100,0	-10,4	-1 535
Z toho zadrženo s neplatným CD	485	3,3	580	4,4	19,6	95
převáděných	2 489	16,9	2 136	16,2	-14,2	-353
v úkrytu dopravního prostředku	417	2,8	312	2,4	-25,2	-105
opakovaně	1 804	12,2	1 520	11,5	-15,7	-284

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002			1.1.–31.12. 2003			Změna oproti předchozímu období	
	2002	tj.%	tj.%	2003	tj.%	tj.%	v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes SH ČR - zjištěno osob	14 741	100,0		13 206	100,0		-10,4	-1 536
z toho zjištěno								
převáděných osob	2 489	16,9	100,0	2 136	16,2	100,0	-14,2	-353
z toho na SH ČR letiště	8		0,3			0,0	-100,0	-8
s PR	93		3,7	29		1,4	-68,8	-64
s Rakouskem	632		25,4	619		29,0	-2,1	-13
se SR	504		20,2	376		17,6	-25,4	-128
se SRN	1 105		44,4	837		39,2	-24,3	-268
SH neurčena- vnitrozemí ČR	147		5,9	275		12,9	87,1	128
% převáděných osob z celkového počtu běženců zjištěného v úseku SH ČR:								
z toho na SH ČR letiště	5,6			0,0				
s PR	2,7			1,0				
s Rakouskem	18,3			12,7				
se SR	26,8			32,8				
se SRN	22,4			24,8				
SH neurčena- vnitrozemí ČR	16,4			38,7				

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2002/2003 – porovnání metodiky národní a metodiky CIREFI

Období Roku	1.1.-31.12. 2002		1.1.-31.12. 2003		Změna oproti předchozímu období			
					v %		absolutní čísla	
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	14 471		13 206		-10,4		-1 535	
z toho podle METODIKY								
	národní	CIREFI	národní	CIREFI	národní	CIREFI	národní	CIREFI
osoby převáděné	2 489	5 886	2 136	4 923	-14,2	-16,4	-353	-963
tj. %	16,9	39,9	16,2	37,3				
Z toho na SH ČR se SRN								
	1 105	1 860	837	1 292	-24,3	-30,5	-268	-568
s Rakouskem	632	1 169	619	2 389	-2,1	104,4	-13	1 220
s Polskem	93	436	29	228	-68,8	-47,7	-64	-208
se Slovenskem	504	1 720	376	562	-25,4	-67,3	-128	-1 158
vzdušná	8	115		119	-100,0	3,5	-8	4
neurčena	147	586	275	333	87,1	-43,2	128	-253

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené v úkrytech dopravních prostředků

Rok	1997	tj.%	1998	tj.%	1999	tj.%	2000	tj.%	2001	tj.%	2002	tj.%	2003	tj.%
Nelegální migrace přes SH ČR- zjištěno osob	29 339	100,0	44 672	100,0	32 325	100,0	32 720	100,0	23 834	100,0	14 741	100,0	13 206	100,0
z toho v úkrytu DP														
	456	1,6	1 093	2,4	965	3,0	1208	3,7	731	3,1	417	2,8	312	2,4
z toho v úkrytu DP														
	456	100,0	1 093	100,0	965	100,0	1208	100,0	731	100,0	417	100,0	312	100,0
z toho použitý dopravní prostředek:														
Bus	2	0,4	7	0,6	1	0,1	1	0,1						
Kamion, nákladní automobily	94	20,6	763	69,8	743	77	767	63,5	517	70,7	339	81,3	212	67,9
Osobní automobil	25	5,5	34	3,1	23	2,4	59	4,9	52	7,1	44	10,6	37	11,9
Vlakové soupravy	335	73,5	289	26,4	198	20,5	313	25,9	111	15,2	16	3,8	48	15,4
přeprava kamionů vlakem (ROLA)							68	5,6	51	7,0	18	4,3	15	4,8

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - osoby zadržené v úkrytech dopravních prostředků, podle státní příslušnosti - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002			1.1.–31.12. 2003			Změna oproti předchozímu období počtu osob zadržené v úkrytu DP	
Nelegální migrace přes SH ČR -zjištěno osob	celkem	z toho v úkrytu DP	tj. %	celkem	z toho v úkrytu DP	tj. %	v [%]	absolutní číslo
	14 741	417	2,8	13 206	312	2,4	-25,2	-105
z toho nejvíce občanů nesousedních zemí								
Číny	2 301	76	3,3	2 152	204	9,5	168,4	128
Iráku	228	26	11,4	105	22	21,0	-15,4	-4
Vietnamu	1 074	48	4,5	550	15	2,7	-68,8	-33
Moldavska	875	9	1,0	393	11	2,8	22,2	2
Indie	1 190	146	12,3	442	10	2,3	-93,2	-136
Gruzie	895	20	2,2	546	7	1,3	-65,0	-13
Alžírsko	32	4	12,5	27	7	25,9	75,0	3
Rusko	368	19	5,2	2 912	4	0,1	-78,9	-15
Polsko	1 019	1	0,1	793	4	0,5	300,0	3
Ukrajiny	559	12	2,1	575	3	0,5	-75,0	-9

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby opakovaně zjištěné – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002			1.1.–31.12. 2003			Změna oproti předchozímu období počtu osob opakovaně zjištěných	
Nelegální migrace přes SH ČR -zjištěno osob	celkem	z toho opakovaně	tj. %	celkem	z toho opakovaně	tj. %	v [%]	absolutní číslo
	14 741	1 804	12,2	13 206	1 520	11,5	-15,7	-284
z toho nejvíce občanů nesousedních zemí								
Číny	2 301	288	12,5	2 152	425	19,7	47,6	137
Rusko	368	31	8,4	2 912	357	12,3	1051,6	326
Gruzie	895	304	34,0	546	118	21,6	-61,2	-186
Indie	1 190	248	20,8	442	111	25,1	-55,2	-137
Vietnamu	1 074	167	15,5	550	71	12,9	-57,5	-96
Moldavska	875	203	23,2	393	59	15,0	-70,9	-144
Polsko	1 019	31	3,0	793	42	5,3	35,5	11
Ukrajiny	559	48	8,6	575	41	7,1	-14,6	-7
České republiky	2 109	28	1,3	2 081	32	1,5	14,3	4
Bulharsko	294	18	6,1	206	24	11,7	33,3	6

Vysvětlivka: řazeno podle nejvyšší hodnoty osob opakovaně zjištěných v aktuálním období

III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu (PPR) - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj. %	1.1.–31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
PPR zjištěno událostí	9 824		12 366		V [%]	absolutní číslo
zjištěno osob	19 573	100,0	21 350	100,0	9,1	1 777
z toho zjištěno útvary Policie ČR nejvíce						
při kontrolních akcích CPP	2 189	11,2	2 393	11,2	9,3	204
při ost. akcích a činnosti útvarů ve vnitrozemí	6 927	35,4	8 006	37,5	15,6	1 079
dostavil se sám na útvar PČR ve vnitrozemí	1 275	6,5	2 189	10,3	71,7	914
na hraničním přechodu při výjezdu z ČR	9 182	46,9	8 762	41,0	-4,6	-420
na hraničním přechodu při výjezdu z ČR	9 182	100,0	8 762	100,0	-4,6	-420
z toho na SH ČR						
s letištěm	254	2,8	305	3,5	20,1	51
se SRN	160	1,7	149	1,7	-6,9	-11

<i>s Polskem</i>		8 699	94,7	8 229	93,9	-5,4	-470
<i>S Rakouskem</i>		9	0,1	14	0,2	55,6	5
<i>se Slovenskem</i>		60	0,7	65	0,7	8,3	5
z toho zadržela složka Policie ČR, (popř.hlásil, není-li uveden útvar zadržení)							
RCPP		9 614	49,1	9 140	42,8	-4,9	-474
OCP, OPKP		7 006	35,8	9 455	44,3	35,0	2 449
ost. složky Policie ČR, OO, MO, SKPV, ...		2 953	15,1	2 755	12,9	-6,7	-198
v teritoriu Policie ČR ObŘ SCPP / celkem / z toho nejvíce							
České Budějovice	celkem	482	100	549	100	13,9	67
	výjezd	3	0,6	2	0,4	-33,3	-1
	kontrola	182	37,8	193	35,2	6,0	11
	vnitro	263	54,6	304	55,4	15,6	41
Brno	celkem	756	100	839	100	11,0	83
	výjezd	37	4,9	50	6,0	35,1	13
	kontrola	163	21,6	194	23,1	19,0	31
	vnitro	502	66,4	484	57,7	-3,6	-18
Praha	celkem	5 459	100	6 205	100	13,7	746
	výjezd	254	4,7	298	4,8	17,3	44
	kontrola	1333	24,4	1 203	19,4	-9,8	-130
	vnitro	3 093	56,7	3 522	56,8	13,9	429
Ústí nad Labem	celkem	1226	100	1 391	100	13,5	165
	výjezd	188	15,3	150	10,8	-20,2	-38
	kontrola	178	14,5	279	20,1	56,7	101
	vnitro	814	66,4	848	61,0	4,2	34
Ostrava	celkem	1 977	100	2 252	100	13,9	275
	výjezd	891	45,1	806	35,8	-9,5	-85
	kontrola	115	5,8	96	4,3	-16,5	-19
	vnitro	681	34,4	868	38,5	27,5	187
Hradec Králové	celkem	8 851	100	8 842	100	-0,1	-9
	výjezd	7 801	88,1	7 450	84,3	-4,5	-351
	kontrola	85	1,0	79	0,9	-7,1	-6
	vnitro	928	10,5	1 208	13,7	30,2	280
Plzeň	celkem	822	100	1 272	100	54,7	450
	výjezd	8	1,0	6	0,5	-25,0	-2
	kontrola	133	16,2	349	27,4	162,4	216
	vnitro	646	78,6	772	60,7	19,5	126

Vysvětlivky: **RCPP** - referát cizinecké a pohraniční policie, **OCP** - oddělení cizinecké policie, **OPKP** - odbor pátrání a kontroly pobytu, **výjezd**- na hraničním přechodu při **výjezdu** z ČR, **kontrola**-cizinec s neoprávněným pobytem na území ČR zjištěn při kontrolních akcích útvarů S CPP, **vnitro**- cizinec s neoprávněným pobytem na území ČR zjištěn při ost. akcích Policie ČR a činnosti útvarů SCPP **ve vnitrozemí**.

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu – **porušování pobytového režimu v krajích ČR dle správního členění** – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
PPR - zjištěno osob	19 573	100,0	21 350	100,0	9,1	1 777
z toho v teritoriu kraje ČR						
Královéhradeckého	8 541	43,6	8 366	39,2	-2,0	-175
Praha	4 731	24,2	5 139	24,1	8,6	408
Moravskoslezského	1 864	9,5	2 152	10,1	15,5	288
Středočeského	728	3,7	1 066	5,0	46,4	338
Plzeňského	683	3,5	916	4,3	34,1	233
Ústeckého	816	4,2	902	4,2	10,5	86
Jihomoravského	600	3,1	694	3,3	15,7	94
Libereckého	410	2,1	682	3,2	66,3	272
Jihočeského	461	2,4	532	2,5	15,4	71
Karlovarského	139	0,7	356	1,7	156,1	217

Pardubického	279	1,4	252	1,2	-9,7	-27
Zlínského	96	0,5	107	0,5	11,5	11
Vysočina	128	0,7	98	0,5	-23,4	-30
Olomouckého	97	0,5	88	0,4	-9,3	-9

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace-**porušování pobytového režimu , osoby dle státní příslušnosti** – porovnání shodné období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj. %	1.1.–31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
PPR-zjištěno osob*	19 573	100,0	21 350	100,0	9,1	1 777
z toho nejvíce občanů: *						
Ukrajiny	15 348	78,4	17 020	79,7	10,9	1 672
Běloruska	714	3,6	765	3,6	7,1	51
Vietnamu	476	2,4	585	2,7	22,9	109
Moldavska	599	3,1	405	1,9	-32,4	-194
Ruska	366	1,9	361	1,7	-1,4	-5
Číny	138	0,7	275	1,3	99,3	137
Slovenska	276	1,4	271	1,3	-1,8	-5
Litvy	105	0,5	223	1,0	112,4	118
Rumunska	168	0,9	184	0,9	9,5	16
Bulharska	193	1,0	152	0,7	-21,2	-41

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace-**porušování pobytového režimu , cizinci opakovaně zjištěni** – porovnání shodné období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002			1.1.–31.12. 2003			Změna oproti předchozímu období	
	celkem	z toho opakovaně	tj. %	celkem	z toho opakovaně	tj. %	počtu cizinců opakovaně zjištěných	absolutní číslo
PPR-zjištěno osob	19 573	6 084	31,1	21 350	5 470	25,6	v [%]	-614
z toho nejvíce občanů								
Ukrajiny	15 348	2 371	15,4	17 020	2 198	12,9	-1,1	-173
Běloruska	714	97	13,6	765	92	12,0	-0,7	-5
Vietnamu	476	96	20,2	585	92	15,7	-0,8	-4
Slovensko	276	93	33,7	271	65	24,0	-10,1	-28
Moldavska	599	90	15,0	405	61	15,1	-4,8	-29
Litvy	105	16	15,2	223	36	16,1	19,0	20
Ruska	366	60	16,4	361	34	9,4	-7,1	-26
Rumunska	168	29	17,3	184	23	12,5	-3,6	-6
Srbska a Č. Hory	59	19	32,2	70	17	24,3	-3,4	-2

Vysvětlivka: řazeno podle nejvyšší hodnoty osob opakovaně zjištěných v aktuálním období

Nelegální migrace - **represivní opatření vůči cizincům**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Správní vyhoštění (počet osob)	16 441	11 792	8 211	9 525	17 289	21 935	14 539	10 042	11 064	12 700	14 176
Realizace správního vyhoštění	366	363	297	369	736	1519	1 891	1 065	2 258	1 481	593
Soudní vyhoštění	364	413	612	696	802	727	1 094	1 242	761	1 429	1 906
z ČR vyhoštěno cizinců letecky	484	431	347	404	473	459	601	523	857	813	424
Náklady na letenky (v milionech) v Kč	3,64	3,83	3,48	4,66	5,10	5,95	7,26	6,00	8,60	10,04	6,19
Správní vyhoštění (zákazy pobytu), z toho nejvíce občanů * :											
Ukrajiny	659	1 678	2 719	4 139	9 145	10 146	7 518	5 428	5 252	7 117	8 914
Číny	565	98	120	280	201	334	243	62	150	1 089	1 452
Moldavska	14	21	35	134	675	1 410	1 134	1 614	1 296	801	536
Vietnamu	450	379	448	274	255	398	284	134	417	520	495
Běloruska	9	18	26	29	270	481	392	241	293	446	432
Indie	226	127	125	42	112	233	48	77	661	579	404
Ruska	49	119	115	148	202	248	261	195	183	264	294

Litvy	32	23	23	25	80	105	45	14	61	117	223
Bulharska	1 777	955	439	469	802	687	371	167	200	134	139
Rumunská	1355	677	526	687	1147	1393	1880	971	852	146	130
Gruzie	8	23	3	2	1	4	12	22	149	111	105
Slovenska	95	338	436	331	356	459	210	102	121	130	104
Realizace správního vyhoštění, z toho nejvíce občanů *:											
Ukrajiny	22	33	68	138	326	453	239	544	942	937	343
Moldavská				3	6	36	53	163	520	198	67
Číny	2	8	7			1	1		17	35	51
Litvy			1	3	5	6	4	4	24	23	27
Běloruska		2	1	2	10	14	16	23	51	42	14
Ruska	1	1	12	9	7	12	11	9	27	30	11
Bulharska	37	26	23	23	23	24	27	11	49	24	10
Gruzie		1					1	3	23	12	10
Mongolská	4			3	1	10	7	6	20	10	7
Turecka	4	8	5	9	6	11	40	5	2	6	7
Soudy v trestním řízení uloženo vyhoštění, z toho nejvíce občanům *:											
Ukrajiny	3	27	71	142	243	346	437	592	316	476	808
Slovenska	44	136	217	244	230	124	177	161	160	204	332
Polska	98	56	81	57	42	33	62	55	37	83	108
Vietnamu	4	4	4	6	2	5	10	19	15	71	91
Moldavská					4	16	33	54	35	81	82
Běloruska		1	2	1	4	7	30	33	12	35	70
Rumunská	125	54	65	70	85	32	69	80	31	97	63
Bulharska	33	61	69	75	68	64	107	97	53	59	57
Ruska	5	3	8	6	12	19	19	22	15	45	41
Srbska a Č. Hory	10	22	14	12	16	10	34	17	19	26	39

Vysvětlivka: * řazeno sestupně podle nejvyšší hodnoty aktuálního roku

Nelegální migrace - represivní opatření vůči cizincům – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.-31.12. 2002	tj. %	1.1.-31.12. 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Správní vyhoštění (počet osob)	12 700	100,0	14 176	100,0	11,6	1 476
z toho nejvíce občanům* Ukrajiny	7 117	56,04	8 914	62,88	25,2	1797
Číny	1 089	8,57	1 452	10,24	33,3	363
Moldavská	801	6,31	536	3,78	-33,1	-265
Vietnamu	520	4,09	495	3,49	-4,8	-25
Běloruska	446	3,51	432	3,05	-3,1	-14
Indie	579	4,56	404	2,85	-30,2	-175
Ruska	264	2,08	294	2,07	11,4	30
Litvy	117	0,92	223	1,57	90,6	106
Polska	109	0,86	143	1,01	31,2	34
Bulharska	134	1,06	139	0,98	3,7	5
Důvody rozhodnutí o správním vyhoštění (počet případů)						
Celkový počet rozhodnutí	16 059	100,0	18 939	100,0	17,9	2 880
z toho porušování pobyt. režimu	11 060	68,9	13 251	70,0	19,8	2 191
nedovolené překročení státních hranic	3 047	19,0	3 165	16,7	3,9	118
neuposlechnutí rozhodnutí o správním vyhoštění (zákazu pobytu)	565	3,5	38	0,2	-93,3	-527
porušení zákona o zaměstnanosti	463	2,9	575	3,0	24,2	112
Realizace správního vyhoštění	1 481	100,0	593	100,0	-60,0	-888
z toho nejvíce občanům* Ukrajiny	937	63,27	343	57,84	-63,4	-594
Moldavská	198	13,37	67	11,30	-66,2	-131
Číny	35	2,36	51	8,60	45,7	16
Litvy	23	1,55	27	4,55	17,4	4

Běloruska	42	2,84	14	2,36	-66,7	-28
Ruska	30	2,03	11	1,85	-63,3	-19
Bulharska	24	1,62	10	1,69	-58,3	-14
Gruzie	12	0,81	10	1,69	-16,7	-2
Rumunska	29	1,96	8	1,35	-72,4	-21
Mongolska	10	0,68	7	1,18	-30,0	-3
Soudy v trestním řízení uloženo vyhoštění	1 429	100,0	1 906	100,0	33,4	477
z toho nejvíce občanům Ukrajiny	476	35,3	808	40,5	69,7	332
Slovenska	204	15,1	332	16,7	62,7	128
Polska	83	6,1	108	5,4	30,1	25
Vietnamu	71	5,3	91	4,6	28,2	20
Moldavska	81	6,0	82	4,1	1,2	1
Běloruska	35	2,6	70	3,5	100,0	35
Rumunska	97	7,2	63	3,2	-35,1	-34
Bulharska	59	4,4	57	2,9	-3,4	-2
Ruska	45	3,3	41	2,1	-8,9	-4
Srbska a Č. Hory	26	1,9	39	2,0	50,0	13
Realizace soudního vyhoštění	697		635		-8,8	-62
z ČR vyhoštěno cizinců letecky	813		424		-47,8	-389
náklady na letenky (v milionech) Kč	10,04 Kč		6,19 Kč		-38,3	-3,85 Kč

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace - zařízení pro zajištění cizincům

Období / rok	od 5.11.1998 do 31.12.1999	2000	2001	2002	2003	Celkem
od 1.2.2002 účinnost zákona č.2/2002 Sb.						
Celkem prošlo zařízeními cizinců	3 483	4 513	7 240	3 239	2 209	20 684
meziroční změna v absolutních číslech		1 030	2 727	-4 001	-1 030	
v %		29,6	60,4	-55,3	-31,8	
Celkem propuštěno ze zařízení	3 483	4 286	7 229	2 829	2 391	20 218
meziroční změna v absolutních číslech		803	2 943	-4 400	-438	
v %		23,1	68,7	-60,9	-15,5	
Z toho propuštěno do azylového řízení (pro rok 2002 údaj do 31.1.)	2 471	2 926	4 661	364	N	N
podáno žádosti o azyl v zařízení pro zajištění cizinců (od 1. 2. 2002)*	N	N	N	1 174	1 276	2 450
Vyhoštěno	163	1073	2 377	1 281	649	5 543
Předáno do sousedních států	64	46	103	33	40	286

Vysvětlivka: * údaj OAMP MV

III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI

Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12.			1.1.–31.12.			Změna oproti předchozímu období	
	2002	tj.%	tj.%	2003	tj.%	tj.%	v [%]	absolutní číslo
Od 1.2.2002 účinnost zákona č.2/2002 Sb.								
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - celkem zjištěno osob	14 741	100,0		13 206	100,0		-10,4	-1 535
z toho cizinců	12 632	85,7		11 125	84,2		-11,9	-1 507
žadatelů o azyl	2 067	14,0	100,0	3 489	26,4	100,0	68,8	1 422

při NM přes SH zjištěno osob opakovaně	1 804	12,2	100,0	1 520	11,5	100,0	-15,7	-284
z toho opakovaně zjištěno žadatelů o azyl	944		52,3	757		49,8	-19,8	-187
při NM přes SH zjištěno převáděných osob	2 489	16,9	100,0	2 136	16,2	100,0	-14,2	-353
z toho převáděno žadatelů o azyl	291	2,0	11,7	414	3,1	19,4	42,3	123

Nelegální migrace – **podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci dle státní příslušnosti** – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	tj.%	1.1.–31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes SH ČR – zjištěno osob	14 741		13 206		-10,4	-1 535
z toho cizinců	12 632		11 125		-11,9	-1 507
z toho žadatelů o azyl zjištěných při NM přes SH	2 067	100,0	3 489	100,0	68,8	1 422
Ruska	94	4,5	2 339	67,0	2 388,3	2 245
Gruzie	559	27,0	258	7,4	-53,8	-301
Číny	88	4,3	202	5,8	129,5	114
Ukrajiny	99	4,8	90	2,6	-9,1	-9
Vietnamu	132	6,4	89	2,6	-32,6	-43
Indie	148	7,2	87	2,5	-41,2	-61
Moldavska	317	15,3	66	1,9	-79,2	-251
Uzbekistán	7	0,3	34	1,0	385,7	27
Arménie	278	13,4	30	0,9	-89,2	-248
Kyrgyzstán	1	0,0	30	0,9	2 900,0	29
Mongolska	17	0,8	24	0,7	41,2	7
Srí Lanky	7	0,3	22	0,6	214,3	15
Běloruska	19	0,9	19	0,5	0,0	0
Afghánistán	20	1,0	18	0,5	-10,0	-2
Alžírsko	8	0,4	16	0,5	100,0	8

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob, **podíl žadatelů o azyl** – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.–31.12. 2002	z toho žadatelů o azyl	tj.% ze státní přísl.	1.1.–31.12. 2003	z toho žadatelů o azyl	tj.% ze státní přísl.	meziroční změna	
							počtu žadatelů zjištěných při NM přes SH	% ze st.příslušnosti
Nelegální migrace přes SH ČR zjištěno osob	14 741			13 206				
z toho cizinci	12 632	2 067	16,4	11 125	3 489	31,4	1 422	15,0
* z toho nejvíce zastoupeni občané:								
Ruska	368	94	25,5	2 912	2 339	80,3	2 245	54,8
Číny	2 301	88	3,8	2 152	202	9,4	114	5,6
Polska	1 019	2	0,2	793		0,0	-2	-0,2
SRN	1 022		0,0	602		0,0	0	0,0
Ukrajiny	559	99	17,7	575	90	15,7	-9	-2,1
Vietnamu	1 074	132	12,3	550	89	16,2	-43	3,9
Gruzie	895	559	62,5	546	258	47,3	-301	-15,2
Indie	1 190	148	12,4	442	87	19,7	-61	7,2
Moldavska	875	317	36,2	393	66	16,8	-251	-19,4
Slovenska	262	5	1,9	263	2	0,8	-3	-1,1
Bulharska	294	6	2,0	206	6	2,9	0	0,9
Rumunska	255	28	11,0	158	1	0,6	-27	-10,3

Srbsko a Černá Hora	132	9	6,8	107	3	2,8	-6	-4,0
Iráku	228	51	22,4	105	13	12,4	-38	-10,0
Turecka	88	14	15,9	92	2	2,2	-12	-13,7

III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR

Trestně stíhané osoby

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
trestně stíhané osoby celkem	106 874	103 094	114 791	118 456	118 395	129 271	127 887	130 234	127 856	123 964	121 393
Z toho trestně stíhaní cizinci	2 366	6 801	7 167	7 181	6 981	7 698	7 491	7 261	6 166	6 238	6 923
tj.% z celkové kriminality	2,2	6,6	6,2	6,1	5,9	6,0	5,9	5,6	4,8	5,0	5,7
z toho občané SR	N	4 454	4 248	3 701	3 146	2 957	2 184	1 983	1 775	1 982	2 143
tj.% z počtu cizinců		65,5	59,3	51,5	45,1	38,4	29,2	27,3	28,8	31,8	31,0
ostatní cizinci (mimo SR)		2 347	2 919	3 480	3 835	4 741	5 307	5 278	4 391	4 256	4 780
tj.% z počtu cizinců		34,5	40,7	48,5	54,9	61,6	70,8	72,7	71,2	68,2	69,0
Poznámka : Od roku 1994 byli započítáni mezi cizince i občané Slovenské republiky											
trestně stíhaní cizinci na území ČR (údaje Policie ČR), z toho nejvíce občanů * :											
Slovenské rep.*		4 454	4 248	3 701	3 146	2 957	2 184	1 983	1 775	1 982	2 143
Ukrajiny	113	230	323	615	1 068	1 424	1 665	1 666	1 259	1 333	1 710
Vietnamu	194	195	713	597	470	725	932	850	577	550	638
Polska	476	408	411	436	467	412	416	431	410	383	315
Bulharska	148	186	215	404	288	310	292	317	184	135	225
SRN	292	313	275	255	224	252	190	258	197	205	196
Moldavska	2	3	3	6	32	95	154	288	215	163	166
Ruska	52	71	78	119	134	166	163	199	212	192	163
Srbska a Černé Hory	74	70	45	61	73	194	164	128	84	130	132
Rumunska	217	162	140	194	223	169	330	224	265	103	124

Vysvětlivky: * řazeno sestupně podle aktuálního roku

Trestně stíhaní cizinci – porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.-31.12. 2002	tj.%	1.1.-31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Trestně stíháno cizinců	6 238	100,0	6 923	100,0	11,0	685
z toho v teritoriu ObŘ S CPP:						
Praha	2 378	38,1	2 677	38,7	12,6	299
z toho: na území hl.m.Prahy	1 858	29,8	2 165	31,3	16,5	307
na území PČR správy Středočes.kraje	617	9,9	658	9,5	6,6	41
Brno	804	12,9	929	13,4	15,5	125
Ostrava	939	15,1	884	12,8	-5,9	-55
Plzeň	647	10,4	761	11,0	17,6	114
Ústí n.Labem	617	9,9	658	9,5	6,6	41
Hradec Králové	527	8,4	653	9,4	23,9	126
České Budějovice	326	5,2	361	5,2	-2,5	-8
trestně stíhaní cizinci v teritoriu okresů:						
vnitrozemských (mimo hl.m.Prahy)	2 015	32,3	2 025	29,3	0,5	10
příhraničních	2 365	37,9	2 733	39,5	15,6	368
Příhraničních	2 365	100,0	2 733	100,0	15,6	368
* z toho v teritoriu okresu :						
Cheb	123	5,2	213	7,8	73,2	90
Frýdek Místek	216	9,1	205	7,5	-5,1	-11

Náchod	90	3,8	187	6,8	107,8	97
Karviná	160	6,8	153	5,6	-4,4	-7
Břeclav	120	5,1	123	4,5	2,5	3
Liberec	107	4,5	122	4,5	14,0	15
Karlovy Vary	78	3,3	120	4,4	53,8	42
Teplice	87	3,7	109	4,0	25,3	22
České Budějovice	53	2,2	103	3,8	94,3	50
Děčín	94	4,0	93	3,4	-1,1	-1
Tachov	125	5,3	89	3,3	-28,8	-36
Chomutov	83	3,5	87	3,2	4,8	4
Znojmo	43	1,8	84	3,1	95,3	41
Vsetín	49	2,1	67	2,5	36,7	18
Česká Lípa	49	2,1	65	2,4	32,7	16
Prachatice	29	1,2	59	2,2	103,4	30
Rychnov n.Kněžnou	48	2,0	59	2,2	22,9	11
Hodonín	54	2,3	58	2,1	7,4	4
Trutnov	53	2,2	58	2,1	9,4	5
Sokolov	58	2,5	56	2,0	-3,4	-2
Domažlice	63	2,7	54	2,0	-14,3	-9
Ústí n.Labem	42	1,8	53	1,9	26,2	11
Jablonec n.N.	55	2,3	52	1,9	-5,5	-3
Semily	36	1,5	52	1,9	44,4	16
Zlín	58	2,5	51	1,9	-12,1	-7
Český Krumlov	73	3,1	50	1,8	-31,5	-23
Uherské Hradiště	27	1,1	49	1,8	81,5	22
Jindřichův Hradec	56	2,4	48	1,8	-14,3	-8
Klatovy	36	1,5	46	1,7	27,8	10
Ústí n.Orl.	50	2,1	44	1,6	-12,0	-6
Bruntál	49	2,1	36	1,3	-26,5	-13
Most	39	1,6	32	1,2	-17,9	-7
Opava	25	1,1	28	1,0	12,0	3
Šumperk	22	0,9	19	0,7	-13,6	-3
Jeseník	15	0,6	9	0,3	-40,0	-6

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Trestně stíhaní cizinci - v krajích ČR dle správního členění

Období 1.1.-31.12.2003			z toho cizinec s pobytem v ČR					
Kraj ČR	Celkem	tj. %	neoprávněným	tj. %	trvalým	tj. %	na vízum nad 90 dnů	tj. %
Trestně stíháno cizinců	6 923	100,0	1 915	100,0	844	100,0	815	100,0
z toho v teritoriu kraje ČR								
Praha	2 165	31,3	731	38,2	138	16,4	173	21,2
Jihomoravského	697	10,1	131	6,8	119	14,1	96	11,8
Moravskoslezského	673	9,7	181	9,5	131	15,5	49	6,0
Středočeského	512	7,4	98	5,1	52	6,2	103	12,6
Ústeckého	419	6,1	59	3,1	110	13,0	67	8,2
Královéhradeckého	406	5,9	236	12,3	25	3,0	23	2,8
Karlovarského	389	5,6	131	6,8	63	7,5	53	6,5
Plzeňského	372	5,4	110	5,7	42	5,0	53	6,5
Jihočeského	342	4,9	83	4,3	37	4,4	41	5,0
Libereckého	291	4,2	69	3,6	28	3,3	49	6,0
Zlínského	208	3,0	27	1,4	27	3,2	42	5,2
Pardubického	177	2,6	25	1,3	27	3,2	32	3,9
Olomouckého	164	2,4	26	1,4	36	4,3	14	1,7
Vysočina	108	1,6	8	0,4	9	1,1	20	2,5

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty celkového počtu trestně stíhaných cizinců

Trestně stíhaní cizinci - v krajích ČR dle správního členění - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období Roku	1.1.-31.12. 2002	tj.%	1.1.-31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Trestně stíháno cizinců	6 238	100,0	6 923	100,0	11,0	685
z toho v teritoriu kraje ČR						
Praha	1 858	29,8	2 165	31,3	16,5	307
Jihomoravského	615	9,9	697	10,1	13,3	82
Moravskoslezského	711	11,4	673	9,7	-5,3	-38
Středočeského	520	8,3	512	7,4	-1,5	-8
Ústeckého	406	6,5	419	6,1	3,2	13
Královéhradeckého	312	5,0	406	5,9	30,1	94
Karlovarského	259	4,2	389	5,6	50,2	130
Plzeňského	388	6,2	372	5,4	-4,1	-16
Jihočeského	307	4,9	342	4,9	11,4	35
Libereckého	247	4,0	291	4,2	17,8	44
Zlínského	148	2,4	208	3,0	40,5	60
Pardubického	167	2,7	177	2,6	6,0	10
Olomouckého	194	3,1	164	2,4	-15,5	-30
Vysočina	106	1,7	108	1,6	1,9	2

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Trestně stíhaní cizinci-dle druhu pobytu na území ČR - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku		1.1.-31.12. 2002	tj. %	1.1.-31.12. 2003	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
trestně stíhaní cizinci na území ČR		6 238	100,0	6 923	100,0	11,0	685
Kategorie	druh pobytu cizince v ČR (speciální hlediska pachatele v FZP)						
2	oprávněný pobyt /od 1.1.2001 pobyt na vízum do 90 dnů	1 144	18,3	982	14,2	-14,2	-162
3	trvalý pobyt	835	13,4	844	12,2	1,1	9
* 4	azylant v ČR (cizinec s přiznaným azylem)	19	0,3	26	0,4	36,8	7
5	pobyt na vízum nad 90 dnů	760	12,2	815	11,8	7,2	55
6	neoprávněný pobyt	1 427	22,9	1 915	27,7	34,2	488
8	cizinec nepobývá na území ČR	526	8,4	681	9,8	29,5	155
9	nic z uvedeného	391	6,3	455	6,6	16,4	64
A	pobyt na vízum za účelem strpění	17	0,3	12	0,2	-29,4	-5
B	pobyt na vízum za účelem dočasné ochrany	2	0,0	2	0,0	0,0	0
C	pobyt na vízum za účelem dostavení se do příjmacího střediska	23	0,4	27	0,4	17,4	4
* D	pobyt na vízum za účelem řízení o azylu	267	4,3	282	4,1	5,6	15
E	přechodný pobyt na území ČR bez víza	768	12,3	824	11,9	7,3	56
* F	pobyt na výjezdní vízum-nebylo zahájeno řízení o azylu	9	0,1	10	0,1	11,1	1
K	pobyt dle zákona o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR	4	0,1		0,0	-100,0	-4
L	pobyt na diplomatické nebo zvláštní vízum	46	0,7	48	0,7	4,3	2

Vysvětlivka: * cizinec pobývající na území ČR na základě zákona č.325/1999 Sb., o azylu, v platném znění

Odsouzení cizinci

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Odsouzení cizinci na území ČR (údaje MS ČR)											
celkem cizinců	1 571	2 028	2 962	3 318	3 334	3 545	4 769	4 558	3 714	3 389	3 676
z toho nejvíce občanů*											
Ukrajiny			128	223	419	689	1 049	1 278	939	882	1 053
Slovenska	904	1 193	1 650	1 712	1 593	1 477	1 649	1 159	1 010	923	1 013

Vietnamu	36	95	311	346	261	183	484	551	428	332	327
Polska	239	135	179	161	180	178	182	161	167	199	157
Moldavska				7	15	43	110	219	196	110	109
Ruska			31	32	39	68	84	100	93	86	99
Běloruska			7	15	11	45	79	66	49	60	83
Rumunská	135	84	111	109	142	110	185	228	157	114	79
Bulharska	39	84	108	116	134	157	161	170	114	87	73
SRN	24	46	90	93	81	57	77	60	77	61	71
Srbska a Černé Hory			75	85	74	122	139	76	78	53	67

Vysvětlivka: * řazeno sestupně podle aktuálního roku

III.7. READMISNÍ DOHODY

Provádění readmisních dohod se sousedními státy od roku 1995

Rok	* 1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem vyžádáno k převzetí									
<i>z toho sousedními státy</i>	7 304	9 525	11 646	20 297	14 438	13 079	9 727	4 634	4 141
<i>stranou ČR</i>	848	2 571	3 175	3 878	2 370	2 541	3 894	2 720	1 632
Převzato smluvními státy									
<i>z toho sousedními státy</i>	287	2 547	3 168	3 818	2 363	2 531	3 854	2 684	1 632
<i>stranou ČR</i>	7302	9 016	11 006	19 137	13 081	11 792	8 559	4 121	3 813
Nepřevzato smluvními státy									
<i>z toho sousedními státy</i>	2	24	7	60	7	10	40	36	
<i>stranou ČR</i>	561	509	640	1 160	1 357	1 287	1 168	513	328
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob									
Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>z toho sousedními státy</i>	89,6	78,7	78,6	84,0	85,9	83,7	71,4	63,0	71,7
<i>stranou ČR</i>	10,4	21,3	21,4	16,0	14,1	16,3	28,6	37,0	28,3
Převzato smluvními státy	93,1	95,6	95,6	95,0	91,9	91,7	91,1	92,5	94,3
<i>z toho sousedními státy</i>	3,5	21,1	21,4	15,8	14,1	16,2	28,3	36,5	28,3
<i>stranou ČR</i>	89,6	74,5	74,3	79,2	77,8	75,5	62,8	56,0	66,0
Nepřevzato smluvními státy	6,9	4,4	4,4	5,0	8,1	8,3	8,9	7,5	5,7
<i>z toho sousedními státy</i>	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3	0,5	
<i>stranou ČR</i>	6,9	4,2	4,3	4,8	8,1	8,2	8,6	7,0	5,7

Vysvětlivka: * v roce 1995 sledováno pouze provádění readmisní dohody ČR se SRN

Poznámka: údaje nerozlišují důvod převzetí u občanů smluvních stran, tj. nelegální vstup nebo nelegální pobyt

Provádění readmisních dohod se sousedními státy - porovnání shodného období roku 2002/2003

Období roku	rok	tj. %		Rok	tj. %		Změna oproti předch. období	
	2002			2003			v [%]	abs. číslo
Vyžádáno převzetí podle readmisních dohod	7 354		100	5 773		100,0	-21,5	-1 581
z toho sousedními státy	4 634		68,1	4 141		71,7	-10,6	-493
stranou ČR	2 720		31,9	1 632		28,3	-40,0	-1 088
Převzato osob podle readmisních dohod	6 805	100	92,5	5 445	100,0	94,3	-12,7	-1 360
z toho sousedními státy	2 684	39,4		1 632	30,0		-23,6	-1 052
stranou ČR	4 121	60,6		3 813	70,0		-6,9	-308

Převzetí odmítnuto	549	100	7,5	328	100	5,7	-44,6	-221
z toho sousedními státy	36							
stranou ČR	513	100		328	100		-44,6	-185

Provádění readmisní dohody mezi ČR a SRN

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem vyžádáno k převzetí	8 152	8 489	10 372	17 775	10 266	10 632	6 793	3 206	2 518
z toho stranou SRN	7 304	8 297	10 259	17 681	10 198	10 515	6 631	3 083	2 444
stranou ČR	848	192	113	94	68	117	162	123	74
Převzato smluvními státy	7 589	7 981	9 738	16 668	9 222	9 377	5 851	2 807	2 282
z toho stranou SRN	287	185	113	94	68	116	161	123	74
stranou ČR	7 302	7 796	9 625	16 574	9 154	9 261	5 690	2 684	2 208
Nepřevzato smluvními státy	563	508	634	1 107	1 044	1 255	942	399	236
z toho stranou SRN	2	7				1	1		
stranou ČR	561	501	634	1 107	1 044	1 254	941	399	236

údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob

Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho stranou SRN	89,6	97,7	98,9	99,5	99,3	98,9	97,6	96,2	97,1
stranou ČR	10,4	2,3	1,1	0,5	0,7	1,1	2,4	3,8	2,9
Převzato smluvními státy	93,1	94,0	93,9	93,8	89,8	88,2	86,1	87,6	90,6
z toho stranou SRN	3,5	2,2	1,1	0,5	0,7	1,1	2,4	3,8	2,9
stranou ČR	89,6	91,8	92,8	93,2	89,2	87,1	83,8	83,7	87,7
Nepřevzato smluvními státy	6,9	6,0	6,1	6,2	10,2	11,8	13,9	12,4	9,4
z toho stranou SRN	0,0	0,1				0,0	0,0		
stranou ČR	6,9	5,9	6,1	6,2	10,2	11,8	13,9	12,4	9,4

Provádění readmisní dohody mezi ČR a Rakouskem

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem vyžádáno k převzetí		1 287	1 354	2 284	3 576	2 229	2 445	1 426	1 232
z toho stranou Rakouska		871	982	2 048	3 479	2 133	2 311	1 094	1 096
stranou ČR		416	372	236	97	96	134	332	136
Převzato smluvními státy		1 280	1 348	2 237	3 285	2 201	2 253	1 313	1 142
z toho stranou Rakouska		416	372	234	97	94	134	332	136
stranou ČR		864	976	2 003	3 188	2 107	2 119	981	1 006
Nepřevzato smluvními státy		7	6	47	291	28	192	113	90
z toho stranou Rakouska				2		2			
stranou ČR		7	6	45	291	26	192	113	90

údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob

Celkem vyžádáno k převzetí		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho stranou Rakouska		67,7	72,5	89,7	97,3	95,7	94,5	76,7	89,0
stranou ČR		32,3	27,5	10,3	2,7	4,3	5,5	23,3	11,0
Převzato smluvními státy		99,5	99,6	97,9	91,9	98,7	92,1	92,1	92,7
z toho stranou Rakouska		32,3	27,5	10,2	2,7	4,2	5,5	23,3	11,0
stranou ČR		67,1	72,1	87,7	89,1	94,5	86,7	68,8	81,7
Nepřevzato smluvními státy		0,5	0,4	2,1	8,1	1,3	7,9	7,9	7,3
z toho stranou Rakouska				0,1		0,1			
stranou ČR		0,5	0,4	2	8,1	1,2	7,9	7,9	7,3

Provádění readmisní dohody mezi ČR a Polskem

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem vyžádáno k převzetí		615	638	770	955	600	1 119	902	919
<i>z toho stranou PR</i>		328	277	221	200	256	744	436	573
<i>stranou ČR</i>		287	361	549	755	344	375	466	346
Převzato smluvními státy		614	638	762	933	596	1 084	866	918
<i>z toho stranou PR</i>		328	277	221	200	256	375	430	346
<i>stranou ČR</i>		286	361	541	733	340	709	436	572
Nepřevzato smluvními státy		1		8	22	4	35	36	1
<i>z toho stranou PR</i>								36	
<i>stranou ČR</i>		1		8	22	4	35		1
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob									
Celkem vyžádáno k převzetí		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>z toho stranou PR</i>		53,3	43,4	28,7	20,9	42,7	66,5	48,3	62,4
<i>stranou ČR</i>		46,7	56,6	71,3	79,1	57,3	33,5	51,7	37,6
Převzato smluvními státy		99,8	100	99	97,7	99,3	96,9	96,0	99,9
<i>z toho stranou PR</i>		53,3	43,4	28,7	20,9	42,7	33,5	47,7	37,6
<i>stranou ČR</i>		46,5	56,6	70,3	76,8	56,7	63,4	48,3	62,2
Nepřevzato smluvními státy		0,2		1	2,3	0,7	3,1	4,0	0,1
<i>z toho stranou PR</i>								4,0	
<i>stranou ČR</i>		0,2		1	2,3	0,7	3,1		0,1

Provádění readmisní dohody mezi ČR a Slovenskem

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Celkem vyžádáno k převzetí		1 705	2 457	3 346	2 011	2 159	3 264	1 820	1 104
<i>z toho stranou SR</i>		70	44	19	6	87	41	21	28
<i>stranou ČR</i>		1 635	2 413	3 327	2 005	2 072	3 223	1 799	1 076
Převzato smluvními státy		1 688	2 450	3 288	2 004	2 149	3 225	1 819	1 103
<i>z toho stranou SR</i>		1 618	2 406	3 269	1 998	2 065	3 184	1 799	1 076
<i>stranou ČR</i>		70	44	19	6	84	41	20	27
Nepřevzato smluvními státy		17	7	58	7	10	39	1	1
<i>z toho stranou SR</i>		17	7	58	7	7	39		
<i>stranou ČR</i>						3		1	1
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob									
Celkem vyžádáno k převzetí		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>z toho stranou SR</i>		4,1	1,8	0,6	0,3	4	1,3	1,2	2,5
<i>stranou ČR</i>		95,9	98,2	99,4	99,7	96	98,7	98,8	97,5
Převzato smluvními státy		99	99,7	98,3	99,7	99,5	98,8	99,9	99,9
<i>z toho stranou SR</i>		94,9	97,9	97,7	99,4	95,6	97,5	98,8	97,5
<i>stranou ČR</i>		4,1	1,8	0,6	0,3	3,9	1,3	1,1	2,4
Nepřevzato smluvními státy		1	0,3	1,7	0,3	0,5	1,2	0,1	0,1
<i>z toho stranou SR</i>		1	0,3	1,7	0,3	0,3	1,2		
<i>stranou ČR</i>						0,1		0,1	0,1

Provádění readmisních dohod se sousedními státy – osoby převzaté orgány SCPP Policie ČR ze sousedních států a osoby předané orgány SCPP Policie ČR sousedním státům – porovnání shodného období 2002/2003

Období Roku	rok 2002	tj. %	rok 2003	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Převzato osob orgány SCPP ze sousedních států	4 121	100	3 813	100	-7,5	-308
z toho z Polska	436	10,6	572	15,0	31,2	136
z Rakouska	981	23,8	1 006	26,4	2,5	25
ze Slovenska	20	0,5	27	0,7	35,0	7
ze SRN	2 684	65,1	2 208	57,9	-17,7	-476
Předáno osob orgány SCPP sousedním státům	2 684	100	1 632	100	-39,2	-1 052
z toho do Polska	430	16,0	346	21,2	-19,5	-84
do Rakouska	332	12,4	136	8,3	-59,0	-196
do Slovenska	1 799	67,0	1 076	65,9	-40,2	-723
do SRN	123	4,6	74	4,5	-39,8	-49
Převzetí osob orgány SCPP odmítnuto (od sousedních států nepřevzato)	513	100	328	100	-36,1	-185
z toho z Polska			1	0,5		1
z Rakouska	113	17,6	90	38,8	-20,4	-23
ze Slovenska	1		1		0,0	0
ze SRN	399	82,4	236	60,7	-40,9	-163
Převzetí osob odmítnuto sousedními státy (od orgánů S CPP nepřevzato)	36	100			-100,0	-36

Abecední seznam použitých zkratk

AFIS	- identifikace osob na základě otisků prstů
BGS	- Bundesgenzschutzamt (pohraniční policie SRN)
CAHAR	- Výbor pro právní otázky územního azylu, uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (<i>Ad Hoc Committee of Experts on the Legal Aspects of Territorial Asylum, Refugees and Stateless Persons /Council of Europe/</i>)
CDMG	- Řídící výbor pro migraci (<i>Committee for Demography and Migration</i>)
CIREFI	- Centrum pro informace, diskusi a výměnu názorů k překačování hranic a imigraci (<i>Center for Information, Discussion and Exchange of Opinions on the Border Crossings and Immigration</i>)
CIS	- Cizinecký informační systém
COREPER	- Výbor stálých zástupců (Comité des représentants permanents)
EFTA	- pracovní skupina Rady Evropské unie - Evropské sdružení volného obchodu
ENO	- Evidence nežádoucích osob
ES	- Evropská společenství
ESSK	- Evidenční systém statistiky kriminality
EU	- Evropská unie
EURES	- Evropské služby zaměstnanosti
EURODAC	- systém založený na povinném snímání otisků prstů žadatelů o azyl a cizinců nelegálně překračujících vnější hranice Evropské unie
FADO	- elektronická databáze vzorů a padělků cestovních dokladů a systém sdílení těchto informací v rámci členských zemí Evropské unie
GK	- Generální konzulát
ICMPD	- Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (<i>International Centre for Migration Policy Development</i>)
IAS	- Untažrační azylové středisko
IOM	- Mezinárodní organizace pro migraci (<i>International Organization for Migration</i>)
MG-S-INT	- Expertní skupina o vztazích mezi komunitami
MG-ST	- Pracovní skupina expertů na postavení a další práva imigrantů
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
MV	- Ministerstvo vnitra
MVP/EVC	- Modernizace vízového procesu/evidence cizinců
MZV	- Ministerstvo zahraničních věcí
N.SIS ČR	- Národní sekce Schengenského informačního systému
NI.SIS.ČR	- národní rozhraní Schengenského informačního systému druhé generace
ObŘ SCPP	- Oblastní ředitelství cizinecké a pohraniční policie
OCP	- Oddělení cizinecké policie
OECD	- Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (<i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OKP	- Oddělení kontroly pobytu
OPE	- Oddělení pátrání a eskort
OPKP	- Odbor pátrání a kontroly pobytu
OSN	- Organizace spojených národů
OSŘI PP ČR	- Odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia České republiky
PČR	- Policie České republiky
PoS	- Pobytové středisko
PřS	- Přijímací středisko žadatelů o azyl
Rada JHA	- Rada spravedlnosti a vnitřních věcí
RCPP	- Referáty cizinecké a pohraniční policie
RS	- Rozvojové středisko při Ústavu mezinárodních vztahů
ŘSCPP	- Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie
SAP ČR 2003	- Schengenský akční plán České republiky 2003

SCIFA+	- Strategický výbor pro imigraci, hranice a azyl (<i>Strategic Committee on Immigration, Borders and Asylum</i>)
SCPP	- Služba cizinecké a pohraniční policie
SČKCH	- Sdružení Česká katolická charita
SD	- Skupina dokumentace
SIRENE.ČR	- Národní místo pro předávání a koordinaci informací (<i>Supplementary Information Request At (the) National Entry</i>)
SIS	- Schengenský informační systém
SM Brusel	- Stálá mise Brusel
SOZE	- Sdružení občanů zabývajících se emigranty
SPÚ	- Schengenská prováděcí úmluva
UNHCR	- Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>)
ÚOOZ SKPV	- Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
VIS	- Vízový informační systém
VISA	- pracovní skupina Rady Evropské unie - Víza
VISION	- síť schengenských konzultací při udělování víz (<i>Visa Inquiry Open-Border Network</i>)
ZRP	- Zahraniční rozvojová pomoc
ZŠ	- Základní škola
ZÚ	- Zastupitelský řad
ZZC	- Zařízení pro zajištění cizinců

Samostatné přílohy

TŘI PŘÍLOHY SAMOSTATNĚ ČÍSLOVANÉ

Příloha č.1- Statistické údaje k občanům nesousedních států, kteří v roce 2003 figurovali na prvních místech statistiky nelegální migrace přes státní hranice České republiky; Příloha č. 2 - Základní migrační trendy v evropském kontextu; Příloha č. 3 - Poznatky k aktuální situaci v oblasti migrace v některých evropských státech

